

ಪುರಂದರ್ಮೋಪನಿಷತ್

ಬಂಜುಂಜೆ ಗೋವಿಂದಾಚಾರ್ಯ

ಪ್ರಕಟನ ಶಾಖೆ :

ಶಿರುಮಲ - ಶಿರುಪತಿ ದೇವಸ್ಥಾನಗಳು, ಶಿರುಪತಿ.

Purandaropanishat – Bananje Govindacharya.
(in Kannada)

T. T. D. Religious Publications Series No. 204

First Edition 1984

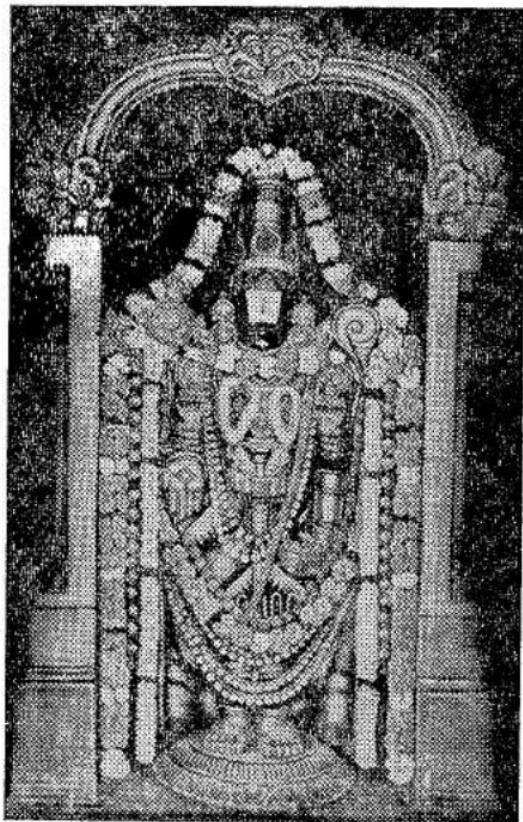
Copies : 3,000

Published by :

**G. Kumaraswamy Reddy, I.A.S.,
Executive Officer,
Tirumala Tirupati Devasthanams, Tirupati.**

Printed at :

Tirumala Tirupati Devasthanams Press, Tirupati.

ಶ್ರೀನಿವಾಸ ನಿನೆ ಪಾಲಿಸೊ - ಶ್ರೀತಜನಪಾಲ
ಗಾನಲೋಲ ಶ್ರೀಮುಕುಂದನೆ.

ಪ್ರಕಾಶಕರ ಮಾತ್ರ

ಹಿನ್ನ ಕರುತ್ತಾಮಯನಾದ ಶ್ರೀಕರಿಯು ಜೀವಿಗಳು ಧರ್ಮಮಾರ್ಗದಿಂದ ಚೈತ್ಯತರಾಗದಂತೆ ನಿರಂತರ ರಸ್ತೆಸಲು ಭಂಗವೈಕಂತವೇನಿಸಿದ ವೆಂಕಟಾದ್ವಯಲ್ಲಿ ಸೆಲಸಿರುವನು. ಈ ಸ್ತುತಿಯ ಸೇವೆಗಾಗಿಯೂ, ಸನಾತನ ಧರ್ಮದ ಪ್ರಚಾರಕಾರಿಯೂ ಅನೇಕ ವಿಷಿತಾತ್ಮಕರು ವಿವಿಧ ಪ್ರಾಂತಗಳಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನಿಸಿರು.

ಉನಾಂಟಿಕ ಹರಿಡಾಸರೆಲ್ಲರು ತಮ್ಮ ವಾಗ್ದಂಗಿಯಿಂದ ಶ್ರೀನಿವಾಸನ ಪಾದಗಳನ್ನು ಮನ ಪರಬ್ರಹ್ಮ ಹೊಳೆದಿರುವರು. ಶ್ರೀನಿವಾಸನ ಕರುತ್ತಾಕಟ್ಟಾಕ್ಷೇದಿಂದ ಹೊರಹೊಕ್ಕಿದ್ದ ಇವರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮಿಸಲಳಿಯಿದ ನಿತ್ಯನೃತನ ಸಚ್ಚವ ವಿಶ್ವಸಾಹಿತ್ಯ. ಶ್ರುತಿ - ಶ್ರುತಿ - ಶ್ರುತಿರಹಸ್ಯಗಳನ್ನು ಹರಿಡಾಸರು ಶರಣ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ತಳಿಯ ಹೇಳಿರುವರು.

ಶ್ರುತಿ ಪುರಂದರೆದಾಸರ ಏಳು ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಬನ್ನುಂಡೆ ಗೋವಿಂದಾಚಾರ್ಯರ ವಿಶದವ್ಯಾಪ್ತಾನ ದೇಹಟ್ಟಿಗೆ ಶ್ರುತಿಸುತ್ತದ್ದೇವೆ. ದಾಸರ ಶ್ರುತಿಗಳಲ್ಲಿಡಕ ವಾದ ವೇದಾಂತದ ವಿಶ್ವರೂಪವನ್ನು ಸಹ್ಯದಯಿರು ಈ ಹೊತ್ತಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಉತ್ತಮವಾದ ವ್ಯಾಪ್ತಾನವನ್ನು ಬರೆದುಕೊಟ್ಟಿ, ಶ್ರುತಿ ಲೇಖಕರಾದ ಶ್ರೀ ಬನ್ನುಂಡೆ ಗೋವಿಂದಾಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಸನ್ನ ಧನ್ಯವಾದಗಳು. ಸಹ್ಯದಯಿರಾದ ದಾಸ ಸಾಹಿತ್ಯಾಧಿಕಾರಿಗಳಾದ ಉತ್ತಮ ಸಲಹೆ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ನೀಡಬೇಕಾಗಿ ಹೋರಬೇಕೇವೆ.

ಜಿ. ಕೆಮಾರೆಸ್ತುವಿ ರೆಡ್ಡಿ, ಎ. ಎ. ಎಸ್.

ಕಾರ್ಯಕ್ರಿಯಾಧಿಕಾರಿ

ಶ. ಶ. ದೇವಸ್ಥಾನಗಳು, ತಿರುಪ್ಪತ್ತಿ

ಮುನ್ನ ದಿ

“ ಪುರಂದರೇಷ್ಟೆಪ್ಪಿಷತ್ ” : ಇದು ಕನಾಟಕಾಂಥರವಾರಮಣನೇಸಿದ ಶ್ರೀ ಶ್ರುತಿ ದೇವರಾಯನ ಗುರುಗಳಾದ ಶ್ರೀ ವಾರ್ಷಿಕರಾಜರು ವಿದ್ಯಾನ್ಯಂಡಲ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಪುರಂದರಭಾಷರ ಶ್ರುತಿಗಳಿಗೆ ನೀಡಿದ ಬಿರುದು. ಈ ಬಿರುದು ಅಂದಿನ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಪುರಂದರಭಾಷರ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆದ್ದ ಸ್ತಾನಪೂರಾಣಗಳಿಗೆ ಶೈಗಣ್ಯದಿಯಾಗಿದೆ. ದಾಸರ ಶ್ರುತಿಗಳು ಕೇವಲ ಭಕ್ತಿ ಭಾವದಿಂದ ಹಾಡಿದ ಗೀತೆಗಳು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಶ್ರುತಿ-ಸ್ತುತಿ-ವೀರಾಳರಹಸ್ಯ ಪ್ರತಿಬಾದಕಗಳು.

ವೇದಗಳು, ಭಗವಂತನ ಅನಂತಾನಂತ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು, ಈ ಚರಾಚರಣತ್ವಕ್ಕ ವಾದ ವಿಶ್ವದ ಸ್ವಾಂತಿಕ-ಸ್ವಾಂತಿಕ-ಲಯಗಳ ಕ್ರಮವನ್ನು, ಭಗವಂತನ ಸನ್ನಿಧಿಯನ್ನು ಸೇರಲು ಅನುಸರಿಸಬೇಕಾದ ಮಾರ್ಗವನ್ನು, ಮಾನವನು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಸುಜೀವಿ ಎನಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಮಾಡಬೇಕಾದ ಸತ್ಯಾಯ್ಫಗಳ ವಿಧಾನವನ್ನು ಸಾರಿಕೊಳ್ಳಲ್ಪಡು. ಆಳಾಂತರದಲ್ಲಿ ಇಂಥಾ ವೇದಗಳ ನಿಜಾತಿರ್ಥವು ಕಾರಣಾಂತರಗಳಿಂದ ತಿಳಿಯದೇ ಅಗಲು, ತದಧ್ಯ ಪ್ರತಿಪಾದಕಗಳಾಗಿ, ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರಗಳೂ ಶ್ರುತಿಗಳೂ, ಪುರಾಣಗಳೂ ಹೇಳಬಹುದ್ದವು. ಇವುಗಳ ಅರ್ಥವೂ ಸಹ ಜಪಿಲವಾದಾಗ, ಶ್ರೀಮಾತಾಚಾರ್ಯರ ಗ್ರಂಥಗಳು, ಅವುಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಾರ್ಷಿಕಾನಗ್ರಂಥಗಳೂ ಹೇಳಬಹುದ್ದಾಗಿದೆ. ತರದೇತಿಯಾರ ಆಡಳಿತಾದಿಗಳಿಂದ ಕೊನೆಗೆ, ಭಾರತೀಯಾರ ವೇದಾಂತ-ಧರ್ಮ-ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಹೇಳತ್ತುನೀಂತ ಸಂಸ್ಕೃತಭಾಷೆಯೇ ಜನ ಸತಮಾನಗ್ರಂಥದ ದೂರಾಯಿತು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಅನಾದಿಯಿಂದ ಬಂದ ವೇದವೇದಾಂತಗಳಿಳ್ಳದರೂ ವಾದ ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನವು ಮರೆಯಾಯಿತು.

ಇಂಥಾ ಸಂಕಷ್ಟ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ

“ಯಾಧಾರ್ಯದಾಹಿ ಧರ್ಮಸ್ಯ ಗಾಳಿಭರ್ವಾಸತ ಭಾರತ ।

ಅಭ್ಯುತ್ಥಾನ ಮಧ್ಯರ್ಮಸ್ಯ ತದಾತ್ಮಾನಂ ಸ್ವಜಾಮೃತಂ ॥”

ಎಂಬ ಗೀತಾಚಾರ್ಯರ ನುಡಿಯಿಂತೆ, ಅನೇಕ ಸತ್ಯರೂಪರು ಆವಕರಿಸಿ, ಕನ್ನಡ, ಕೆಲುಗು, ತಮಿಳು, ಕುಂಡಿ ಮುಂತಾದ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಪ್ರಾಂತೀಯ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರುತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದರು. ಮರೆಯಾದ ವೇದಾಂತ ರಹಸ್ಯಗಳನ್ನು ತುನಃ ಬೆಳಕಿಗೆ ತಂದರು. ಈ ಮಹಿತಾಯ್ಫವನ್ನು ಅಕ್ಯಂತವಾಗ್ಯಪ್ರತಾಗಿಯೂ, ಆಳವಾಗಿಯೂ, ಶ್ರೂಣವಾಗಿಯೂ ಮಾಡಿದವರೆಂದರೆ ಕನಾಟಕ ಜಂಡಾಸರು.

ತಂತ್ರಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ಭಾರತೀಯರ ಸಂಪತ್ತು. ಅನೇಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ತಂತ್ರಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಾಬ್ಲು ಮಂಡಲವನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಕಾಲನಾಮಕ ಪರಮಾತ್ಮನ ವಿಶ್ವರೂಪ ದರ್ಶನ ಈ ಚರ್ಚಾಬ್ಲು ಮಂಡಲದಲ್ಲಿರುತ್ತಿದೆ. ಇಂಥಾ ಮಂಡಲದವೇಲೇ ಭಗವನ್ನು ತೀರ್ಯನ್ನಿಲ್ಲಿ, ಅರ್ಚಿಸುವುದು ಅನಾದಿಯಿಂದ ಬಂದ ಸಂಪ್ರದಾಯ. ಕೇವಲ ಪಂಡಿತರು ಮಾತ್ರ, ನೀವರಾದ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು, ಹರಿದಾಸರು ಈಗನ್ನು ದದಲ್ಲಿ ಹಾಡಿ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಮಹಿಳೆಸರಾರ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಹೇಳಲಿಲ್ಲಿ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಶ್ರಮವನ್ನು, ದೇಹದ ರಚನಾ ಶ್ರಮವನ್ನು, ಇವೆರಡರ ಹಿನ್ನಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಡಗಿದ ಅಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ತತ್ತ್ವದ ರಹಸ್ಯಗಳನ್ನು ಕೂಲಂಕಣವಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸಿ ಲೋಕಕ್ಕೆ ನೀಡಿದವರು ಕೇವಲ ಹರಿದಾಸರು ಮಾತ್ರನೇ ಎಂದಲ್ಲಿ ತಪ್ಪಾಗಲಾರದು. ಕಾರಣ ಹರಿದಾಸರ ನಾಭ್ಯಾಯವೆಲ್ಲವೂ “ದಾಸೋಽಪನಿಷತ್” ಎಂಬ ಬಿಂದಿಗೆ ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿದೆ.

ದಾಸರ ಪ್ರತಿಕ್ಷಾತಿಯ ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಕಟ್ಟದಲ್ಲೋ ಅಥವಾ ವಾರ್ಷದಲ್ಲೋ ನೇಡಾಂತ ರಹಸ್ಯವು ಆಗಿ ನಿಂತರುತ್ತದೆ. ಪುರಾಣೋಪನಿಷತ್ತು ನೀರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯಾತ್ಮಕವಾಗಿ ನಿಂತ ಇನ್ನೇಕೆ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಹರಿದಾಸರು ಬಹುಸುಂದರವಾಗಿ ಉತ್ತರವನ್ನು ನೀಡಿರುವರು.

ಶ್ರೀ ಪುರಂದರ ದಾಸರು ಶ್ರೀನಿವಾಸನನ್ನು ಪರೋಪಂತರು, ಒಂದು ಸುಳಾದಿಯ ಅಭಿಕೃತಾಳದಲ್ಲಿ

‘ಮಿಡುವ ಅಜಾಮಿಳನ ಪಾಕಪರಿಹಂಸ’

ಎಂದು ಹಾಡಿರುವರು.

ಇಲ್ಲಿ ದಾಸಾಯ್ರರು ‘ಮಿಡುಕುವ’ ಎಂಬ ಕಟ್ಟಪ್ರಯೋಗದಿಂದ, ಅಜಾಮಿಳನ ಚರಿತ್ರೆಯ ಹಿನ್ನಲೆಯಲ್ಲಿ ಆಡಕವಾದ ನೇಡಾಂತ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ಬಹುಮಾರ್ಪಣವಾಗಿ ತಳಯ ಹೇಳಿರುವರು.

“ಪತಿತಃ ಸ್ವಲಿಂತಿಂಭಗ್ರಃ ಸಂದನ್ಸ್ವಪ್ತಃ ಆಹತಃ

ಹರಿಂತ್ಯವರೀಸಾಹ ಪುಮಾನಾಷ್ಟಂತಿಯಾತ್ನಾಂ ॥”

(ಭಾಗವತ 6, 3, 15)

ಎಂಬ ನಜನದಂತೆ ಭಗವಂತನ ನಾಮಕ್ಕಿರುವ ಮಹಿಮೆ ಆಗಾಧವಾದುದು. ನಾರಾಯಣನ ನಾಮ ಸಂಕೀರ್ತನೆಯಿಂದ ಸಕಲ ಪಾಠಗಳು ಪರಿಹೃತವಾಗಿವವು.

ಆದರೆ ಅನುಸಂಧಾನವಿಲ್ಲದೆ, ಹಕ್ಕುತ್ತಾಪವಿಲ್ಲದೆ, ಭಕ್ತಿಯಿಲ್ಲದೆ ನುಡಿದ ನಾಮದಿಂದ ಪ್ರಯೋಜನವು ನಿಷ್ಠಾ ಸಲಾರದು. ಮಾಡಿದ ಪಾಠಗಳನ್ನು ನೇನೆಡು ಹಕ್ಕುತ್ತಾಪ ಪಡೆಬೇಕು. ತನ್ನ ಆಸ್ತಿತಂತ್ರ್ಯವನ್ನೂ, ತೀಕರಿಯ ಸರ್ವತಂತ್ರ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನೂ ಚೆಂತಿಸಬೇಕು. ಕಡುಕರುತ್ತಾವಯನಾದ ಆ ಶ್ರಫುವಿನ ಪಾಠಾರವಿಂದಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಸರ್ವಪಾಠಗಳನ್ನೂ ಅರ್ಬಿಸಿ, ರಣ್ಣೀರಿಂದಬೇಕು. ಭಗವಂತನೇ ನಾವುಕ್ಕೆರುವ ಸಾಮಧ್ಯವವನ್ನೂ, ಆದಕ್ಕಿರುವ ಸುವಿಶಳಿತವಾದ ಅರ್ಥವನ್ನೂ ಧ್ವಾನಿಸಬೇಕು. ಈನೇಗೆ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಸಾಮಂಕಿತೇತನೇಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಇನ್ನೊಂದು ನಡೆದಾಗ, ತೀಕರಿಯ ಜೀವನ ಸರ್ಲ ಪಾಠಗಳನ್ನು ಪರಿಹಂಸಿ ಕರಾವಲಂಬನೇಯನ್ನಿಲ್ಲ ತು ಉದ್ದೇಶಿಸುವನು.

ಅಜಾಮಿಳನು ಅದಿಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಸಂಸ್ಕಾರಗಳಾಲ್ಕಾವನು. ವದಾಚಾರ ಸಂಪನ್ಮೂಲಾಗಿ ನಿತ್ಯಾಗ್ರಹೀಕೃತ ಎನಿಸಿಕೊಂಡ ಪೂರ್ವಾತ್ಮಕನು. ಈ ಅಜಾಮಿಳನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ವೇದವ್ಯಾಸರು ಭಾಗವತದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೂತರ ಚಾಯಿಯಿಂದಲೇ ಕೇಳಿಸುವರು.

“ಆಯಂ ತತ್ತತವಂಬನ್ನಃ ಕೀಲವ್ಯತ್ತಾಗುಣಾಲಯಃ ।
ಧರ್ಮವರ್ಣಿಂ ಮೃದುದಾರಂತಃ ಸತ್ಯವಾನಃ ಮಂತ್ರವಿಚ್ಛಿಃ ।
ಗುರುಗ್ರಹಿಷಿಷ್ವದಾಸಂ ಶಶಿಂಬಃ ನಿರಂಜಿಃ ।
ಸರ್ವಭೂತ ಸುಹೃತ್ವಾಧಃ ಮಿತಾಕಾ ಅನುಷ್ಠಾಯಃ ॥”

ಇಂಥಾ ಅಜಾಮಿಳನು ದುರ್ದ್ವಾದಿಂದ ವೇತ್ಯಾಲೋಲುವನಾಗಿ ಪರಿತ ಸಾಗುವನು. ಈನೇಗೆಂದುದಿನ ಅಜಾಮಿಳನಿಗೆ ಮರಣವು ಅಸನ್ಮಾಗುವುದು. ಮರಣ ಕಯ್ಯಿಯಲ್ಲಿರುವ ಅವನಿಗೆ ಯಾವುದೂತರು ಕಾಣೇನುವರು. ಭಯಿಂದ ಅವನು ತನ್ನ ಚಿಕ್ಕಮಂಗನಾದ ಸಾರಾಯಣನನ್ನು ಕುಗುವನು. ಅಂತ್ಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಾರಾಯಣ ಸ್ವರ್ಗ ಮಾಡಿದುದರಾಗಿ, ವಿಶ್ವ ದೂತರು ಬಂದು, ಅವನನ್ನು ಕಾಲಪಾತದಿಂದ ಬಿಡಿಸುವರು. ಇದು ಭಾಗವತದ ಆರನೇ ಸ್ವಂಧದ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಕಥೆ.

ಕೇವಲ ಮಗನ ವ್ಯಾವೋಹದಲ್ಲಿ ನುಡಿದ ಸಾರಾಯಣನಾಮವು ಅಜಾಮಿಳನ ಸರ್ಲ ಪಾಠ ಇನ್ನು ಕಾರ್ಯಿಕೀ ಹೇಗೆ? ಎಂಬಾದು ಇಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಿಸೇಯ ವಾದ ಅಂತ. ಭಕ್ತಿಯ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲದೆ ಕೇವಲ ನಾಮ ಸಂಕಿರ್ತನೆಯಿಂದಲೇ ಸರಲ್ ಪಾಠಗಳು ತೋರುತ್ತಾಗುವುದೇ ಸಿದ್ಧವಾದಲ್ಲಿ, ಭಕ್ತಿಯು ವ್ಯಾಘ-

ಮುದ್ರಿಸಲು ಅದೀಕನೆಡಿದ ಕ. ಕ. ದೇ.ಪ್ರಸ್ ಮೆನೇಜರ್ ಯಂ. ವಿಜಯ್ ಕುಮಾರ್ ರೆಡ್ಡಿಯವರಿಗೂ, ಮುದ್ರಿಸಿಕೊಟ್ಟಿ ಆವರ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಪರ್ಸರ್ಕ್ಯಾನ್ ನನ್ನ ಚಿಕ್ಕಮಂಗಳುನ ಧನ್ಯವಾದಗಳು. ಕರಡು ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ತಿಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಶ್ರೋತರ ಸಹಾರವನ್ನು ನೀಡಿದ ಕನ್ನಡ ಸಭ್ ಎಡಟೆರ್ ಬಿ. ಯ್ಯಾನ್. ಶ್ರೀನಿವಾಸನ್ ಯಂ.ಎ., ಇವರಿಗೆ ನನ್ನ ಹೃತ್ಯುವರ್ಚ ಧನ್ಯವಾದಗಳು.

“ನೇಂಕಟಾದಿ ಸಮಂ ಸಾಧಾನಂ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡೇ ನಾಷ್ಟಿಕಿಂಜನ್
ನೇಂಕಟೀಕ ಸಮೀಕ್ ದೇಹ್ಮೋ ನ ಭಾಷೀಕ್ ನ ಭವಿಷ್ಯತ್ ॥”

ಕಿ: ಅಪ್ಪಣಿ ಕಾರ್ಯ
ಸ್ವೀವಲ್ ಆಫೀಸರ್
ದಾಸಸಾಹಿತ್ಯ ಪಾಜೆರ್
ಕ. ಕ. ದೇವಸ್ಥಾನಗಳು, ಕಿರುಪತ್.

పురందరోవనివత్తా

భగవంతనిగే సుప్రభాత

ఎళ్లయ్య బేళగాయి తు

|| పల్లవి ||

ఎళు నారాయణాటవిళు లక్ష్మీకృతవుడు

ఎళు త్రీగిరియోద్యు నేంజటీతూ || అనుపల్లవి ||

దాశరథురు బందు ధూఛిదక్షనగోండు

లేశాగి తాళ - దండిగెయు సిద్ధిదు |

శేతవనే, సినుకు సిరినామవనే శ్కరిసుతలి

వాసుదేవనే, ఖదయదలి వాడుతిహరు || ८ ||

కాసిద్ద కాలుగళ కావడియు తంబచిట్టు

లేశాగి కెనే - మోసరు బేణ్ణ యునే మేద్దు |

తేషకుముననే, ఎళు సముద్ర మథనవ నూడు

దేత కంబాయితేళయ్య హరియు || ९ ||

ఆరళు మల్లిగే జాజి పరిముఢద పుష్టగళ

సురరు తందికరయ్య సుజనరోద్యు |

ఆరవిందలోఽసననే, కొళి కొగితు కేళు

పురందరవితలనే బేళగాయితు || १० ||

భగవంతనిగే బేళగాగుపుదెందుంటి ? కక్తులాథరే తానే బేళగాగుపుదు ?
అవనిగోలి నిక్కె బేళకు. దినుచైన్యుబేళగల్ల. రాత్రియే ఇల్లదవనిగే బేళ
గాగుపుదు కేరి? ఇఱుళల్లి మంగదవను బేళగాయితెందు ఏళుపుదు కేరి?

ఆదరి నాచు బేళగీ ఎద్దు భగవంతనిగే సుప్రభాత కేళుత్తేవే.
ఎంగలగుభేళన్ను కాది భగవంతనన్ను ఎళ్లురిసుత్తేవే - నందినూగధరు
ఎదురాజనన్ను ఎళ్లురిసువంతి:

ఉత్కుషేష్టోత్త్రష్ట గోవింద
ఉత్కుష్ట గరుడధ్వజి ।
ఉత్కుష్ట కమలాకాంక
త్రైలోక్యం మంగలం కురు ॥

(ఎద్దేళు ఎద్దేళు ఒప్పోః గోవింద
సిద్ధేయిందేద్దేళు గరుడగమన
సిద్ధే సాకిన్నేళు ఒప్పోః రమేయరస
మంగలు లోకగభ్రమ మంగలవ కరిసు)

ఆదు హిందినింద నదేదకెండు బండ రచిథి. ప్రతిదినపూర్వా రాత్రి భగవంతన నుషీతియన్న తేణట్టిలల్చిట్టు జీవిగుచు తాడి మంగిసుత్తారే; బేళాజావదల్లి ‘ఏళయ్య బేళగాయితు’ ఎందు ఎచ్చిసుత్తారే—నమ్మ ఆళ్ళరేయ వుట్టిముగువన్ను తట్టి విలగిసించుకి; తట్టి ఎచ్చిసిదంకే. ఇదు భక్తర భక్తి పంథిక కథలల్లి మండిబంద ఔందు వాత్సల్యద తరంగ.

భక్తియదే ఔందు మగ్గలు, వాక్షల్య ; ఇన్నొందు మగ్గలు, క్షాంగార. భక్తున వాలిగే ఎల్ల రసగళగై భగవంకన్నల్లి సమన్వయయ. కేలవరిదు తుడు భక్తియాదరే కేలవరిదు వాక్షల్య భక్తి — దేవకి వసుదేవరంకి; కేలవరిదు క్షాంగార భక్తి — గోధియరంకి, కొరాబాయియంకి.

సక్తిపుటియిర సరసద జీల్లాటి, వుక్కుళ జతేన ముద్దుటి, వేంకియ తుంటుటి, తంటియ మక్కలన్న గదరివ దుసిశోహద మాటి — కోగే భక్తుర ఎల్ల స్తోయభావగళగు భగవంకనే సలే. ఆవనే తాయి. ఆవనే తందే. ఆవనే గండే. ఆవనే మగు: “క్షుమేవ మాతా జీ సితా క్షుమేవ”.

ఆదు ఇదు ఎందేను? భగవంతనన్న ఇదు ఆవరిగే ఇన్నోను బేశిల్ల. భగవంతనే ఆవర సవస్య: “క్షుమేవ సవాం మమ దీపదేవ”.

ఆల్లనే మత్తి? నంబిదవర కృదయిద తేణట్టిలల్లి భగవంత సదా ఇద్దానే. బేళగాయితు ఎందాగ ఆవనన్న ఎచ్చిసబేడవే? ఇదు ఆవన ఎళ్ళర ఆల్ల; సమ్మ ఒళబగీయ ఎళ్ళర. భగవంతన బగీగే నావు సదా ఎళ్ళరాగిబేచు ఎన్నువ ఎళ్ళర. ఇంథ ఎళ్ళర మండిదాగ సదా బేళగు. సదా బేళకు. అల్లి ఇరుఖల్ల. అల్లి కత్తలిన కావళిల్ల.

ఆనుభావిగాను భగవంతనన్న బగీబీయింద బేడఃప్రమంటిః : “ఈ భక్తినన్న పురీయచేడ” ఎన్నుక్కారే; “నన్నత్త కస్తరీదు నేఱిణు” ఎన్నుక్కారే. కుగీ వ్యవకారద నుండిగ్గుగళిందలే భగవంతన జక్తి సంభాషణ నాటిసుత్తారే. అప్పినిషత్తుగళల్లు ఇంధ మాతు బధుత్తదే;

“శ్రీ కృతో స్వర కృతం స్వర” (యూజీయ మంత్రమైపైషా) “శ్రీ జత్తాన రథపియాద భగవంకనే, నిన్నె నన్న నేనపిరలి; నాను మాదిద నిన్న పరాధ్యానేయ, నేనపిరలి” ఎన్నుక్కానే వేదద ముఖ. నాచు మాత, భగవంత నన్న నేనదరే సాలదు; అవను నమ్మన్న నేనెయబేకాగుత్తదే. నాచు మాత, అవనమ్మ కాణబయిందరే సాలదు; అవను నమ్మత్త రణుకేయ దేశాగుత్తదే.

ఆదరు ఇదు ఎంధ విచిత్ర! మరెయదవను నేనపిసికేళ్లుప్రదేందరేను? తణ్ణ ముచ్ఛుదవను తణ్ణ తేముప్రదేందరేను? ఇదు భక్తుర భావుకమనుద శాంత్యవయ లొకిక అభివ్యక్తి. ఇదర కుండి ఆలౌకికవాద ధ్వనియిదే. ఈ ధ్వనియన్న భగవంత ఓదుక్కానే; భక్తురు ఓదబ్బరు.

‘కృతో స్వర’ – ‘నిన్నె నన్న నేనపిరలి’ ఎంట అవమాణియల్లి ఇరువ ధ్వని ఇదు: ‘నిన్న అనుగ్రహ నిరంతర నన్న మేలిరలి’. నిన్ను అద్దింస బయింద భక్తుర వంక్తియల్లి దయిపట్టి, నన్న కేసరన్న సేఱించిదు’. ఎంధ సుందరవాద అద్దార – అభ్యవ?

పుణ్యాకాలద ఒందు ప్రాఘసేయ మంత్ర కుగిదే:

అయితాభూషం వితాలాభూషం
తీతలాభూషం శ్రీనోనిధిః।
(కరుణారసపూజ్యాభూషం)
లోచ్చనాభూషం విలోచయ ||

(కరుణేయ రసధారే తుంబి తంపాద
కరపాద ఆ సిన్న ఆరథు తణ్ణ గళింద
నోడు నన్నదేగే ఓ కారుజ్ఞద కదలే)

సదా సమసామ్మయాద, విక్రుతక్రువాద భగవంత నమ్మన్న కాణు నంకి చీరెకందు మనవి సల్పిసదీకి? ఇదర అంధ స్ఫుషి: “నిన్న అనుగ్రహ ధ్వని లన్నేడేగే కెరియలి. ఈ నగణ్య భక్తునన్న అద్దింసున శ్రీనేమామ”.

ఒక్కనెల్లి భగవంతనే అనుగ్రహద కాకరకేయింద మూడువ సానాబగియ అనుభావ రావ్యద ఖద్దారగఁఁవు. భగవంతనిగి భక్తరు బయసువ సుప్రభాతపు తదే బగియదు. నినగి చీళగాయికు ఎందల్ల; నైను నిద్దే యుండేళు కున్నప్పెదం జల్లి ముఖ్యవల్ల. నైను ఆనుగ్రహదింద ఇందిన ప్రభాత నమంగి సుప్రభాతవాగలి. ఇందిన దిన సుదినవాగలి. దినదినశూ సుప్రభాతవాగి నిరంతర సుదినవాగలి. మతేందు కత్తలు నమ్మ బల సుధయదిరలి. ఆంధ ఆంతరంగద చీళగు, ఆత్మసాక్షాత్కావురద సుప్రభాత నమ్మదాగలి.

ఈదు సుప్రభాతద ప్రాథమియ కున్నలేయిల్లిరువ భావ. ఈ కున్నలే తిళదాగ ఇదు అనుభావద కూడు. తల్లిదిదాగ బరియ పాడు; బరియ వాతిన మల్లఁఫన.

వేద మంత్రగళు ఇంధ సుప్రభాతవన్ను, సుదినవన్ను పాపాధిసిద్ధింటి:

మోక్షం రయింటామరిష్టం తనూనాం

స్వద్వానం వాజః సుదినత్వమహామ్” (మ. 2.21.6)

(ఖరింగ్ లి ఆధ్యాత్మద సిరి, దణయదిరలి మ్యుమన వూతాలి జేనిన రు)రి, దినదినగాను సుదిన)

ఇనేశ్వరందు మంత్ర ఈ ఆధ్యాత్మద చీళగిపే రకస్యవన్ను ఇన్నపు, చీళికిగి తఁతుడిఁ:

ఆతేన యాకం మనసీఁ జవియసా

రథం యిం వామ్యభవత్స్ కురశ్శునా |

యస్య యోగే దుంతా జాయతే దివ

ఉభే ఆహనీ సుదినే వివస్యతః ||

కశ్మీవంతనే మగళు ‘ఫైఐఎస్ఎ’ ఎంబ మండికన్యే కండ ఈ మంత్రద అనుభావ బడుత దొక్కదు. ఇదర భావ కుగిది: “దేవతేగళు నిమిసి ననగిత్త నెన్న ఈ దేహ భగవంకనదే రథ. ఓ పారుతుదేవనే, ఓ సారాయణనే. బస్సు ఈ రథదల్లి నెలస బస్సు. ఇదర సపారరు నీవే కేంరతు సానల్ల. మహాగ్నింతలు వేగవాగి ఇదు నిమ్మన్న కరెదు తరబల్లుదు”. మనస్సు, మాకు, శ్వాస ఎంబ ఈ రథద క్రుశరణగళు ఒమ్ములువాగి ముప్పురిగింటి

మేళవిసిబంగ ఒళగిన సాయి అదికిబరుక్కానే. ఆగ ఆపరోక్కే జ్ఞానద ఆరుణోదయవాగుత్తదీ. ముగలు మగలు ఉషాదేవియ కైంబిళు కరిదు ఒళబగీయల్లి సుప్రభాతవాగుత్తదీ. జీవన్నుక్కయి, ముక్కయి నుదిన్నగలు ముందే కాదినే. ముందేల్ల బరియ చేళకే. బరియ జగలే. ఇదు కొనెయి సాయిఎదయ; జ్ఞానమయ సాయిఎదయ. ఇన్న ఇల్లి సాయి మండువుదిల్ల. ఏకెందరే ఇన్న ఇల్లి సాయి కంకువుదిల్ల;

“ నవ్యే తక్క నినేల్లజనోదియాయ శదాషన ”

ఇంథ సుప్రభాతద కాడన్న వేదకాలదింద ఖుషిగలు జాడుత్త బందరు. ఇదే వ్యేదిక పరంపరీయ జాడినల్లి సాగి రన్నడడల్లి ‘ఖచ్చిన్న కండ దాల్ఫినికరాద పురందరబాసరు ఇంథదే ఒందు ఆంతరంగద సుప్రభాత వన్న ఒందు చేళగిన జాడినల్లి తీర్మివాసన ముందే వింతు జాడిదరు:

ఎళయ్య చేళగాయితు!

ఎళు నారాయణ ఎళు లక్ష్మీరమణ

ఎళు తృగిరియోడేయ వేంకటేశ ||

హేరగణ్ణ వూత్త, కీరిదపంగి తరువతియ చెట్టుడ సేత్తియ మేలే ఒందు ముంజావద చేళకు కరియితు- పురందరబాసరీఱి ఒళగణ్ణ కీరిదిత్త. ఆదరింద ఆపంగి ఒళగు హేరగు చేళగాయితు. ఆవరు తన్న ఆంతయాఫ మియాద చింబమంతయన్న కరిదు వూకసాడిసిదరు; ‘ ఎళయ్య చేళగాయితు ’.

ఆంతరంగద ఒళగి చేళగాయితు. ఆదరింద ఎళయ్య, ఎద్దు కృదయ గుకేయింద హేరబందు నిన్న చింబ రాబద సామ్రాజ్యారవన్న కరుణేయ్య.

ధాసరు తన్న ఆయ్యనన్న నల్కీయ కేసరనింద కరేయుత్తారే; ‘ ఎళు నారాయణ, ఎళు లక్ష్మీరమణ ’.

ఓంకారద ఎంటు అస్తురగలింద రాబుగొండ అవ్యాస్సురద మంక దల్లి బంద కేసరు - నారాయణ. మంల రాబద కేసరు - నారాయణ. శంబజేఠగల కోచీయేళగిరువ జీవన కోనేయ కోచీయాద ఆనంద మయ కోచీశదల్లిరువ రాబ నారాయణ. ఆనందద భీఱగదల్లి తుంబిరువ రాబ సారాయణ. ఓ ఆనందమయనే, ఎళయ్య, నిన్న భక్తసిగు ఆనంద శ్రవంజవన్న తేరిదు తోరయ్య.

విక్ర్షస్మష్టియ వున్న ప్రశ్నయజలధియల్లి వులగిద్దవనే, ఏనేళ ఇల్లడ
శక్తులల్లి (కము ఆసితో) కానే తానాగి ఒబ్బునే ఇద్దవను నారాయణి.
(నార + అయినే = నీరల్లి నేలిసిదవను.)

నారాయణాఖ్యః పరమః

తేతే లక్ష్మాత్మకస్మితో లయో ! (భాగ. తాత్కాయి 11-6-16)

“పరత్వవాద నారాయణ ప్రశ్నయ జలధియల్లి పవదిసిరుత్తానే – తన్న వ
ాద లక్ష్మాత్మయ జతీసి” – ఎన్నుత్తుదే ఈ ప్రమాణ వజనే. ఆదక్షేందీ
ముందిన వాకు : “ఏం లక్ష్మారమణ”.

లక్ష్మారమణ ఎందరే త్రైవాస. పద్మావతియ రుషదింద బండ
లక్ష్మాత్మయన్న వరిసలెందే ఇల్లగిందు బండ.

సరి సముద్రాయవే నారి. ఆవర క్షదయ సముద్రదల్లి నేలిసిదవను
నారాయణి.

ప్రశ్నయ శాలద శక్తులల్లి ప్రశ్నయజలధియల్లి వులగిదవనే, స్మష్టికాల
ద్వారి జీవన క్షదయసముద్రదల్లి గుహయాలద శక్తులల్లి ఆశగిదవనే, ఏంలు,
శక్తులు శశీదు చీలగాయితు. ఈ భర్తున స్వరణపోదారచయ్యి ఎద్దు బా ;
గింధురాగాగి ఎద్దు బండంకి; దౌశదిగాగి ఎద్దు బండంకి. ధువురాగాగి,
ప్రశ్నాదనిగాగి బండంకి. ‘నారాయణ’ ఎందు రహిదాగి ఎల్ల శాశవస్తు
మరెతు ఆజొముఖన ఒళ బండంకి.

ఓగి ఒలగడ్డ భగవంతన్న తన్నేదురు సింత మంత్రయల్లు కేండ
దాసరు ముందిన సాలన్న కాదిదరు :

ఏశు త్రీగిరియోహేము నెంకటీత

త్రీగిరి ఆందరే తిరువులే. తిరుమలేయోదేయనాగి త్రీశివాశనాగి ఈ చీట్టిద
మేలే సింత కరుణాలు నీనే ఆల్లవే ? ఈ చీట్టిదై ఇనేళ్లందు కేసరు వేంకట
గిరి. ఆదక్షేందీ నీను వేంకటీత. ఇన్నెంద ఈ చీట్టిల్లే కేసరు; చీట్టిదింద
నీనేళ్ల కేసరు. చీట్టివన్న వేంగాడ, వెంగళ, వేంకట ఎందేల్ల కరెదరు.
ఆదరింద నీనే వెంకటినాదే; వెంగళినాదే. నీను త్రీశక్తి – తిరువస్తి.
ఆదరింద చీట్టివ్వు తిరువతియాయితు. చీట్టిద ఇనేళ్లందు కేసరు కురువులే
ఎండు నీనే తిరువలేతనాది; తిరువలేయప్పనాది; తిన్నుఫ్ఫునాది.
నీను ఇల్ల బండు నేలిసిదే ఎందే ఈ చీట్టిద చీన్న త్యాగ్య బండు చీలే బంతు;
హోస అథి బంతు.

ఈదు లౌకికద ముఖవాయితు- అధ్యాత్మద ముఖదళ్లు భగవంతే త్రీమంచియేడియు కోదు; వెంకటీసనుల కోదు. అధ్యాత్మద యైగోగసాధనే యింద జైన్సుక్కుక్కేరి త్రీమంతవాద భక్తున క్షేదయ పితినే త్రీగిరి. అదర ఒడియు భగవంత.

“త్రీ అందరే పంజీంద్రియగళు- శ్మృతి, తీవ్రి, ముఖగు, బాయి మతు మనస్సు:

“ తా ఏతాకి తీవ్రినో త్రియకి త్రితేత్తుక్కుకి శ్మృతింత్తిం

మనోకు వాకో ప్రాజకి” (పతరీయ 1-6-4)

భగవంతన క్షేత్రగళన్ను, ప్రతిభగలన్ను కాబువ రణ్ణ ఒందు సంపత్తు. భగవంతన మహిమెయన్ను కేళువ ఉవియేందు సంపత్తు. భగవంతనిగి ఆపిసిద సుగంధమన్ను ముఖమువ ముగీందు సంపత్తు. భగవంతన గుణమన్ను కాదువ భాయొలాదు సంపత్తు. భగవంతన్నమహిమెయన్నే నిరంతర జింకిసున దునశ్శు ఒందు సంపత్తు. ఈ పదు సంపత్తుగళు నమ్ము దేహదల్లి తిరిఎభాగదల్లి ఇనె. ఆదరింద ఈ త్రీమంతికేయన్ను కోత్త గిరి ఎందరే నమ్ము దేహద తుదియ భాగః తిరస్సు; ఆల్చి సక్షస్తుర జక్కెదల్లి పవడిసిద నారాయణినే త్రీగిరియేదియు.

“ పంజీంద్రియగళంద త్రీమంతవాద ఈ గిరియ నేత్తియల్ని పవడిసిద నారాయణినే, ఈ సాత్మక అంద్రియగళింబ లక్ష్మీయ, సంపత్తిన రమణినే, సక్షస్తురద కేళనియ జక్కెదల్లి నమ్మున్ను జాగ్రుతగొళిసు. ఆదాశ్శుగి ఆద్యేతు. నీను ఎద్దు నమ్మున్ను ఎట్టిసిదే ఎందరే నాను ఎక్కురాగబల్లి. ఇల్లవెందరే నమ్ము అజ్ఞానద నిద్రగీ పారేవే ఇల్ల.

ఆదాశ్శుగి నీను వేంకటీతనాగి బరబేకు. వాకార జ్ఞాన శక్తియు వాచక. ఇకార ఇచ్ఛా శక్తియ వాచక. కటి ఎన్న వ వైదిక ధాతువిన ఆధ్య ప్రకటివాగుపుదు ఆధ్యవా సుంసుపుదు. నమ్ముల్లి జ్ఞానశక్తి, ఇచ్ఛా శక్తిగళ పూరవన్నే కెరిసి, ననేళ్లిలగే సుమ్మవాద శక్తియన్ను ప్రకటిగొళిసి నమ్మున్ను అలచించువ స్వామియాగి నీను బరబేకు. నమ్మ వాంశిత ఇవ్వాధగలన్ను ఆడేంచువ ఈతనాగి, వేంకటీతనాగి బరబేకు.” హిగే తన్నదడ వేంకటీత సంశ్ఠపద వేంకటీతనాద.

హిగే ఒచ్చగూ చేఱగూ భగవంతన రుచివన్ను ఏకరుచిపెయింద తన్నయరాగి కండ దాశరు ఈ మాతుగాంద సందర్భవాద మహబాతవన్ను మాడిదరు.

ಈ ಪಠ್ಯವಿ - ಅನುಪಠ್ಯವಿಗಳಲ್ಲಿ ಧ್ಯಾನಿತವಾದ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಅನುಷಂಧಾನ ಮುಂದಿನ ಸೈಕಲ್ಲಿಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಂತಿಗೊಂಡ ಬಗೆಯನ್ನು ಮುಂದೆ ಸೈಕೆಡೆಣಿ:

ದಾಸರೆಲ್ಲರು ಬಂದು ಧೂಕಿದರ್ಥನಗೊಂಡು
ಶೇಷಾಗಿ ತಾಳ - ದಂಡಿಗೆಯ ಪಿಡಿದು |
ಶೇತವನೇ, ನಿಮ್ಮ ಸಿರಿನಾಮವನೇ ಸ್ತುರಿಸುತ್ತಲಿ
ವಾಸುದೇವನೇ, ಉದಯದಲಿ ಹಾಡುತ್ತಿರು ||

ಶ್ರೀ ನಾರಾಯಣ ವಿಶ್ವಕ್ರಿಂತಿ ಸ್ವಾಮಿ, ನಮಃ ಸ್ವಾಮಿ, ನಮಃ ಅಂತಯಾರ್ಥಿ ಎಂದು ಅರಿತವರೆಲ್ಲ ಹರಿದಾಸರು: “ನಮಃ ಸ್ವಾಮಿ ಹರಿಸಿತ್ಯಂ ಸ್ವತಂತ್ರಃ ಶೂಣಂಘಂತ್ಯಂಜಃ”.

ಅವರು ಮುಂಡಾನೆ ಎದ್ದು ಸಲ್ಲಿಸುವ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯಲ್ಲ ಇಷ್ಟೇ :

ಸ್ವಾಮಿನ ದಾಮೋದರಸಿತ್ಯಂ ಶ್ರೀ ನಿತ್ಯಂ
ಸ್ತುರಿಯಂ ಶ್ರೀ ಕರವಾಣ್ಯಹನ್ಮಾ |
ಅಪ್ರಯೇ ಭವತೋ ನಾಥ
ಮಾಗಾನ್ಹೇ ಮನ ಆದಿಕರ್ಮ ||

(ಈ ಒಡೆಯನೆ, ಎಂದೆಂದಿಗು ನಾನು ಸಿನ್ಹ ಸೇವಕ
ಸಿನಗೆ ಮೇಚ್ಚಾ ಗುವಂತಿರಲೆನ್ಹ ಕಾರುಕ |
ಸಿನ್ಹ ಮೈ - ವಾತು - ಮನ ಸೀ ಮೇಜ್ಚ್ಚ ದ ದಾರಿಯಲಿ
ಹಿ ಹರಿಯೆ ಎಂದಿಗೂ ಹಡಿಯದಿರಲಿ)

ಇಂಥ ಭಕ್ತರು, ಇಂಥ ದಾರರು ಭಗವಂತನ ಬಳಗೆ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಭಕ್ತ - ಭಗವಂತರ ನಡುವೆ ಇರುವ ಅಂತರವೇ ಕತ್ತಲು. ಆ ಅಂತರ ಕಳೆದು ಬಳಸಾರುವುದ್ದಿಗೆ ಚಿಳ್ಳು.

ದೂರಾದ್ರ ದೂರತರಂ ಯತ್ತ
ತದೇವಾಂತಿಕಮಂತಿಕಾತ್ |

(ಕತ್ತಲಲ್ಲಿ ನಡೆದವರಿಗೆ ದೂರಕಿಂತ ದೂರ ಅವನು
ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಸಿಂತನರಿಗೆ ಕತ್ತಿರಕಿಂತಲು ಜತ್ತಿರನು)
ತದ್ರ ದೂರೇ ತದ್ವಂತಿಕೇ |

(ಅದು ಅದೇ ಬಲಾದೂರು
ಅದುವೆ ಇದೂ ಬಲುಹತ್ತಿರ)

కీరిదే ఇల్లి స్వార్థస్య : బీళగాయితు ఎందు దాశరు బందరు ; ఆస్తి అల్ల, దాశరు బందరు ఎందు బీళగాయితు. ఏకేందరి భగవంతన సామిలిష్ట్యనే నిజవాద బీళరు.

భగవంతనింద దురఖాగి బదుకువపరు కగలల్లు కత్తలినల్లురుత్తారే ; భగవంతన బలయిరువపరు కత్తలల్లు బీళకినల్లురుత్తారే : “యావితా సనా భూతాలూం తస్యాం జాగక్ష సంయవిలు” (భగ. 91.)

దాశరేఖరు బందద్దు యితు. ముందిన కేలడి : “ధూలి దక్షసు గేందు”.

ఇల్లి ధూలిదక్షసు ఎన్ను వ్యదు తుంబ మహత్కృద ఒందు సాంకేతిక పద. విక్రుదక్షసున్నే కొంచువంథ పద.

మేలు సైపిక్కే ఇచ్చిందు సత్కషవాద ఆభివృత్తి. క్షేత్రిక్కే ఒందవరి, మైయ ధూలు మాసువ మున్న, కైలిన మున్న భగవంతనన్న కాణువ ఆకుర దక్షసు.

“తుపియుఁగాయఁ తాపుమహర్షతాపు” (నిన్నున్న కాణదిం జణ పొందు యుగదంతి) ఎంద వ్యందావనద గోపికేయరంకి ‘ఎందు భగవంత నెన్ను కండేను’ ఎంబ ఆతురదింద తుదిగాలల్లి నింత భృతున దక్షసుకాతరతే ఈ ‘ధూలిదక్షసు’ ఎంబ పదద్దల్లిది.

ఈ పదద ఉత్సర్పి, ఆఁ ఇన్ను హేచ్చినదు. అధ్యాత్ముద మన్నులేయల్లి ఇదక్కే తుంబ రకస్యవాద ఓషధివదికపాద ఆఫ్రానేందిది : నాను నిన్న జరణించాన. ననగే కాణుపుద్దు నిన్న జరణిధూలి మాత్ర.

రామాయణద ఒందు ప్రసంగమన్న ఇల్లి నెంపికించ్చుబయటు. రావణ సీతియన్న కథ్య ఆకాశిక్కే నేగిదు లంకిగి బయాగ ఆఁ కేళక్కేసేద ఆభరణ గథన్న సుగ్రీవ కీరామమిగి తందు తోరిసిద. ఆదేఁ కేళిశుబంది, ఆదేఁ కివియిఁలే, ఆదేఁ కాలీజే. రాను ఆదన్న లష్టుకునిగా తోరిసి, “ఇన్న నిన్న ఆత్తగేయ ఆభరణగళ్లువే ?” ఎంద. అగ లష్టుకు హేళద :

నాయం జానామి కేయారే
నాయం జానామి కుండలే ।
నూపురే త్వభీజానామి
నిక్కం నాదాభివందనాత ॥

“ఈ తీవ్రించండి, ఈ కెపియోలేరి అత్తిగీయుడు హోదొలే ఆఖ్యాపోలే నన్నీ గొత్తిల్ల. ఈ రాలీజీగాళు మాత్ర అత్తిగీయుపై ఎందు బల్లే. నాను దినప్పు అత్తిగీయు కాలిగిరగుత్తద్వాగి ఇవన్ను కండ్చుంటు. అదంిద గురుతిసబల్లి”.

ఇదు భక్తునే దూస్యాధావద ఒందు సుందరవాద కావ్యమయి జక్కు. భక్తునూ ఇదే మాకన్నాడుతూనే. భగవంతన జరణక్షేరగువ వ్యై ఇదు. అవన జరణఫలాయన్న మాత్ర ఈ కణ్ణు కంచుబల్లుదు.

దేవద్వావర ముందే తలీయేతీ, ఆవర ముఖ్యే ముఖ లేటిప్పు, కణ్ణుల్లి కణ్ణు సెట్టు మాకనాశుపైదు తరవల్ల. అదు సౌజన్యద లక్ష్మివల్ల. ఆవర ముందే బ్రా సింఖు నడిదుకొల్పుత్తేనే. ఆగ నమగాగుపైదు ఆవర వాదరజీశీదికఫన.

ఇదేల్లి సరి. భగవంతన పాదధూల ఎందరేను? భగవంతన పాద శ్యాంఖిన ధూళు యాపైదు? నాపై నడిదాడువాగ నమ్మ కాలినల్లి ధూళదరుపైదు సతచ. కాగియే సవవ్యాపియాద భగవంతన కాలిగి ధూళు ముసుకుత్తేదియే?

మేలునొటికై కోగి అస్తుసబకుదు: పాదధూల ఎన్న పుదక్కే యావ వికీవ అభ్యాపై ఇల్ల. ఇదు కేవల అలంకారికవాద నుడికట్టి— ఎందు. ఆదరే ఇదు తుంబ స్కలలవాద మాకాయికు. ఇప్పో ఆదరే పురందరధాసర ఈ దాఖు ఒందు కావ్యద కుఱుకపై ఆగబక్కదు. కేందుతు ఆనుభూతియొట్టున ఆనుభూవద ఖద్దార ఆగలారదు. ఇదేందు బరియ కిశేర్వనే ఆదికు హేరకు పురందరేశవైనానకు:

ఇం విన్న ఏజర్చైప్పో
తీధా నిదధే పదవో |
సముళముస్య పాంసురే ||

(శు. 1. 23. 17)

(తీ విన్న వు మురు హజీ గళన్ని ట్పు
ఇట్పు ఇదన్నెల్ల వ్యాపికిద
ఇడియ బ్రహ్మాండ ఆవన పాదధూళియల్లి అడగిద)

ముఖరు హేచ్‌గెళ్లన్నిట్టి : ముఖరు లేఖగళన్న వాయిసి సప్టగత నాద. ముఖరు హేచ్‌గెళ్లన్నిట్టి : ముఖరు కాలగళన్న వాయిసి నిత్య తత్త్వవాద. ముఖరు హేచ్‌గెళ్లన్నిట్టి : ముఖరు వేదగళన్న వాయిసి సప్ట వేద ప్రతిషాధ్యనాద.

ఈగే భగవంతన భావచిత్తవన్న నీఱున ఈ వేదమంత్ర వేదల బాంగే భగవంతన ధూలధిద (బాంసుర = పాంసుల) పాదవన్న ఉల్లేఖి సుత్తుడి. ఇనే అనుంతరద ఆన్‌భావిగళగీల్ల ముఖలశ్శుక్తయాయితు.

ఈ పాంసు (ధూలి) యావుదు? ఈ మంత్రద్రుష్టురనాద బుషి యావ పాంసునన్న భగవంతన కాలల్లి కండ?

ఈ అఖిలాండ కోటి బ్రహ్మాండవే భగవంతన పాదదల్లి సేలసిద ఒందు పాంసు; ఒందు ధూలికణ. ఈ వహత్తాద బ్రహ్మాండ, లక్ష్మీభ లక్ష్మీ జ్యోతిసఫగ్గఁ దురిద అంతరదల్లి కేటేదుకోండిరువ ఈ ఆపార విక్రోబీల కూడ ఆవన ముంది ఒందు ధూలన కుంపాయితు. ఏకేందరి ఆనను మహాకేఽ మహియాన్. ఆవన ముంది మహత్తురవాద ఈ విష్ణు విశ్వారవ్మ ఒందు ఆణుకణ కూడ అల్ల.

ఈగే విత్తద రుభ్యుకీయ దక్షన మంత్ర ఇదల్చీల్ల ఆసరీయాద భగవంతన మహాకేఽ మహియాద భూమంబద దక్షననే నిజవాద ధూలిదక్షన.

ఈ మాతన్న ఆచాయమధ్వరు తన్న బుగ్‌భావ్యదల్లి కుంబ క్షదయంగమవాగి నిరుణిసిద్ధారే:

రమంతి పాంశవ్యో యత్ర
కాంసురం పదమింతమ్ |
సముఛం తత్త విత్తం హ
పాంసువజ్ఞ గతిపత్తిః ||

(ఈ జూరాజంతకు విత్తనేల్ల పాంసుకుదంతి ఆ విత్త నాయకనాద భీమంతన పాదవన్న ఆత్మయికిండిది ఆ విత్తక్క ఇదొందు సంకసద, కేమ్యైయ సంగతి ప.. కేం రే భగవంతన పాదద కృపాజ్ఞత్తద ఆదియులి పాంసుగళు రమిసుత్తవే విరమిసుత్తవే.)

కోగే ‘ధూలిదక్షన్’దల్లి ఇదియ బృక్తాండవన్ను ఒళగొళ్సువ ఆధ్యాత్మిక బృక్తాంధనే అణగడే.

నాత్తు ఆవన పాదధూలి ఎంబ ఎళ్ళుర వుండిదాగ ఈ దాశత్తుడ దిక్కే వ్యుధవాగుత్తదే. ఆదక్కుగి దానరు నుండిదరు: “దాశరీల్లరు బందు ధూలి దక్షన్గిలించు”.

దానరీందరే బరియ కేతక్షన్శారంపద మందియన్నే అఱ్ల. బృక్తాది సకలదీవమేగలు ఈ “దాశవగ్మ”దల్లి సేరిదరు. ఆదక్కేందే ‘దాశరీల్లరు’ ఎందరు. బృక్తాద్విగళు శూడ భగవంతన జరణధూలయ దక్షన్కేంండు ధ్వన్యపాద మహాపాసరు. ఈ మహామహిమరు శూడ ఆవన దాశరీందే ఆవన్నిగి మహిదాశ ఎందు తేసరు:

యతపాదవంకజరజకి కీరసా బిభత్తి

తీరబ్బ జత్త గిరితః సక లోకసాల్పుః ।

(లష్ట్రుదేవి, బృక్తు, రుష్టు, లోకపాలకరంపద ఇంద్రాదిగలు ఇవరీలు భగవంతన పాదపద్మద రజస్ఫున్న తలెయల్లు తోక్కు సింతరు.)

క్రివిక్రమందితరు ధూలయ తల్లున్నిగి తేస తరువు ర్హిత ఇంద్రున్న కాదిదరు: తన్న విషు స్తుతయల్లు:

విష్ణురసాత్మనో పదపబ్జే కృతసినసత్యుః
పొంసనః పావయంతు

తీమంతః తీశబయుఽం కుసుమసునిజయే
పూరయంకః పరాగానో ।

ఆలూటాపుం లేఖకాయాముజనిపవనయో—

రష్ముతానో సిష్టసంతః
పొనిపున్యేన కుధ్రిం తరతిరసి ధృతాం
జాద్యు వీఠిం జోణయంతః ॥

(తీ విషువిన పాదపద్మదల్లి నీలిసువ పాంసుగలు నమ్మన్ను పావన గొలుసారి. ఆ చీలుగొండ పాంసుగలే తాయి లష్ట్రుదేవి ముదిద జేంబిలెనల్లి పరాగవన్ను తుంబుత్తవే. బృక్తు— వాయుగళ తణియ గీరియల్లి ఆవు ఆశ్చేషియంతే తీశభిసుత్తవే. జరను కీరదల్లి తోక్కు గంగియల్లి చీరత ఈ పాంసుగలు గంగాజలవన్ను ఇన్నుష్టు పవిత్రగొళిసుత్తవే).

ಅನುಭಾವದ ಜತೆಗೆ ಅಲಂಕಾರಿಕ್ಷಯೂ ಮೇಳವಿಸಿದ ಈ ಪಾದಧೂಳಯ ಶಲ್ಪನೆಯ ಬಗಿಗೆ ಪುರಂಜಿಗಳು ಹೊಸ ಬಗಿಯ ಬೀಳಕನ್ನು ನೀಡುತ್ತವೆ :

ಯತನಾದವಂಕಜಪರಂಗವಿಲಾಸಭಕ್ತಾತ್
ಕಮಾರ್ತಿಯಂ ಗ್ರಧಿತನುದ್ವಾಥಯಂತಿ ಸಂತಃ ॥

(ಭಾಗ 4.21.42.)

(ಅವನ ಪಾದ ಒಂದು ತಾವರೆ ಹೂವು. ಪಾದದ ಧೂಳಯೆ ಹೂವಿನ ಸಂಭಾಗ. ಈ ಪಾದಧೂಳಯನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ನಂಬಿದ ಸಜ್ಜ ನರು ತಮ್ಮನ್ನು ಬಿಗದಿಟ್ಟ ಕಮಾದ ಬಂಧನದಿಂದ ರಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.)

ನ ನಾಕಪ್ರವೃಂ ನಜ ಸಾರ್ವಭೌಮು
ನ ಪಾರಮೇವೃತ್ಯಂ ನ ರಸಾಧಿವತ್ಯಮ್ |
ನ ಯೋಗಸಿದ್ಧಿರಪುನಭರವಂ ವಾ
ವಾಂಭಂತಿ ಯತ್ವಾದರಜಃ ಪ್ರವನಾತ್ ॥

(ಭಾಗ. 10.15.37.)

(ಭಗವಂತನ ಪಾದಧೂಳಯನ್ನು ಅಶ್ರಯಿಸಿದವರು ಅಭಾರತ ಅವನ ಪಾದ ದಹಿಯಲ್ಲಿ ಆಸರೆ ಪಡೆದವರು - ಸ್ವಗ್ರಾವನ್ನು ಬಯಸುವುದಿಲ್ಲ ; ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಪದವನ್ನು ಬಯಸುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರಿಗೆ ಭೂಮಂಡಲದ ಒಡೆತನವೂ ಬೇಡ ; ಬ್ರಹ್ಮಪದವಿಯೆ ದೂರಕೆದರೂ ಬೇಡ. ಅಂತರಾದಿಯೋಗ ಸಿದ್ಧಿ ಗಳೂ ಬೇಡ. ಪುನರ್ಜಣಣವೇ ಇಲ್ಲದ ವೋಕ್ಷವನ್ನು ಕೂಡ ಅವರು ಬಯಸರು. ಈ ಪಾದಧೂಳಯ ಆಸರೆಯ ಅನಂಡದ ಮುಂದೆ ಇವೆಣ್ಣವೂ ಸಣ್ಣ ವಸ್ತುಗಳು.)

ತಿಲೆಯಾದ ಅಹಲ್ಯೆಗೆ ಪುನರ್ಜಣಣವೈದಿಕದ ಈ ಧೂಳಯ ದರ್ಶನವೂಂದಿದ್ದರಿ ಸಾಲದೆ ? ಬಳಿನಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಮಾರಾದ ಘಾಗ್ಯವೇನುಂಟು ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಾರೆ ಡಾಸರು : ಧೂಳದರ್ಶನಕೊಂಡು.

ತುಂಬ ಸತ್ಯರಸ್ಯವಾದ ಇನೆಳ್ಳಂದು ಮಾತನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಬೇಕು. ತೀಕ್ಷ್ಣ ಬ್ರಿಯ ತಿಷ್ಯನಾದ ಉದ್ದ ವಸಿಗೆ ಅರೆಹಿದ ರಹಸ್ಯ ಇದು :

ನಿರವೇಕ್ಷಂ ಮುಸಿಂ ಶಾಂತಂ
ನವ್ಯೇರಂ ಶ್ರಿಯದರ್ಶನಮ್ |
ಅನುವ್ಯಜಾವಾತ್ಯಹಂ ನಿತ್ಯಂ
ಪೂರ್ಯೇರುತ್ಯಂಫ್ರೇಣಾಭಿಃ ॥

(ಭಾಗ: 11. 14. 16.)

(ఒనెన్నొ బయసద, యారన్నొ ద్వీషిశద, ఎల్లరిగొ ప్రియనాద శాంతశ్శ్వభావద మునియ చీన్న కీందేయే నాను సదా సంజరిసుక్కి రుక్కేనే న్నో వాదశ్శ్వర్కదింద వావనవాద ఈ నేలద ధూళి గాళగీ యారి ఆవన వ్యోగి తాగి ఆవను బెవిక్కునాగలి ఎందు న్నో బయకే.)

తీక్ష్ణస్తుతి న్నుకానుక్కు నుడిద ఈ మాకసల్లి ధూళియ బగీగీ యోషట్టిందు ఆవిష్కార కాణుక్కేనే. కీగీ ఎల్ల బగీయ ఆధ్యాత్మిక అనుసంధానగాన్నా బగీయాళదల్లి తుంబించు పురందరుదాశరు కాడిదరు: “దానరేల్లరు బందు ధూళిదక్కనశోండు”.

ఎందనేయి: సాంలు భగవంతుగీ తన్న న్నో ఆశిషిక్కేళ్లువ ద్వీషిక సిద్ధతే యన్న హేతుత్తదే: “లేసాగి తాళ దండిగియ పిడిదు”.

దాసక్కుద సంకేతవాగి, కరితాను కేతనద ఆంగవాగి, గానద పరిశర వాగి శ్యేయల్లి తాళ, బగలల్లి దండిగి (వీణ ఆథవా తంబులి) తాళవాద్య మత్తు తత్తవాద్య.

ఇదు వేలు నేళిటిద ఆధి. ఆదరే ఉపనిషత్తున కీన్న లేయల్లి ఈ మాతిగి ఒందు ఆశ్వినచవాద ఆధిపుంటి.

ఈ దేహనే ఒందు దండిగి; ఒందు ద్వీవివీణ. దేవరు సిమిసిద వీణ; దేవర గుణగానక్కు మాసలాద వీణ. ఈ వీణగీ శ్యేయ తలనే తాళ వాద్య.

సామనేదదల్లి తలవకార ఎంట ఒందు కాటి ఖంటి. ఇవరు కాండు వాగి శ్యేయ తలవన్నో కాళవాద్యవాగి ఒళసుక్కిద్దరు ఎందే తాళవాద్యకారరు ఎందు కేసరాదరు. తలవాద్యకారరే తలవకారరాదరు.

కీగీ శ్యేతట్టిన తాళ తట్టి దేహవెంట దండిగియన్న నుడిశచీకు. ఇదరే బగీగీ ఐతరేయిశవిష్టత్తు కీగీ వినరణయిన్న నిఱ్మత్తదే:

ఆథ ఖల్లియం ద్వీవివీణా భవతి.

తదనుక్కుతిరసౌ మానుషీ వీణా భవతి |

యథాకశ్శ్వకి తిర ఏవమముశ్శ్వకి తిరకి |

యథాకశ్శ్వ అందరమేవమముశ్శ్వ అంభణమ్ |

యథాకశ్శ్వ జెయవ్వ—ఏవమముశ్శ్వ వాదనమ్ |

యథాకశాస్త్రంక్రయ ఏవమనుష్యా అంగులయ. 8 |

యథాకశాస్త్రికి స్వరం ఏవమనుష్యికి స్వరాః |

(ఒక. 2. 8. 6.)

(ఈ దేహందు దైవివిభిన్న. దేవరు నిమిసిద విభిన్న ఇదరదే ఆనుకరణ. ఈ విభిన్ని తలేయిద్దంకి ఆదక్కే మరద బురుడే ఆది. ఇదక్కే కేళచ్ఛియిద్దంకి ఆదక్కే శేరిగిన సేశేరిబురుడే ఇది. ఇదక్కే నుడిసువ నాలిగియిద్దరే ఆదక్కే నుడిసువ చీరళాటి (వాదన దండ). ఇదక్కే చీరళద్దంకి ఆదక్కే తంతగలు. ఇదు సత్తస్వరగలన్న నుడి సువంతి ఆది సత్తస్వరగలన్న నుడిసుత్తదే.)

కోగి వ్యేదికవాద దైవివాయ్యగలన్న - కైయొంబ తాళ, మృయొంబ విభిన్నయన్న కుడిను నింతద్దురే డాశరు. ఈ తాళ భగవంతువాగి తట్టిచేశు; ఈ విభిన్న భగవంతన గుణవన్న కాశబేశు. ఆదిల లేసాగి; లయబద్ధవాగి; శ్వతంబద్ధవాగి; గురుజదేశక్కే ఆనుగుణవాగి; కృతపురాణగళిగి సమృత వాగి.

ఈ దేహ భగవంత కరుణిసిద విభిన్నయొంది ఇదన్న లేసాగి కుడిను కేండిద్దురే. ఒక్కవాగి, చెన్నాళుగి రష్ణసికోండిద్దురే. ఇల్లవాదరే విరక్తరాద సాధు సంకరిగి ఈ దేహద మహికెయాదరూ ఏక బేశు? ఇదు దేవర విభిన్న; ఇదంంద దేవర గుణగాన మాశబేశు; ఆదక్కేందే దేవరు ఇదన్న నమగీ నీరిద్దునే ఎన్న పుదుతాళుగి ఆవరు దేహవన్న ప్రికమత్తురే: “కరిర వాయ్యం ఖలు ధమిసాధనమ్”.

కోగి కాయ భగవంతన పాదధుళయొంద కుద్ద వాగిదే; విభిన్నయొంత భగవంతనన్న కాశలు సిద్ధవాగిదే. చుండిన వాకు మనస్సిన కుద్దగీ, వానస్సిన సిద్ధతిగి సంబంధించ్చు: “కేశవనే నిష్ట సిరినామవను షుంసుతలి”.

ఇల్లి కేశవనే ఎంబ ఒందు సంబేళిథనే ఉపలక్ష్మివాగి ఒందు ఆవన అనంతరాథగల అనంత నామగలన్న ఉప్పేతిసుత్తదే. ఆదక్కేందే, అనంతరాథగళ వివ్యోయింద ‘నిష్ట’ ఎంబ బక్కావజుస శాఖాకేవాగి ఒందిదే.

భగవంతన అనంత సిరినామగళ స్వరణయొంద మనస్సు సదా ఆవనల్లి సేలసిరలి. ఆదంంద అంతరంగ పొనఫవాగలి.

ಭೋತೆವಾದ ಎಲ್ಲ ಸಂಹತ್ತನ್ನು ತೆರೆದು, ರತ್ನ ಪಡಿಯನ್ನು ಕಸದ ಬುಟ್ಟಿಗೆ ಚೆಲ್ಲಿ ಹರಿಸಾಮಾದ ಸಿರಿಯನ್ನು ಗಳಿಸಿದ ದಾಸರು ಅದನ್ನು ‘ಸಿಂಹಾಮ’ ಎಂದು ಕರೆದ್ದು ತುಂಬ ಸಾಥ್ಯಕ ; ಸಾಕ್ಷಾತ್. ಸಾಥಕ್ಯಾಗಿ ನಾಮಸ್ಯರಂಗಿಂತ ಮಿಗಿಲಾದ ಭಾಗ್ಯ - ಸಂಶತ್ತು ಬೇರೆನಿಡಿ ?

ಅದಕ್ಕೆಂದೆ ಆವರು ಬೇರೆದೆ ಹೀಗೆಂದು ಹಾಡಿದ್ದಾಂತಿಃ :

ನೀನ್ನಾಗ್ನಿಕೋಽ ನಿನ್ನ ಹಂಗ್ನಾಗ್ನಿಕ್
ನಿನ್ನ ನಾಮದ ಬಲಪ್ರೇಂದಿದ್ದರ ಸಾಕು |

ಆವಂಗಿ ಈಗ ರತ್ನ ಪಡಿ ವ್ಯಾಪಾರದ ಬದಲು ನಾಮದ ವ್ಯಾಪಾರ :

ಶ್ರೀಲೋಹಿನ ಶಫೇ ದಿವ್ಯನಾಮಂಗಳ
ಶ್ರೀಲಮನದಿ ಬರೆದು ಹರಿಗೆ ಒಸ್ಸಿಸುವಂಥ
ವ್ಯಾಪಾರ ನಮಗಾಯಿತು

ಅದೇ ಆವರ ಮುತ್ತು - ರತ್ನ ಎಲ್ಲ :

ಮುತ್ತು ಕೊಟ್ಟಿರೋ ಜನರು
ಮುತ್ತು ಕೊಟ್ಟಿರೋ
ಸ್ತೋಡವಿಗೆಲ್ಲ ಪುರಂದರ ವಿಶಲ
ಒಡೆಯನೆಂಬ ದಿವ್ಯಮುತ್ತು

ಹರಿಯ ನಾಮಗಳಿ ನಿಜವಾದ ಸಿಂ. ಅವುಗಳಿಂದ ವಾಚ್ಯಾನಾದ ಆವನೇ ನಿಜ ವಾದ ಸಿರಿಯ ವಾಸ - ಶ್ರೀನಿವಾಸ.

“ಕೇತವನೇ, ನಿಮ್ಮ ನಾಮವನು ಸ್ಯಾರಿಸುತ್ತಲಿ” ಎನ್ನುವ ಸೌಳಿನ್ನು ಹಾಡುವಾಗ ವ್ಯಾಪಾರಾಸರ ಮನದಲ್ಲಿ “ಕಲ್ಲಾ ಸಂಕೀರ್ತ್ಯ ಕೇತವವ್ಯಾ” ಎಂಬ ಪುರಾತನವಚನ ಸುಳಿದರಬೇಕು. ಅದಕ್ಕೆಂದೆ ಆವರು ಕೇತವನೇ; ಎಂದೆ ಸಂಬಿಳಿಧಿಸಿರಬೇಕು.

ಇವೆ ಅಲ್ಲ; ದಾಸರು ವಾರತೆಕಾಲದಲ್ಲಿ ಭಗವಂತನ್ನು ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ವಾರತೆಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸ್ಯಾರಿಸಬೇಕಾದ ಭಗವಂತನೆ ರಂಡ ‘ಕೇತವ’ ಎಂದು ಕಾಸ್ತುಕಾಪರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ:

|
ಪಾತ್ರಕಾಲೇ ಕೇತವಂತು
ಗೋವಿಂದಂ ಸಂಗನೇ ತಥಾ |
ಮಧ್ಯಾಹ್ನಾ ಧಿಸತಿಂ ವಿಷ್ಣುಂ
ಮಧ್ಯಾಹ್ನಾ ಮಂಬಂಹ್ಯಾ ಕೇ |

5

ಸಾಯಂಕಾಲೀ ನೃಸಿಂಹಂತು
ಹೃಷಿಕೇಶಂ ಪ್ರದೋಷಕೇ ||

(ಪ್ರಥಮದಲ್ಲಿ ಕೇತವ, ಶುಂಖಾಂತದಲ್ಲಿ ಗೋವಿಂದ, ಮಂಧಾಂತದಲ್ಲಿ ಅದೆಯು
ವಿಮ್ಮು, ಅವರಾಂತದಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯಮಿಸಂಘನ, ಸಂಜೀ ನರಸಿಂಹ, ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಹೃಷಿಕೇಶ.)
ಭಾಗವತದಲ್ಲಿ ಈ ಮಾತ್ರ ಬಂದಿದೆ:

ಮಾಂ ಕೇತವೋ ಗದಯಾ ಪ್ರಾತರವ್ಯಾತ
ಗೋವಿಂದ ಅಂಸಗವಮಾತ್ರವೇಣಾಃ ||

(ಭಾಗ. 6. 8. 20.)

ಹೀಗೆ ಯಾವ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಯಾವ ರೂಪವನ್ನು ಸ್ವೀರಿಸಬೇಕು ಎನ್ನುವ ತಾತ್ತ್ವ
ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ನಮಗೆ ತಿಳಿಹೇಳುವ ಕಾರುಣಿಕನಂತೆ, ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕನಂತೆ
ದಾಸರು ‘ಕೇತವನೆ’ ಎಂದು ಸಂಬೋಧಿಯ ಸೊಲ್ಲನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸುತ್ತಾರೆ.

3 ಕೇತಿಯನ್ನು ಕೊಂಡವ ಕೇತವ; ಸುಂದರವಾದ ಕೇತ ಉತ್ತರವ ಕೇತವ;
ಬ್ರಹ್ಮ - ರುದ್ರರನ್ನು (ಕೈ = ಬ್ರಹ್ಮ; ಕೂತ = ರುದ್ರ) ಸ್ವಾಸ್ತಿ - ಸಂಕಾರಗಳ
ಕರ್ತವ್ಯಕ್ಕೆ ಜಚ್ಚಿ ನಿಯಂತ್ರಿಸುವವ ಕೇತವ. ಹಂದಿ, ಬ್ರಹ್ಮಾದಿಗಳೂ ಧೂಳಿದರ್ಶನ
ಭಾಗ್ಯಕಾರ್ಯಿ ಕಾದು ನಿಂತ ದಾಸರು ಎಂಬ ಮಾತ್ರ ಬಂದಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರ್ಥ
ವಾಗಿಯೂ ಇಲ್ಲಿ ಕೇತವ ಎಂಬ ಪದ ಬಂದಿದೆ.

ಇವನು ಬ್ರಹ್ಮಾದಿಗಳಿಗೆ ನಿಯಾಮಕನೀಂದಿ ಕೇತವ ಎನ್ನು ಸಿದ್ಧಾನ್ತನೆ. ಎಂದ
ನೇಲೀ ಈ ಸ್ತುತಿಯ: ಸೇವೆಗಾಗಿ ಆ ದಾಸರು ಬಂದಿರಿಂತೆದು ಸಹಜವೇ ತಾನೆ?

ಕೇತ ಎಂದರೆ ಕಿರಣವೂ ಹೌದು. ಸೂರ್ಯನೆಲ್ಲಿದ್ದು ಕಿರಣಗಳ ಮೂಲಕ
ದೀಕ್ಷಿತ್ಯಾಂತವಾದ ಕೇತವನಾಮದಿಂದಲೇ ದಾಸರು ನಾಮಸ್ವರಣೆಯನ್ನು ಆರಂಭಿ
ಸುತ್ತಾರೆ; “ಕೇತವನೆ, ನಿಮ್ಮ ಸಿರಿಸಾಮವನು ಸ್ವೀರಿಸುತ್ತಾರೆ”.

ಹೀಗೆ ಅಂತರಂಗ - ಬಹಿರಂಗ ಶಾಂತಿಯಾಗ ಮಾತ್ರ ಹರಣಿಯಲ್ಲಿ ರಂಜಿ
ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಭಾಗವಂತನ ಗುಣಗಳನ್ನೇ ಆದು ಹಾಡಬಯಸುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ
ಸಾಂಧರ ಕಾಯ - ಮನಸ್ಸು - ವಾಕ್ಯಗಳಿಂಬ ಕ್ರಿಕರಣಗಳ ಮೂಲಕ ತನ್ನನ್ನು
ಭಗವಂತನಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ: “ವಾಸಾದೇವನೆ, ಉದಯದಲಿ ಪಾಡುತ್ತರು”

ರಾತ್ರಿಯು ಅಜ್ಞಾನ. ಹಗಲೆಂದರೆ ಜ್ಞಾನಸಂಖ್ಯ. ಉದಯವೆಂದರೆ
ಜ್ಞಾನೇತಿದಯ. ಇಂಥ “ಉದಯದಲಿ ಪಾಡುತ್ತರು”. ಜ್ಞಾನೇತಿದಯವಾದಾಗ

మాత్రి భగవంతన స్తుత్రవాగుత్తదే ; దాతిష్టి భగవంతన
దాడాగుత్తదే : “సుతిస్తు వాగింద్రియవ్యక్తిరస్తు”.

“వాసుదేవనే” ఎంబ సంబిలిథనేయల్లు ఒందు వితిష్ట ఖద్దేళవిదే ;
అధరీఁస్తై జ్ఞానద ఖదయవాగిదే. ముక్తియన్న కరణసువ వాసుదేవ
సామచవాద ఏతిష్టరుహద స్వరణి ఇంథి స్నిఖయల్లి విముతవాగిదే :

తత్సోఽనిరుద్ధం దేవేతం
ప్రద్యమ్మం జతకి పరమో |
తకి సంకషణం దేవం
వాసుదేవం పరాత్ పరమో ||

వాసుదేవాత్ పరం నాసి
ఇతి నేదాంత సిక్తుయః |
వాసుదేవం ప్రవిష్టానాం
పునరావత్తానం కుకి ||

(శ్లాఘ్యత మధ్యాంప)

(సంసారదతీయ జాగ్రత్తా — స్వద్ధ — సుమంత్రి మత్తు స్వషిష్టి — స్తుతి —
సంసారగళింబ మఱరు ఆవస్తిగట్టన్న నియంత్రిసువ భగవంతన మఱరు
రఁబగలు క్రమవాగి అనిరుద ; క్రద్యమ్మం మత్తు సంక్షణా. కొనేయదాడ
తురియు రుహ వేఁచైత్రప్రాపాద వాసుదేవరుహ. క్రమవాగి వేఁదల
మఱరు రఁబగలన్న ఖపాసనేయింద సాక్షాత్కారింగి కొనేయదాగి వాసు
దేవనన్న సేరుత్తానే. ఇదు ఖపాసనేయల్లి నిలుకువ కొనేయ రుహ.
ఇదరాళీగి బేరి ఖపాసనేయల్లి. ఇదన్న పదేదవరిగి మత్తు సంసారల్లి
మరఱువ భయవు ఇల్ల.)

ఈ ప్రమాణవచనద హన్మేలియల్లి గమనిసిదాగి, అధరీఁస్తైజ్ఞానద
ఖదయదల్లి, నేఁచ్ఛైద దారియల్లి నింత భక్తి, ‘వాసుదేవనన్న
వాచతిరుషైదు’ ఎంథి చెచిత్కుపూజా ఎన్నప్పుడు నేఁధ్వవాగుత్తదే.

‘వాసు’ అందరి తన్నన్న ముచ్ఛి కేళండవను (వన ఆజ్ఞాదనే) ‘దీవ’
ఎందరి చెళంచల్లి చెళకాగి చించ్చి కేళండవను (దివు ద్యుత్తా). హగి సంసార
దల్లి తన్నన్న ముచ్ఛి కేళండు అగ్రిభరవాగి అధరీఁస్తై జ్ఞానిగి చెళకాగి
ఒందు కాణిసికేళల్లివవను వాసుదేవ.

కుడి వాద సత్కృగుళై 'వసుదేవ' ఎన్న త్వారి : "సత్కృం వికుం పసుదేవశంజ్ల తప్ప" . సత్కృప్రచురవాద మనస్సనల్ని గోచరపాద రింద వాసుదేవ.

ఇల్లి ఇన్నా ఒందు రకష్ట ఆడగిదంథిది; కేకవాది రింబగలు ఇన్ని రిందు; ఇదే ద్వాదశ ప్రశ్న. (కేకవ, సారాయిల, మాధవ, గోవింద, విషు, మధుసందన, త్రివిక్రమ, వామన, శ్రీధర, జ్యేష్ఠేత, పద్మనాభ మత్తు దానేందర.) వాసుదేవాది నాల్పు రింబగలు. ఇదే చక్కపూర్వ్యక్త. (వాసుదేవ, సంక్షణ, బ్రద్యమ్మ మత్తు అనియద్ద) ఈ ఎరడు ప్రశ్నకు గట్టన్న మనద్దటి, దాసరు ఒన్నో కేకవ ఎందు కరేదరు; ఇన్నొ మేళ వాసుదేవ ఎందు కరేదరు. ప్రశ్నకుద మౌదలనేయ కేసరు ఇకియ ప్రశ్నకుననే లక్ష్మిసుత్తది.

హీగే, నందువినల్ని లక్ష్మీరమణాద నారాయణ. సుత్త వృత్తాంతార వాగి ఈ ఎరడు ప్రశ్నకుగల ఒట్టు, కదినారు రింబగలు. ఇదీందు ఖపాసనేయ పద్మతి. ఖాగవతదల్లి ఈ మాతు బందిది ;

అత్మతుల్మీప్రసాదికథభిక
వినా శ్రీవక్షిరాస్తుభూ |
పయుం వాసితముస్తుద్ద -
తారదాంబురుక్కులిమ్ ||

(భిగ 6. 9 29)

(త్రిపక్క ఎందరే త్రితక్క - పుర్ణక. కొసుభ ఎందరే ఆదర అభిమాని యాద బ్రహ్మ - పురుష. హీగే పుక్కత పురుషరింద క్షూరాక్షూరగలింద అంతే వాగి, తనగి తాను మాత్రమే సాభియాగిరువ కదినారు రింబగలింద సుత్త పంద, కానరిగల్లన జీలుననాద భగవంత ఆత్మశ్రీంణాగి విషంసుత్తానె.)

జదన్న మైష్ట్రువ తంత్రసార హీగే వివంసుత్తది :

అప్పుంపుక్కత్యధినత్వాత్
వాసుదేవాదికా నరేః |
తుల్యస్తు కేకవాదాయైత్త
నజ్ ఖిన్నా కథంజన ||

ఆత్మీయ సన్మదభా
స్వయం భూతాన్న జనాద్యనః ।
మధ్యస్థావృత్తిరూపేణ
క్రీడతే తేరుషేషాత్మమః ॥

(మధ్యదల్లి నారాయణ, సుక్త కేశవాది వుతు వాసుదేవాది జదినారు రంబగళు. హీరి బట్టనే ఆద భగవంత తన్నదే జదినేఖు రంబగళన్న కొట్టి క్రీడిసుత్తానే. ఇదేందు బగీయ భగవంతన లీల. ఈ దూషాగళల్లి యావ భీధవ్రూ ఇల్ల; యావ తారతమ్యవ్రూ ఇల్ల. ఇల్లపూ స్తుతి - పురుషంద ఆశితపాగి సింత పరతక్కగళు.)

సైల్లిన ప్రారంభదల్లి ‘నారాయణ’ ఎందు కరెద దూషరు అనంతర ‘కేశవనే’ ఎందు, ‘వాసుదేవనే’ ఎందు ప్రభుతద వేందల రంబగళన్న ఖల్లీమి పూడి ఈ జదినేఖు రంబగళ ఖవాసనేయ రంబస్తువన్న నిగుఢ పాగియే నువ్వగి సుఖిసువంతిదే.

హీరి శ్రీకర్ణ కుద్ది య అనంతరద కంత ముందిన సైల్లినల్లి బందిదే:

కాసిద్ద కూలుగళ కావడియ తుంబిట్టి
లేసాగి కేనేమోసరు బెణ్ణే యునే పేద్దు ।
తేవతయననే, ఏళు సనుచ్ఛుమథనవ మాడు
దేశ కెంబాయితేళయ్య దరియే ॥

ఒదుకిన కంతదల్లి ప్రశ్నగేండ జీవనానుభవవే కాసిద్ద కూలు. అదన్న తుంబిద్దు దేశవెంబ కావడియల్లి. హిందిన ప్రశ్నదల్లి యాప్తేదు దండిగీయాయికేఁ ఆదే ఇల్లి కావడియాయితు. బిదిరుకోలిన ఆడేగి కాలిన పాత్రీగళన్న బిగిదు తిరుపులేయ ఏరిగి ఏరుపుదు సతజవాద క్రియే. కాగేయే జీవనానుభవద బిసుకూలన్న భగవదనుభవద ఎత్తరల్చే ఈ దేశ వెంబ కావడియ ములుకవే సాగిసువుదు అధ్యాత్మద క్రియే. ఒళమేరగిన ఈ ఎరఁడి క్రియేగళన్న ఈ సాలు జోకేషేషియాగియే కేళుత్తదే.

ఇల్లి ‘తుంబిట్టి’ ఎన్న ప్రుదు ఒందు ద్వాష్టియిండ క్రియాపదద అన్నయ విల్లది ఆధ్యాత్మికరామవుదంతే ఆశ్చర్యపాగి బందిదే. ‘కాయుకిహరు’ ఎందు హిందిన పద్మద జాగే ఏకాన్నయదిందలే ఇదన్న శుద్ధిసికేళ్లు బేచాగుత్తదే.

ಇಡಕ್ಕೆ ಕಾರಣ : ಈ ಬಾಹ್ಯ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ದಾಸರಿಗೆ ಅವೇಳ್ಳಿಂದು ಭರವಿಬ್ಬ. ಇದರ ಅಧಿಕೃತ್ಯದ ಮುಖ್ಯದಲ್ಲಿ ಆವರ ಆಕ್ಷತ್ತಿ ಕೇಂದ್ರಿತ. ಆ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಅನ್ಯರು ಹೆಚ್ಚು ಸ್ವರಸ್. ಅನುಭವದ ಹಾಲಿನಿಂದ ತಂಬಿರದ ಹಾಲಿ ಕಾವಡಿಯನ್ನು ಹೊತ್ತು ಕೆಂದ್ರಿಸ್ತೇನೆ. ಆವರಲ್ಲಿ ಪರಾಮಾನುಭವದ ಚಿನಿ ಹಾಲನ್ನು ತುಂಬಿ. ತುಂಬಿಟ್ಟು ಹೆಪ್ಪುಹಾಕಿ ಈನೆ ವೇಳಸರು ವಾಡು. ಮತ್ತೆ ಆ ಕೇನೆವೇಳಸರನ್ನು ಕಡೆದು ಬೆಂಕೆ ಕಿ. ಹೆಗೆದ ಆ ಬೆಳ್ಳೆಯನ್ನು ನೀನೇ ಮೆದ್ದು ಎದ್ದೇಳು. ಇದು ಇಲ್ಲಿಯ ಒಟ್ಟು ಧಾವ.

ಹೆಪ್ಪು ಹಾಕಿದಾಗ ಮೂರುವ ಈನೆ ವೇಳಸರಿ ಅಧಿಕೃತ್ಯದ ಅನುಭವ. ಅದನ್ನು ಕಡೆದಾಗ ಮೂರುವ ಬೆಳ್ಳೆಯೆ ಸುದ್ದುಫ ಸ್ವೇಧ ರುಹವಾದ ಭಕ್ತಿ - ವಿಜಾಂತಿನಗಳ ಸಮನ್ವಯ. ಈ ವಾತು ಉದ್ದೇಶಕ್ತಿನಲ್ಲಿ ಬಂದಿದೆ.

ಪೃತಮಿವ ಪಯಸಿ ಸಿಗೂಢಂ
ಭೂತೇ ಭೂತೇ ಜ ನಸತಿ ವಿಜಾಂತಿನಮ್ |
ಸತತಂ ಮಂಥಯಿತವ್ಯಂ
ಮನಸಾ ಮಂಥಾನಭೂತೇನ ||

(ಬ್ರಹ್ಮಬಿಂದುಪನಿಪತ್ತ)

(ಸ್ತುತಿಯೆಬ್ಬ ಸಾಧ್ಯಾಜೀವನಲ್ಲಿಯೂ ವಿಜಾಂತಿನದ ಸೀಲಿ ಹುದುಗಿದೆ - ಹಾಲಿನಲ್ಲಿ ಬೆಳ್ಳೆ ಹುದುಗಿರುವಂತೆ. ಮನಸ್ಸೆಂಬ ಕಡೆಗೋಳಿನಿಂದ ನಿರಂತರ ಕಡೆದು ಅದನ್ನು ಹೇಳರತೆಗೆಯಬೇಕು.)

ಹೀಗೆ ಉದ್ದೇಶಕ್ತಿನ ಬೆಳ್ಳೆಯ ಸಂಕೀರ್ತದ ಒಂದು ಅಪೂರ್ವ ವಿವರಣೆ ಈ ಎರಡು ಸಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದಿದೆ. ಅದಕೆಂದೆ ಅಲ್ಲವೇ ದಾಸರ ಹಾಡುಗಳನ್ನು “ಪುರಂದರೀಳವನಿಪತ್ತ” ಎನ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಹಾಲನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ತುಂಬಿಡುವುದು, ಹೆಪ್ಪುಹಾಕಿ ಈನೆ ವೇಳಸರು ವಾಡುವುದು, ವೇಳಸರು ಕಡೆದು ಬೆಳ್ಳೆ ಕೆಗೆಯುವುದು - ಈ ಎಲ್ಲ ಕ್ರಿಯೆನವೆಹ್ಲಿಗೆಯೇ ನಿರಂತರ ನಡೆಯಬೇಕಾದ್ದು. ಆದರೆ ಸಾವಾಗಿಯೇ ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ಮಾಡಲಾರೆವು. ನಮಗೆ ಆ ಕಕ್ಷಿಯೂ ಇಲ್ಲ:

ನ ಯತ್ತೇ ತ್ವತ ಕ್ರಿಯತ್ತೇ ಕಿಂಜನಾಽರೇ

(ಖ. 10. 112. 9.)

(ದೂರದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನಾಗಲಿ, ನನ್ನ ಬಳಿಯ - ನನ್ನದೇ ಆದ ಅಂತರಂಗದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಆಗಲಿ ನೀನಿಲ್ಲದೆ ಸಾಂತಾಗಿಯೇ ವಾಡಲಾರೆ.)

నేడద ఖుషి తేజితేండ ఈ ఆశలు దూసర ఆశలు కూడు. అదచ్ఛాయీ అవరు అవన్నే వ్యాధిశుత్తురే :

“ఈ కావడిగే జీవనానుభవద కాలు తుంబు
నానే మాడిదే ఎంబ ఆకంకారద యుఇనుద్దై తుంబచేడ
తుంబిద కాలూ యుఇతు కేడదంతే నినే కెవ్వుకాళు
నినే తేగిద ఆ బెణ్ణ నినగే వింపలు”

“అష్టరండ లెన్న ఒరిబగీయ భక్తి జ్ఞానగాళ బేణ్ణయన్న లేసాగి మెధ్య ఏం. ఈ మేల్లువిలో కూడ ఒత్తుడక్కాగి అల్ల; అనాస్తేయిండ అల్ల; లేసాగి. తేనాగ్గి, దేణట్టిమంబ స్త్రీకియిండ మేల్ల బేశ్చ” ఈ భక్తియ బేణ్ణయన్న భగవంత స్త్రీకియిండ స్త్రీకంటి శ్వాసాగాదే ఇద్దరీ సాధకన గాయియేను?

ఒమ్మె తాత్కాలిక ఇస్యా: స్త్రీక ఏకముఖవాగిరబారదు. భక్త భగవంతన్న స్త్రీకిసిదరే మాత్రనే సాలదు. భగవంతను భక్తున్న స్త్రీకిసబేళు. ఇల్లవాదరే— “నినేశలియద్దరే నానేశలిదు ఫలవేను?”

యమేవైష వృణుతే తేన లభ్యః ।

(అథవా: 3. 2. 3. ఉత: 1. 2. 22.)

(యార బగీగి అవను స్త్రీకియిండ ఒలియుక్తున్నే అంఘవరిగి మాత్ర అవను లభ్యసాగుత్తునే.)

అదండ నాను ఒలిసిచువేనేంబ భలవిల్ల. నైనేశలియచికేంబ దంబల మాత్ర లన్నదు. ఒలియువ్వెదు, ఒలిదు అద్దరిసువ్వెదు నాన్న వాలన శేలస.

అదచ్ఛాగి —

“తేషాకయననె ఏళు”

కాలుగడలల్లి కావిన మేలీ మలగడవనిగి కావడియల్లి కాలు తుంబిట్టి, తండవరు నాత్ర. సూయస ముందే తణికయే దిఁఁ హదిదవరు. ఉక్కే జరివ తేరిగి తేరియ సిరిందలే చోగసే తుంబి అభ్యు జీల్లువవరు:

“తేరియ సిరిను తేరిగే చెడ్లు”

ఏకే ఏటచేళు? ఎద్దు ఏను మాడబేళు?

“సముద్ర వథనవ వాడు”

ఇదియు దద్దుదల్లి వాచెళ్ళాట్లోక్కింత అజిగే, అధ్యాత్మద ఆశ్చే నెమ్మున్న కొండెలయ్యబల్ల వూకిన కొండి ఇల్లిదే. ఇదు ఇదియు సుఖ్యభాతద మమస్తానే. అంతరంగద అథాద కేలిశ్చ.

ఎందేఱి నెడిద సముద్రమథనవన్న ఈ బెలగిన జావదల్లి పునః ఏక వూడచేఱు? ఆగి ముగిదు హోడ కెలసచ్చాగి తీసివాస ఏక ఏటచేఱు?

ఇదియు దద్దువన్న అధ్యాత్మద కొన్నే లేయల్లి సొఱదే ఇద్దరే సంయూధ అథా యొరదుత్తాదిల్ల. ఈగ - అధ్యాత్మద సముద్రమథన ఇల్లి బందిదే వందాగి ఒందు అప్పువా అథా బంకు. కొండిన వూకుగల్లి ఆశ్చే పూర్వకవాగి బందివే. కొండిన సాలినల్లి వేషసర్ప కెడెదు బెణ్ణ కేగివ వూకు బందిదే. ఆదే ఇల్లి సముద్రమథనవాయితు.

“జీవనానుభవద దాలు కుంచిద ఈ క్షుద్దయవే క్షీర సముద్ర. అల్లి నీను నెలిసిరువే. అదరింద నీను క్షీరసముద్రశాయి; పాలకదలల్లి బవడిసిద తం. మూలాధారదింద సతస్వారద తనశ జట్టిరువ సుమువూ నాదియు సాపిర కెడియు తేడ. అల్లి నీను నెలిసిరువే. అదరింద నీను తీషకయిన. ఈ క్షుద్దయ సముద్రద మథన నిక్క నిరంకర నెడియబేఱు. విషనెల్ల కేలగి ఆమృత మూడి బరువతనశ నెడియుత్తరచేఱు. ఆదు నిస్సిందలే నెడియబేఱు. ఇదు ప్రతియేష్య భక్తన అనుదినద బయక.”— అదరింద దినబెలగాదరి దాసరు ప్రత్యుషుక్కరే:

“సముద్రమథనవ వాడు”

ఇల్లిగే ముగియల్లి. అధ్యాత్మద అథా ఆగిదష్ట్లు ఆశవాగుత్తదే. నెమ్ము దేఱదేఱగేఱి ఏళు సముద్రగేళవే. అదరల్లి భగవంత తీషకశాయి యాగిద్దానే. ఒందోందు సముద్రపు మథనవాగబేఱు. ఆదాచ్చాగి దాసరు దాషుత్తారే:

“తీషకయననే ఏళు-సముద్ర(గళ)మథనవ వాడు”

నీను కుండలినియల్లి యోగి నిద్దియల్లి మలగిరువే. కుండలినియన్న జాగ్రతగీళిసు. యోగినిద్దియింద ఎద్దోళు. నన్నున్న ఎచ్చిసు. నన్నెళు లిగిరువ అధ్యాత్మద ఆభివృక్షి కేంద్రగళాదే ఏళు సాంచిత్రచ్చగళన్న, అధ్యాత్మద రదలుగలన్న - మథన వాడి జాగ్రతగీళిసు. మూలాధార

ದಿಂದ ಸಹಸ್ರಾರ್ಥಕ ಶಂಕ ಏಳು ನಾಡಿ ಚಕ್ರದ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಾ ನಿನ್ನ ದರ್ಕನದ ದಿವಾಖ್ಯಾಸುಭೂತಿ ನನ್ನ ದಾಂತಿ.

ದೇಹದೊಳಗಿನ ಈ ಏಳಿ ಕಡಲಿಗಳು ಯಾವುವು?

ಯೋಗಿಗಳಾಗ್ನಿ ಬಲ್ಲವರು ಈ ಜಾಗ್ನಿ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಹೀಗೆ ಹೆಸರಿಸುತ್ತಾರೆ: ಮೂಲಾಧಾರ, ಸ್ವಾಧಿಷ್ಠಾನ, ಪಃಚಿತುರ, ಅನಾಹತ, ವಿಶ್ವದ್ವಿ ಚಕ್ರ, ಅಜ್ಞಾ ಚಕ್ರ ಮತ್ತು ಸಹಸ್ರಾರ್ಥಕ.

ನಮ್ಮ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಗ್ರಂಥಿಗಳು ಈ ನಾಡಿಚಕ್ರಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವ ಭಾಂತಿ ಕೇಂದ್ರಗಳು: ಗ್ರಂಥಿಗಳನ್ನು ವೈದ್ಯ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಗುರುತಿಸಿದರೆ ಅದರ ಹಿಂದಿರುವ ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಗುರುತಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅವುಗಳ ಶ್ರಮ ಹೀಗಿದೆ:

ಮೂಲಾಧಾರ	:	Gonad
ಸ್ವಾಧಿಷ್ಠಾನ	:	Cells of laying
ಪಃಚಿತುರ	:	Adrenals
ಅನಾಹತ	:	Thymus
ವಿಶ್ವದ್ವಿ	:	Thyroid and Para thyroid
ಅಜ್ಞಾ	:	Pineal
ಸಹಸ್ರಾರ್ಥ	:	Pituitary

ಇವೇ ಏಳಿ ಕಡಲಿಗಳು. ಇವುಗಳ ಮಾಹಿತಿಯಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ಭಾಗವಂತನ ಅಧಿವ್ಯಕ್ತಿ ಯಾಗಬೇಕು.

ಇನ್ನು ಇವುಗಳ ನೆಲೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸೋಣ: ಬೆಂಬು ಕುರಿಯ ಕೆಳಗಡೆ – ಇನ್ನೇಂದ್ರಿಯದ ಮೂಲದಲ್ಲಿರುವ ವೋದಲ ನಾಡಿಚಕ್ರ, ಮೂಲಾಧಾರ. ಇದೇ ಶಂಡಲಿನಿ; ಕುಂಡಲ ಸುತ್ತಿ ಮಳಗಿದ್ದ ರಾಣಿ. ಇದು ಹೀಗೆ ಕೆಳಕ್ಕೆ ಮುಖ ಮಾಡಿ, ಮೈವಾದುಡಿ ಮಲಗಿದ್ದಾಗ ಮನುಷ್ಯ ಪಾರವಂಚಿಕ ವೈಪರ್ಯ ಭೋಗಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಸಕ್ತಿ ತೆಯುತ್ತಾನೆ. ಅದು ತಲೆಯೆತ್ತಿ ಹಡೆಬಿಟ್ಟಿ ನಿಂತಾಗ ಅದರ ಗಡಿ ಉಳಿದ್ದೂ ಮುಖವಾಗುತ್ತದೆ. ಆಗ ಮನುಷ್ಯ ವಿಷಯಾಸಕ್ಕೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಅಧ್ಯಾತ್ಮದ ದತ್ತ ಉಲಿಯುತ್ತಾನೆ. ಸಂಘನೆಯ ಎತ್ತರಕ್ಕೆ ಏರುತ್ತಾನೆ. ಮನಃಷ್ಯನ ಪ್ರಸ್ತುತಿಯನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವ ಮೂಲಕೆಂದ್ರ ಈ ಮೂಲಾಧಾರ. ಅಧ್ಯಾತ್ಮದ ಯೋಗಕ್ಕೆಯನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸುವ ‘ಜನರೆಟರ್’ ಇದು. ಅಧ್ಯಾತ್ಮದ ಕೆಲಿರ್ತೆ.

ఈ మంగలాధారద లువ్వు నీరిన శశిలనాజిగే, సాభియింద కేళగడే, కేళకొట్టియ స్తురదల్లి స్వాధిష్టాన్జక్కపిదె. ఇదే ఎరడనేయ శశలు : చబ్బిన రసద శశలు.

మంగలాధారవన్ను కడెదు జాగ్రత్తగోళిసి మేలక్కే బంద సాధక లువ్వునీరిన్న స్వచ్ఛగోళిసి తింగినిరాగి వూబడిసిద. చబ్బిన రసవాగిసిద. ఇదు ఎరడనేయ తండ.

ఆదర ముందే, సాభియ స్తురదల్లిరువ నాటిఁజక్క వఁణిప్పిర. ఇదే ఉళగిన మంగలనేయ శశలు. సుంఠరసద శశలు. ఇదు కమాగ్రంథిగఁశన్న జాగ్రత్తగోళిసువ కేంద్ర. కమాఫ అనులుబరిసువ కేంద్ర. ఆదకేందే ఇదు సురాసముద్ర. వైద్యకాస్తుదల్లి ఎద్దులూ గ్రంథిగే ఇరువ మహక్కనే ఆధ్యాత్మికుల్లి ఈ వఁణిప్పిరక్కే ఇదే.

ఆదరాజీగే కృదయ కేళికదల్లిరువ నాటిఁజక్క అనాయత. ఇదే సాంఘ్యనేయ శశలు. తుప్పద శశలు. కృదయవన్ను కడెదు చీల్ తీయివ మాకు ఈ వేందలే బందిదే. ఇదు భక్తియ చీల్. స్వీకద తుప్ప. మంగలాప్రియ ఈ తుప్ప కరగి కంటయిచేకు.

ఆదరాజీగే చంఠద స్తురదల్లి విశుద్ధి చక్క. ఇదన్నే ఇంద్రయీఁని ఎండు కరియుక్కారి. ఇదు ఐదనేయ శశలు. వేంసంన శశలు. తుప్పద మంగలక్కే కోఁడాగ వేంసరు దీంచుకుపంకి తుప్పద శశిలనాజిగే వేంసంన శశలు. అనాయత చక్కద మేలై విశుద్ధి చక్క.

వేంసంన మంగలక్కే కోఁడాగ ఇరువుదు దాలు. ఇదే భక్త మంగ్లద ఆజ్ఞాళించక్క. ఒళగిన ఆరనేయ శశలు : దాలుగడల్లి నేలనుద భగవంతన చీలకిన సాక్షాత్కార ఈ భక్తమంగ్లద ఆజ్ఞాళించక్కదల్లి.

ఇదే మంగలనేయ కణ్ణు : ఒళగణ్ణు. ఈ చక్కద జాగ్రత్తియల్లి భక్త భవిష్యత్తుగళ పుణ్య ఆరివ్వు. తాను సాధనేయల్లి ముందే సాగచేఁచాద దాం యావుదు ఎంబ ఆజ్ఞాళించువుదుక ఈ కేంద్రదల్లి. ఆదకేందే ఇదు ఆజ్ఞాళించక్క.

ఇదర భాంతిక కేంద్రవాద వైసీయల్ గ్రంథియల్లియుల భక్త - భవిష్యత్తుగళ రకస్య ఆగిదే. ఆదరిందలే కోరగణ్ణున పత్రమానదల్లి మాత్రమే సీమితవాద వాక్యమై వైద్య విజ్ఞాన వైసీయల్ గ్రంథియ

చట్టివటికేయేను, ఉద్దేశవేను ఎన్ను ప్రదన్ను గురుతిసువల్లి ఇన్ను యిస్తి యాగిల్ల.

ఆదరాణిగే నేత్తియ మేలే సక్షముర జక్కెవిడి. ఇదే ఏళనేయ కండలు: తిళిరింన కండలు. భగవంతనన్ను తిళిదు బాట్లు, బగీయెల్ల తిళయాద క్రీతి ఇదు. ఇన్ను ఇంథ జామ్మినియ బగీయెలు కండక రాజయాగువ సంభవమే ఇల్ల.

సమైరస్యవేందరే కిరుపకియ చెట్టుగాళు ఏళు. ఆరు చెట్టుగాళన్ను దాటి ఏళనేయ చెట్టువన్నే ఇందూగలే త్రైనివాంసన దక్కన. ఈ ఏళనేయ చెట్టువే వేంగడ - వేంగళ. అథవా వేంగటుఁఁలు. ఆశ్వారర వజనదంకి ఆవనే చెట్టుదొడియు: ఆవనే కండలినేదియు; ఆవనే నమ్మి ఒళ బగీయ ఒడియు నెల్లవే: “మనతు ఇశ్శనా, వేంగటునా, మాకడలానా”

ఇతే సాధిక ఏరచేకాద ఏళు మెట్టులుగళు. కౌనేయ మెట్టుల న్నేరిదవ మత్తి కేళగిలయువ భయవిల్ల. ఇవు బరియి ఏరుమెట్టులుగళే కోరతు ఇలమెట్టులుగాల్ల.

కుండలినియల్లి మలగిద్ద లేఖ ఈగ సావిర ఈడి బిళ్ళోసక్షమురద తనక నేగేదు నింతిద్దునే. అల్లి భవతిసిద లేఖకయిననాద త్రైనివాం ఏళు కండలు గాళన్ను కండిదు నమ్మి భక్తిరసద బీళ్ల యల్లి మాండిబరబీచు. ఆదశిండె దాశరు కాదిదరు: “లేఖకయిననే, ఏళు సముద్ర మథనవ మాదు”.

ఈ ఏళు నాకిఁజక్కగాళన్ను శట్టుప్రకీళ్లుఁఁవత్తు, సుఁజ్యవాగి ఉల్లీఖిస్తుంటు:

“అధేమే ఆన్న ఉరై విజ్ఞాణం

సమ్మజక్కే షాంర ఆహంరషితమ్ |”

(ఉండి అధ్యాత్మ ఉపవాసకరు ఏళు నాకిఁజక్కగళ, ఆరు ఇంద్రియ గళ ఈ దేఖ (ఉపర)దల్లి జామ్మినమయినాద భగవంతనన్ను కాణుత్తారే.)

ఈ ఏళు నాకిఁజక్కగాలు, సుయాఁనే ఏళు కుదురెగాలు, సుయాఁ కిరణద ఏళు వజ్ఞాగాలు, అగ్నియ ఏళు జయ్య (జామ్మలీ) గాలు దరస్సరవాద ఉధ్యాత్మ సంబంధవిడి.

ఈ ఏళరల్లు నాభి వంక్క మంలాధారద నయిన తక్కవన్ను ఈ ఎరడరల్లి ఏకిభవిసి ఉరై జక్కగాళన్ను శాస్త్రచారరు ఉల్లీఖిస్తుం ఉంటి:

మంలే జ నాగ్వా హృదయీంద్రుయోని -

భూమధ్యవాంధ్యద్వివడంతకేవు |

(కంత్రసార సంగ్రహ 4. 157.)

(మంలాధార, నాభి, హృదయ, శంకతాలు, దుబ్బగళ నెఱవిన భాగ మత్తు నెక్కయింద 12 అంగుల ఎత్తరద ప్రభావలయ ఇవై ఆరు నాదిశచ్ స్థానగళు)

పురందరదాసరే ఇదన్ను ఒందు కాడినల్ని లేళద్దుంటు :

అధార నేందలాద ఆరు | జశ్ర

తోధిసి బిడబీశు ఈవణ మారు

సాధిసి సుషువాన్నా ఏరు | ఆల్లి

భేదిసి నీ పరచుక్కున సేరు

ఇవెళ్ల వివక్కాభేదగళు. ఒందు దృష్టియల్ని ఇదు దేశదీశగి నేలసిరువు ఒందే కడలు. ఆదక్కే ఏళు స్తురగళ్లి ఏళు జీసరిగళు. ఆదకేందే ధాశరు ఏకవచనదల్లింబంతేయే నుండిరు : సముద్ర మధును మాతు.

ఆ మధునక్కయేగి తన్న సాధకజీవ పక్కగొండు అణయాగిదే ఎన్నువు మాతు ముందిన సాలినల్ని బందిదే :

దేశ కేంపాయితేళ్లయ్య తరియే

ఆరునోదయవాదాగు, చూష్టిముఖుకూకుడల్ని ఇరుళన కత్తలనేళ్లు ఇసి అస్తయ కేంపు దిగ్గేతగళన్నెళ్ల తుంబుత్తదే. ఇదు భౌతిక ప్రపంచద సకచ్చయే.

హేరగినంకేయే, ఒళగొందు దేశ తదే. ఆదు భూమధ్య దేశ. ఆ దేశదల్లియే సాధనేయ ఆదీక(అజ్ఞ)దొరకుత్తదే. ఇన్నేను అంతయాఫియి బింబిందయ ఆగబేకు. అప్పేయ కేంబేళు ఆజ్ఞాళక్రదల్లి కాణిసుత్తదే. ఇదే మంలానేయ క్షూ. ఆ ఎరదు క్షూగళ సూయిచంద్రుర నడువే ఆ అగ్నసేత్త, కేరిదికేండుగ ఆ కేంపు కాణిసికేళుత్తదే. ఆగ మంలు రాల గళక తెరిదుకేళుత్తవే. భంక భవిష్యత్తుగళ రదిగు చేశచు తరియుత్తదే. అంధవస్తిగి భూత భవిష్యత్తుగళ వక్కమానదస్య, సకచ మత్తు స్ఫుర్తి.

ముందే, సతస్తురద్దుల్లి సతస్తుకిరణగోదనే ఉదినువ ఆ దివ్య సూయిఁనె దర్శనచ్ఛాగి భక్త శాకరలూగి శాయుత్తిద్దునే. "మండిచా ఓ కరయే" ఎందు ప్రత్యుత్తస్తుద్దునే:

"దేక కేంపాయికు వళయ్య కరియే"

ఇల్లి 'కరయే' ఎన్నువ సంబీళిధనే తుంబ మహత్త్వద్దు. ఈం ఎందరే సంస్కరించి సూయిఁను లోదు; నాచాయిఁను లోదు.

"దినమణిభూషణ్ణున్ వివశ్శ్వన్ తరిః"

"కెరిం కృష్ణికేతముదాకరంతి"

(అభిధిన రక్త వాలీ)

కేంరగిన క్తులన్న కెరిసువుదరండ సూయిఁ తరి, ఒళగిన క్తులన్న కెరిసువుదరండ నాచాయిఁ తరి. సూయిఁన్లిద్దు కేంరగిన క్తులన్న, సతస్తురద్దుల్లి ఒళగిన క్తులన్న కెరిసువుదరండ ఒళ - కేంరగీల్ల ఆవనే నిజవాద తరి. ఆదశ్శీందే ఆవనన్న సూయిఁనాచాయిఁ ఎండే కరియత్తారే.

ఆదరింద 'ఏళు తంయే' ఎందరే గాయత్రి ప్రకపాద్మసాద నన్న ఒళ బగీయ సూయిఁనే, ఉదిసి బా' ఎండే ఆఫ్. అజ్ఞానప్పెల్ల కీడిదు నన్న ఒళబగీయన్న బీళగువ బీళకాగి బా. నన్న సంబిక చమంగాలన్నెల్ల దరికంసువ కరియాగి బా. ఈ ఖద్దేకచ్ఛాగియే దాశరు ఇల్లి లేవకయననన్న 'కెరియే' ఎందు కరేదరు.

కెరియ దర్శనవాద హేలు పాశ పరికారవాగదిరుషుదుంటి ?

"ప్రేయంతే చొస్య క్షమాంట
తస్తిన్ దృష్టి పరావరే !"

(అథవా : 2. 10)

(ఆ పరకత్తపన్న కండాగ జ్ఞానియ చమంగాల్ల లాశవాగ హేగుషుపు).

"జ్ఞానాగ్నిః సమి క్షమాంట
భస్మసాత్ కురుతే తథా |"

(జ్ఞానం బీంచి చమండ చట్టగీయ రాతింయన్న సంపూర్ణవాగి సుట్టు చింతుదే.)

ತನ್ನ ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಕಿಂದ ಭಗವಂತನ ಮಾನಸಶುಜೀಯ ವಿಧಾನವನ್ನು ದಾಶರು ಮುಂದಿನ ಹಾಡಿನಲ್ಲಿ ನೇನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ಅರಳು ಮಲ್ಲಿಗೆ ಜಾಜಿ ಸರಿಮಳದ ಪುಷ್ಟಗಳ
ಈ ರರು ತಂದಿಹರಯ್ಯ ಸುಜನರೊಡೆ ಮು
ಅರವಿಂದಲೋಜನನೆ ಕೋಣ ಕೊಗಿತು ಕೇಳು
ಪುರಂದರ ಏಲಲನೆ ಬೇಳಗಾಯಿತು

“ಅರಳ ಗಮನಗಮಿಸುವ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಜಾಜಿ ಮುಂತಾದ ಕಂಪು ಸೂಕ್ಷುವ ಹಂತು
ಗಳನ್ನು ತಂದು ನಿನ್ನ ಪೂರ್ಣಿಗಿಂದು ದೇವತೆಗಳು ಕಾಂಡು ನಿಂತಿದ್ದಾರೆ.” ತಿರುಪ್ಪತಿಯ
ಚೆಟ್ಟಿದಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದಾರೆ ಇಲ್ಲವೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ದಾಶರ ಬಗೆ ಚೆಟ್ಟಿದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ
ಖಂಡಿತ ಬಂದು ನಿಂತಿದ್ದಾರೆ.

ವಿಷ್ಣುವಿನ ಆರಾಧನೆಗೆ ಸುಗಂಧಯುತವಾದ ಬಿಳಿಯ ಹುಣ್ಣಗಳು ವಿಶೇಷ
ಎಂದು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ಹೇಳುತ್ತವೆ. ಆದಕ್ಕೆಂದೇ ದಾಶರು ಮಲ್ಲಿಗೆ ಜಾಜಿ ಮುಂತಾದ
ಬಿಳಿಯ ಹುಣ್ಣಗಳನ್ನೇ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ್ದಾರೆ; ‘ಪರಿಮಳದ’ ವಿಶೇಷಣವನ್ನು ತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಪಾರಿಜಾತದಲ್ಲಿ ಅಂಜನೇಯನಿದ್ದಾರೆ. ಕರ್ಣಾರದಲ್ಲಿ ಭೀಮಸೇನನಿದ್ದಾರೆ.
ಶೃಂಗಾರದಲ್ಲಿ ಗರುಣನಿದ್ದಾರೆ. ಬಿಳಿಯ ಹುಣ್ಣಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಕರನಿದ್ದಾರೆ:

ಪಾರಿಜಾತಸ್ಯ ಪುಷ್ಟೇಷು
ಅಂಜನೇಯಸ್ತದಾಜೀ ಇಂತಾ ।
ಸೂಗಂಧಿಕೇ ಭೀಮಸೇನಃ
ಶ್ವೇತ ಪುಷ್ಟೇಷು ಕಂಕರಃ ।
ಶೃಂಗಾರಶ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಗರುಣಃ.....

ಆದರಿಂದ ಬಿಳಿಯ ಪರಿಮಳದ ಪುಷ್ಟಗಳ ಸುರರು ತಂದಿಹರಯ್ಯ. ಆದೂ
ಅರಳದ ಹುಣ್ಣಗಳು. ಏಕೆಂದರೆ ಅರಳಿದಾಗ ಮಾತ್ರವೇ ಹುಣಿನ ಕಂಪು, ಚೆಲುವು
ಪೂರ್ಣಪೂರ್ಣಮಾಡಲ್ಲಿ ಅಭಿನ್ಯಾಸಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕರೆ;

ಅಥವಾತ್ಮದ ಮಾನಸಶುಜೀಯಲ್ಲಿ ಏನು ಈ ಹುಣ್ಣಗಳಿಂದರೆ? ಇದನ್ನು
ಮಹಾಭಾರತದ ಒಂದು ಮಾತ್ರ ಸ್ವಾಟಿಗೀರಳಿಂಘತ್ವದೇ:

“ಭಾವಾಷ್ಟ ಪುಷ್ಟವಿಧಿನಾ ಹರಿಮಂಡಯಾಮಿ”

(ನಮ್ಮ ಬಗೆಯ ಸಾತ್ವತ ಭಾವಗಳೇ ಹುಣ್ಣಗಳು. ಇಂಥ ಎಂಟು ಬಗೆಯ
ಹುಣ್ಣಗಳಿಂದ ಭಗವಂತನ್ನು ಆರಾಧಿಸಬೇಕು.)

కుంపుగళిగి సుమస్సా ఎందు కేశరు. నెచ్చు మనస్సు సుమస్సా అడాగి అదు భగవంతన ఆరథినీగి అసితవాగున కుంపే ఆగుక్కదే. ఈ సొమనస్సువే, మనదు ఎంటు బగియి నద్దావగేలే ఎంటు కుంపుగళు:

ఆంసం ప్రథమం పుష్టం
పుష్టమింద్రియసిగ్రహః ।
సవాభుతదయా పుష్టం
క్రుమాపుష్టం వికిష్ణతే ।
జ్ఞాన పుష్టం తపఃపుష్టం
ధ్యానపుష్టం జ సన్నను
సక్తిం చైవాపుష్టమం పుష్టం
పభిసుష్టతి రేతివః ॥

కాయ వాక్య మనస్సుగళండ దరిగే కేడు బగియి దిరువ ఆంసియి వేఁదల కుంపు; ఇంద్రియగళన్న కెట్టి, విషయగళత్త కంయగైదద ఇంద్రియ నగ్రహవే ఎరడనేయ కుంపు; భగవంతన సృష్టియ ఒందు సణ్ణ కీటివస్తు ఆనుకంపేయింద కాణువ సవాభుతదయియే మంగలనేయ కుంపు; నమగే కేడు బగిదవర వోలు సేదు బగియిద దివ్య సహనేయి స్తుమేయింబ సాఖ్యనేయ కుంపు; ఆధ్యాత్మిక అరవే జ్ఞానవేంబ ఐదనేయ కుంపు; మనవే తపస్సింబ ఆరనేయ కుంపు; భగవంతనల్లి సిరంకర మనస్సున్న నేలేఁలిశుషుచే ధ్యానవేంబ ఏళనే కుంపు; నిషపన్నరికు నిజపన్నే ఆడువ నుడిదంకి నడివ, నడిదంకి నుడివ దీక్షేయి సక్తివేంబ ఎంటీనేయ కుంపు. ఇంథ కుంపుగళ అజ్ఞానేయింద భగవంత సంకుష్టసాగుతూనే.)

ఈవే ఆధ్యాత్మిక మధ్యగే, మందార, జాజి, వారిజాక, నందిచ్ఛిలు, తున్నాగ, కమల, కల్పారగలు. మనస్సు, సక్తిప్రచురాదాగి ఆరథిన కుంపుగళు. సక్తిద గుణ ప్రకాశ - జీలకు. ఆదరిందలే చిలయి కుంపుగళు. దాగియి భక్తియ కుంపు తుంబిద పరమాత్మ కుంపుగళు. ఇంథ సద్గుహవద బదుచే భగవంతనిగి నాపు మాడదిఁకాద పుష్టాజ్ఞనే.

ఈదన్న కుడిదు బండవరు సురరు. ఆధ్యాత్మిక సాధనేయల్లి నుపుగే సహకరిసలీందు సమ్ము ఇంద్రియగళల్లిద్దు నమ్మున్న సత్తాపథదల్లి నెఱసుత్తరున తత్కుభిమాని దేవకేగళు నాకు జీవకలీయ అభివృథియాద ముఖ్య ప్రాతి.

ఇంద్రియాభివ్యాసిగళన్న శాస్త్రగళు వివక్షాధీందింద నాశాభగే
యల్లి బణ్ణ సిద్ధుంటు. ఓండు బగీయన్న ఇల్లి ఇమ్మీరోజీఱై:

“సోమ విక్తుప సుయూప్యుః

అక్షాంశీంధ్రీంద్ర సూనవః |

యవో దశ్మకేంద్రియోతోః.....”

(కిఫియల్లిద్దు క్రమణ కశ్చియన్న నీఁడువవను చంద్ర శ్వాస్త్రాల్లిద్దు
స్ఫురిక్తి నీఁడువవను శిథిర, కణ్ణల్లిద్దు దశహక్తి నీఁడువవను శిర్య,
నాలిగెయల్లిద్దు రసాస్మాధన కశ్చి నీఁడువవను వరుణ. ముఖిగల్లిద్దు గంధద
ఆధ్యాత్మిక కశ్చి నీఁడువవరు ఆశ్రితిగళు (ఇవరు ఐవరు ఐదు జాతినేంద్రియ
గళ ఆభివ్యాసిగళాదరి వుందిన ఐవరు ఐదు కమేంంద్రియగళ ఆభివ్యాసి
దేవతిగళ.) వాశ్చిగల్లిద్దు ఆదువ కశ్చి నీఁడువవను అగ్ని. శైయల్లిద్దు
వూడువ కశ్చి నీఁడువవను ఇంద్ర. శాలల్లిద్దు నడియువ కశ్చి నీఁడువవను
ఇంద్రపుత్రనాద జయంత. పాయువిల్లిద్దు విషజ్ఞన కశ్చి నీఁడువవను
యమ. జననేంద్రియదల్లిద్దు భోగద కశ్చి నీఁడువవను దశ్మక్రజాపతి.)

ఇంకి కశ్చి బాస్యేంద్రియగళు. ఒళగీ మశ్సిపల్లిద్దు నమగీ ఛింతన
కశ్చి నీఁడువవరు రుద్ర దేవరు; గరుడ తీశవరు శాంత. అవరేల్లరూ నమగాగి
నవ్యుల్లగిద్దు నెన్న ఇంద్రియ వాళ్లవారగల ముఖలక భగవంతుగే
పుష్పాంచనే మాధుత్తిచ్ఛారీ. ఇవరేల్లరొలగూ తుంబి, ముఖ్యకశ్చియాగి,
నెమ్మ లుగిరన్న నియంత్రిస్తు జీవకలీయ ఆభివ్యాసియాగి ముఖ్య వాళ్ల—
చ్ఛక్కదేవరుకూడ—భగవంతుగీ నదా పుష్పాంచనే మాధుత్తిచ్ఛారీ.

“హీగి సురు నన్నెన్న లీదు నన్గాగి దేవరిగి తఁవిన పుణి సల్లి
సుత్తిదార్థి; తమ్ములక నన్నెంద పుణి మాడిమత్తిదారీ”. ఆదరింద:

“అరళు మాల్లిగే జాజి పరిమళద పుష్పగళ

సురురు తందిందరయ్య

“నాను మాడుత్తినే” ఎన్న ప్రదు అంకంతారద మాతాయితు.
“సురు నన్నెంద మాడిమత్తిచ్ఛారీ” ఎన్న ప్రదు సంక్షిక ఉపాశనేయ
ఎకి:

సమేంద్రియాభివ్యాసిస్తు—

ముఖ్యపుష్పాంచన్న విష్ణునా |

ప్రేరితః శ్రీతత్కుష్ట శ్రోఽ
కరిష్యో కెమ్మ చూచిలమ్ ||

(ఆంద్రియాభిమానిగాల ఒలగే ముఖ్యమార్పి నియామకశాగిద్దానే. అవసైలిగి అవసైలి నియామకశాగి నారాణయణిద్దానే. అవసై ప్రేరితి యిందలి, అవసై ప్రేతశాగలి ఎందే, అవరెల్ల ప్రేరిషిదంతి నాను కమ్మగలన్న నమాండుతే(నే.)

ఆ అనుసంధానపన్న దాశరు సుందరవాగి హీగే హేళదరు: “అరణు వుల్లిగి జాజి పరమాలిం పుష్టగల సురరు తందికరయ్య సుజనెలిదేయ”.

ఇల్లి భగవంతన్న సుజనర ఒడియ ఎందు కచేదిదారీ. వాస్తువాగి భగవంతను సుజనెలిగుల ఒడియ; దుజుసురిగుల ఒడియ. హీగిదాగి, ‘సుజనెలిదేయ’ ఎందు కలేయుపుదరల్లి ఒందు వితిశ్శవాద ఉద్దేశపుంటింటి; యార మానస్సు ముమనచేస్తే అవరే సుజనరు. యార బగే తుంబ హైలసు తుంబిదేయేలి అవరు దుజుసురు. అవర మానస్సున్నల్లి కొకి తుంబిరుపుదరిందలి అవరు ‘సుమనస్సు’ంగలారరు. అవర భావ సద్భావ ఆగలాపదు. అదరింద అవరు భావ పుష్టగలింద పూజిసెలారరు. ఒందు వేళ అవరు దుభావపదింద పూజిసెదరు అంథ పూజియున్న దేవరు స్తోత్రంసుపుదిల్ల. అదరింద అవసు మానసర ఒడియ; సుజనర ఒడియ.

సూయు ఖదిసుక్కానే ; తూపుగలు అరణుత్తనే. అదరింద ఖదయదలి అరణు కూపుగలన్న త్రైనివాసైనిగి తందు ఆపిసుక్కారీ. అదరే ఇంథ తూపుగలు ఇరుత్తనే. అప్ప బీళగాంధాగ ముఖ్యశేఖర్చుత్తనే. కత్తలాదాగ అరణుత్తనే. మనుష్యరల్లు హీగేయే : భగవంతన ఆరివన బీళకు ఒలగే తుంబిదాగ లేవర మానస్సు అరణుత్తదే. కెలవర మానస్సు అరణువ బదలు ముఖ్యశేఖర్చుత్తదే. ఏకేందరే బీళకున్న ద్వేషిమానికాచరరు ఇవరు. గుబెయింకి కత్తలల్లి కణ్ణుబీంచువవరు. కగలల్లి నిద్రిసువవరు. ఇంథవరే దుజుసురు. ఇవరిగి కెవెళ్లగి ఇరువ ఒడియన ఆరవే ఇరుపుదిల్ల. అదరింద భగవంత “సుజనర ఒడియ”. హిందే “అరణు” ఎన్నవ వితీవణపు ఈ ఆథ్రఫ్సైనిగి ప్రేమశపాగియే బందిదే.

“నానంతు ఇంథ మనసకుద్దియింద సినగి సద్భావద అరణు పుష్టాంజలి యన్న ఆపిసుక్కిద్దేనే. అదరింద సీను ఒడియశాగి నింతు ఈ దూషనన్న ఉద్దింపబేకు.”

వేందల పద్యదల్లి బండ దాశరే ఇల్లి సంజనరు. దాశనాగదే సంజన అగెలార. సంజనస్తల్లదన దాశను అగెలార.

బగీయల్లి ముండిటిండ భగవంతన రథవనన్న భావ పుష్టింజలియింద అపిసిద దాశరు పాదాదిలేశాంతవత్తినద బహుశియింద, భక్తియి సలుగే యింద మేల్లనే తల్లియేక్క కణ్ణక్క దిప్పిమత్తురే. భక్తున మేల్లణ మహియింద ఆరథనింత భగవంతన్ తావరిగులు ఆవంగి ఆభయరక్షిషువుగా గొఱిచర వాగుత్తదే. ఆగ దాశరు కోగి దాడక్కురే:

అరవిందలోజననే, కేంచి శాఖాకు కేళు
పురందరవితలనే బేళగాయితు.

భగవంక అరవిందలోజన: తావరిగచ్చే న జెలున. ఈ మాతు ఉద నివత్తుగలల్లూ బందిదే:

“తస్య యథా కప్పుసం పుండరీకమేవవుక్కిషే”

(భుదేశి: 1.6-7.)

(నీరినల్లి బేరుబిప్ప కసి తావరియేసలనంకి ఆవన కణ్ణగలు రఘ్యంది యాగి సుందరవాగివే.)

ఆదశేందే పురందరదాశరు భగవంతనన్న ‘అరవిందలోజననే’ ఎందరు.

“అరవింద రాత్రియ హేతు మోగాల్గి ముట్టికేందు సూయోజుదయ వాదాగ ఆరథశోభ్యత్తుదే. నీనూ ఆరవిందలోజన ఎంద మేలే సూయోజుదయవాదాగ నీన్న కణ్ణ ఆరథవుదు సకజజవల్లవే?” భక్తర బగీయోళగు జ్ఞానసూయించన ఖదయవాగుత్తదే. ఒలిదు నంత భగవంతన కణ్ణవరే ఆరథత్తుదే. కోగి ఆరవిందలోజన ఎన్న ప్రదః భగవంతన జ్ఞానయల్లి తుంబిద శ్వాసరస శూరవన్నా, అనుగ్రహోన్నమున్ను సంచి సువ వద. జీకే భక్తున ప్రాథమినేయ శాతరవియుల ఆదరల్లడిదే. ఒళబగీయ సూయి ముండి బరుత్తిద్దునే. తెరి నీన్న చరుణేయ కణ్ణవరియున్న .....

ఇన్ను బేళగిన జావడ కాలుఖిద్దేయల్లి కణ్ణ తేరియదే కాయాగి వుల గాదవన్ని బేళకు జరియతోఁగిద్దు కోగి తిలుయిఁతే? కణ్ణ తేరిదరే తానే బేళకు శాఖలువుదు. ఆవను ఈ కాలుఖిద్దేయ సమయింద తప్పిసికొల్పులాగదే ‘ఖాం ఇన్ను శత్రులు’... ఎన్న త్త ఆఁచెయ మగ్గులిగి హేరళుత్తునే. ఇంధ వంగి బేళకు శాఁచెసువుదు సాధ్యవిల్ల. బేళకాద్దన్న లేఖసబేకు. ముంజా

వదల్లి ఏళలాగదే తండ్రికిదియువ ముద్దు మక్కలన్న వాక్సుల్చుద వాతు గణంద మనుకూ మాయి తట్టి ఎబ్బిసువంతే దూశరుల తన్న కృదయు తొట్టిలల్లి మలగిద అపూర్వం తీకు ప్రాజ్ రంపీ భగవంతనన్న ఏలుపంతే రమిసుత్తారే: “శేఖ శూగితు శేఖు”.

హేచరిగిన ఆఫ్ స్ట్రేట్: బేళగాయితు ఎందు శేఖగూ తిలిదిదే. మనువ్యనిగే తిలియేదు బేడవే? మనువ్య ఎద్దు తన్న కెంప్స్ వ్యదల్లి తొడే గీలేదు బేడవే? అనను ఎద్దుగ తన్న దేవరన్న శూగి ఎబ్బిసిద: “శేఖ శూగితు శేఖు.”

ఇదు సామాన్యవాద ముఖ. హేచరిగిన వాతు. ఒలగి బేళగాదాగ ఒళగూ శేఖ శూగుత్తద్ది. ఒళబగీయల్లి, క్షుదయుదల్లి భగవంత నేలసిద్దునే. ప్రాజ్ రంబదింద జీవసిగే నిదే బరిసి దవడిసిద్దునే. అల్లై జూ నేఱేదయడ బేళకు కంయ తొడగిదే. భఱుమధ్యద ఆజూ జక్రదల్లి ఖనేయ శంఖ ముఖిదే. కృదయుద అనాక్తచక్రదల్లి అనాక్తచధ్వనియ శేఖ శూగుత్తద్ది. మాటలాథారదింద హేచరటి పరా ఆగి, పక్కంత ఆగి, కృదయ మధ్యదల్లి మధ్యమా ఆగి నినదిశువ ఈ అనాక్తచధ్వని (Nonvibrative Sound) కుంత తాలుగలల్లి దంకేఇళ్ళిగలల్లి ఆడక్తవాగి వ్యేఖరియాగి హేచరిగిగి బీఎన మున్న నే జూల్లినిగళ ఒళగివిగ్ స్టుట్టివాగి శేఖసుత్తద్ది. ఆజూ నీగలగూ ఈ కృదయమందిరద ఓంకొరద కంపినాద కీపిముట్టే ఆలిసిదాగ కీంజిక్కూగి శేఖసుత్తద్ది:

“తస్మైషా త్యుతియంత్రుతత్త్వం కణాంపమిగ్గుత్త నినద-
మివ నదథురివాగ్గే ఇవ జ్ఞలక ఖపత్తినోర్తి”

(భందోగి: 3.13.8.)

(కృదయదల్లిరువ వ్యేశ్వరనరన్న ప్రాణము స్తుతసుత్తద్దునే. ఎరదూ కీమియన్న గట్టియాగి ముచ్చుతేండాగ ఎన్నో గాలి ఖరుదంతే, గూళ శేఖ జంచంసిదంతే, ఖండ బీంకియు ధీఏ ఎన్న వంతే ఒందు ఒళదని శేఖసుత్తద్ది. ఆదే ఈ ప్రాణక్షీయ సాద.)

పురందరదాసరిగి ఈ అనాక్తకద సూద శేఖసితు. ఈ అంతసాదద అనుభవద సంకేతమన్న ఆవరు భగవంతన ముందే తొడికొల్చుత్తారే: “శేఖ శూగితు శేఖు.” ఇన్న సకసముద్రదల్లి సంయోగించియశ్చ హేచ్చ హేత్తు రాయ బేళాగిల్ల. అదూ ఆగియే బిట్టుతు: “పురందర వితలనే, బేళగాయితు.”

పురందరుడాశరిగొలిద విత్త లనే పురందరవిత్తల. పుర ఎందరే దేశు ఉండ కౌదు. దేశు బంధువన్నే రథచుట్టుదరింద పురందరనాద విత్త ల. “పురందర విత్త ల” గురు వ్యాఖకీధ్వరు దాశంగి కేళట్టు పవిక్త ముద్దికే ఇదు.

విత్త ల ఎన్నువ కబనే ఆధ్యాత్మిక సంకేతమన్ను భుద్దు. ఇదొందు దృత్యేక అవతార రూపవల్ల. త్రైవాసన్నం ఒందు అవతారవల్ల; విత్త లన్నం ఒందు అనతారవల్ల. కృష్ణనే విత్త ల; కృష్ణనే త్రైవాస. పంధరపురద త్రైవాసనే విత్త ల. తిరుపతియ విత్త లనే త్రైవాస.

ఇదు కృష్ణవతారద రూపవే కౌదు ఎందు సుఖిశుష్టుదక్కుగాయే వేందలనేయ సెఱ్లున్నల్లి ‘వాసుదేవనే’ ఎంట సంబోధనే. వసుదేవతనయు నాద త్రేక్షణనే వేంగడద త్రైవాస ఎన్ను ప్రదు ఇల్లి స్వష్ట.

ఇదన్న ఇన్నుప్పు శ్వటగొల్లమపుడక్కుగాయే దాశరు ఎరడనేయః సెఱ్లు న్నల్లి ఈ భావమన్నే ముందువరిష్టత నవసీక జేంఏరనాద త్రేక్షణన లీలియన్న నేనపిసత్త, సాకూకవాగి కోగి కాకిద్దరు: “లీసాగి కనెనొనరు బీళియనే మెద్దు”.

విత్త ల ఎన్ను ప్రదు కృష్ణనీగి అనుభావిగట్టి రేసరు. మహారావ్యుద్దు ఇనను ప్రేక్షయ విట్టు, విరించి అదరీ కన్నడద దాశర కృయల్లి విత్తల ఆద. సంస్కృత బల్లవర కృయల్లి వేంగడ, వేంకట ఆదంతే వెత్త లనాద.

విదో ఆందరే జ్ఞాన. జ్ఞానద స్తులివే, కృదయ మందిరవే విత్తస్తుల— విత్త ల. ఆల్లి నేలసిద భగవంతనే నిజవాద విత్త ల. ఇదు అనుభావద నేలియ్యే గోచరవాగువ ఆధ్య.

ఇల్లి దినసిక్షద కగలు - రాత్రిగళ చురికూ ఒందు అనుశంధానద ఖిన్నలీయిదే. రాత్రియల్లి నావు నిద్రిసుక్తేవే - కృదయ కేళికదల్లి, వార్జు నావుక భగవంతన ఆసరియల్లి. సుమృతివస్తేయ నిఖావుకనాగి నిద్రే బింబువనును వార్జు. అవను అల్లింద ఎద్దు ఒందు నమ్మ తణ్ణల్లి, ఆజ్ఞా జక్కదల్లి, విక్షనాఘనకనాగి నింతు కెళ్ల తెరిసిదాగి ఎచ్చేర. రాత్రియల్లి నిద్రారాలదల్లి వార్జు రుషదింద నమ్మన్న సలహిద భగవంతనే కగలినల్లి జాగ్రుదవసేయల్లి విక్షనాగి కెళ్లల్లి కూతు ఆరళకణేన కృపాధ్యష్టయింద నమ్మన్న మంగలదేశిగి నడేసి సలకలి ఎన్నువ అనుదినద వార్ధనేయిక ఈ ద్వాదశల్లి ధ్వనికవాగిదే. ఉట్టిప్పినల్లు ఇదు కత్తలీయింద బేశి నేడిగి కేండొయ్యువ వార్ధనే:

ఆసత్తో మా సద్గ గమయ
తమసో మా జీవ్యోతిగం మయ
మృత్యోమాంమృతం గమయ

ఇల్లి హృదయ రంగదల్చిరువ విత్తలనే వాళ్ళ. లోజనదల్చిరువ విత్తనే అరవిందలోజన. హీగే ఇదు ఆనుదినద ప్రథమనేయాయితు. అధరోక్కూ నుభంతయ కోనేయ సుయోక్షయిద ప్రథమనేయాయితు. జతీగి బదుకిన ఆస్తిరతీయ బగీగి ఎచ్చర—అదరింద కాల వీరువ మున్సు భగవంతన దక్కనద బగీన కాకరపు ఈ కోనేయ సాలుగళల్లి తంబిడి:

అరవింద లోజననే, కోకి కోగితు కేళు
పురందర వితలనే బెకగాయితు.

ఇంటపురుషన కోళి కూగుతదీ. ఆ తరీగి ప్రతియోబి, జీవనూ ఓగొడలే బీళు. అదరింద సీను బీగనే ఎద్దు బరబీళు. ఈ దీప బిద్దు యోగువ మున్సు నిన్న అందిన బెళశాగబీళు.” అదక్కుగియే— భక్తునిగి సమ్మాతకద బగీగి ఆమ్మోందు కాకర. అదరి పురందరదాశరిగి ఆ భయవంతు ఇల్ల. కోళి కూగువ మున్సు ఆపణిగి బెకగాయితు. ఆ సంతసదల్లి అవరు దాడిదు:

ఏలయ్య బెళగాయి.తు
ఏళు లష్ట్యోరవణ ఏళు నూరాయణ
ఏళు త్రీగిరియేడెయు వేంకటీక

హీగి ఆధ్యాత్మిక అనేక మంజలుగళల్లి తన్నన్న తెరిదు కోళ్లువ, యారు యావ కంతదల్లి నీంకు సేఱిదిరు ఆవరస్తు ఆవర వాట్టిదల్లి ఆను భవద పాకళిగి కోండెలయ్యువ, హృదయపన్న ముట్టువ, ఆక్కాశాశ్వయన్న కట్టి ఎచ్చిపువ ఈ సమ్మాతకద కాడు పురందర దాశర ఆనుభావగిఁగిల సాలినల్లి ఒందు ఆస్తిగ్రం మాటిర్చు.

ఆదన్న గమనిసిదపరిగి ఆధ్యావాగ బహుదు. పురందర దాశర కాడు గళన్న వాళ్ళశకీధురు ‘తన్నదద ఉహవక్కుగళు’ ఎందు ఎకె తరీదరు—ఎందు. అనుభావద ఆశ మాత్ర పురందర దాశరద్దు. నెడిసిద్దు పురందర వితల. దాశరు ఏనన్న యోజిసి ఇదన్న కాకిదరోకి ఆదహే, ఇదర ఆధ్యావాగి బెకాగియా ఇల్ల. అనుభావద రిథియే డాగి. యార అనుభావచ్చే ఎంధ

భావ స్ఫురిసికొర్కె ఒద్దెల్లపూ అదరదే భావ; అదరదే బ్రథావ. ఏకెందరి ఈ కూడి ఓందు ద్వైవీ స్ఫురణి; ఆషాదకాన. అదరిందలే ఖశనివత్తు.

ముందేయుం పురందరదాసర పద్మగళన్ను గమనిశువాగ ఈ భావద, అనుభావద కున్నలే ఇరచేకు ఎన్న పుచుక్కాగి ఈ నేఱదల పద్మలై ఇస్పు విశాఖారవాద భాష్య బరియచేకాయికు. ముందిన బ్రతయేందూ పద్మక్కిన్న కీర్తియే తిలసువుదు సాధ్యప్పు అళ్ల, సాధ్యప్పు అళ్ల.

ఈ అధ్యాత్మక్కుద కున్నలే ఎల్ల పద్మగళల్లు యథా సంభవ అన్నయికి ఉండునంథదు. అగ్యునేనిసిదాగ అల్లోమ్యే ఇల్లోమ్యే ఏవరిసబకుదు. ఉండద్దు అవరవర అధ్యాత్మయనద ప్రయత్న కీలతిగి బిట్టద్దు. మననకిలరల్ల జనరి అధ్యాత్మరంగదల్లి ప్రవేతతల్ల. అవరిగి కేళిల కూడ్దు కేళిషాపు దిల్ల. బేళగాగువుదు జ్ఞల్ల. బేళగాదరుడు అవరు కూసియిందేద్ద. కులు కీర్తయువుదిల్ల.

ఈ పద్మదల్లి ఓందు సాంబుదత్తసన్మా లంటు. సంక్షేయ ముఖలక తత్త్వదక్షన, వేదపురాణగలల్లోల్ల బేళిదుబంద పరందరి ఇదు. ఇల్లి ఒట్టు, ముఖరు సోల్లుగళవే. ఈ ముఖరి సంకేతదల్లి అనేక అధ్యాగళు అడగవే.

మనఃష్టున స్మృథావవన్ను, ఒట్టినల్లి ఈ ప్రాత్మక ప్రహంజవన్ను నియంత్రసువ గుణగళు ముఖరు: సక్తు, రజస్సు, తమస్సు.

ఒద్దుకిన ఆవస్తిగళు ముఖరు: జాగ్రత్తి, స్మృత్తి, మహాప్తి.

ఒట్టు, సంశారగకియ ఆవస్తిగళు ముఖరు: సృష్టి, స్క్రితి, సంకార.

లేఖగళు ముఖరు: భూమి, అంతర్కు, స్వగ్రా.

కాలగళు ముఖరు: భూక్త, వత్సవాన, భవిష్యత్తు.

దినద సంధ్యేగళు (ముఖంజే) ముఖరు: ప్రాక్షశాల, మధ్యాత్మ, సాయంకాల.

కాలిక ఆరాధనే - యజ్ఞ గళు ముఖరు: ప్రాతఃసవన, వాధ్యందిన సవన, సాయంసవన.

ఆరాధనేయ కరణగళు ముఖరు: కాయ, వార్షు, మనస్సు.

ఇన్నెల్ల నియంత్రసువ భగవంతన దూకగళు ముఖరు: ఆమ్మక, క్షేమ, అభయ. (ఆచ్చక, అసంత, గీర్వింద). “క్రివాదస్మృమ్మతం దివి”.

భగవంతన దివ్యలోకగళు మంచు: శ్రీతద్వింప, అనంతాసన,
పైకుంక.

భగవంతనెన్న ప్రతిపాదిశున ఓంకారద అస్తురగళు మంచు: ఆ, అ, ఏ,
ఎ, వాయ్య, తిగళు మంచు: భంఱః భువః స్వవ; వేదగళు మంచు: మంక,
యంజుమ్ము, సామ.

త్రవిర్మంచ మంచు హంజ్ఞగళల్లి. ఇదియ బ్రహ్మాండవే ఛళగొందంకి ఈ
మూరం అంశేయల్లి. ఇదియ విక్రద రకస్య అంగదే. ఇదు సంబ్యేయ మంలక
అనుసంధాన మాడబేచాద సాంఖ్యదక్షనద బగే.

మంచరింద ప్రతిపాద్మసాగి, మంచరల్లిరువ, మంచు రణభగళ భగ
వంక నమగే మంచరెన్న (జ్ఞాన, భక్తి, వ్యురాగ్య) కొడలి.

ದಶಾವತಾರಿಗೆ ಸುಪ್ರಭಾತೆ

|| ಪಲ್ಲವಿ ||

ವಳಯ್ಯ ಬೆಳಗಾಯಿತು

ಬೆಳಗಾಯಿತೇಳಯ್ಯ ಬಿಸಿಲು ಹೈದೊರುತ್ತಿದೆ
ಸುಳಿವು ದೇಹರ್ಮೈ ನಿಮ್ಮ ಕಾರ್ಯಾಸಿ ನಿಂದಿಹರು
ತಳುವ ವಾಡದಿರಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ತಿರುಮಲೀರಾಯ
ಸೆಳೆಮಂಜದಿಂದಲೇಷ || ಅನುಪಲ್ಲವಿ ||

ವೇದವನು ತರಲೇಷು ಮಂದರವ ಹೊರಲೇಷು

ಭೇದಸುತ ಅಸುರರನು ದಾಡೆಯಿಂ ತರಲೇಷು

ಕಾದಿ ಹಿರಣ್ಯಕನ ಕರುಳ ಕೂರಳೊಳಗೆ ಧರಿಸೇಷು ಕಾಯ್ಯ
ಬಲಿಬಾಗಿಲದೊಳು |

ಭೇದಿಸಿ ಭೂಮಿಯ ಶ್ರಿಪಾದದಿಂದಳೆಯೇಷು

ಭೇದಸುತ ಕೃತ್ರಿಯರ ಕೂಡಲಿಯಿಂ ಕಡಿಯೇಷು

ಸಾಧಿಸುತ ಶರಧಿಯಲಿ ಸೇತುವೆಯ ಕಟ್ಟೇಷು ನಂದಗೋಽನನ ಉವರದ್ಯ

|| ೧ ||

ಪುರಮೂರ ಗೆಲಬೇಕು ಆರಿವೆಯನು ಕಳಿಬೇಕು

ದುರುಳರನು ಕೊಲಬೇಕು ತುರಗವಾಹನವಾಗು

ಪರವರಿಯ ಕೆಲಸಗಳ ವಾಡಲುದೊಯ್ಯೆಗಿಷದೆ ಮರೆತು ನಿದ್ರೆಯ

ಗೈವರೆ |

ಉರಿಗೈಯನಟ್ಟಿದರೆ ಹರನೋಽಧಿ ಬಂದಿಹನು

ಗಂಜೆ ವರವನು ಬೇಡಬೇಕೆಂದು ನಿಂದಿಹಳು

ಸುರವಾರಿಜಾತವನು ಕೊಂಡು ಸುರರಾಜ ಬಂದಿರುವನೇಳಯ್ಯ

ಹರಿಯೆ || ೨ ||

ಅಲದೆಲೀಯಿಂದೇಷು ವಾಲಕುಮಿ ಬಂದಿಹಳು

ಹಾಲುಗಡಲಿಂದೇಷು ಶ್ರೀದೇವಿ ನಿಂದಿಹಳು

ಕಾಲ ಹೆಡೆಯಿಂದೇಷು ಭೂದೇವಿ ಬಂದಿಹಳು ಸಾಲಮಂಜಗಳಿಂದಲಿ |

శ్రీకృష్ణాథ నినేళు సతిభావే బందికళు
మతివంత నినేళు జాంబవతి బందికళు
గతివంత నినేళు త్రాళసి బుదికళు పకాంత సేవేయ మాడలు ||౬||

ఆంచురుహదింద జనిసిద భ్రక్తు బందికను
గంభీరగాయసద నారదను నిందికను
రంభే-మేనకే వేషదలు నత్కనకే ఏదికరు శంఖరారిషితనే
పళు ||

రాజసోయవ కేళలు వాయుశుత బందికను
తేజియాటికే ఆజునను కరేయ బందికను
సాజ ధముజ ఆగ్ర పూజేమాడువేసేందు హజజీయనే

పీడిదుకేణండు || 7 ||

దేవ నిన్నంభుయను పూజే మాడువేందు
శావేరి క్ర్ష్ణే గాకమి గాగే ములవహరి
సూవధానది యమునే తుంగా శరస్వతీ భీమురథి నేతూవతి ||
దురితబంధనవన్న పరికరిసిదయో స్వామి
దురితదుష్టమువను దేవ ఎందరి శుడువే
దురితకాపకే జంద్ర సినేసికోండేయో సిరిపురందర వితలనే || 8 ||

ఇన్నె చీళకు కరిదిల్ల. బుర్కుముకుతేద నమశు. చేర్చ ముండి
ఖమేయ కేన్నె నాశిదంతి నసేయాగి కేంవేరకైలెడగిదే. ఇదియ వాతావరణవే
ప్రసన్నవాగిదే. ఆదరింద మానస్సు కూడ.

ఇంథ ఉల్లాసద క్షేణదల్లి దేవర ముందే నీంత దాసరు కాకిదరు:
“పిళయ్య చీళగాయికు”.

చీళకిన సన్నాహవష్టే, సదేదిదే. ఇన్నె చీళగాగిల్ల. ఆదరే ఉన్న ముండి
చీళగిన డంగుర సాంద్రుయితు. ఆదకెంద “చీళగాయికు” ఎందరు.

ఖజికవాద సమిపద భవిష్యతీన శ్రియేయన్న భుక్తాలదల్లి నిదేఁ
తిసఃపుదు శాస్త్రద సంప్రదాయు; లోకమాటి కూడ.

“ఏక్ష్యక్తు నిక్షీ తం యత్త తత్త అత్తితప్పీన భుక్తుతే ||”

(యావుదు ముండి నడేయుషుదు నిర్మిత్వో ఆదన్న నడేదుకోదంతే నిదేరిసుత్తారీ)

కేళ్లు నేడేడిద్వాగిదే. నిక్ష్యయ తాంబూల నటేదిదే. మదువే దినపూ ఇట్టుగిదే. ఆగ భావివరనన్న కెండు గేళీయదు కేళ్లత్తారీ: “ఏనయా వుదువెయంతు అద కాగాయితు. ముందిన యోజనసేయేను ?”.

గేబీయేగి ఒంచల్తు తింగళు తుంబుక్కదే. ఆగ ఆశేయ గండన గేళీయదు కేళుక్కత్తారీ: “సీనిఁగ ఆఫ్సునాదే”. గేళీయదు ఆశేయన్న భేధిసుత్తారీ: “సీనిన్న కాయి”.

ఆనేల్ల ముండే ఆగువైదర బుచితెయు భరవసేయ మేలే ఆయువ పూతు గళు. ఇల్లఁ కాగీయి: బేర్చి నుండిదాగ సుయు వుండువుదు సదేశ్యేభ వివ్యదల్లి అచికవాయితు. ఆదకెందే బేర్చియు బేళకినదియల్లి నింత దాశరు సూయుఁఁదయిద మున్న భగవంతనన్న ఎచ్చి సలేందు యాదుత్తారే: “ఏళయ్య బేళగాయితు”. ఇదర భావః ఇన్నేను తళువిదరే బేళగాగి చిశుక్కదే. ఆదక్కే మున్న ఎట్టేళు.

ఆరమనేగఁల్లి రాజ - మహారాజరన్న వందిమాగధరు గుణగాన మాడి ఎచ్చిసుత్తారీ - అంతఃపురద బాగిలల్లి నింతు. దరశరు భగవంతన భక్తియ బందియాగి జగత్తిన ఆధిరాజరన్న యాది కేళగఁ ఎచ్చిసుత్తారీ - గభుగుకియ బాగిలల్లి నింతు. “ఏళయ్య బేళగాయితు”.

రామాయణద కాలదళ్లు ఇంథ ఒందు ప్రసంగస్తాంచిత్తు: రామచంద్ర ఆరమనేయ అంతఃపురదింద మహాష విత్తుమిత్రర జుతేగి కాదిన కుటీరత్తు నడేద. ఆల్లి మంగలు కంసకులికా తల్లువిల్ల. ఎచ్చిసలు వంది మాగధ ర్మల్ల. కుల్లిన యాసినల్లి, కృష్ణా జన్మద మేలే మంగళ రామచంద్రనన్న ఉఱడిన కేంపేయల్లి యారు ఎచ్చిసబేకు? ముని విత్తుమిత్రీ ఆ కేలస పన్న మాడిదంతే:

కౌశల్య సుప్రజా రామ
పూవాఁ సఁధాయ ప్రవత్తారీ |
ఖత్తిన్న నరతాదూరల
కత్తమ్యం ద్వ్యవమాణ్ణకమ్ ||

(రామా. బాల. 23.2)

(కాజల్యీయ ముద్దిన మణియే
ఓ రామనే, బెళగాయితు
ఏళయ్య వొరువద గణియే
అస్తు కద హోక్కాయితు).

విక్రూమిత్తరు తన్న జతి కాగిబంద భగవంతన్నే బ్రిసిదంతి, భక్తి
గాగి చెట్టుక్కలదు బంద భగవంతన్ను దాసరు ఎప్పిసుత్తారే: “ఏళయ్య
బెళగాయితు”.

మహారాజ బెళగిన జావదల్లి ఎద్దు అంతశ్శురదింద హేరచరుత్తానే. రాజసభీయల్లి భీటిగిందు బంద మందిగి దక్షన నిఱుత్తానే. అవర లోగి
స్తోమసభన్ను విజాపంసుత్తానే. అదర సమస్యగలిగి పరికార నిఱుత్తానే.
ఇదు ఒడియసాదవన క్రమపత్రవే? నమేళైయునాద నిఱు ఏళబీరు.
ఎద్దు, భీటిగిందు బందు హేరబాగిలల్లి కాదు నిఱత మందిగి దక్షన నిఱువ
కృపే దొరచికు ఎందు మందిన సేణల్లనల్లి ప్రాతిసికేళుత్తారే:

“బెళగాయితేళయ్య బిసిలు మ్యేదోరుతిదే
సుళిపుదోర్చై సిమక్క కార్యైసి నిందితరు
తళున మాడదిరయ్య స్తుమి తరువులోరాయ
సేళమంజదిందలేళు ||

తన్న తడనూడిదియేందరి బిసిలు మ్యేదోరి బిటుత్తదే. ఆదన్నే మున్న
నిఱు మ్యేదోరచికు. నిఱేద్దు బరుబీరు. ఎనితు మంది నిన్న దక్షన
భాగ్యక్షుగి ఎపికై దినగళింద కార్యైసి కార్యైసి యావ యావచో దిగో
దేళగళింద, ఉరు కేరిగళింద, సావిరసావిర గావుద నడిదు బందిదారి.
బందు నిన్న దక్షన కార్యైసి కాదు నిందితరు. ఆదరింద ‘సుళిపుదోర్చై’.
అంతశ్శురదింద బరువుదు కేళంళ విలంబవాదరూ జింతల్ల. బరువ సూచనే
యన్నాదరూ నవాగి నిఱయ్య. “మహారాజరు ఎద్దిదారి; ఈగ బందు
బిటుత్తారే” ఎంబ సుద్ది కివిగి బిద్దరూ సాకు. నిఱు బరువ తనక్కునూ నావు
కాయలు సిద్ద. ఆదర బరువ సుళివన్నే నిఱదే నమ్మన్ను సందిగ్గదల్లి కాశ
బేడ; ఆకంత్తరన్నాగి మాడబేడ. బరువ భరవనే కిశ్చిదరి సాకు. నావు
ఎష్టు కాయలు సిద్ద. ఈ మాటన కీందిరువ ఆధ్యాత్మిక ధ్యాని సుస్వాప.

ఆదరి నావు కాయల్కుఁవే ఎన్న వైదశ్శుగియే నిఱు కాయిసబారదు.
‘బేళిద్దరి హేరగి కాదుకీండు బిట్టరలి’ ఎందు కెట్ట రాజరంకి నిఱు వంఁస

ಬಾರದು. ನಿನ್ನನ್ನ ಕಾಳಿವ ನಮ್ಮ ಬಯಕೆ, ನಮ್ಮ ವಿರಹದ ಕಾರಕಕೆ ಎನ್ನ ಗಾಥವಾದದ್ದು ಎನ್ನ ಪುದನ್ನ ನಿನ್ನಿಗೆ ಚೀರೆ ಹೇಳಬೇಕೆ?

ಅದರಿಂದ ತಳೆವೈ (ತಡವೈ-ವಿಲಂಬ) ಮಾಡದಿರಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ತಿರುಮಲೆ ರಾಯ. ಅಕಾರಣವಾಗಿ, ಅಲಸ್ಯದಿಂದಲೇಕೂ, ನಮ್ಮ ಮೇಲಿಂಣ ಅನಾಗ್ನೇಯಿಂದಲೇಕೂ ವಿಲಂಬ ಮಾಡದಿರಯ್ಯ. ನಾವೈ ಕಾಯುವುದಕ್ಕೆ ಸಿದೆ ಎನ್ನ ವ ಮಾತು ಯಾವ ಕಾಲಕ್ಕೂ ಸತ್ಯ. ಅದರೆ ನೀನು ಕಾಯಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಿದ್ದ ನಾಗಚಾರದು. ನೀನು ತಿರುಮಲೆರಾಯ - ತಿರುಮಲೆಯ ಧಾರ್ಡ. ತಿರುಮಲೆಯಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿಂತ ಜಗದೀಳಿದೆಯ. ಪ್ರಜಾವತ್ಸಾಲನಾದ ರಾಜನಂತೆ ನಿನ್ನನ್ನ ನಂಬಿ ಬಂದ ಪ್ರಕ್ಷೇಗಳಿಗೆ ದರ್ಶನಭಾಗ್ಯ ನೀಡು.

ಓ ನಮ್ಮ ಸ್ವಾಮಿಯೆ, ಓ ಜಗದ ಸ್ವಾಮಿಯೆ, ಅದಕ್ಕಾಗಿ “ಸೇವೆಮಂಜದಿಂದ ಲೇಖು”. ತಂಗುಮಂಜದಲ್ಲಿ, ತಂಗುಯಾಲೀಯಲ್ಲಿ ಹಂಸತಲಲಿಕಾತಪ್ರದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಸುಖಿಯೆನಕ್ಕೆ ವಿರಾಮ ದಾಕಿ ಈ ಭಕ್ತರಿಗಾಗಿ ಆ ಮಂಜದಿಂದೇಳು. ಎದ್ದು ಬೋ. ಬಂದು ನಮಗೆ ನಿನ್ನ ದರ್ಶನ ಭಾಗ್ಯ ನೀಡು.

ಭಾಗವಂತನನ್ನ ಎಬ್ಬಿಸಿ - ಅವನಿಗೆ ಕೆಲವು ಕರ್ತವ್ಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲಿಪ್ಪಿಸುವವರಂತೆ - ಜಾಸರು ಮುಂದಿನ ಸೇಳ್ಳಾಗಳಲ್ಲಿ ಅವನ ಅವಕಾರನ, ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ದಶಾವತಾರದ, ಲೀಲಾವಿಭೂತಿಗಳನ್ನ ವ್ಯಾಜೋಕ್ತಿಯಂದ ಕೊಂಡಾಡುತ್ತಾರೆ:

ಕುಂಮೀಲ್ಯಾಂತ್ರೇ ಮುಶ್ರಾವತ್ತಾರ
ನೇದಹನು ಕರಲೇಳು ಮಂದರವ ಹೊರಲೇಳು
ಭೇದಿಸುತ ಶುರುರನು ದಾಡೆಯಾಂ ತರಲೇಳು
ಕಾದಿ ಹಿರಣ್ಯ (ಕ)ನ ಕರುಳ ಕೊರಳೊಳಗೆ ಭರಿಸೇಳು
ಕಾಯು ಬಲಿಬಾಗಿಲದೊಳು ||

ಭೇದಿಸಿ ಭಾವಿಯ ತ್ರಿಸಾದದಿಂದಕೀಯೇಳು
ಭೇದಿಸುತ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ ಕೊಡಲಿಯಿಂ ಕಡಿಯೇಳು
ಸಾಧಿಸುತ ತರಧಿಯಲಿ ಸೇತುವೆಯ ಕಟ್ಟೇಳು
ನಂದಗೊಪನ ಉದರದಿ ||

ಪುರ ಮುಂದ ಗೆಲಬೇಕು ಅರಿವೆಯನು ಕೆಳಬೇಕು
ದುರುಳನ ಕೊಲಬೇಕು ತುರುಗವಾಹನನಾಗು
ಸರಿವರಿಯ ಕೆಲಸಗಳ ಮಾಡಲುದ್ವೋಗಿಸದೆ
ಮರೆತು ನಿಶ್ಚೀಯ ಗೈವರೇ ||

శ్వస్మియ ఆరంభదల్లి మధు-శైటిభురు వేద విద్యేయన్న కథరు. ఆవరన్న కొందు వేదవన్న తరలు నీను కయగ్రివనాగబేకు. మత్తే పునః కయగ్రివనేంబ అసురనే వేదవన్న కథ. అవన్న కొందు పునః వేద పన్న తరలు నీను మతస్తవకారయాగబేకు. ఆదచ్ఛవి ఏళు.

యుగయుగాల అంతరదల్లి నడిద భగవంతన లిలేగళన్న దానరు తన్న మానసప్రాజీయ ధ్యానయోగదల్లి - వత్సమానద ఖపినెయంతే కణ్ణ దురీ కాణుతూరే. అదర ఫలవాగి ‘అసురరు వేదవన్న కదియుతదారై; కయగ్రివనాగి బా; మధ్యక్షనాగి బా’ ఎన్న తూరే. పుందిన అవకారద మాతుగాళూ హిగేయే బందినే. ఆదొందు భక్తియ వనైకైద.

ఇదు ఒకపుటువివాద సోటివాయితు. అంతరంగద ఇన్నెందు ప్రచంజ దల్లి ప్రతిదినప్రా భగవంతను కత్తలు ఆవతారగళన్న తేలుత్తు బరబేకాగుత్తది. సాధకరు ప్రతిదినప్రా ఆవనన్న కాగెందు ప్రాతిసభేకాగుత్తది.

వేద విజ్ఞానపన్న మరీసిద ఆసురీ కక్తియన్న నిగ్రహిసి మత్తే భక్తన బగీగే ఆధ్యాత్మద ఆరపు మాడిసలు నీను నమ్మి క్షేదయ సముద్రదల్లి వింపాగి బరబేకు. బందు మత్తే మరీయాద వేదవను తందుకొడబేకు. ఆదచ్ఛవి ఏళు.

దేవతిగాళు అమ్మతచ్ఛవి సముద్రమథన మాడిదరు. ఆవరు మందర పన్న కడిగొల్లాగి మాడి కడిదరు. ఆదరే భారద ఒక్కడశై మందర కడలి నాళక్కే కుసియితు. ఆదన్న ఎత్త హిడియలు నీను కూమావకారియాగ బేకు. ఆదచ్ఛవి ఏళు.

నెన్న క్షేదయద సముద్రదల్లి తక్కుజ్ఞానేద ఆమ్మత మూడిబరలు మనస్సిన మందరదింద కడియబేకు. ఆదు కోళ్ళే, తమస్సినాళక్కే చుసియ దంతే ఎత్త హిడియలు కూమాసాగి నీను బరబేకు. ఆదచ్ఛవి ఏళు.

నీను కూమాసాగి బందే. మందరవన్న ఎత్త హిడిదే. మథన నడియితు. ఆమ్మతప్రా బంతు. ఆదరే అల్లిగే నీన్న పాలిన కేలస ముగియ లిఖి. దేవతిగాళ జతేగి అనకరాద ఆసురరూ ఆమ్మతదల్లి పాలు బయసి సాలు హిడిదు కుతిడ్చురే. నీరోగ మౌర్ఖియాగబేకు; ధన్యంతరయాగ బేకు. ఆసురరన్న మోకిగొలఱి ఆమ్మత భాగిగళగుంపినింద ఆవరన్న విశ్వేశదిసబేకు; బేషాదిసబేకు. హిగే ఆవరన్న భేదిసత్త భేదిసక్త దేవతిగాళి ఆమ్మతంజబేకు. మోసగొండ అసురరు దేవతిగాళ మేలిత

ఎరగి బీళుత్తురే. ఆగి మట్టి అవరన్న నిన్న జక్కదిండ 'భేదిసుత' దేవతిగళన్న శాపాడబేచు. అదశ్శుగి ఏలు.

నన్న క్షదయసముద్రదల్లి తక్కజ్ఞానద అమ్మత మఱదిబండాగి అధన్న కామసికశ్శికశ్శి గళు తసియదంతి ఆవృగశన్న కంగిదసువ మోరైసియాగి నిన్న బరబేచు. ఆ అసురిక్కశ్శిన్న నిన్న అనుగ్రహద సుదర్శనదిండ భేదిసి భపరిశోగ వ్యేద్యనాగి, ధన్యంకరియాగి బరబేచు. అదశ్శుగి ఏలు.

భూమి భారతీ భన్న క్షేయిండ చుసిదాగి అదన్న మేలేక్కలు, మేలేక్కువాగ తడియబండ బ్రక్కపుక్కనాడ అదిండరణాక్షేనన్న భేదిసలు నిన్న వరాదాపతారియాగబేచు. హీగే నిన్న శ్రీతవరాకణాగి మేలేక్కిప్పి భూమిమున్న పునః దిక్కపుక్కనాడ హిరణ్యక్షే కండియాగ ఆనసన్న లీలే యిండ భేదిసుత మగదిమ్మె దాడియిండ మేలేక్కి తెరలు నిన్న యజ్ఞ వరాకణాగబేచు. అదశ్శుగి ఏలు. (ఎరదు బంచియ వరాదావతారదల్లి ఇబ్బరు హిరణ్యక్షేరన్న సంఠరిసిద ప్రమేయవన్న సంఖిసుపుదశ్శుగియే 'భేదిసుత అసురరన్న' ఎంబ బహుపచన బందిదే.)

సాథసేయ రంగభూమియాద ఈ దేవనే దుగుణిగిండ చుసిదాగి అదన్న పాక్కికెయ చీలశినే ఎత్తరక్కేరిసలు నిన్న శ్రీతవరాకణాగి బరబేచు; ఈ బదుకన్న నిన్న ఆరాథసేయ యజ్ఞమయవాగి ఎత్తరక్కేరిసలు నిన్న యజ్ఞ పరాకణాగి బరబేచు. సాదనగీ అడ్డబరువ ఎల్ల అసురిక్కశ్శి గశన్న భేదిసువ కేలసపంతు నిర్మించలే ఆగబేచు. హీగే అడేకడిగలన్న భేదిసుత, నిన్న దాడియింబ సంయు - జంద్రరింద్రసాథకనే బదుకన్న స్నగాపవగ్గిగి పుణ్యపథదల్లి తందు స్నిగ్ధసబేచు. అదశ్శుగి ఏలు.

దాడియ సంకేతవన్న భాగవత నమగీ తథీళుక్కదే :

"దంనాశ్చ యుఫమేంద్రాంగణా ద్విజాని"

(అగ 2. 1. 31.)

(సంయు - జంద్రరే ఆనన కేళరే దాడిగళు. నక్కెర్గళే సులిషల్లుగళు.)

పుష్టికమాద పుణ్యద ఫలవాగి పిత్రయాణదల్లి జీవ సేరబేళాద తాణ జంద్రలోఁక. అల్లిండ మరళ భూమిగి దయి. సిప్పుకమాద పుణ్యద ఫలవాగి దేవయానదల్లి సేరబేళాద తాణ సంయులోఁక. అల్లిండ మరళ భూమిగి బరువ కారణవల్ల. సేర భగవంతన బళగీ ఆవునరావ్శ్తగీ పయి.

ఆనంతర ప్రకాశదన లోగీ నరసింహనాగి కంభఫ్రేడెదు బరబేళు. ఔరణ్ణకెత్తివువిన జై కాదబేళు. కాది అవనె కరుళు బగయబేళు. బగద కరుళన్న కొరల్లోలగి ధరించబేళు. ఆదక్కుగి ఏళు.

నవ్వొలగి జిన్నద వేళికవెంబ కురణ్ణకెత్తివు కూతిదానే. నన్నన్న బట్టరెయారు ఎన్నవ ఆకంచారవెంబ కురణ్ణకెత్తివు కూతిదానే. ఈ దుడ్లన దొబ్బల్స, ఈ ఆకంచారద వేళిక మనస్తున కరుళనాళల్స్ ఇలముబిట్టదే. ఈ వేళికద కరుళ బట్టియన్న నీను బగద తెగియబేళు. నన్న ఈ పొపంజిక వేళిక భగవంతన వేళికవాగి పరివర్తనగొందు నీన్న కొరల వూలెయాగబేళు. అవన్న ధరించి నీను నరసింహనాగి బరబేళు. ఆదక్కుగి ఏళు.

బలియ మనేగి వామననాగి కోగబేళు. కోగి మూరు కేటి దాన బెడబేళు. అవను ఆస్తు ఎన్నలు త్రవిక్రమనాగి బేళదు బ్రహ్మాండ రట్టాకువన్నె భేదిసి భూమహేష్వరగాలన్న తుంబబేళు. తుంబి భూమియన్న త్రిపాదదింద ఆళియబేళు. ఆళేదు బలియ సమస్కృవన్న కసియబేళు. ఆదరి బలియ భక్తిగి నేట్లి ఆవన మనేబాగిలన్న కాయబేళు. బాగిలన్న కాయ్యి ఆ మూలక బలియన్న కాయ్యి, బ్రహ్మాండవన్న భేదిసి, భూమియన్న త్రిపాదదిందలేదు.....ఉండే ఎరడే ; మాచబేళాద కేలస సావిర ఖంటి. ఆదక్కుగి ఏళు.

సాధుకనూ ఒబ్బి బలి “నాయమాక్షు బలక్కునేనే లభ్యః” ఆక్కెబల దిండ అవను బలి. అవనె వాన్నద బాగిలన్న సదం నీను శాయబేళు. కాయ్యి అవనె ఆకంచార భూమియన్న భేదిసి, ఖపాశనేయల్లు వుటి ముంకయాగి మూడిబందు, విక్కరువనాగి బేళదు, అవను శరణాగి తలి యొడి డాగ ఆంతయామియాగి నీంతు నీన్న ముంరు రికపగలన్న, ముంరు కేడే గలన్న భక్తున ముండే ఆళేదు కోరబేళు. ఆదకేండే నీను వామననాగి బరబేళు ; త్రవిక్రమనాగి బరబేళు. ఆదక్కుగి ఏళు.

ముండే దుష్ట క్షేత్రియరన్న భేదిసి నినామవగొళిసబేళు. కోగి ఇష్టక్కొందు బాం భేదిసుక అవరన్న కొడలియింద కడదు భేదిశలు నీను పరకు రామనాగి బరబేళు. ఆదక్కుగి ఏళు.

నవ్వొలగి తుంబిరస సంపత్తిన మదవెంబ, దొజఫస్త్యవెంబ దుష్ట, క్షేత్రియరన్న నీన్న అంవిన కొడలియింద కడదు భేదిశలు నీను పరకు నాగి బరబేళు. ఆదక్కుగి ఏళు.

సీతేయన్న శద్రు రావళిన్న కాగేయే బిడువంతిల్ల. అన్నోనసేయ యత్కుదల్లి గీలువన్న సాధిసియే తీరబేచు. లంశేగే లగ్గి కొడియలేబేచు. ఇదన్న సాధ్యవాగిసలు కరదియలి సేతువెయ కట్టబేచు. నీన్న రామావకారద లీరే నడియబేచు. ఆదక్కాగి ఏళు.

బాళ శడలల్లి నావై దాంగాణదే ముఖుగదంతి సేతువే కట్టి, భుల సాధిసి నీనే దడకాయిసబేచు. “ఏన సేతువిఫ్ఫ్ర్టాటి” “యః సేతురీజా సానావు” ఎంబ శ్రుతపచచనవన్న నిజగోళసబేచు. ఆదశేందే నీను రామసాగి బరబేచు. ఆదక్కాగి ఏళు.

ఖదయాజులదింద సుయాఁఛంద్రరు మేలెద్దుబరువంతి సీను నంద గేఁఁభన ఖదరదింద క్ష్వాసాగి మేలెద్దు బరబేచు. ఆదక్కాగి ఏళు.

వాస్తవాగి నందగోఁభన ఖదరదింద క్ష్వాసాగతార ఆదమ్మల్ల. వసుదేవన ఖదరది ఎందు హేళువుదు సకజవాగత్తు. “ఆదరే ఆదాదరి నిజవే? మట్టు—సావైగళ్లుద భగవంత వసుదేవన ఖదరదింద బందద్వుదరూ కూడాదే? ఆదశేందే దాశరు ఒండు బగేయ విసేఁదవాదుక్కారే నందగోఁభన ఖదరది ఏళు.

పారవాధికవాగి సోఁదిదాగ నందగోఁభన ఖదరదింద మాత్రవే ఆల్ల—వసుదేవన ఖదరదిందలూ మట్టుల్ల. వ్యవహారికవాగి కాగే అన్నతీవే ఎంబాదరే వ్యవకొరక్కాగి కుగు అన్నబకుదు. ‘తన్న మంగ’ ఎంబ అభివూన ఇబ్బరిగు సమాన. ఈ రకస్తవన్న ధ్వనిసువుదక్కాగియే దాశరు లేగేయాడుక్కారే: “నందగోఁభన ఖదరది ఏళు”. కంసన కణ్ణు తస్సిసువ నాటిక్కాగి నందగోఁభన ఖదరదింద బంచంతి ఆట హుడబేచు. ఆదక్కాగి ఏళు.

అధాక్కుదల్లి ఈ మాత్రగే హేళ్లనే స్వారస్య : అనందరిహనాద భగవంత నైన్న గోఁభనమాదువ (జోసానవాగి రుషిసివ మతు, ఆయోగ్యరింద ముచ్చిదసివ) వేదవాజ్ఞాయవే నిజవాద నందగోఁభ. కంసన కణ్ణప్రిసి క్ష్వాసాన్న జోసానవాగిట్టి ఎందు నందగోఁభన్న నిజవాద నందగోఁభనాద. ఇంథ వేదవాజ్ఞాయద సిగుభుకీయ గుకాగభదింద అభివ్యక్త నాగి, ఆనందకేభారిగోలిద క్ష్వాసాగి జోరగి బరబేచు: “గుకా సంకం మధూయతి”, ఆదక్కాగి ఏళు.

కృతురాశసరరన్న మోఇక మాత్రగళింద దారి తస్సి గ్ల్యబేచు; బట్టి శథిదు బత్తులేయాగి సిల్లబేచు. బుమ్మ వతార తాళబేచు. ఆదక్కాగి ఏళు.

సాధకెను త్రిగుణగళ మంగలు పురగళన్ను గేల్లబేకు. జొగ్గుతా, స్తుతి, సుషమిగలోంబ త్రపురగళన్ను గేద్దు తురియన్ను కాణబేకు. అవను తన్న అజాల్లానద ఆవరణవన్ను కళచి బత్తులాగబేకు. కొనేగే లింగదేహద అంగియన్ను కళచి బత్తులాగబేకు; బయలాగబేకు. అవసన్న అధార్యత్వద నివాటద బయలన్నెల్లి 'గేషమికాసిస్తే'మరంతే బట్టికళచి ప్రయుద్దనన్నాగిశలు నీను బుధ్ననాగి బరబేకు. అదశ్వాగి ఏళు.

ఈలియ అవిషాయర పూజావాదాగ నీను భూమియిల్లి కుంభకోణద దురుళరన్ను కొల్లబేకు. అదశ్వాగి కుందురీయేరి రల్చియాగి బరబేకు. తడవేకే? ఎద్దేళు. తురగవాకననూగు.

ననేళు ఉగుడ కలియ పరివార, దుయోధనన జికియ జన్మిందు అశ్చేషించినేనే నుగి ఊఱ వూడత్తిదే. అప్పగళన్ను నీను కల్పియాగి ఒందు కొల్లబేకు. అదశ్వాగి ఏళు. జ్ఞానద కూరసి కురిదు బా: ధూమద కుందురీయేరి బా.

కీర్తి సావిరదేశిందు కేలసగళు నిన్నగాగి దారి కాయుత్తినే. ఒలగు కేలరగు నిన్నిందలీ ఈ కేలస ఆగబేకు. నమ్మిదేవరి ఇదనేల్లి నడిశి కేందుక్కానే ఎందు సిన్న ప్రక్కగళు సంచి నింపద్దారే. కీర్తి పరిపంయ కేలసగళద్దు, అవక్కవాగి జరురాగి వూడబేచాగిద్దు, నీను అప్పగళన్ను మాచలుద్దోశిగిసదే నిన్నన్ను సంచి నిన్నదే జనరన్ను మరితు - ఆవర ఖదారద రక్తప్యద కొణియన్ను మరితు, మృమరితు కాయాగి నిద్రగ్గీయుపుదు నిన్నగి తరవే? కేందెయరిత, ప్రజావక్కలరాద అరసరు ఎందాదరు కీర్తి కటవ్వచ్చన్ను మరితు నిద్రేయ గ్రీయుపరి? నీనే కేళు.

కీర్తి మేలిన సొల్లుగళల్లి డాసరు సంప్రభాతవన్ను కాచువ నేపదింద, ముఖ్యవాగి భగవంతన కత్తు అవతారగళ మక్కు అదక్కే సంబంధించ ఇతర అవతారగళ జంటి - మహినేగళన్ను సెచ్చువాగి ఉల్లేఖించ భగవంత-భక్తర సెంకువిన రసమయవాద వినీఁఁఁద సంభాసణయ ఒందు వూదంయన్ను నమిగి నీడిద్దారే. (కత్తు అవతారగళు, కయగ్గిన, ఆదివరాక, మోహని, ధన్యంతరి, త్రివిశ్వమ - కీర్తి కుదిన్నదు రంగగళ ఉల్లేఖ ఇల్లి ఒందిదే.)

భగవంత వూడబేచాద కేలసగల పట్టయన్ను ఒప్పిసిద్దాయితు. కాయాధిగళాగి అవనన్ను కాణబంద దక్కనాధిగళ సంప్రయుష దేశద్దుదు. అవరీలు కేలరగి కాయుత్తిద్దారే. అవగెల్ల దత్తన నిఁడబేకు - అదశ్వాగి నిన్నిఁఁదబేకు ఎన్నక్కదే ముందిన సొల్లు :

శుంగీయ్యునట్టిదరె కరనేశాండి బందివను
గింజి నరవను బేడబేకెందు నిందితలు
సురపారిజాతవను లోండు సురరాజ బం-
దరువనేళయ్య కంచె

|| 2 ||

‘నీను తలేగి కృయిష్టినరెల్ల ఖరిదు భస్మవాగలి’ ఎందు కేరనింద వర
పదేద భస్మాసుర ‘ఉరిగ్గియునాద’ అవను తాను పదేద వరద సత్కమన్న
పరిశ్కారలు కరన తలేయవేలేయ కృయిష్టలు కేందు. కర తప్పిసికేందరు
బిడదె బేస్తుట్టిద. కీగి శుంగీయ్యు నట్టిదరె కరనేను వాడబేశు? ఆవనేళాండ బందితను భక్తపత్నలనాద నైన్న బణగి— సమస్యేయ బరికారకై.
ఆదరింద మత్తు నీను భస్మాసురన వేఋినియాగబేశు. ఆదక్కుగి తచువడి
నీనేళబేశు.

జతిగి గిరిజీయుఁ బందిద్వాళి. తన్న పతియన్న ఈ దుష్ట రక్తపుండ
రక్తసువ వరవన్న బేడబేకెందు కాదు నిందితలు.

పారిజాత దేవలేళిరద కూతు. ఆడకేందె అదు ‘సురపారిజాత;
తీక్ష్ణ సత్కాభావేగాగి ఆధన్న భంగిగి కిత్తు తరువ మున్న అదు మున్నష్ట
లేళిరదల్లి ములఫభ వచు’. ఆదరి సత్కాభావే బయిసిదకేందు ‘నీనే ఆధన్న
కిత్తు తరబేశే? ఒందు వాకు కేళద్వరీ నానే తందేష్టిసుత్తిరల్లివే’
ఎన్నత్తు సురరాజనాద ఇంద్ర సురపారిజాతవను హి కి దు కేం ఊ
బందిరువనయ్య, ‘పారిజాత కిత్తు తరువ క్షుణదల్లి ఏనేళి దుషుకి
యుడ్న కైళదుబిట్టి. దయివిట్టి బేసందదే జ్ఞాను’ ఎందు ప్రాథ్రిసికేళర్లు
వంళి సురపారిజాతవను కేందు సురరాజ బందిరువను. ఆవనన్న క్షువా
డ్షుష్టియింద కండు కరసయ్య. ఏయ్య కరియె.

ఎల్లర ఎల్ల సమస్తేగళ కేనెయు వరికార నైన్నిందలి; ఆదరిందలే నీను
కరియల్లవే?

ఈ వద్యదల్ల బంద మునవరు దేవకేగలు అంతరంగద ముఖు స్తరద
అభిమానిగలు. ఇంద్ర మున్సిన దేవకి, గింజి బుద్ధి య దేవతే, రుద్ర
అకంచారద దేవతే. నమ్మ మనేళై-బుద్ధి-అకంచారగళన్న నియంత్రిసు
వవరు ఇవరు. ఇవర మనేళై-బుద్ధి-అకంచారగళైన్న నిన్న ఆధిన. మనద
దేవతే ఇంద్ర, తన్న దుషుకిగాగి మనేళైందు నిన్న బల బందిద్వానే. బుద్ధి య
దేవకి పాపాక శంగీట్టి నిన్నింద సఽంక్షేప బుద్ధివాద కేళలు బందిద్వాళి.

ఆశంకారగ చేవై కేర ఆశంకార కచచి ఆత్మ ఏక్షోగాగి నిన్నేడే ఓడ
బందిద్వానే.

ఆలదేలీయిందేళు వూలకుమి బందికళు
హాలుగడలిందేళు త్రీదేవి సిందికళు
శాల హేడేయిందేళు భూపేవి బందికళు
శాల మంజగళుఽందలి ||

నీను ఎల్లి మాలగురువేయే గీతిల్లి. నినీ కలషు మాలగుతణగళు
ఎందు లేళుతారే. ‘వటిస్తే పత్రస్త పుట్టి కయానం’ (ఆలదేలీయ మేలీ
మాలగువను) ఎందవరుంటి. ‘హాలుగడలల్లి పడజిసిదవను’ ఎందవరుంటి.
శాలసఫన మేలీ మాలగువను ఎదవరుంటి. ఆలదేలీయిందాదరిక
సరియే; హాలుగడలిందాదరిక సరియే; శాలసఫన హేడేయిందాదరిక సరియే.
ఎల్లి మాలగురువు ఏళు; ఎద్దు బా.

తాతు తమ్మ శాలుమంజగళండ వేశదలాగి ఎద్దు లినన్ను ఎట్టున
లేందే నిన్న రిశియరు బందిద్వారే. మాలాలష్టే ఒందు రికటింద నిన్నన్న
సేవిస త్యమ్తిలాగడే త్రీదేవియాగి, భూదేవియాగి ఇక్కెలగళల్లు నిన్నన్న
సేవిసచీలేందు కాదు నింకిద్దలే. ఎద్దు బా ఎంచు కుప్రభాక్తవన్న
కాశుత్తిద్దాలే.

కృతికేయల్లి ఈ మాతు బందిదే :

స్తుస్తుమిదమాపిరుయ
తయానం సక కశ్తభిః ।
తదంతే చోధయాంజక్షుః
తల్లింగ్రేః త్రుతయః పరమ్య ||

యథా కయానం సమృజం
వందినస్తత్తపరాక్రమ్యః ।
స్తుతమ్యషేష్టేక్ష్మ సుత్సూలేక్ష్మః
చోధయింత్యనుజేవిసః || (భాగ. 10. 94. 12-13.)

(తాను స్తుస్తుమిద ఈ విక్షేపన్న తానే కచలసి తీ - భా - దుగీయిర
జంగే యోగినిద్దుయల్లి పవడిసిరువ భగవంతన్న శ్రుతయద కత్తలు కశేదు
శృష్టియు సఫ్ఫుజద మమంజానడల్లి లష్ట్యియదే రమాజాంజరగళాద త్రుతి

దేవియిను ఆవన జరికగలన్న కాది ఎబ్బిసిదరు. రాత్రి మఱగిద నవ్వుటి నన్న బీళగిన జావదల్లి ఎబ్బిసబీచేంచు ఆవన గుణగాన మాది సుప్రభాత కాథావ వందివాగధరంతేయే తృతిఖిచివియాద రమేయ ఈ లీలా సుప్రభాత స్ఫ్యాష్యయ తరుణదల్లి నడేదిదే.)

వూలకువి—మహాలష్ట్రీ ఎన్నువుదు ముఖలశ్శ్రీక. ఆ తత్కష్టే ఎరదు ముఖాగలు త్రీ మత్తు భజ. భగవంతన ఎదబలగళల్లి నింతు సేవేమాడలు ఆవళే త్రీ — భజ ఎందు ద్విరూపభాదతు. కృష్ణ నతారాదల్లి రుక్మీణ్ణే — సత్క్రమమే ఎందు ద్విరూపభాదంతే:

త్రీఘోమిరితి రంపాభూమ్యం
స్తుత్కృతివిష్ణునూ సతే |
తీకే తృతిర్పుర్వమేణ
సత్తుతి బ్రహ్మలయే చరిషో || (భాగ - తాత్కృయః)

(ప) ఈ తి దేవతిచూద మహాలష్ట్రీ త్రీదేవి — భజదేవి రంపగళింద నారాయణన జక్కి మహాభ్రతయదల్లి పవతిశుత్తులే. ఆవళే తృతిరంబ దింద భగవంతనన్న స్తుతిసుత్తిరూత్తులే.)

పద్మద వోదల జరణదల్లి బంద ‘వూలకువి’ ఎంబ పదదిందలే దుగ్గారుచంపవన్న పుంగ్రహిసిదరి త్యాగణమానియాద తాయి రమేయ ముఖరూ రంగశన్న స్తురిసిదంకాయితు. ఈ లష్టీయే వేదమానిగళాద రూపాంతరగళింద నిన్నన్న సుప్రభాత కాది ఎబ్బిసుత్తిద్వాళే — తృతిగిఁతి గళింద. ఆదరింద ఏలయ్య జరియే. తృతయద తమస్సన్న పంచరిషు. స్ఫ్యాష్యయ బీళకన్న జరిసు.

భగవద్గాఁతే హేతుత్తునే : ‘భూందాంసి యఁక్కు ప్రణామని’ (వేదగళిందరి ఈ విత్స్యద్వమ ద ఎలీగళు.) అదరంతే ఈ విత్కువెంబ ఆలద మఱద వేదగళింబ ఎలీయల్లి వాళ్ళనాగి పవతిసరువ జరియే, ఏలు ; భక్తుర బుగేయల్లి ఆభివ్యక్త సూగు. వేదద క్షుదయవన్న ఆవంగాగి తేరేయు శ్మేరు.

అల్లింద, భక్తుర క్షుదయద కాలుగడలినింద ఎద్దు బా. జౌనేయదాగి సమమ్మ ఎంబ కంసాగిద కడియంతిరువ సకసారదింద ఎద్దు బా.

శాల హడియిందేలు ఎందాగ శాలియు నాగన హడియల్లి సాట్పువాదిద కృష్ణ వకారద లీలి దాసర బుగేయల్లి ముఖింతు. ఆ ఈన్నలీయల్లి

ముఖలరూపద బణ్ణ నేయ జైగియీ శ్వాస వకారియాద త్రీసివాసనన్ను స్తుతి సుక్తురే :

శ్రీతినాథ సినేళు సత్కారమే బందికలు
మతవంత సినేళు జాంబవతి బందికలు
గతివంత సినేళు తులు బందికలు ఏ.
కాంత మేవేయ వాడలు

॥ 3 ॥

శ్వాస వకారిదల్లి పట్టిద ఆరసియరు కష్టరు : రుత్తోటి – సత్కారమే. పద్మదల్లి బందిరువ భామే ఎందరే సత్కారమే. సత్కారమేయన్ను సత్కార ఎందీచి భావా ఎందీచి ఆధ్యాత్మికసినింద కాస్తుకాపరు కలిదప్పుంటు ‘సత్కారమే బందికలు’ ఎంబ పాత బలచేయల్లిదే. పద్మద సంగీ అదు అశేషందు కొండికేయాగుప్పెదిల్ల.

రుగ్మిణీయ అంతఃపురదల్లి ఇరులన్ను కలేద శ్వాస నన్ను ఎట్టిసలు సత్కారమే బందిదా లే, ఎన్న క్తురే దాసరు : “శ్రీతినాథ, సినేళు సత్కారమే బందికలు”.

శ్రీతి అందరే భూమి. సిను ముఖలరూపదల్లి శ్రీతినాథ : రమేయ ఎరదనేయ రమణవాద భూమిపియ ఒడియ. త్రీదేవి రుగ్మిణీయాదరే భూమిపియ ఇల్లి సత్కారమేయాదశు. ఆల్లి శ్రీతినాథవాద సిను ఇల్లి సత్కారమూ వకియాదే. పకిహరాయణియాద ఇన్న శ్రీహితిద నల్లి సత్కారమే బందిజశు సిన్న సేచ్చి శలీందు. ఇన్నాడరిక ఏళు.

భామే ఎందరే సుందరియాద హణ్ణు ఎంబ సావాన్య ఆధ్యాత్మ ఇదే. అదరింద ఈ పదధిందలే తంత్రస్వాయిదింద దాసరు రుగ్మిణీయన్ను ఖల్లేపుసి దంతిదే.

సిను యావ సింహాసనవన్నే ఏరదిద్దరూ జరానంథ ముంతాద ఎల్ల రాజరూ నినగి శోతు మణిదరు. సిను రుగ్మిణీ శ్వేతికిదివే. ఆదరింద సిజవాద శ్రీతినాథ – జగదీశియ సినే. సిన్న కరుణాబలదింద ఖలదీల్ల రాజరు శ్రీతినాథరాదరు. అంథ సిన్నన్ను ఎట్టిసలు భామని రుగ్మిణీ బందిజశు. ‘శ్రీతినాథ సినేళు’.

శ్వాస ఆశ్వమణిషియరల్లి ఇన్న లద ఆరు మంది : సిలా, భద్రా, మిత్రవిందా, శాఖింది, లక్ష్మి మతు, జాంబవతి. ఈ ఆరు మణిషియరల్లు జాంబవతియల్లి లక్ష్మియ విక్రణావేత. ఆదరింద ఆవళ హేరన్న దాసరు

వికీషణతః ఖల్మిభిసిద్ధార్థే. జాంబవతియ జకీగీ – ఐదు మంది మహిషియరు ఇల్లి అనుసంధేయరే.

కృష్ణ న అష్టమహిషియరే వివాహానుక్రమాన్ని వివర చుట్టిడే :

రుగ్మిణి : శుండినవురుడ రాజకుమారి. భీష్మశన మగళు. రుగ్మిణి తంగి. రమేయ త్రీరూప.

జాంబవతి : జాంబవంతన మగళు.

సత్యభావూవాః : పత్రాజతో యాదవన మగళు. రమేయ భూరూప.

కూళంది : సూర్యపుత్రి, యమునేయ తంగి. నదిదేవత.

నీలుఽః : నగ్నజీతో యాదవన మగళు. (యశోదేయ సైందర కుంభకన మగళాద నీలీయుల ఇవలచే ప్రభావరూప.)

మిక్రవిందా : కృష్ణ న సైందరత్తి, వసుదేవన సైందరి రాజుాది-దేవియ మగళు. ఆవంతి దేశద రాజకుమారి. విందానువందర తంగి.

భద్రత్రా : వసుదేవన సైందరి స్వాధీతియ మగళు. కేకయు దేశద రాజవుత్తు. హంజకేకయర తంగి.

లక్ష్మీణా : మద్దదేశద రాజకుమారి.

ముఖ్యమహిషియరాద రుగ్మిణి-సత్యభావమేయరు బంధు ఓల్మేసుతిదారే. క్షేత్రినాథ నీనేళు. వణ్ణమైయరు జాంబవతియన్న ముందే మాడికేందు బంధు కరియుతిదారే. యారిగై చేసరవాగాదంతే, ఎల్ల కెండతియదన్ను సంప్రేషికేంచు సరీస దాంబట్ట నడిసుక్తరువ, పేండక స్త్రీ సకస్తీత నూగియుం ఆనాది బ్రహ్మజారి ఎన్నిసిద మతివంత నీనేళు.

ఇల్లి మతివంత – గతివంత ఎన్న వ వికీషణగళు ముఖ్యవాగి – ‘మతి ఖల్మివ’ ‘గతి ఖల్మివ’ ఎన్న వ అభివర్ణల్లి బంధుద్దుల్ల. ‘మతి నీధువవ’ ‘గతి నీధువవ’ ఎంబ ఆభివర్ణల్లి బందినే. వేందలు నమగీ సన్మతియన్న నీధువవ ఆమూలక సద్గతియన్న నీధువవ. అదరింద మతివంత నీనేళు; నమగీ సన్మతియ నీధు. గతివంత నీనేళు; సమ్మన్న సద్గతియ వభద్రుల్లి నడెను.

ప్రాణదేవర కనుమాడనతారవన్నెల్ల మతి ఎందు కరియుతార్థే. (కనుమానా మతి కబ్బిత్తి) కనుమంతనిగైలిద రామంజంద్రనే మతివంత. ఎంద మేలే కనుమంతనిగొలిదు మతివంతనేనిసిద నీను సీతాన్మేవనయల్లి

కనుమంతన జతిగెయీ నినగే కురయి సేవే స్తుతిద జాంబవంత్నిగొలువుదు, ఒలిదు అవన మగళు జాంబవతియన్న వరిశువుదు సతజవే తానే? అదరింద 'మతవంత, నీనేలు జాంబవతి బందికళ'.

తులసియ బగేగే పురాణాలు నాశాబగయ ఉల్లేఖ వూడినే. సముద్ర మథన శాలదల్లి సూర్యాయన కట్టిండ అప్పు తకలకదల్లి ఉదురిద ఆశందాత్పునే తులసిదేవియాదలు. లక్ష్మీయ ఇతిగే తులసియాన్న అవను మచుచెయాద. ఇవళ వృందాదేవియాదలు. ఇవళ రాఘవాదలు. అదశేంద్ర తులసియ కట్టి వృందావనవాయితు. రాధుల - శైష్ఠర ఏకార భజమియుల వృందావనవంయితు.

విజయదాసర ఒందు సుఖాదియల్లు నామే వూడిన ఉల్లేఖ కాణుక్కుఁపే:

వృందాదోళగే శకల వృక్షజాతిగే ఏగిలు
ఎందేసిసున తుళసి దేత్తు లైషణ

ఒందు తుళసిస్తుతి కీర్తి కేళత్తుదే:

తుళసి త్రిసఖి తుభే
పూపహారిణి పుణ్యచే ।
నమస్తే నారదనుతే
నారాయణమనఃస్త్రయే ॥

(ఓ తులసియీ, నీను త్రీరమేయ గేళకి. తుభంతరి. నమ్మ పాకాలన్న
శలీదు పుణ్యద బుతీ, కట్టితొడెవనఁలు. నారదనిండ సుతుళాదవఁలు.
నారాయణన బగి కద్దవఁలు. నినగే నమస్కుర.)

ఆశయ్యై రమాదేవి విలేషకః సన్న హితులగిదా దే ఎన్నుత్తుదే ఇన్నేళ్లుందు
వజనః:

తుళసాయం తు రమాదేవ
సూ విష్ణుస్మిత్యదా స్తుయా ।

(తులసియ్యై రమాదేవి సేలమిదా దే. అదశేంద్ర దూషావాగలు తుళసి
యేందరి విష్ణువిగే అంస్తియ.)

కుళి తుళి రావిలేవదింద భగవంతన శ్రుతియుండోదు; ఉళద కూగలింద మిగిలిగి భగవంతనిగే ప్రియమాద శ్రుజాసాధనవు యోదు. ఒందు దళ తుళియింద అచ్ఛిసిదరే సాతు; ప్రితినాగి సద్గతియస్తు కెరుణీ సుక్తునే. ఆదశాగ్ని దాశర్తు కాడిదఱు: “గతివంత నిసేళు త్రీ తుళి బందిదఱు; ఏకాంతనే, సన్మ ఏకాంత నేవేగే”. ఇల్లి “త్రీ తుళి బందికలు” ఎంట పాత భుందిస్తిన నడియు దృష్టియింద సంయోందుపుదిల్లి. యాహిం మత్తే త్రీచారవన్సు సేరించియేచు.

“ఏకాంతదల్లి సేవే; ఏకాంతవాద సేవే. యావ ఘలశ్వేశ్వరుయుండు ఇల్లిదే కేపల భగవత్ప్రితిగాగి వామువ సేవే ఏకాంకాద సేవే. ఏవన్నాదర్శి బయిసి ఆదశాగ్ని భగవంతనస్తు ఆరథిసిదరే అదు వాయారీ సేవేయాయికు. భగవంత ఇన్నావుదశాగ్నియుండ అల్ల, ఎల్లవు భగవంతనిగాగి ఎస్తున స్తుతియల్లి నడియువ సేవే ఏకాంకసేవే.

శ్లో ప్రాందిద ముక్కియిరు బిట్టు, తుళి ఏ ఏకాంతసేవేగి బందశు? తుళియు కురిమేయస్తు సారుపుదశాగ్ని ఈ వూతు బందిదే. ఆ కురిమేయు బగే భాగవత నమగే తలసుక్కదే:

పుందార చుంద తేరప్పేక్కుల జంపత్తేశ్వరమ్ -

పున్నాగ నాగ బక్కలాంబుజ పారిజాతాః |

గంధీణ్ణతే తుళికాభంతేన తస్యై

యస్కంస్తుదః సంమనసేవే బక్కమాపయంత ||

(భాగ: 3. 16. 19.)

(ప్రేశుంతదల్లి నుచ్చరు భగవంతనిగే హూ—తుళిగలన్సు ఆపింపుత్తారే. ఆగ భగవంత ఉళద కుటుంబింద మిగిలిగి తుళియస్తు శ్రీగీతి కేందుఁ ఆదర చంపస్తు శచయుతాన్. పుందార, మౌల్లి మాల్లిగే, కచెరిక (గొఱిచంటి) స్త్రీలీ, సంగీ, లాజా (కేసిదచాలి?) సురహేన్ను, నాగళేసర, బక్కల (సురగ), తావరీ, సారిజాత ముంతాద కుటుంగళు (కులవిన ఆభిమాని దేవతలు) తమ్మ వాలిగిరద తుళియు ఈ హిరయ తప్పేభాగ్యవన్సు బక్క గారవదింద కాణుక్కనే.)

యుం వ్యై విభూతించయిక్కునునేలవ)న్యై ప్రి

ఆధార ధీఫిం స్తుతించా ధృతయాదేశాః ||

ధనశ్రుపు కాంఖ్యకుళసేనవదామధావో త్తు
లోకం మధువుకవత్తేరిన కానుయానా ॥

(భగ. 3. 17. 20)

(పురుణాథావన్న బయసువ బ్రుద్ధాదిగళు యార పాదరీఇవన్న
తన్న తలేయల్లి లోక్తురువరీఏ ఆంధ లష్ట్రుదేవి, కాను భగవంతన ఎదె
యల్లి సేలచువ కీరియ భాగ్యవన్న దండిద్దరు కుడి, క్షత్ర్యక్షరాద ముక్త
రింద పాదక్షే అపితగీఇండ కులసేనవనాలోయన్న యోక్త నారాయణసు
ఆ కుళసిగిత్త సార్లన - మానవన్న తాను పంచియ చేకేంబ జీడ్దినిందలో
ఎంబంతె అనుదినప్పు ఆతిశయవాద సేవే గృయుత్తద్వాళ.)

తుళసియ రంజదిందలూ లష్ట్రుయే భగవంతన్న పుజసుత్తుళే.
అదఱు తుళసియ బగీగీ లష్ట్రుగు 'సవతమాక్షయు మండువన్న', తుళసియ
మంజరి భగవంతనీగీ ప్రియః ఎందు ఈ తీర్మాన ఆలంకారికవాగి తుళసియ
మంకిమేయన్న వివరిసుత్తది. అదుందలే దాశరు కోళుత్తురే: ఉధదవరిగే
అలభ్యవాద సిన్న ఏకాంత సేవేయ మాడలు తుళసి బందికళు, ఎద్దేళు.

పత్తయరేల్ల బందిద్వారే. అష్టే, అల్ల, జతేగి తందేయన్న కాణలు మగనుల
బందిద్వానే; గాయశరు నక్షత్రాయిరు సేవే సల్మిసలు కాదిద్వారే ఎన్నత్తదే
ముందిన సోల్లు:

అంబురుకదెంద జనిసిద బ్రుహ్త బందికను
గంభీరగాయనద నారదను సిందికను
రంభే మేనకే మోదలు నక్షనకే ఐదికరు
తంబరాపికనే ఏళు ॥

పుళయజలధియల్లి ఆరథద తావరే - అంబురుక ఈ బ్రుద్ధాప్రండ. ఇంధ
బ్రుద్ధాప్రండరువపాద సిన్న సాభికమలదింద జనిసిద బ్రుహ్త తన్న తందే
యన్న కాణలేందు బందికను - తన్న మానవశత్తుక్త నారదేన జతేగి.

సిన్న మోమ్మగసాద సారదనేను కమ్మయి? సంగీత పితామహశ్లవే
అవను? అవన సంగీతవేలు నిన్న గుణగావక్షే వింపలు. క్షుంద్ర విషయ
గోగాగి, స్వాభావాగి, యారు యారనేఇఁ కుగాళలు ఆ సంగీత ఎండూ
ఖంబయోగవాడద్విల్ల. సిన్న గుణగాళియే అవన గానప్రు గంభీర. ఆ
గాంభీరు అవన గానశ్శే వింపలు. అంధ గంభీరగాయనద సారదను
సిన్న న్న కండు లోండాడబేచు ఎందు కాదు నిందికను.

నారదన కాలిగి తస్యంతి తాప్తా గంభీరపాగి నలిడు నిన్నన్న ఒలిస చేశు ఎందు రంథీ—మేనెకే వేషదలాద అష్టరేయరాజు బందికరు. ఈ అష్టరేయరాజు ద్రుధానరాద రంథీ—మేనెకే ఇంథ మంది ఎల్లరిగింత వేషదలు నినగి నాట్పుసేవే సల్విసబేకెందు వేషదలు బందికరు.

కంచరనెంబ నూయావి అసురసన్న లేకండ కామన తందేయే, శ్రీష్వామతారదద్వి దుగ్ంఖయ్యల్లి ఆవన్నె ద్రుధుమ్మనెంబ మగలాగి పడిద తందేయే, సాక్షాత్కార్త మన్మథ మన్మథనే, త్రిలోక సుందరనే, నిన్నన్న కాణ బండ ఈ భక్త సంసారద బయళే ఉడీరిసువ సలుపాగి నీనే: సేళమంజదిండ ఏళు. నీను కామన తందేయాదరూ భక్త కామనల్లవే? భక్తి తుంచిద బగేయిండ నిన్న బళబండ భక్త రస్త కరసలు ఎద్దు చూ.

ఇత్త రాజషీగచు రాజపాజేత్తురనాద నిన్న సేవేయ సరదిగాగి కాండు నింతద్వారి ఎన్నత్తదే ముందిన సేకల్లు:

రాజసూయవ కోళలు వాయుసుత బందియను
తేజియాపికే అజుఫనను శరీయ: ఏందికను
సాజ ధవుఁజ ఆగ్రపూజే వూడువేనెందు
కూజెయనే పిడిదుకోండు ||

రాజసూయవన్న కైకొల్లలు పూర్వభావయాగి దిగ్నిచయకై తేరళలు నిన్న ఆనుమతిగాగి వాయుసుకునాద భీమసేన బందిదానే. రాజసూయవన్న కైకొల్లలు ఆదరమొదలు జరాసంధనశ్న లేకల్లలు నిన్న జతే మగధకై కోగలేందు వాయుసుత సిద్ధ నాగి బందిదానే. రాజసూయదయుజనాన హరియణ ధవ. రాజనాదరు వాయుసుతనాద భీమసేననే ముఖ్యధికారియాద్దరీండ రాజసూయద ఘలవ కోల్లలు వాయుసుత బందికను.

శరుక్కేత్తద యుద్ధద్వి తన్న రథద సారథయాగి నీను శుదురె (తేజి) నడేసువ ఆటవన్న, నిన్న ఆ లీలియన్న కాణలు కాతరనాగి, యుద్ధరంగశ్చ అంద్యాగి ఇంద్యసుతనాద అజుఫన శరీయ బందికను.

ధముఫల్తునాద ధమురాజ, తన్న ధముఫల్తేయిండ సకచవాగి, అన్నధమువాగి ధమురాజ ఎన్ని సిద్ధ యుధిష్ఠిర రాజసూయద కేంసేయల్లి నినగి ఆగ్రపూజే వూడువేనెందు బందికను— అఘ్యాశాముగి, పాఢ్యాశాముగి నీరు తుంచిద కూజెయనే హడిదుకోండు. తలుపదిరు, ఎద్దేళు చూ.

దాసర వూనెసళింతనేయల్లి ఈ ఎల్ల ఫటనేగలు ఇతికాశగలాగి బరదే— పట్టమానెద సంగతిగలంతే అవర కణ్ణుండి సుఖయుతునే. కాగాగి అవరు ఈ పౌరాణిక విషయగలన్నెల్ల అందు ముంజానే ఏద్దు నూడబేకాద కెజగల్లన్నె వంతే దూడి భగవంతన్నె ఎచ్చిసుక్కురే.

ఇల్లి ఫటనేగలు ఇతికాశద అనుక్రమవాగి బండుల ఇల్ల. ఆదే క్రమ దల్లి హేతువుద్దరి వేదలు రాజసూయ, అనంతర ఆగ్రహాజీ, కేంగే తేజి యాటి బరబేతుత్తు. ధ్వనకాలదల్లి బగెయల్లి సుధద క్రమపే ముఖ్య కేరతు ఈ ఇతికాశద అనుక్రమ దాసరిగి ముఖ్యవల్ల.

ఈ ఆక్రమవదల్లి అనేద్దుందు క్రమము సేరికొండిదే. ఫటనేయ అనుక్రమక్షీంతలూ దేవతాతారకమ్ముడ అనుక్రమవన్ను ఖలజిసువుదు దాసర ముఖ్య ఖద్దేకపాగిత్తు. ఆ ఖద్దేక ఇల్లి సఫలవాగిదే.

ఇల్లిన తారకమ్ముద క్రమ కోగిడే : తారకమ్ముద ముఖరనేయ క్షేయల్లి బరువ పూర్తి స్వరంబనాద భీషణసేన వేదలు. ఎంటనేయ క్షేయ ఇంద స్వరంబనాద అజుఫన అనంతర. యువధము కన్నెరణనేయ క్షేయల్లి బరువవను. ఆదరింద ధముజ కేంగేగి.

కోగి దేవతిగలు మూలరాజుదింద నూత్రపే అల్ల; అవతార రథద గలిందలు సిన్నస్తు అరథాధిసలు కాదు సింతిదారే. అదరింద తథువదే ఏలు.

ఇకియ పృశ్చతియే సిన్న ప్రహజీ అణియాగిడే. అణియ కేంబేళికి సింద వ్యు తేలోదులేందు, అరళద గింబళ్లగలల్లి కుల-కెల్లు కేంతు ప్రసన్న ధావదింద సిన్న సేనేగి సజ్జుగి నింకిదే. ఈ సేలదల్లి కరియువ పుణ్య నదిగలు కూడ సిన్న కాలు తేలోయలేందే గిరి చెట్టిగలింద కరియుత్తునే ఎన్నత్తుదే ముందిన సేకల్లు :

దేవ సిన్నంష్టియును పూజే మాడునేండు

కావేరి శృంగ్ గాతమి గంగ ములపంచి

సావధానది యమునే తుంగా సరస్వతి

భీమురథి నేతువతి ||

ఈ నదిగల అభిమాని దేవియరు తమ్మ జలవేలు ఏను పాదిందక వాగలి ఎంబ ఆశ్చేయింద — తమ్మ జలదిందలే సిన్న అంష్టియును తేలిదు తమ్మ వాలిన ప్రతి సల్లిషబేకెందు బందికరు. ఓ దేవ, సిన్న శృంగాపూర వన్ను అవర మేలులూ కరిసు. ఏశు ఏళయ్య చేశగాయితు.

దేవ ఎంబ తచ్చ క్షేత్ర పితీష్వనాదే శథి ఉంటుః లేకేడ వ్యవహార గళనైల్ల నడెసువవను నియంత్రిసువవను దేవ (దివు వ్యవకారే) . ఇరుశల్మి సోతె జగత్తిగీ విత్త్రాంతియ నిద్రేయన్న నిధువవన్ను దేవ (దివు స్తుష్టే) .

నీను ఎళ్లరిద్దు జగత్కైల్ల నిద్రే నిధువవను . నీనే నిద్రిసువుదిందరేను? నీను నిద్రిసిదేయిందరే జగత్తిన వ్యవకార నడెయువుదాదరు రేగే? అద రింద నిన్న ఈ లీలా నిద్రేయన్న సాకువాదు.

ఈవేరి శనాటటిచదల్లి కుట్టి, దశ్మికై జరుగి పూవాంభిముఖివాగి సాగి, తీరంగస్తి ప్రదర్శిణ యాకి తమితునాకినైల్ల కచ్చలుసేరువ పుణ్యనది, శావేరియే పరజానది; తీరంగస్తేత్రవే వ్యేచుంత ఎందు భావుకరు కాదిధ్వంటుః:

“ కావేరీ పురజా సేయుం
నైకుంతం రంగమందిరమ్ ”

ఈ పుణ్యనదియి పుకంసే మయిభూతికదల్లు బందిదే :

“ తత్కోఽ గజ్యేత్ కావేరిఽ
పృతామప్సంశాం గణ్యేత్ |
తత్తు సామ్రాజ్య నరేఽ రాజన్
గోసయస్త్రఘలం లభేత్ || ”

(భార. మన. 45. 22.)

(శావేరి నదియు తీరవేందరే అష్టరియర వికారద తాతా, ఇంథ పుణ్య నదియల్లి ఒమ్మె ఏందరే సాకు; సావిర గోదానద ఫలష్టంటు)

నాష్ట నిక్షేపత్తి సామ్రాజ్యాలదల్లి, ఇప్ప - పూజాశాలదల్లి సమ్మిదియన్న ప్రత్యుత్థిసువ సత్త్వ పుణ్యతిథిగళల్లి శావేరియూ ఒందు:

గంగీ జ యిముంనే చ్ఛేవ
గోదావరి సరశ్వతి |
నమ్మదే సింఘః శావేరి
జలేస్తున్ సన్నధిం కురు ||

ఈ శావేరియన్న దశ్మికడ గంగీయేందుకి యేళుత్తారై. తులాసంక్రమణ దండు తలకావేరియల్లిరువ కావేరియ ఖగ్గమచుండదల్లి గంగీ ఆవిభఫి సుత్తుతే ఎంబ నంబికి ఉంటుః.

శావేరి భారతద ద్శైణద తుదయల్లి శృంగారగళన్న వాయపిసి
కంయవ పుణ్యనెది. అల్లింద లుత్తరక్షేసాగిదాగి కృష్ణ. ఇన్నొ లుత్తరక్షే
గాతమి (గోదావరి). ఇవు మంగలు ద్శైణభారతద దక్షిణ కుదియింద
పుండద తుదిగే హరిదు భారతద భువిభాగవన్న ఆద్వాగి విభాగిసువ
సివహానదిగలు. శావేరి కన్నడద నేలదలి కుట్టి తమిలునాడినల్లి కడలు
సేరిదరే, కృష్ణ మత్తు గోదావరి మంగలాష్టదల్లి సమ్మాద్రియ సేత్తియల్లి
కుట్టి అంధరచల్లి కడలు సేరువంథవై. గోదావరం మంగలాష్టదింద సేర
అంధువన్న పువేకిషిదరి కృష్ణ నెనువె కన్నడద నేలవన్న కాదు అంధరక్షే
కాలింగకత్తలే.

కృష్ణ నదియన్నే పురాణగట్టి కృష్ణ వేణీ ఎందు. కృష్ణ వేణో ఎందు
శేలమేళ్లు బరియ వేణో ఎందు శరేదద్శుంటు.

"గోదావరి! కృష్ణ వేణీ!

కావేరి! జ సరిద్దురా"

(భార. సభా. 9. 20)

(గోదావరి, కృష్ణ వేణీ మత్తు శావేరి ఇవు ద్శైణభారతద కురియ
సేవగశు.)

తతీం వేణీం సమాసాద్య

తృరాత్మోఽప్రభేషితో, యది |

మయుశర కంస సంయుక్తం

వివానం లభతే నంకి ||

(భార. వన. 85. 32.)

(మంగలు దిన లుఫవాసపిద్ధు కుద్ద నాగి కృష్ణ వేణీయల్లి స్వాన మాది
దవను సవిలు-కంసగళింద కంగేళిసువ వివానిదల్లి స్వగ్రసన్నేరుత్తానే.)

గౌతమర ఆక్రమద బళ ఇళదు బంద గంగీయే గోదావరి. గౌతమర
గాగి ద్శైణక్షే సందద్రిందలే ఇవలు గౌతమి. ఆవర ఆక్రమదల్లి సత్త
గోవన్న బదుకిసలేందు బంధద్రిందలే గోదావరం (గోద-వాం).
గోదావరియ ఇనేళ్లుందు కేసరు (ప్రద్ధ గంగే).

లుత్తర భారతద గంగీయే ద్శైణభారతద గోదావరి ఎన్న వ మాతు
పురాణగట్టి బందిదే :

ఎంధ్యస్త ద్శైణీ గంగా

గౌతమిల సా సిగ్ద్యతే |

ಉತ್ತರೇ ಶಾಕಪಿ ವಿಂಧ್ಯಸ್ಯ
ಭಾಗಿರಂಥ್ಯಭಿಧಿಽಮತೇ ॥

(ವಿಂಧ್ಯದ ದ್ವೀಣಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹರಿಯುವ ಗಂಗೆಯನ್ನು ಗೌತಮ (ಗೋದಾವರಿ) ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ವಿಂಧ್ಯದ ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ಹರಿಯುವ ಗಂಗೆಯನ್ನು ಭಾಗಿರಥಿ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.)

ದ್ವೀಣಭಾರತದ ಹೆಗ್ಗಳಿಂದೆಯನ್ನು ನಜ್ರೆಸುವಾಗ ಮಹಾಭಾರತ ಗೋದಾವರಿ ಹರಿಯುವ ಪುಣ್ಯಭಿಂಬಿ ದ್ವೀಣದೇಶ ಎಂದು ಅಥಿಮಾನದಿಂದ ಉಲ್ಲೇಖಿಸುತ್ತದೆ:

“ಯಾವ್ಯಾಮಾಖ್ಯಾಯತೇ ಶೃಂಗಾ
ದಿಕ್ ಗೋದಾವರಿ ನದಿ ।

ಬಹುರಾಮಾ ಬಹುಜಲಾ
ತಾಸಾಜರಿಕಾ ತಿನಾ ॥

(ಭಾರ. ವನ. 88 2.)

(ಗೋದಾವರಿಯ ಪುಣ್ಯಜಲ ಹರಿಯುವ ನೇಲ ಎನ್ನ ಪ್ರದು ದ್ವೀಣ ದಿಕ್ಕಿನ ಹಿರಿನೆ. ತುಂಬಿ ಹರಿವ ಸನ್ಯಾಸಿ ವಾದ ನೀರು, ಸುತ್ತೀಲ್ಲ ತುದೆಂಟಿಗಳು; ಉದ್ಘಾತನಗಳು; ಕಾಡು ಮೇಡುಗಳು. ಈ ಶಂಭಂಕರಿಯಾದ ಗೋದಾವರಿಯನ್ನು ಮುಸಿಗಳು ಬಂದು ಸೇವಿಸುತ್ತಾರೆ.)

ತತೋ ಗೋದಾವರಿಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ
ನಿತ್ಯಂ ಸಿದ್ಧಿ ನಿಷೇವಿತಾಮ್ |
ಗಾಮಯಂ ನಮಾತ್ಮೋತಿ
ವಾಸುಕೀಲೋಕಮೃತಮೃ ।

(ಭಾರ. ವನ. 85. 34.)

(ಸದಾ ರಾಲಪ್ರೂ ಸಿದ್ಧಿ ಪುರಾಷರು ಸೇವಿಸುವ ಗೋದಾವರಿಯಲ್ಲಿ ಮಿಂದವನ್ನು ‘ಗವಾಮಂತು’ ಎಂಬ ಯಜ್ಞದ ಫಲವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ; ಸಾಗಲೋಕದಲ್ಲಿ ಮುಖಭೇದೀಗವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.)

ಕೃಷ್ಣ ಯ ಜಕೇಗಳಿ ಕಡಲು ಸೇರುವ ಇನ್ನೊರಡು ನದಿಗಳು ತುಂಗಭದ್ರೆ, ಮತ್ತು ಭೀಮರಥಿ ಅಥವಾ ಭೀಮೆ. ತುಂಗೆಯೇ ಭದ್ರೀಯೋಡನೆ ಸೇರಿಕೊಂಡಾಗ ತುಂಗ ಭದ್ರೆ. ಅವಳು ಕನಾಂಟಿಕದಲ್ಲಿ, ಸಹಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಹಂಟ್ಯಾ ಪೂರ್ವಭಿಮುಖವಾಗಿ ಹರಿದು ಇನ್ನೊಡೆ ತವರಣಿಂದ ಅಂಥರದ ಆಶ್ರಮನೆಗೆ ಸಾಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣ ಯೀಂಡನೆ ಚೆರಿತು ಕಡಲು ಸೇರುತ್ತಾರೆ. ಭೀಮರಥಿ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಸಹಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಹಂಟ್ಯಾ ಇನ್ನೊಡನಾಡಿನ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಹರಿದು ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣ ಯ ಜಕೇಗಳಿಯೆ ಕಡಲು

సేరుత్తాలి. కృష్ణ నెడువిన్నల్ని తరింగి ద్వితీయ కెవలు తుంగభద్రే; ఉత్తరద కెవలు భీమారథి.

భూగొపతిదల్ని ఈ నదిశాంకిగళ ఉల్లేఖివన్ను చాంబకుండ :

“తుంగభద్రాప్త కృష్ణా భీమరథి గోదావరి”

(భాగ. 5. 19. 18.)

(తుంగభద్రీయ ఉత్తరదల్ని కృష్ణి. కృష్ణియి ఉత్తరదల్ని భీమరథి. భీమరథిగై ఉత్తరదల్ని గోదావరి.)

మహాభారతదల్ని కృష్ణవేణీయు జతేయ్యల్ని బరువ తుంగవేణు ఈ తుంగభద్రీయే ఇరబేశు.

తుంగవేణీం మహానదివ్యాప్తి :

విదితాం కృష్ణవేణీం జ..... (భార. భీష్మ. 9. 27.)

భీమరథియన్నై కృష్ణవేణీయు జతేగి భారత ఉల్లేఖిశుత్తది :

“వేణీ భీమరథి జ్యేష్ఠ

నద్యై పాపధియాచందీ |” (భార. వస. 88. 3.)

(కృష్ణవేణీ మక్కల భీమరథి నదిగల్లి విందపరిగి పాశద భసువిల్ల.)

దాశర ముద్రికేయ మంకి పురందర పితలన పెంధరపుర ఈ భీమరథియ తక్కియల్లి ఇనె. ఇవత కుజ్ఞి దేవనలిన భీమ ఇందయిశాశ్వగి ఇవతన్నై భీమే ఎందూ తరేయుత్తారే: “భీమావోఘ్నవేణీం తథా” (భార. భీష్మ. 9. 22.)

పద్మదల్ని బండ, కుసాంఖికయ ఇనేక్కుండు నది మలపక్క. మలాపక్కయు గాన్నద పూర్విగలేగి తక్కుంకి మలపక్కయుగిద్దై. ఈ మలాపక్క (ఆగ్నమలపుఛ్ఛ) అప్పటి కుసాంఖికద నది. ఉత్తర కుసాంఖికద ఆంచిన్నల్ని కుట్టి పూవాపాటియూగి తండు సంగమించల్ని కృష్ణియన్ను సేరి, కృష్ణియు జతేగి రణలన్ను సేరువ నది. తుంగభద్రీయుంకి మలాపక్కయూ కృష్ణా నదియు తాపి. ఈ నదియన్ను నదిఏ సేత్తుత్రధల్లు మలకరం ఎందు కరేదిద్దైరే. “తుంగభద్రాప్త మలకరి వరదా జ కుమద్యుతీ”.

మలాపక్కా ఎన్న వ్యాపు గంగియ కన్నెరథు కుసరుగల్లీ ఒందు కూడు. ఇవై ఆ కన్నెరథు కుసరుగళు :

“నెందినీ నెందినీ సీతా
వూలతీ జ మలూచూ |
ఏన్న నూదాబ్బ సంభూతా
గాగా త్రిపథగామినీ |
భాగిరథీ భోగమతీ
జూక్కుపీ త్రిధతేత్తరీ ||

ఆదశిందే దానరు ‘గంగి మలశక్ర’ ఎందు ఇదు గంగిగా విశేషణ వాగుండి జక్కెజశియాగియే బళిసిద్దారే. ఎరెడూ అథ్రా ఇల్లి సుసంగతమే.

నేత్తావతి తన్న డెదల్లి కుట్టి కన్న డెదల్లి కడలు సేరువ నది. పక్కిమ ఘట్టు దల్లి కుట్టి పక్కిమ వాముయాగి తందు, థముస్త్రు లద మంజునాథన బల సుళదు సుబ్రుత్యుద కుమార ధారేయన్న ఒళగిండు మంగళదరిసల్లి కడలు సేరువ తులునాడినే నది.

వాదిరాజరు ఈ నదియన్న కీరీ కేంద్రాదిదూరే :

పరాహేనయునానంద
ధారా నేత్తావతీ సరిత్ |

(పరాక్రమపీ భగవంతన ఈ నింద కరిద ఆనందాత్మవిన ధారేయ నేత్తావతీ నదియాయితు.)

కీరీ ఇష్ట ఏళు ద్వ్యాణ భారతద సహాద్రియింద జుట్టిచంద నెదిగళు. ఇవ్వుగల్లి ఆరు పూవు వాహినిగాలాగి బంగాలకేళ్లియన్న సేరుదరే-నేత్తావతి వూత్ర పక్కిమ వాముయాగి పక్కిమ సముద్రవన్న సేరుత్తదే.

ఇన్న లద మారు భద్రిగళు - గంగి, యమునే మత్తు సరస్వతి: మారు కుమానతసింద ఇందు బందు ప్రయాగదల్లి ముఖ్యింగిందు మేళవిసి బంగాలకేళ్లియల్లి కడలు సేరువ తుత్తరద నెదిగళు. వేదమంత్రద ముడుగళు వేదదలు ఉల్లేఖిసుప్పెదు ఈ మారు నెదిగలన్న : “ఇనుం మే గంగీ యమునే సరస్వతి”.

గంగీకైత్తరియింద బిళశేఖ గంగి కురిదు బందరే, ఆవశ బల ముగ్గులల్లి యమునేకైత్తరియింద యమునే ఇందు బరుత్తాళి. యమునే గంగియిదే ఇన్నెళ్లిందు కెవలు ఎందరు సరియే. గంగి కుఱ్చు కేవలాగి కేళళ్చు కరిదరే యమునే శైవ నే వికారభివియాద మధురా వృందానసగళ బల శీల

సుఖము, కృష్ణ పాదస్థీకింద పావనగీకింద నేలద వేలణ నేఱికదింద ఆదర సుత్తీల్ల గంభీరవాగి సావడానదింద తరయుక్కాళి.

ఈ ఇబ్బర జక్కిగి సరస్వతియుండి వూలయిదిందలే తరిము గుట్ట గామిని యాగి ముందుపరిదు శ్రవేణేసంగమదల్లి గంగే – యమునేయర జతిగూడి చదలు సేరుత్తాళి. యమునేయంతేయే సరస్వతియుండ గంగీయదే ఒందు కపలు ఎన్నువె మాతడ ఉంటు. గంగీయ సమ్మధారిగటు ఇవు: గంగా, యమునా, సరస్వతి, రథస్తూ, సరయుండ, గోమతి మత్తు గండకి.

గంగీయ మంచిమేయన్న పురాణగ్రంథగటు అష్టుతవాగి వణిసుత్తునే:

పునాతి కేతీతా పారం
దృష్టా భద్రం ప్రయజ్ఞతీ |
అవగాధా జ పీతా జ
పునాత్మాసప్తముం కులవూ || (భార. వన. 85. 93.)

(గంగే ఎందు నుజిదరే పాపవేల్ల తొలేదు కేఁగుత్తదే. గంగాజల పన్ను కండరె బదుకు మంగలమయివాగుత్తదే. గంగీయల్లి మందరే, గంగీయ సేరన్న కుజిదరే ఏళు తలేవూరు పానస్తవాగుత్తదే.)

“న గంగా సద్గుతం తీథం
న దేవః కేతవాత్ హరః ||”

(గంగీగి మగిలాద తీథవిల్ల. నారాయణైగి మగిలాద దేవరిల్ల.)
శలియుగదల్లుడ జనర పాపవన్న కేఁలేయబల్ల కేత్తియన్న పుణిషావాగి ఉణికేండ ఏకవాత్ర నదియెందరే గంగే ఎన్నుత్తదే. సామందద కాతీఖండ: “శల్మా గంగ్నీవ కేవలవూ”. భారత శిథ ఇద్దన్న ఆనుమోదిసుత్తదే: “గంగా శలియుగే స్కృతా”.

గంగీయంతేయే యమునేయన్న ముఖిగటు కేండాదుత్తారే:

“పుష్టా సా యమునా రాజనా
మయషిగాణసేవితా |
నానాయజుల్ల జీతః చైవ
పుష్టా పాపభేయాపయా ||” (భార. వన. 125. 25.)

(యమునేయ వావిక్ర్యాల్స్ మనసోఽకు మయిషిగల్లి ఇదర తడియల్లి వాసిసుత్తారే. ఆనేకు మంది పుష్టిగళు, క్షుత్తియరు ఇదర తడియల్లి యజ్ఞ యాగిగలన్న మాదించారే. పుష్యద ధారీయు యమునేయ నిరాగి తండ్రి యుత్తదే. ఇల్లి ఏందవలిగి పాశద భయపిల్ల.)

నేదకాలదల్లి - భారతదల్లి సమ్మద జలియాగి జరియుత్తద్ద సరస్వతి క్రమేణ ఇంగుత్త మచల రాకి మాత్రమాగి శుద్ధశు. గుహ్యగామినియాగి గంగియ జతే సేరిదశు. బదరియ సమీపదల్లి సరస్వతియ కొనపలన్న నాశు కాణబడుచు. ముంది అద్యక్షాభాగి త్రమేణీ సంగమదల్లి మత్తే వ్యక్తాభాగుత్తాఁ.

“దృత్యాదృత్యా జ భంపతి

తక్తుతక్తు సరస్వతి”

(భార. భీష్మ 6. 50.)

(సరస్వతి కేలనేడి దృక్షులాగి, కేలనేడి అద్యక్షాభాగి జరియుత్తాఁ.)

ఏగే ద్వారాంశుత్తరద నదిఇ దేవతిగళ్లి దేవాధిదేవతాద నిన్న అంభు యన్న తోచేదు సాపథానదింద పూజే మాడునేవెంట హంటలదింద నిన్న బర వన్న రాదు నింతించారే. ఆదక్కుగి ఓ దేవ, తటువదే ఏటు.

దురిత బంధనవన్న పరికరిసిదేయో స్వామి
దురిత దుష్టమంవను దేవ ఎందరే సుడువే
దురిత శాపకే జంద్ర నిధనిసిశోండేయో
సిరిపురందర వితలనే

॥ 5 ॥

ఇదు నుఱలత : ఆంతరంగద సుద్రభాక ఎన్న ప్రుదన్న స్ఫుర్తిపడిసుప ఈ కొనేయ సేల్లినల్లి బాసరు తమగీ దీర్ఘిత ఈ ద్వీపి అనుభూతిగాగి భగవంతనన్న కృతజ్ఞతీయింద స్వర్ణసుత్తారే : స్వామి దురిత బంధనవన్న పంపరిసిదేయో.

నమ్మన్న తమస్సనేశీగి కొండేయువ దురంతగోఇ, పాశకమంగోఇ నమ్మ బాఁగి లచిద తత్తులు. ఈ తత్తుల కొణయ బంధనవే సంసార. నిన్న పాలిగంతు ఇదు భూతేశలద కటునేపు; ముగిద రథి. ఏకెందరే తత్తుల సిరియల్లి తళ్ళద స్వామి నిఁఁ. ఈగ నిఁఁ స్వతః సిరియింద బిడిసలు ఒలిదు ఖందిరువే. బంధనదల్లిట్ట స్వామియే బిడిసబయిసిదాగ బంధనద భయవేను ?

నన్న బదుకిన కత్తలీయన్న నీను పరిజరిసిదే. బిడుగడియ సుప్రభాతెడ బెళ్ళు దిగంతదల్లి కాణిసుత్తదే.

(ఆ సాలిన్లీ ఒందు కాకు ధ్వనియుం ఇదే. బిడుగడియ కాతరకి యింద భగవంతనన్న ప్రీతియింద జంగిసి ఒత్తొయిసువ సలుగియ కాకు.)

నాను ఇనైచ్చిందు కాతరకియింద అయితే నిన్నన్న ఆరాధిసుత్తరువే; ఆ దురిత ఒంఘనద కత్తల సీరియన్న పరికరసు ఎందు ప్రత్యుత్తిసుత్తరువే. ఆదరి నీను పంకరిసిదయో? సత్కారు, ఏకే హీరే? ఇన్నాడరూ తథావదే శాఖల్లు తేరిదు నేఱుఁడు.

నన్న అపరాధిగళు బీట్టుదష్టురువాగ ఇదంంద బిడుగడి హీరే సాఫ్త్ ఎన్నవ భయవంతు ననగిల్ల. ఏకెందరి ‘చుంతమస్యమః వను దేవ ఎందరి సుడువే’.

దేవ ఎందరి నంబిదవరిగి సద్గుత్త నీఁడువవ (దివు గతా). ఓ దేవనే, నీనే ఎన్ని గఁ ఎందు కరణాదపన దురిత - దుష్టమః వనేభు నీను క్షేణాధ్య దల్లి సుఖువే. నన్న దుష్టమఃగఁలు, ఆదరింద నాను బెళ్ళిసిద దురితద బీట్టు ఒకఁ దొడ్డదిరిబకుడు. ఆదరి నిన్న నాముద మహివే ఆదశింతలు దొడ్డదు. నిన్న నామస్తురణగఁ కరగదష్టు పాపవన్న పూమపుదు యారిందలు సాఫ్త్ విల్ల.

“నారాయణో నామ నరో నరాణాం
ప్రసర్య చెందికి కథికః సృథివ్యామ్ |
అతేవ జన్మాజీవత పానసంజయిం
దయత్యతేషం సుత్తుతమాత్ర పివ ||”

(ఆ నారాయణసేష్టు జగత్ప్రసిద్ధ నాద మయికల్ప. నామ నెరారు జన్మగల్లి రష్టుష్టు కుడిష్టు పాపరాతియన్నెల్ల స్కృతి పూత్రదింద ఇవను సుట్టు బిడుత్తానే.)

గోవిందస్తురణం ప్రంసాం
పాపరాతిమహాజలమ్ |
అసంతయం దహక్కులు
తూలరాతిమివానలః ||”

(ಹತ್ತಿಯ ರಾತ್ರಿಯನ್ನು ಒಂದು ಬೆಂಕಿಯ ಕೆಡಿ ಹೇಗೆ ಹಾಗೆ ಪಾಠದ ಹಿರಿ ಬೆಟ್ಟಿವನ್ನು ಗೊಬಿಂದನ ನಾನಃಸ್ಮರಣ ಸ್ವೇಷದಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಕಾಯ ಬೇಡ.)

ದುರಿತಕ್ಕೆ ನಿನು ಬೆಂಕಿ. ಅದರೆ ದುರಿತವೇ ಮರುಭೂಮಿಯ ಮುದುಬಿಸಿಲಾಗಿ ನಮ್ಮನ್ನು ರಾಜಕೀಯದಾಗಾಗ ಅಂಥ ದುರಿತ ತಾನಕೆ ನಿನು ಚಂದ್ರನಾಗಿ ಒಂದು ತಂಪಿದೆಯೋ ಸಾಧ್ಯವಿ.

ಇಲ್ಲಿಯೂ ಹಿಂದಿನಂತೆ ಕಾರ್ಕಾಧ್ವನಿ ಸ್ವಷ್ಟಿ; ಇಂಥ ತಾಂತ್ರದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷ್ಯ ನಿನ್ನ ಭಕ್ತ ದಿಕ್ಷುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದವಾದಾಗಲಾದರೂ ನಿನು ತಂಪೆದೆ ಚಂದ್ರ ಎನಿಸಿ ಕೊಂಡಿದೆಯೋ? ಏಕೆ ನಿನಗಿನ್ನು ಉರಿಸಿ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಸಂಯುಕ್ತಾಗಿ ಬಾ; ದುರಿತದ ಈತ್ತಲು ಕಳೆದು ಬೆಳಕು ಹಂಸು. ಚಂದ್ರನಾಗಿ ಬಾ; ದುರಿತ ತಾಂತ್ರಕ್ಕೆ ನಿನ್ನ ಕರುಣೆಯ ಬೆಳದಿಂಗಳ ತಂದನ್ನೇರಿ.

ಹೆಂರಿಗೆ ಹಗಲಿಲ್ಲ ಸಂಯುಕ್ತಿದ್ವಿರೂ ಚಂದ್ರಪಿಲ್ಲ. ಅದರೆ ಒಳಬಗೆಯಲ್ಲಿ ಸುಸ್ತಿಭಾತವಾದಾಗ ಸಂಯುಕ್ತ - ಚಂದ್ರರಿಬ್ಬಿರೂ ಬೆಳಗುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಭಗವಂತ ಕೌಟಿ ಸಂಯುಕ್ತವಾಗಿನ್ನು ಹೋದು; ‘ಅನಂತ ಚಂದ್ರಾಧಿಕೇ- ಶಾಂತಸನ್ನುಖು’ನೂ ಹೋದು.

ಅವನು ಅದಿತ್ಯವಣಿನ್ನು ಹೋದು:

“ಅದಿತ್ಯವಣಿಂ ತಮಸಿ ವರಸ್ತಾತ್”

“ಶತಿವಣಿಂ ಜತುಭೂಜವ್ಯಾ”

ಅದರಿಂದಲೇ ಆಚಾರ್ಯ ಮಧ್ಯರು ಭಗವಂತನನ್ನು “ಅತ್ಯಭಾಸ್ಯರ್” ಎಂದು, “ಈಕಚಂದ್ರಮಾ” ಎಂದೂ ಕರೆದರು.

ಹೇಗೆ ಭಗವದ್ವರ್ತನಾದ ಸುಸ್ತಿಭಾತದಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯ - ಚಂದ್ರರಿಬ್ಬಿರನ್ನು ಈಂಡ ದಾನರು - ಅವರೇ ವೆಂಕಟಗಿರಿಯ ಶ್ರೀನಿವಾಸ - ಅದರೇ ತನ್ನ ಆರಾಧ್ಯ ಬಿಂಬ ಮೂರ್ತಿ ಪುರಂದರ ವಿಶೇಷ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ: “ಸಿಂ ಪುರಂದರ ವಿಶೇಷ, ಏಳಿಯಾಗು ಬೆಳಗಾಯಿತು”.

ಸಿಂಯ ನಿವಾಸನಾದ ಪುರಂದರ ವಿಶೇಷ: ಹೇಗೆ ತಿರುವಿಕಿಯ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಮತ್ತು, ಪುಂಥರಪುರದ ವಿಶೇಷ ಇಬ್ಬರೂ ಈ ಮುಂದಿಕೆಯ ಮಾತನಿಂದಿ ಅಡಕ ಗೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ಆ ಪದ್ಯದ ಸೇಕಲ್ಲಾಗಳ ಸಂಪೂರ್ಣನ್ನು ಎರಡು ಬಗೆಯಿಂದ ನಿರಂತರಿಸಬಹುದು. ಇದು ಸೇಕಲ್ಲಾಗಳು ಎನ್ನುವುದು ಒಂದು ಪದ್ಯ. ಹನೆಕ್ಕುಂದು ಸೇಕಲ್ಲಾಗಳು ಎನ್ನುವುದು ಇನ್ನೊಂದು. ಇದು ಸೇಕಲ್ಲಾಗಳು ಹೇಗೆ ಎನ್ನುತ್ತದನ್ನು ಮೂದಲು ನೇರಿಡಿರು.

ఈ పద్మగళు బక్కుంత వాధాక నట్టదియల్లినే. (1 - 2 మత్తు 45 నేయ చరణగళ్లి 5 వాత్సియ నడియ 20 వాత్సిగళు. 3 మత్తు 6నేయ చరణగళ్లి 20+10 వాత్సిగళు వుత్తి కొనేగోందు గురు.) ఒట్టు పద్మదల్లి మంగలు కడి వాత్సి ఈ నియమక్కె కించక్కు భంగ బందిదే : (1) “కాది హరణ్యకన చరుళ” ఇల్లి 10 వాత్సిగళ బదలిగి 12 వాత్సిగళు బందినే. (2) “భేదిసి భుమియ త్రి” ఇల్లి ఒట్టు పద్మవాత్సిగళు కత్తే ఆదరి ఏదు వాత్సిగళ గణద నడియిల్ల. (3) “కంబరాపితనే ఏళు.” ఇల్లి కొనేయ ఆక్షరద వేందలు 10 వాత్సిగళ బదలు 11 వాత్సిగళనే.

ఇంప్రథానపాద రచనేయల్లి ఇంభదు కీర సతజ. అల్లడి ఇవన్ను వాధాక నడిగి కొందినుపుదు సాధ్య. వేందల పద్మదల్లి ‘కాది హరణ్యకన చరుళ’ ఎన్న వ బదలు ‘కాది హరణ్యన చరుళ ఎందు పాతవిద్దరి, రేఖవన్న కిథిలద్విత్తుదింద లభువాగి ఖచ్ఛరిసిదరి ఆదన్న 10 వాత్సిగళగే అభవడిసబహుదు. కాగేయే “భేదిసి భుమియ త్రి”— ఎన్న వ బదలు “భేదిసత భుమియ త్రి” ఎందు పాతవిద్దరి, మత్తు యతారవన్న కిథిల— ద్విత్తుదింద లభువెందు పరిగణిసిదరి ఇల్లి, ఏదు వాత్సియ నడియే బరుత్తడి. “కంబరాపితనే, ఏళు” ఎన్న పుదన్న భండస్తిన నడిగి సంయాగి ఎరణు రీతి యింద పలిశబహుదు. “కంబరాపితనేళు” ఆధవా “కంబరిపితనే ఏళు” ఎరణే బగీయల్లి వాత్సియ లేక్క, భండస్తిన నడి సుసంగతపాగుత్తడి. కంబరాపి ఇద్దద్దు కావ్యద లయక్వాగి కృస్తుగోంకు కంబరి ఆగుపుదు అసహఖవేనల్ల. ఇదే కాడినల్లి ముందే ‘మలాపకారి’ లయద సేఱబగిగాగి ‘మలపకం’ ఆదంతి. చుమారవ్వానన వీరనారాయణ “వీరనారాయణ” ఆదంతి.

కిగే ఇదు షట్టాదియు రచనేయిందాదరి, వేందలసేయ ఆధావాధాక వన్న అనుపల్లవి ఎందు కీగెదుకొండరి వుత్తి ఖలయుపుదు వాధాక ఏదు సేల్లుగళు.

భృతివి-అభో—కీజస్సు—వాయు ఆకాశగళీంబ పంచభూతిదల్లి, గంధర్వ రంబ—స్వత్స—తట గళీంబ పంచకన్మాత్మిగళల్లి, మంగు—నాలగీ—ఉణు— కొగలు—కీవిగళీంబ పంచజాల్కనేంద్రియగళల్లి, బాయి—కై—కాలు—వాయు— ఖంపస్థ గళీంబ పంచకన్మాంద్రియగళల్లి, మంస్సు—బుద్ధి—ఆహంకార—జిక్క— జీకెతసా ఎంబ పంచవిధ అంతసరణదల్లి, ప్రాజ్ఞ—అపాన్—వ్యాన్—ఖదాన్— సమానరీంబ పంచవ్రూపరల్లి తుంబిరువ, పంచరాక్ర ప్రతపాద్యనాద వాసు

డేవ - సంచమ్మణ - ప్రముఖు - ఆన్‌రిండ్ - నారాయణనేంబ పంజరెషిపి పరమాత్మనన్న అనుసంధాన మాంప రున్నీ లీయు ఈ ఐదర సాంబ్యుదశ్ఫన.

పంజరెషిపి నారాయణ నమ్మన్న పంజక్కె (మ్మత్తు బంధన)దింద ఆమ్మక్కుదేడిగే కొండెంయులి ఎంబ ఆనుసంధాన నమ్మదాగబేళు.

ఇన్ను ఈ దాడినల్లి కనేళ్లుందు సోల్లుగాళు ఎంబ పస్కేవన్న గమనిసోలాఁఁ: ఈ పస్కేదల్లి ఇదు షట్టపదియల్ల; చౌథది. షట్టపదియ 3 మత్తు రెనేయ పాదగళ 20 మాత్రిగళ అనంతరద 12 మాత్రిగళ పాదమండ ఇల్లి నాల్చునేయ చరణవాగి ఒండెందు షట్టపదియల ఎరికెరిము చౌథదిగళాగుత్తునే. ఈ పస్కేత్తే ముఖలద రచనేయల్లి ఒందు చేంబల ఉంటు. వాస్తవాగి ఇదు షట్టపదియాగిద్దరే ఆరు చరణగళల్లి ఏకరుసవాద ద్వితీయాక్సర పత్రస ఇరువుదు తెచ్చు సకజ. ఆదర ఇల్లి వేషదల ఎరఁ షట్టపదిగళన్న చిట్టరే ముందిన బద్ధగళల్లి ముఖు ముఖు సాలిగి పత్రస బదలాగుత్తుదే. అమ్మ అల్ల, కేనేయ పద్మద ఒండెడి (భీమరథి నేతికావణి ఎంబల్లి) చిట్టు ఉలాదెల్ల కడి, పేట్టపదియాదరే ముఠనేయ చరణద ఆనువ్వత్త భాగవాగబేళాద కేనేయ 12 మాత్రిగళ పాదమండదల్లి - పుత్కీశశాదవేంబంకే నియకపాగి ద్వితీయాక్సర పత్రసపన్న ఉలసిశోళ్లాగిదే. ఆద్యరింద అధివాధికవే ఇల్లి ఒందు ప్రాణి చౌథదియాగుత్తుదే. వేషదల ముఖు పాదగళల్లి 20 మాత్రిగళు, కేనేయ పాదదల్లి 12 మాత్రిగళు కొగిదే. ఈ చౌథదియ మాత్రాక్రమ ఈ పస్కేదల్లి ఆనుపల్లచి ఎందు పరిగణిసద వేషదల ఆధిపాధికవ్వు ఒందు ప్రాణి సోల్లె ఆగువుదరింద ఈ దాడినల్లి ఒట్టు కనేళ్లుందు సోల్లుగాళాగుత్తునే. ఇదు ఇనేళ్లుందు బగీయ సాంబ్యుదశ్ఫన.

ఐదు కమేంద్రియగళు; ఐదు జానేంద్రియగళు మత్తు అంతఃకరణ ఈ కనేళ్లుందర చేళకు ఒళచగీయ చేళకు; ఒళమనేయ చేళకు. ఇదే అధ్యాత్మద సుఖాత.

ఈ కనేళ్లుందు ఇంద్రియగళ గుంపే జీవన లింగదేఱ. ఆర్థి చేళకు ముఖువుదే జీవన్నుక్కు. ఈ కనేళ్లుందు చేళకన్న నీఁడువ భగవంతన రూదగళు కనేళ్లుందు: ‘క్రితి, పురాణా, సంవితా, మృతీ, ప్రపృతి, కలా, విద్యా, మతి, సియతి, మాయా మత్తు రాల.

ఏకాదశ రుద్రరమ్మ నియంత్రిసువ, తాను కన్నెరఁసెయు ఆదిత్యసాగి ఏకాదశ ఆదిక్షరన్న నియంత్రిసువ, భగవంతన ఏకాదశ క్రితిగళు నమ్మ ఏకాదశేంద్రియగళన్న చేళగిసలి; జాగ్రత్తగేళిసలి. ★

ಭಗವಂತನಿಗೆ ಸ್ವಾಗತ

ಬಾರಯ್ಯ ವೆಂಕಟರಮಣ ಭಕ್ತರ ನಿಧಿಯೆ || ಮಲ್ಲವಿ ||

ತೋರಯ್ಯ, ನಿನ್ನ ದರ್ಶನ ತೋರ್ಯಾಜಾಂಬಕನೆ || ಅನು ಪಲ್ಲವಿ ||

ವೇದಗೋಜರ ಬಾರೋ

ಅದಿಷ್ಟುವ ಬಾರೋ |

ವೋದಸ್ವಕರ ಬಾರೋ

ಸದಯ ನರಸಿಂಹ ಬಾರೋ

|| ೧ ||

ವಾಮನ-ಭಾಗವ ಬಾರೋ

ರಾಮ-ಕೃಷ್ಣ ನ ಬಾರೋ |

ಪ್ರಮಾದ ಬುದ್ಧ ನ ಬಾರೋ

ಸ್ವಾಮಿ ಕಲ್ಮಿಯೆ ಬಾರೋ

|| ೨ ||

ಅರವಿಂದನಾಭ ಬಾರೋ

ಸುರರ ಪ್ರಭುವೆ ಬಾರೋ |

ಶುರುಹೂತವಂದ್ಯ ಬಾರೋ

ಶುರಂದರ ವಿಶಲ ಬಾರೋ

|| ೩ ||

ಒಬ್ಬರು ಮನೆ ಶಟ್ಟಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸ್ತ್ರೀಯಿಂದ ಕಟ್ಟಿದ ಮನೆ. ಜೀಂದದ ಮನೆ. ಇನ್ನು ಒಕ್ಕಲಾಗಬೇಕು, ಮನೆಯ ಯಜಮಾನ ಯೋಚಿಸುತ್ತಾನೆ: ಯಾರಾದರೂ ಹೊಡ್ಡ ನರನ್ನ ಕರಿಯಬೇಕು; ಅವರ ಪಾದಧೂಳ ಮನೆಗೆ ಬೀಳಬೇಕು.

ಶುರಂದರದಾಸರೂ ಒಂದು ಮನೆ ಕಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ರತ್ನಪಕ್ಷಿ ವಾಕ್ಯಸಾರಿಯ ಜಳಿಯ ಮನೆಯನ್ನು ಕೈವ ಹೊಸತಾಗಿ ಶಟ್ಟಿಗೆದ ಭಕ್ತಿಯ ಮಹಡಿಮನೆ. ಶಟ್ಟಿತ್ತ ಶಟ್ಟಿತ್ತ ತಳಿಯತು: ಇದರ ಯಜಮಾನ ತಾನೆಲ್ಲ; ತಾನು ಬರಿಯ ಒಕ್ಕಲು. ಮನೆಯ ಯಜಮಾನ ಬರದೆ ಇಡ್ಡರೆ ಕಟ್ಟಿ ಏನು ಪ್ರಯೋಜಿಜಿನ? ಅನನ್ನ ಬರಬೇಕು. ಒಂದು ಈ ಹೊಸಮನೆಯನ್ನು ಕಾಣಬೇಕು. ರಂಡು ಮೆಚ್ಚಿಕೊಂಬೇಕು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ದಾಸರು ತನ್ನ ಮನೆಯ ದರ್ಶಿಯಾದ ಭಗವಂತನನ್ನು ಇತ್ತ ಬರುವಂತೆ ಕರಿಯುತ್ತಾರೆ:

ಬಾರಯ್ಯ ವೆಂಕಟರಮಣ, ಭಕ್ತರ ನಿಧಿಯೆ,

ತೋರಯ್ಯ ನಿನ್ನ ದರ್ಶನ ತೋರ್ಯಾಜಾಂಬಕನೆ

బారయ్య నన్న మనేగి; నిన్నదే మనేగి. నిసగాగి కాదిరువ
కస్తేళ్లందు బాగిలమనేగి:

పురమేశాదతద్వారం

అజస్మావక్త జీతసకి |

(శర 2. 2. 1.)

(ఈ పురచై కస్తేళ్లందు బాగిలు: కణ్ణ ఎరడు, కెవి ఎరడు, మంగిన
కేలరచై ఎరడు, బాయి, హెళ్లుళు, గుండాబ్బరె, అపన్ మత్తు సేత్తియ
సకస్తురద తుది. ఇదు లమ్మ మనేయల్ల. ఆదరీలశగ్గిద్దు కుట్టిద, ఆజ్ఞాన
తట్టిద భగవంకన మనే.)

ఇంథ నిన్న మనేగి నీను బరబీళు; బందు సేలపబీళు. “బారయ్య
వెంకటరమణ”, నీను ఈ వేంగడవ ఉడియ. ఆదరింద వెంకటరమణ.
వెంకటాజలదల్లి సేలసిద జగత్తిన రమణ. ఆదరిందలూ వెంకటరమణ.
వెంకటగియల్లి సేలసిద మంజగద సుందర.

దాసర సలుగియ సిట్టున్నట్లి సేలిదిదాగ ఇత్త బేరే బేరే కేసరుగఢు
కూదు: బారయ్య వెంకట; బారయ్య రమణ.

ఖారిన ప్రముఖారస్తు ఖారిన కేసరినిందలే కరియుత్తారీ. శేకయు
దేకిద రాజకుమారరు శేకయురు. మధ్రదేకిదవరు మధ్రయు. దంచాల
దవరు దంచాలరు. కాగే వేంగడదల్లి సేలసిద్దంద నీనే వెంకటనాది:
“బారయ్య వెంకట”.

నీను స్వరమణ. స్వయం ఆనందమయ; సిన్న ఆనందశై బాహ్య
విషయగళ సేరపు బేడ. ఖళదవర ఆనంద నిన్నదే కొడుగి. ఎల్లరుణ్ణు
రచిసువవ నీనేళబ్బనే. ఆదరింద నిజవాద రమణ నీనేళబ్బనే: “బారయ్య
రమణ”. బారయ్య జగత్తిన రమణ. బారయ్య నన్న రమణ - నిన్నదే
ఆద నన్న ఒళవనేగి.

బమ్మ బండయేందరే వాక్త నిన్నన్న సధియంకి జోవానవాగి ఖళసి
కొళ్లవ ఆసే ఖంటు; ఆ భరవసేయుఁ ఖంటు. ఆదకేందే “బారయ్య
భక్త ర నిధియే”.

నీను ఎల్లర కృదయదేశభగ్వ కాశిరువ నిధి. ఆదరే ఒళగే ఇరువ
ఈ కొబ్బరిగియన్న ఆంకవరు ఎష్టు మంది? ఒళగే ఇరువ సంపత్తిన సేలి
యన్న మారితు బడకనదల్లి బాళువవరుంటు. తమ్మదే ఆద సంపత్తిన
అంపిల్లద దరిద్ర జనాంగ. ఒళగిన చన్న వన్న కొరమనేయల్లి సేరిమనేయల్లి

అరసువ తలగీకిగచు. ఇరవు ముఖ్యవల్ల. ఇరవిన ఆరవు ముఖ్య. అంయ దవనిగే నీను ఇష్టు ఇరదంతే. నీన్న భక్తరిగే వాత్త ఈ ఆరివిదే. అంవిదే యెందే ఆవరు భక్తరాదరు. భక్తరాదరీందే ఆవరిగే ఈ ఆరవు మాడికు. అదరింద నీను భక్తర నిధి.

సాను ఒబ్బ భక్త. నెన్న బాసా నిధి నీను. ఆదశాగి “బారయ్య భక్తర నిధియే” ఆరివాగి ననెన్న ఈగే మాడి బా.

‘నిధి’ భగవంతన ఉపాసనెయి ఒందు రకస్వ నామప్రా జోదు. పక్షపత్ర నామగట్టి ఈ హేసరు ఒందిదే : “భూతాదినింధిరప్పయు”.

ఈ హేరిన నిధి ఎణ్ణ దిన బందితు? కీగదంతే కరగి హేసుత్తదే. భగవంతనేషభ్యనే ఆప్యయసాద నిధి; కరగద నిధి. శాక్షతపాద నిధి. ఈ రకస్వపన్నరిక భక్తరిగే ఆవనే నిధి. హేరిన నిధి ఆవర మట్టగీ నిధియే అల్ల. ఆవరు ‘సమలోషాక్షాత్కాంజనరు’. మణ్ణ హేన్ని గింత లేళల్ల. హేన్న మణ్ణ గింత మేలల్ల. మణ్ణ పుత్త మణ్ణనల్లి కుతిట్ట హేన్న ఎరడక్కు ఒందే బీలెయాదాగ ఆదన్న ఆగేదు తెగిప్పుదు వ్యధి ప్రయత్న. అదశాగి ఆవరు ఒళబగీయన్న ఆగేదు ఒళగిన నిధియన్న ఆరసుత్తరే.

పురందర దాసరంతు రత్న పడియి, హేన్న రాతియి నిధియన్న తొరేదు లై తొళిదు బండపరు. అదశేందే ఆవరు అథఫ్ఫపూజివాగి కుగి భగవంతనన్న కరియుత్తరే : “బారయ్య భక్తర నిధియే”.

నాను సంపత్తిన అంశారదింద నీన్నన్న కరియుత్తల్ల. సంపత్తన్న జీల్ల బందిద్దేనే. ఈగ నెన్న ఎల్ల సంపత్తు నీనే. నీను భక్తర నిధి; నెన్న నిధి. నెన్న క్షేదయి గులేయల్లి జోవానవాగి ఆవితట్టు శాయుత్తేనే; బారయ్య.

అదశాగి “తోరయ్య నీన్న దయి తోయజాంబకనే”.

నీన్న దయియన్న నెన్న మేలే కరిషయ్య. నీన్న దయావాంకియన్న సనగి మోరిశయ్య. దయి తుంబి నెన్న బలగే బా. నన్నెదరు బా. ఒందు తోరయ్య నీన్న ననగే. ఈ భక్తున మేలే ఆమ్లుందు దయి తోరయ్య. నీన్న దయియ మాంచెయన్న ఒమ్మె తోరిశయ్య. దయిదోరి నెన్న ఒళమనేగి దయమాడయ్య. నీను దయి మాడిదే ఎందరే నెన్న నిధి ననగి దేశరేతంకాయితు. నీనే దేశరకిద మేలే మత్త యావుదు దులభ? “కమలభ్యం భగవం భ్రసన్నే! తునిశేషనే!”.

ನೀನು ಇದ್ದರೆ ಎಲ್ಲವೂ ಇದೆ. ನೀನು ಇಲ್ಲಿದಿರೆ ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ರಿಂದ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಅಂತಂತೆ. ನಿತ್ಯನಾರಿಯದ್ವಿರೆ ಯಾವ ಅರಿವಿನಿಂದ ಏನು ಫಲ? ಅದಕೆಂಡೆ ನೀನು ನಮ್ಮೆ ನಿಧಿ. ಬರಿಯ ನಿಧಿಯಲ್ಲ; ತೀನಿಧಿ, ದಯಾನಿಧಿ. ಎಲ್ಲ ನಿಧಿಯೂ ನೀನೆ. “ಈ ದಯಾನಿಧಿಯೇ, ಕೊರಯ್ಯ ನಿನ್ನ ದಯೆ ಕೊಯಜಾಂಬಕನೆ”.

ದಯೆಯ ವೇದದಲ ಸೂಚನೆ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಅರಳಿದ ಕಣ್ಣಗಳು. ರಾಜ ಕನ್ನ ಸೇವಕನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಕಣ ರಳಿ ಕಂಡನೇಂದರೆ ಸೇವಕ ನಿಧಿ ದೊರಕಿದವನೆಂತೆ ಉಬ್ಬಿಬಿಂತಾತ್ಮಾನೆ. ‘ದೊರರೆ ನನ್ನನು, ಕಣ ರಳಿ ನೇರಿಡಿದರು. ಅವರ ದಯೆ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಹಂಡಿದೆ. ನಾನು ಧನ್ಯಸಾದೆ ಎಂದುಕೊಳ್ಳತ್ತಾನೆ. ದಾಸರೂ ಭಗವಂತನ ಅರಳಾಗಳ್ಲಿನ ದರ್ಶನ ಭಾಗ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಹಾಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಅರಳುಗಳು ನೋಟವೇ ಸಾಧಕರ ಬಳಳನ ಒಹುದೊಡ್ಡ ನಿಧಿ. ಅದರಾಗ್ಗಿ ಅದೇ ಸಂಖೋಧನೆ: ಕೊಯಜಾಂಬಕನೆ”.

ತೊಯಜ ಅಂದರೆ, ತಾವರೆ. ಅಂಬಕ ಅಂದರೆ ಕಣ್ಣ. ಈ ಅರಳುಧಾವರೆ ಗಳ್ಲಿನ ಜೆಲುವನೆ, ನನ್ನ ಮೇಲಣ ದಯೆಯಿಂದ, ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಅರಳಿ ನಿಂತ ನಿನ್ನ ಜೆಲುಗಳುಗಳಿಂದ ನನ್ನ ನನ್ನ ಕಂಡು ಹರನು.

ಆಗ ವೇದದಲನೆಯ ಸೌಲಿಗಿ ಬರೋತ್ತಿ:

ವೇದಗೋಚರ ಬಾರೋ
ಅದಿಕಷ್ಟಃ ಪ ಬಾರೋ
ಮೋದಸೂಕರ ಬಾರೋ
ಸದಯ ಸರಸಿಂಹ ಬಾರೋ

|| ೧ ||

ಹನೀಷ್ಯಂದು ಬಾಗಿಲಿನ ಈ ದೀಕ್ಷಾದಲ್ಲಿ ಹನೀಷ್ಯಂದು ಇಂದ್ರಿಯಗಳೂ ಇವೆ. ಒಂದೊಂದು ಇಂದ್ರಿಯದಲ್ಲಿ ಭಗವಂತನ ಒಂದೊಂದು ಲೀಲಾರೂಪ ನಿಯಾಂಪಕ ವಾಗಿದೆ. ದಾಸರು ಈ ಹಾಡಿನಲ್ಲಿ ಅಂಥ ಒಂದೊಂದು ರಂಬವನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಶರಿದು ತನ್ನಲ್ಲಿ ನೇಲಿಸುವಂತೆ ಪ್ರತಿಧಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಇದು ಗಾಯಕ್ರಿಯ ಹತ್ತು ಶಳಗಳಿಂದ ವಾಜ್ಯವಾದ ಹತ್ತು ಅಪತಾರಗಳ ಸ್ತುತಿಯಾಗಿ ಹೋದು; ಇಂದ್ರಿಯ ಸಾಮ್ರಾಂತಿಕಾದ ಹೃಷಿಕೇಶನ ಸ್ತುತಿಯೂ ಹೋದು. ಅಂಥ ಹನೀಷ್ಯಂದು ರಂಬಗಳಲ್ಲಿ ವೇದದಲ ನಾಲ್ಕು ರಂಬಗಳು ವೇದದಲ ಸೌಲಿನಲ್ಲಿ ಬಂದಿವೆ.

ವೇದದಲನೆಯದು ಮತ್ತಾನ್ಯಾನತಾರ. ಈ ರಂಬವನ್ನೇ ದಾಸರು ಶರಿದರು: “ವೇದಗೋಚರ ಬಾರೋ”.

ಹಯಗ್ರೀವಾಸುರ ವೇದಗಳನ್ನು ತಂಡ್ವಗ ಅವನನ್ನು ಕೊಂಡು ವೇದಗಳನ್ನು ಮರಳ ತಂದವನು; ರಕ್ತಸನಿಂದ ಕಣ್ಣರೆಯಾದ ವೇದಗಳನ್ನು ಗೋಚರಕ್ಕೆ

తందవను, వేదగీళీచర. బ్రహ్మజ్ఞానిగాళ కృదయుదల్లి వేదగాళ మూలక గీళీచరనాదవను: వేదగీళీచర.

గీళీ ఎందరే సంస్కృతదల్లి నీరు కూడ దౌడు. వేదగాళగాగి గీళీచర నాదవను, జలచరనాదవను వేదగీళీచర. అను ప్రశ్నయద కడల నీరల్లి వూత్రి చరిశువవన్నల్ల. వేదవాజ్యాయవేంబ కడల నీరల్లి కూడ చరిశువవను. ఆచరిందలు వేదగీళీచర. అంథ వేదగీళీచరనాగి నన్నెడై బా. నన్ను కృదయసముద్రదల్లి చరిశువ ఏంణాగి బా.

ఆధ్యాత్మికవాగి, ఈ జన్మేళ్లందు బాగిల మనీయల్లి మష్ట్యరుణపి భగవంత సేలికిరున తాణ : క్రవణీంద్రియ. మష్ట్యనాగి బారయ్య, నన్న కివిగాళల్లి నేరే నింతు ఒల్లియదన్న కేళిసయ్య, నన్న కివిగాగి వేదవాజ్యాయ గీళీచరవాగువంతే మాచయ్య, సదా ఐన్న పుణ్యనామ, నిన్న రమ్యకథ గీళీచరవాగువంతే కరుణీశయ్య.

అజాయమధ్యరు దక్కావతార స్తుతియల్లి మష్ట్యనన్న హగే పటే సిద్ధారే :

“మక్షి కెరూవ లయోదవికావినా”

వేదవినేత్తు జతుముంబివంద్య”

(పుట్టి ఏంణాగి యట్టి ఉందవనే
ప్రశ్నయ జలధియలి తుంబి నింతవనే
వేదవాజ్యాయవ మరణి తందవనే
నాలొక్కాను నమిసి కొరిదాడిదవనే)

ఇల్లిరువ ‘వేదవినేత్తు’ దాశర కాదినల్లి వేదగీళీచరవాయితు. స్తుతిద ఇదియ భావవన్న దాశరు ఈ ఉండు సుఖిట్టినల్లి తుంబలు ప్రయక్షిసించిదే.

ముందే ఎరడనేయ ఆవతారవన్న దాశరు స్తుగతిసుత్తారే : “అది కళ్ళకు బారేళీ”.

అది ఎన్న ప్రాదక్కు ఎరడు ఆథ : వేదలిగ మతు కూప్పు. భగవంత ఎల్లక్ష్యంత నేఱదలిద్దవ. ఈ స్తుష్టియ మన్న యావుది ఇరదిద్వాగలు తాను ఇద్దవ : “అతా వా ఇదమగ్ర ఆశీత్” . సమ్మ జరాచరక్కు శారణనాదవ; ఎల్ల శారణగాగిలే మంలిశారణనాదవ. అంథ, ఆది

నారాయణనే కళ్ళప (కూమారు)నాద. ఈ అవకారెక్కు ఆ ముఖిల రాశిక్కు యావ ఆంశరమ్మ ఇల్ల. ఎరదూ ఆది, ఎరదూ ఆసాది. ఎరదూ పరిపూర్వి : “ప్రశాంతమాదః శ్రుతమిదవో”. ఈ ప్రమేయ వన్ను సూచిసువుదల్చేందే “ఆదికళ్ళప” ఎంబ పడవన్ను దూసరు బళిసిదరు.

ఇల్ల ఇన్ను ఒందు ఉడ్డేత ఉంటు : కూమారెక ఎరడిదే. ఒందు బ్రహ్మాండవన్ను కేంత్త కూమారు. ఇన్నొందు సముద్రమథనదల్లి ముందర వన్ను కేంత్త కూమారు. ధారణ కక్షియాగి బద్ధాండవన్ను కేంత్త ఆది కూమారు చేరే ఆల్ల; మందరవన్ను కేంత్త దశావతారం కూమార చేరే ఆల్ల. ముఖిలరెక ఆవతార రూపగళిగి దేగి కాగి అవకార రాశిగళిగి పరస్పర భేదపల్ల. అదంండ ఆ ఆదికళ్ళపనే ఇవను. అదకేందే దూసరు కాడిదరు : “ఆదికళ్ళప బారేణీ”. నన్న మానోమందరవన్ను కుసియదంకి ఆఘరిసువ కూమారునాగి బా.

ఆశాయిం మధ్యర స్తోత్రదల్లి ఈ ధ్వని ఇదే.

“కూమార స్తోరూపక మందరధారిని

లోకపిధారక దేవవరేణ్య”

(కూమారువావ తలేద సుఖరూపనే
మంబరవ చెన్నుల్లి ధరిందవనే
లోకగళనెల్ల జోక్తు ఆధారవే
దేవతగళూ మణిద పరదైవవే)

ఇల్లి మందరవన్ను కేంత్త కూమారనెన్ను లోకగళన్ను కేంత్త ఆది కూమారనెన్ను ఆభేదదింద పణీసలుగిదే. ఈ పరంపరీయ రున్న లేయల్లే దూసరు దాడిదరు : ఆదికళ్ళప బారేణీ”.

ఈ దేహదల్లి భగవంత కూమారెకపదింద నేలిసిరువ తాణ : చ్ఛేసి రిందియి. కూమారునాగి బారయ్య. నన్న కణ్ణగళల్లి నింతు ఒట్టుయన్ను చాటిసయ్య. నన్న కణ్ణగళిగి నిన్న క్షేత్రగఢ, నిన్న పుత్రీగళ దర్శన భాగ్య కరుణిసయ్య.

ముఖరనీయదు వరాహావతార : “వేదసూకర బారేణీ”

ఆశాయిం మధ్యరు ఈ రాశివన్ను రుగి స్తుతిసివారీ :

“సూక్తరరూపక దూషివక్తల్మో
భూమివిధారక యజ్ఞ వరంగ”

(సూక్తరరూపనే సుఖస్నేరూపనే
దూషివశులవనే తరిదవనే
శుస్మిద భూమియను ఎత్తి హిడిదవనే
యజ్ఞాంగవనంగాంగది పేత్తవనే)

ఆచాయురు ఈ స్తుతియల్లి వరాకెరువపన్ను ‘సూక్తరరూపక’ ఎందు కరేదిద్దురె. ఈ అందరే ఆనంద. ఆనందపూజనాద సూక్తరరూప : సూక్తర రూపక ; భగవంతుగి ఈ సూక్తరరూప ఒందు ఆనివాయ పొరబ్బివల్ల. జీవరంకి పాపద ఘలవాగి దుఃఖ ఆనుభూతిసరీందు ఆవను సూక్తరనాదధ్వల్ల. ఆవను కందియూడరూ ఆనందియే. ఈ రూపప్రా ఒందు ఆనంద ఆభిమృత్తి ; ఒందు లీలావినేళీద. ఆచాయుమధ్వర ఈ భూవనన్నె దాశరు హగే కేళిదరు : “వేదిదసూక్తర బారేణై” ఓ ఆనంద స్నేరూపనాద సూక్తరనే, నెన్నప్పు ఆ సాధనద పథదల్లి స్నేచ్ఛానందానుభవద ఎత్తరట్టే ఎత్త ఏల్లిను.

దేహదల్లి భగవంత వరాకెరువపదింద నేలసిరువ తాణ : త్వగిందియ ఓ ఆనందరూపి సూక్తరనే. నెన్నెడీ బారయ్య. నెన్న తొగలల్లి ఒందు నేలసయ్య. సిన్న ప్రాతికంశన్న చుట్టు పూచిసువ ఆ ప్రతసుఖుడ భాగ్య వన్న కరుపేసయ్య.

నాల్చునేయదు నరసింహావతార : “సదయ నరసింహ బారేణ”.

ఆవను దుజ్ఞసురను నీద్యయవాగి సదే బడిదరు సజ్జనర పాలిగి సదా సదయ. హిదణ్ణుకేన కరుళు బగీదరేను ? బాలక్షేప్రాణ్డుదనిగి ఒలిదు ఒంద మహతామంతియల్లవే ? నాప్రా హిరణ్యకేశవుగాగి భగవంతన ఒళ సారభారదు. ప్రాణ్డుదరాగి సారబేశు. ఆగ నరసింహ రూప చందు నాప్త భయపడిఁచాగిల్ల. ఏండరే నంచిదవరిగి ఆవను సదయ.

నృసింహాణ్ణేత్తర తత్సామ స్తుత్రదల్లి బరువ ఎరడు నామగాలు హగివే :

“హిరణ్య శతిప్రోవస్త్రోవిదారణనబూంతుకః |
ప్రాణ్డుదవరద”.....

(శిరళ్ళకెపువిన ఎదీయన్న బగిద కొరుగుంన భయానికి మంత్రి; ఆదరీ తికు ప్రాణ్యదనిగి వరచిత్తు హరసిద దయామంత్రి.)

ఆంభదీ ఇన్నె రండు నామగళు ముండే బరుత్తునే:

“అభేచ్చజన సంధారిః
భక్తునామభయప్రవాః”

(ఆపను అభేచ్చరస్సు సంయరిసువ భయంకర. ఆదరీ భక్తుంగి అభయ బ్రజ.)

భక్తుంగి అభయవన్ను నీడువుడే ఆవస అవతారద దిక్కు:

“అభయం సమభూతేభీష్మో
దదామ్యైతద్ వ్రతం మమ”

(రామా. యుద్ధ 18. 33.)

(కరణాదవరిగీల్ల అభయరక్షే నీడువను, ఇదు నామ కీటి, దిక్కు.)

ంచావతారదల్లి ఆజిద ఈ మాతు ఎల్ల ఆవతారగ్లగా సమానవాగి అన్నయవాగువుదు. ఆద్భుత ఆవసు భక్తుంగి సదయ.

ఆజాయి మధ్యరు ఈ రండువన్ను కీగేయే వచ్చిసిద్దురి:

“దేవ నృసింహ శిరళ్ళకత్తోర్ ఇ
సమభయంతక ద్యైవత బంధేష్ఠ్య”

(ఓ దేవ, నరసింహనే,
శిరళ్ళకన ఎదీయ బగిదవనే,
నంబిదవర భయ కళేవ దయాసింధువే
ఓ దేవతేగళ బంధువ.)

ఓ నరసింహనే, ఈ భక్తునేడిగి బారయ్య. ఆదరీ శిరళ్ళకన ఒళ బందంకి నిదయనాగి, భయంకరనాగి బరచేద. నానుక ప్రాణ్యదనంతే అనెన్న భక్తు యింద శరణాగద్దేనే: సదయనాగి బారయ్య. ప్రాణ్యదనంతే ననగు ఖద్దా రద అభయరక్షే నీడువ దిక్కు తోట్టు బా.

ఈ దేహదల్లి నృసింహ రండుదింద భగవంత నేలసిరువ తాణ: రస నేఱద్వియ. ఓ సదయ నరసింహ, బారయ్య. ఈ నాలగేయల్లి బందు

నేలసయ్య. నేలసి నినగపింతవాద నైవేద్యద రుచియన్న హకిసయ్య. అప్పే ఏకి ? అంద ఆన్నవెళ్ల నాలగియల్లి నింత నినగే ఆపింతవయ్య.

వేదల నాల్మ రథగళన్న వేదల సేష్టుసల్లి నిరంపిండ్రాయితు. ముందిన సేష్టు ఖళిద ఆరు రథగళన్న ఉల్లోమిసి ఆయ్యైనిసుత్తు దే :

వామన.భాగవ బారో
రామ.కృష్ణ బారో
ప్రమద బుద్ధి బారో
సామి కల్పియే బారో ||

పదనేయ రథ : “వామన బారో”, బలియ మనేగి బందంతే నన్న మసేగు. ఆవనిగి తోరిదంతే నన్నగు నిన్న విక్షరంబవన్న తోరో.

దేహద్వా వామనరథ నేలసిరువ తాఱ, సాసేంద్రియ. చారయ్య వామన. నన్న ముఖినల్లి బందు నేలిసయ్య. నేలసి, నినగపింతవాద కూతులసిగళ సుగంథవన్న ఆఘాతుఛిసువ దయి తోరయ్య.

జల్లుగే జల్లునేంద్రియగళల్లి నిషితవాద పంచరంబగళన్న హాయ్ద్రాయితు. ఈ బధు ఇంద్రియగళు భగవత్ సన్నిధియింద పరికుద వాగలి; అదరిందలే దువిషయగళత్త హరియదే సదావిషయగళన్నష్టే గ్రుహిసలి. ఆధ్యాత్మ సాధనేగి ప్రోవక్తవాద సుజ్ఞానవన్న చేధిసలి. ఆ ముఖలక ఇవు బధు ఇంద్రియగళు భగవంతనిగి ఆపింతవాగలి. ఇష్టగళ ముఖలక విషయగళన్న ఆవనే భోగిసలి.

మత్తుధిక్రమదించలే పంచేంద్రియగళన్న ఉల్లోమిసి భగవత్ గ్రథియు ఈ మాతన్న దేశిత్తుదే :

తోర్తుం జస్తుకి స్పృతినం జ
రసనం ఘోర్తుణమేవ జ
అధిష్టాయ మనత్తాయం
విషయానునసేవతే || (భ. గి. 15. 9.)

(ఉచి (మంక్ష్య) కణ్ణ (కణము) త్కుచా (వరాక), నాలిగి (నరగింభ); ముఖిస (వామన) మత్తు మనస్సు (ముఖలరూప) ఈ ఇంద్రియగళల్లి సన్నిహిత సాద భగవంతనే విషయగళ సారవన్న భోగిసుకున్నానే.)

ఆరనేయ రథిన్ : “భాగ్వత బారీఓ” భ్రగువంతనల్ని జనిసిద్ధ కేండలి రామనే బారీఓ – నన్న మనేగి. బగేయల్లి తుంబిరున కేళకేయన్న తరియలు కేండలి తారీఓ.

దేహందల్లి పరతురామ రథద స్తోనః వాగింద్రియః వాచ్యనల్లి ఆగ్ని యిద్దానే. ఆగ్నియల్లి కరణేనతియోద పరతురామనిదానే. బారయ్య భాగ్వతనే, బందు నన్న బాయల్లినేలసు. జ్ఞానేంద్రియగళిండ పడిద అం వన్న బాయింద మాతాగి నుడిసు; సత్కృవన్న నుడిసు; సత్కృస్వరూపనాద నిన్న నామవన్న నుడిసు; నిన్న గుణగాంపన్న నుడిసు. నుడిద మాతీల్ల నిన్న స్తుతియాగి. నీనే నుజిసిద నిన్న స్తుతియన్న నీనే స్వీకరిం ప్రసన్న నాగః.

వామనసాగి జ్ఞానేంద్రియదల్లిద్దానే. భాగ్వతసాగి కమేంద్రియ దల్లిదానే. ఎల్లాకెంటి ఇరువపను ఎల్లిద్దరీను? ఆల్లి ఇంద్రు మేలిల్లు; ఇల్లి ఇంద్రు కేళిల్లు. ఆపను ఎల్లిద్దరీ ఎల్ల రథదల్లు సమాన – ఏకరిక. అదకేంద్రి దానరు ‘వామన – భాగ్వత’ ఎందు ఎరడై రథదగళన్న ఏకేకరిసి కరేదిదారే.

ముండి ఏళనేయ రథిన్ : “రామ బారీఓ”. బారయ్య రామచంద్ర. నన్న సంసారద శతరిగి సేతు ఉట్టిలు; కత్తు తలీయింద తలీయీరి నింత అకంచారవన్న కడియలు.

జీవిగే ఇంబీకాద ఎంటినేయ రథిన్ : “కృష్ణనే బారీఓ”. నన్న ఒళమనేయల్లి నిన్న గీతియ బీళశన్న తొరీఓ.

ఆధ్యాత్మికాల్లి రామ కస్తుద దేవతేయాదరే కృష్ణ శాశదీవతి. కృశాలు ఎందు జతేయాగియు కేళుత్తీవే. ఇత్తు దేహద బహుముఖ్యవాద ఎరదు అంగిగళు. దేహ సిష్ముర్యవాయితు ఎన్న ప్రదక్షే ఆవన కృశాలు బిధ్యు కేళయితు ఎన్న తత్త్వరీ. సంష్కృతదల్లు కేగే జతేయాగియే కేళుతత్త్వరే: న మేం కస్తుపాదం ప్రసరితి (నన్న కృశాలు కేలస మాధుత్తీల్ల.)

ఆదకేంద్రి ఆల్లి సేలిసిరున భగవంతన రథదగళన్న దానరు జతేయాగియే కరేయుతారే: “రామకృష్ణనే బారీఓ”.

బారయ్య రామ. బందు నన్న కృశాల్లి సేలసి, ఆత్మగళింద నిన్న పూడ సేవే మాడిసు. నన్న కృశాలు మాడిద కాయకవేలు నిన్న పూజె యాగి. నీనే మాడిసిద నిన్న పూజెయన్న ఆల్లి నింతు నీనే స్వీకరింసు.

బారయ్య కృష్ణనే, నెన్న పాదగల్లు నియామకాగి సేలేకి నెన్నన్న సత్త వథదల్లి లడేను. నాను లడిదట్లేల్ల నెన్న శ్రద్ధాణియాగలి. ఆదు అర్థిద్ద సినగే ఆసితపాగలి.

ఇల్లి ఇన్ను ఒందు ఉపాసనేయ రక్షస్య ఉంటు. రామ ఎన్న వ్యుదు ఒందు రచబ. కృష్ణ ఎన్న వ్యుదు ఒందు రచబ. అష్టా అల్ల, రామకృష్ణ ఎన్న వ్యుదు ఒందు రచబ. ఈ సంయుక్త రచనద ఉపాసనే కాస్తగుళల్లి విషితపాగిదే:

“రామరామో రామకృష్ణః ॥

కృష్ణ రామ ఇతి క్రమాత్త” (యోగదిపికా 10.31.)

ఈ ఉపాసనేయ ముఖివన్ను సుఖిసుష్మదక్షాగియుఁ దానరు “రామ కృష్ణనే బారీఓ” ఎందు సంయుక్తపాగి కరిదరు. “వామస భాగమ బారీఓ” ఎన్న వల్లియుఁ ఈ పూతన్న అన్నయిసికొళ్ళుచకుందు.

ఒంభక్తునేయ రచ: “ప్రేమద బుద్ధనే బారీఓ”.

కత్తునేయదు: సామ్రాజ్యి కల్పియే బారీఓ”.

తీపురం వంచనేగాగి బుద్ధ నాదరూ జాత్తానిగఁ అందారిక్షాగియు ఆద ప్రేమావతారవల్లవే అదు? దేవతిగఁ పూర్ణానేయ మేరిగి, అవర మేలణ ప్రేమదిందలే ఇంథ మోహక రూప తేచ్ఛియల్లవే నీను?

ఆంథ ఓ! ప్రేమద బుద్ధనే, నెన్నెడేగి బారీఓ. శ్రీపురంత నెన్నన్న వేషికేఁఁఁఁఁఁ ఆల్ల. ఉద్దరిసలిక్షాగి ఆల్ల. ఉద్దరిసలిక్షాగి ప్రేమద ముఖియాగి బా. ప్రేమదింద ప్రయుధ నెన్నాగి పూడలు బా.

ఆజాయమధ్యర స్తుతియల్లు ఈ ప్రేమావతారద ఉల్లేఖ హిగే ఒందిదే:

దృత్యావిమోహక నిత్యమహాదే

దేవసుబోధక బుద్ధ స్వరూప ||

(వంచిసియే దృత్యారను మోహకదలి కేడదవనే,

నిత్యసుఖద మోక్షపథకే మూలకారణనే,

నంచి ఒంద దేవతిగఁ మేలీ మనుతీయింద

సిజదరివనిత్తవనే ఓ బుద్ధనే!)

ಮಹಾಭಾರತ ತಾತ್ಪರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಈ ಮಾತ್ರ ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಸ್ವರ್ಚಾರಿ ಬಂದಿದೆ:

ప్రతాంకవిడ్చేత్తెబిధం తథాన్నశ్శ
బుద్ధేశ్శుక్తశాస్త్రం త్రిదత్తా ఆవాష్య |
తైలవం యయనేదశముస్తాశారం
యామాసి తానాముచిరేజి ముఖి : ||

(ಮಹಾಭಾ. ತಾ. ನಿ. 32. 148)

(ಬುದ್ದ ದೇವನು ದೇವತೀಗಳಿಗೆ ದೇರಿಯ ಅಧಿಕೃತಿಕ್ಕೆ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸಿದನು. ಸಮನ್ವಯ ವೇದಗಳ ಸಾರರೂಪವಾದ ಈ ವಿದ್ಯೆಗೆ ಪ್ರಕಾಂತ ವಿದ್ಯೆ ಎಂದು ಹಂತರು. ಶಿಷ್ಟಾದ್ವಾರ್ಥ ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಕರುಣಾಸುವ ಈ ಮಹಾವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಹದೇಮುದ್ರಿಸಿದ್ದಾರ್ಥಕಾರಿಗಳು ಸಂತುಷ್ಟರಾದರು.)

ప్రేవదిండ దేవకిగల్గి విద్యేయన్న చీఎధిసిదవ; ప్రేవద విద్యేయన్న చీఎధిసిదవ; దేవకిగల్గి ప్రేమిసిద విద్యేయన్న చీఎధిసిదవ. అదరింద దూసరు కరిదరు: “ప్రేవద బుడ్ నే బాహో”.

ಮತ್ತೆ, “ಸ್ವಾಮಿ ಕಲ್ಯಾಯೆ ಬಂದೆಹೀಗೇ”. ಯುಗಾಂತರದಲ್ಲಿ ಮಜ್ಜನೆಸಂಹಾರಕ್ಕೆ ಹೊರಟಿ ನಿನ್ನ ಕತ್ತಿಗೆ ನಾನು ಕೊರಳಳಿಗಬಂದು. ನನ್ನನ್ನು ಉದ್ದರಿಸುವ ಸ್ವಾಮಿಯಾಗಿ ಬಾ. ಕಲ್ಯಾ-ಅವತಾರಕ್ಕೆ ಎರಡು ಮುಖಗಳು. ಅಥಮಾದ ಸಾತ, ಅಥಾಮಾಕರ ನಾತ ಒಂದು ಮುಖ; ಧರ್ಮದ ಉದ್ದಾರ, ಧಾರ್ಮಿಕರ ಉದ್ದಾರ ಎರಡನೇಯ ಮುಖ, ನನ್ನ ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮವನ್ನು ಇಂಗ್ರೆತೆಗೊಳಿಸುವ ಸ್ವಾಮಿಯಾಗಿ ಬಾ ಎನ್ನಷ್ಟು ಇಲ್ಲಿಯ ತಾತ್ಪರ್ಯ.

ಆಚಾರ್ಯರು ಮಧ್ಯ ರ ಸ್ತೋತ್ರದಲ್ಲಿ ಈ ಎರಡು ಮುಖ್ಯ ಸ್ವರ್ವವಾಗಿ ಉಲ್ಲೇಖನಗೊಂಡಿದೆ:

ଦୁଷ୍ଟ କୁଳାଙ୍କକ ଚଲ୍ଲି ସ୍ଵରୂପା
ଧମର ପିତରଙ୍କନ ମୂଳଯୁଗାଦେ ॥

(ದುರ್ಜನರ ಕುಲವನ್ನು ಕತ್ತಿಸಿದವನೆ
ಕಲ್ಪಸ್ತರ್ಯಾಶದಲಿ ಮಂಡಿ ಬಂದವನೆ
ಧರ್ಮದ ಬೆಳೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿದವನೆ
ಕತಯುಗದ ಬೀಜವನು ಬಿತ್ತಿದವನೆ.)

దత్తావతూరద కౌనేయ ఈ బుద్ధ – కల్పిరథబగచే దేహదల్లి క్రమవాగి పాయు మత్తు ఖుషస్థేంద్రియగళల్లి స్తోమితవాగినే ఎందు బల్లవరు తోలుత్తారై.

కోగి తన్న జక్కు ఇంద్రియగళల్లి భగవంతన కత్తు రథబగళు సన్ని హితవాగి తన్న ఈ భూతిక దేహవన్ను భగవత్పురుగేణించునంకి ప్రాతిఫలి ఆహారాన్నిసిద్ధాయితు. కౌనేయదాగి కస్తోందనేయ ఇంద్రియ – మానస్సనల్లి నారాయణై ముఖలరువదింద బండు సేలసువంకి పుండిన సీఫల్లినల్లి ప్రాతిఫలమత్తారై:

ఆరవిందనాభ బారో!
సురర ప్రభువే బారో!
పురుషాతవంద్య బారో!
శురందరవితల బారో ||

సృష్టియ ఆదియల్లి ఎల్ల ఆవతార రథబగళన్ను తన్నల్లి ఏకేభవిసి నాపాయణనేఁబ్బునే ఇద్ద. ముందే, ఆవన నాభియింద లేఖాక్షుకవాద అరవింద కుట్టితు. ఆవను ఆరవిందనాభాద. ఆదంంద దాసరు ఈరే యుత్తారై: “ఆరవిందనాభ బారో”

ఓ నాపాయణనే, నాభియిం ఆరవిందవన్న వడేద, ఆదరల్లి బ్రహ్మ నన్న వడేద ఓ పద్మనాభనే, బారో!, నన్న అంకశరణదేళగి బందు సేలసో!. నేలసి నన్న మానవన్న సతాగ్రాదల్లి నడిసో!

ఇంద్రియగళల్లి ఆభిమాని దేవకిగళు సేలసిద్దురై. ఆవరు ఆనుక్క ణవు ఇంద్రియగళన్న వ్యోమసుత్తద్దురై. మత్తుతే భగవంతను కత్తు కలవు రథబగళన్న కుట్టు బరజేకు? ఈ ప్రత్యేగి ఖత్తురవాగి ఏరిక సేయ సాటు బందిదే: “సురర ప్రభువే బారో”.

నీను ఇద్దరే ఎల్ల సురరఁ ఇద్దురే. నీశిల్పవాదరే యారఁ ఇల్ల. నీను నింతు సురరన్న వ్యోమదేయిందరి సురరు నన్న ఇంద్రియగళన్న వ్యోమ బల్లరు. నీను దండ నీంకియాదరే పాడ, ఆవరాదరు ఏను మాడబల్లరు? ఏకేందరే నీను ఇంద్రియాభివ్యాధిగాద సురరఁ ప్రభువల్లవే? నీను శ్రేష్ఠిష్ఠ దేహవన్న ఆవరు శ్రేష్ఠిదు నడిసుపుంచీ?

చుయ్యకొ త్వర్తదేహస్త
మృత ఇత్యజ్ఞతే బుధేప్తి ।

(భగవంత దేహ చిట్ట కెరిందాగా జీవ మృత్తువాద ఎన్న కారి.)

ఆ కాశ్రుషజనదంతి నీనే నమ్మ బదుకు; నీనే నమ్మ ఉసిరు. నీను ఇడ్డాగ దేవతిగళు ఇద్దు తమ్మ లేలప నడిసుత్తారె. నీను హేరి టిరి అవరు తమ్మ ప్రభువిన జక్కి హోరటు బింబత్తారె. ఆగ ఇదు బరియ మరద లోరడు; మళ్ళీ నెమడ్డి. అదశ్శుగి, ఓ సురర ప్రభువే, బారో. ఆ జీవద ఉదాధరించే సాధనేయ దారికోరించో.

సురర ప్రభు ఎందు ఇంద్రసన్ని కరియుపుమంటు. ఆదక్కు కారణ ఉంటు. తప్తు బాయ్యింద్రియగళ అభివాసి దేవతిగళిల్ల అను ఒచ్చియి. యోగ్యకియల్ల అవరిగంత కీరియ. తప్తు ఇంద్రియగళగు ముఖ్య దేవతి. ఆస్మీ ఆల్; మనస్సిగు అవను దేవతి. ఇత్త ఇంద్రున ఆధీనవాదపుగళు. (అదరిందలే ఇంద్రియగళు) – రోగి ఒందు సాపేక్ష్మ అఫాద్వీ ఇంద్రును సురర ప్రభు. ఆదరే ఇదు ప్రభుసత్కమవల్ల. ఏకెందరే ఇంద్రును సురరల్ల ఒట్ట. నీను అవసిగు ప్రభు. ఆదరింద నీనే నిజవాద సురర ప్రభు. ఆ వూతన్న స్ఫుర్తికరసుప్రదక్షుగియే ముందిన సాలు: “పురుషుకుతపంచ్య బారో”. నీను పురుషుకుత (ఇంద్ర) నిందలు వంద్య. ఆదరింద నీనే ఎల్ల సురర ముఖ్య ప్రభు.

పాగిద్దరి వేదగళిక అగ్ని, వాయు, వరుణ, ఇంద్ర ఇంథ బేరే బేరే ఇంద్రియాభివాసిగళన్న ప్రత్యేకపాగా స్తుతిసుత్తనే? ఆ ప్రత్యేగి ఉత్తర వాగియుఁ ఆ సాలు బందిదే: “పురుషుకుత బారో”: పురు+శుకు ఎందరే ఎల్లర ఎల్ల నామగళిందలు కరియల్చుడున ఏకదేవ. నిజవాగి ఇంద్రును ‘పురుషుకుతన్లు’. నీనేఉచ్చనే పురుషుకుత. ఏకెందరే ఎల్ల నామ గళింద వాళ్యునాదవను నీనేఉచ్చనే ఎందు క్రుగికు సారుత్తనే:

నామూని సవాఁణి యవూవితంతి
తం వ్యే విష్ణుం పరమముదాయరంతి ।

(ఎల్ల శబ్దగళ ముఖ్యవాగి యార హసరీల అంథ పరిష్ఠవతనే విష్ణు ఎందు జ్ఞానిగళు కేశత్తారె.)

ఎల్ల నామగళు ఎల్ల నమనగళు కొనేగి అవన్నే తలుపుత్తనే; ఎల్ల నీరు కడలన్న తలపువంతి: “సమా దేవ నమస్కురః కేఽనం ప్రతి

ಗಟ್ಟತೆ?— ಎಂದೆ ಮೇಲೆ ವೇದಗಳು ಯಾವ ಹೆಸರಿಂದ ಸ್ತುತಿಗೊಂಡಿರೇನು? ಎಲ್ಲವೂ ಭಗವಂತನ ಹೆಸರೆ; ಎಲ್ಲವೂ ಭಗವಂತನ ಸ್ತುತಿಯೆ. ಅದಕ್ಕಿಂದೆ ದಾಸರು ಮತ್ತು ಒತ್ತಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ; “ವಂದ್ಯ ಬಾರೋ”.

ವಂದ್ಯ ಎಂದರೆ ನಮಸ್ಕಾರದವ ಮತ್ತು ಸ್ತುತನಾದವ. (ವಡಿ ಅಭಿವಾದನ ಸ್ತುತಿತ್ವಾಃ). ಎಲ್ಲ ಸಾಮಾನ್ಯದಗಳಿಂದ, ಎಲ್ಲರಿಂದ ಸ್ತುತನಾದವ ನಿಂತೆ. ಬ್ರಹ್ಮಾದಿ ಸರ್ಕಲ ದೇವತೆಗಳಿಂದ ನಮಸ್ಕಾರದವ ನಿಂತೆ. ಅದರಂತಹಿಯೇ ನನ್ನಿಂದಲೂ ವಂದ್ಯ ಸಾಗಿ ನನ್ನ ಈ ಕೆಂಜತ್ತು ಸ್ತುತಿ—ನುಳಿಗಳಿಗೂ ದೊಡ್ಡ ಮನಸ್ಸು ವಾಡಿ ಒಲಿದು ನನ್ನೆಡೆಗೆ ಬಾ.

ಹೀಗೆ ಕನೆಳ್ಳಿಂದು ರೂಪಗಳಿಂದ ಇಂದಿರಿಯ ಸ್ವಾಮಿಯಾಗಿ, ಹೃಷಿಕೇಶನಾಗಿ ಭಗವಂತ ತನ್ನೆಡೆಗೆ ಬರಬೇಕೆಂಬ ಕರ್ಕರೆಯ ಕರೆಗೆ ದಾಸರು ಕೂನೆಯು ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಅಧಿಕೃತ ಮುದ್ರೆಯನ್ನೆಳ್ಳಿತ್ತುತ್ತಾರೆ; “ಶ್ರಂಡರ ವಿಶಲ ಬಾರೋ”.

ದಶಾವತಾರ ಹರಿಯನ್ನು ನಮ್ಮ ಇಂದಿರಿಯಗಳಲ್ಲಿ ಧ್ವನಿಸುವ ಒಂದು ಹೊಸ ಪ್ರಮೇಯವನ್ನು ನಾವೀ ಪರ್ಯಾಪ್ತ ಗುರುತಿಸಿದ್ದಾಯಿತು. ಜಗತ್ತಾಧಿಕಾರಿ ಹರಿ ಕಫಾವ್ಯತಸಾರ ಈ ಅಧ್ವಾತ್ಮ ಪ್ರಮೇಯವನ್ನು ವಿವರವಾಗಿ ಶಿಳ ಹೇಳುತ್ತಿದೆ;

ಮುಖಲರೂಪನು ಮನದೊಳಿತ ತ್ರಿವ

ಕಾಲಿಯೋಳಿತ ಮತ್ತು - ಕೂರುವನು

ಕೋಲಿ ರೂಪನು ತ್ವಾ ರಸನದೊಳಿಪ್ಪ ನರಸಿಂಹಾ |

ಬಾಲವಟ್ಟಿ ವಾಮನನು ನಾಸಿಕ -

ನಾಳದೊಳು ವದನದಲಿ ಭಾಗವ

ವಾಲಿಭಂಜನ ಹಸ್ತದಲಿ ಸಾದದಲಿ ತ್ರೀಕೃಷ್ಣಾ ||

ಜನವಿಮೋಹಕ ಬುದ್ಧ ಪಾಯುಗ

ದಸುಜಮರ್ಣನ ಕೆಲ್ಪ ಮೇಧ್ರದಿ

ಇನಿತು ದಶರೂಪಗಳ ದಶಕರಣಂಗಳಲಿ ಶಿಳದು |

ಅನುಭವಿತ ವಿಷಯಗಳ ಕೃಷ್ಣಾ -

ಸರಣವೆನಲು ಕೃತ್ಯೋಂಬ ವೃಜಿಸಾ -

ರ್ಘನ ನರಜಗನಾಥ ವಿಶ್ವಲ ವಿಶ್ವವಾಂಶಕನು ||

(ಸಂಧಿ: 4. 34. - 5.)

మంసస్కారాల్ని మూలరచణి నారాయణ. క్రవణదల్లి మంత్రాల్ని కొలుటి యల్లి కూమార. త్వశ్చినెల్లి కేబెల (వరాహ) రచనను. రసనేయల్లి సెరసింహ. సామాదంతచండల్లి వామాన. వదనచండల్లి భాగ్యవ రావు. కస్తుచండల్లి వాలిభంజన రావు. పాదచండల్లి తీర్మానాల్లి, బుద్ధ పాయు (గుదచ్ఛవిర్) గత. కల్పి మేధా (లింగ-ఖండాల్లి)గత.

ఇదు యథాక్రూతపాద అధిక. కేలవరు ఈ పద్మచండల్లి ఒండ క్రమవన్ను బదలిసి క్రవణదల్లి కూమార. కొల్లాలియల్లి మంత్రాల్ని ఎందు ఆన్నయీ సుతారై. మంత్రాల్ని - కూమార ఎరడు రంగాల్లి క్రవణదల్లినే ఎందు ఇన్ను కేలవరు. హాగిద్దరే కణ్ణనెల్లి యాప రంగ ? ఇవే మంత్రాల్ని - కూమారాల్లి కణ్ణనెల్లిలు ఇవేయిందు కొలిసి కొల్పబోగుత్తదే. ఒందు బదియు కొల్లా - కేవిగళల్లి మంత్రాల్ని, ఇన్నేళ్లిందు బదియు కొల్లా - కేవిగళల్లి కూమార ఎందు ఆవర భావవిరచేసు. ఇవేళ్లు జగ్గి ఎల్లిద అధికాగలు. యథాక్రూతపాద అధికవే కేళ్లు సూక్త. అదు హెరికథామ్మితసారద పాతక్రమ్ము వాతక్రమ్మలు 'క్లోత్రం చక్కుస్తి' ఎంబ గితేయ ఆనుశ్రూయిగాల ఆనుగుణవాగిది.

జగన్నాథదాశర ఈ షట్టవదియు ఓన్నులేయల్లి ఈ దత్తావతారంద దాడిగి ఒందు అధార్మత్తుక ముఖవిరువుదు సృష్టవాగుత్తదే. ఆదన్ను గురుతిసి ఈ జాయన్న మంసనవాడింగ ఇదూ ఒందు మంత్రతుల్యవాడ ఖండనిషత్తుగబల్లదు.

ఇదు దానరు కండ దక్కింపనిషత్తు : దత్తావతారగాల ఖనిషత్తు.

ಒಳಮನೆಗೆ ಬಾರಯ್ಯ

ಬಾರಯ್ಯ ನೆಂಕಟರಮಣ || ಪಲ್ಲವಿ ||

ಬಾರಯ್ಯ ವೆಂಕಟರಮಣ ನೀನೆನಗೆ
ಧಾರುಣೆಯೊಳು ನಿನ್ನ ಮೂರುತಿ ತೋರುತ || ಅನುಪಲ್ಲವಿ ||

ಮನವೆಂಬ ಮಂಟಪ ನಿನಗೆ ಹಾಕಿ ಎನ್ನ
ತನುವನೆಹಿಷ್ಟಿಸಿ ಕೈಯ ಮುಗಿವೆನಯ್ಯ |
ವನಜಜ-ಭೇದ-ಸುರ ಮುಸಿಗಳು ಭೇಜಿಸುವ
ಫೆನಮಹಿಮನೆ ಪಾದಕೆರಗಲೆನ್ನ ಶಿರ || 1 ||

ಉಂಗಡೇಹವೆಂಬ ಚವಡಿ ಕೃಂಗರಿಸಿ
ಅಂಗವ ನಿನಗೆ ಕಾಣಿಕೆಯ ನೀಡುವೆ |
ಮಂಗಳಮೂರುತಿ ಅಂಗನೆ ಸಹಿತ ಭು-
ಜಂಗಕಯನ ಎನ್ನ ಕಂಗಳಿಗೆತ್ತವಿಯೋ || 2 ||

ಕಡಗ ಕಿರುಗೆಜ್ಞ ಹೆಂಡೆಗಳಿಂದಲೀಕ್ಕೆಪ್ಪವ
ಉಡುಗೆ ಹೀತಾಂಬರ ತರಳಕಾಸ್ತುಭು |
ಹಿಡಿದ ಶಂಖ ಜಕ್ಕು ಕರ್ಣಚುಂಡಲದಿಂದ
ಕಡಲಕಯನ ಎನ್ನ ಹೃದಯದೊಳಗೆ ನಿಲ್ಲೋ || 3 ||

ಒಡೆಯ ನೀನೆನಗೆ ಅನಾದಿಕಾಲದಿಂದ
ಬಡವನು ನಾನಿನ್ನ ದಾಸನಯ್ಯ |
ಕಡುಕರುಣದಿಂದ ದಾಸತ್ವ ನೀಡು ಗ-
ರುಡಗಮನನೆ ವೆಂಕಟೀಕ ಎನ್ನ ಮನಕ || 4 ||

ಬರಿಯ ಮನೆಯಲ್ಲವೋ ಪರಿವಾರ ಉಂಟು
ಪರಮಪುರುಷ ನಿನ್ನ ರೂಪಗಳುಂಟು |
ಸಿರಿದೇವಿ ಸಹಿತದಿ ಪುರಂದರವಿಶಲನೆ
ಕರುಣದಿಂದಲಿ ಮನ್ಮಂದಿರದೊಳಗೆ || 5 ||

ಭಗವಂತನ ಆರಾಧನೆ ಎರಡು ಬಗೆ; ಬಾಹ್ಯಪೂಜೆ ಮತ್ತು ಅಂತರಿಕ ಪೂಜೆ.
ನಾನಾತ್ಮೇತಗಳ್ಲಿರುವ ವಾಗ್ಯಗಳಲ್ಲಿ, ಸಾಲಾಪಂಗಳಲ್ಲಿ ಭಗವಂತನನ್ನು ಆರಾಧಿ
ಮಾಡುವುದು ಬಾಹ್ಯಪೂಜೆ; ಮಾನಸರೂಪದ ಆರಾಧನೆ ಮಾನಸಿಕ ಪೂಜೆ.

ఎరడ్డ బగెయి పూజేయన్న మాచబయసిద దాసరు ఒళగు హేరగుం
భగవంతన దక్షనమన్న బయసి వార్ధికుత్తారే. కిరుమలీయ వెంకటిరమణ
ముంద కాకిద కాకిదు. అదరింద తన్న మనవియన్న ఆప్నిగేఁ సర్విసుత్తారే:

“ బారయ్య వెంకటిరమణ ”

నన్న జ్ఞదయదైఖగే బారయ్య — నన్న పానస పూజేయన్న కొట్టలు.
ధ్యాన రాలిదల్లి నన్న ధ్యాయమణిక్షిఫ నన్న మనస్సిన రణ ముందే బందు
నిల్చుమంతే మాచబయ్య. ఆస్ట్రే అభి :—

“ బారయ్య వెంకటిరమణ సినేనగే

ధారుణీయోళు నిన్న మారుకు తోరుత ”

పమ్మ కెరాజిరగళ ధారణియాద ధరణియే ధారుత. భూమియల్లి
నానా బగెయ దృకీకిగళ మూలక నామ సిన్నన్న అజిఫసబహుదు. ఆ
అజాఫమణిక్షిఫ కల్గినిధీఇ పంచలీకేఇధీఇ ఇరిబహుదు. ఆదరి ఆదు నన్న
పాలిగే ఆస్ట్రే ఆగదిరల. ఆ కల్గినల్లి, ఆ పంచలీకేఇధీఇ, సిన్న దివ్యముచిరుత
యన్న కోరుక బారయ్య. నన్న ప్రాథమిగే కివిగిలడే కల్గిపెట్టిడ.
అదరెళగిరున నిన్న జిన్నయ మణికియన్న తోరు. కోరుక నన్న హ్యదయ
మంటిషకే బారయ్య. బందు మనదల్లు నిన్న మణికియన్న కోరయ్య.

జనరు దేవాలయగళీ కోగుకుత్తారే. గభిగుడియల్లి పూజీగిట్ట,
చింబవన్న కందు దూరిడల్లి నింతు భయి-భక్తియింద శ్శముగియుత్తారే.
కమ్మ స్వంతద బయికేళినాదరు ఇడ్డరే చేఇకేళిశ్శత్తారే. మక్కె ఎల్ల
వన్న మరితు మనెగే మరళుత్తారే. యారుక దేవర ముందే నింతు
‘బారయ్య-నన్నెడిగే’ ఎందు కరియిపుదిల్ల. అంథవరిగే దేవరు ఎందరి నాము
కేళద వరవన్న కొడుక్క దూరద దేవాలయిడల్లి ఇరబేకాద వస్తు. ఆదరి
దాసరు గుడిగే బందు దేవరన్న ఆహార్మిసుత్తారే; బారయ్య వెంకటిరమణ.
దాసరంథవరు కరెదరెండరి దేవరు ఆవర చీన్న హిందే హేరపుచిందుత్తానే.

వ్యాసకీథిరు కాకి కరెదాగ ఆవర ఆరాధ్య మణికి గీరువాలక్ష్మ
లాట్టివాయుత్త బందనంతే. వాదిరాజరు కాకి కరెదాగ తయగ్రివ కుమరీ
యాగి కుణిదు బందనంతే. వ్యేకుంతదానరు కుగి కరెదాగ బేలురు జీన్న
కేకవ మగువాగి నలియుత్త బందనంతే. అలదవర మాతేకే? పురందరే
దాసరే ఉఢుపియల్లి తావు శ్శస్త నన్న కండ ఆనుభవవన్న “ధిం ధిం ధిమ
కందు కుణివ శ్శస్త న కండే” ఎందు కాకిద్వారే. “హరి కుణిద నమ్మ హరి
కుణిద” ఎందు మ్యేయుచ్చి కాకిద్వారే.

సామిరారు మండి యాత్రికరణి ఉధుపిగే బరుత్తారే; ఇకర క్షేత్ర గళగులు కేంగుక్కారే. యారిగాదరూ ‘ధిం ధిం ధిమిశందు కుటైన కృష్ణ’ కండిద్దుంచి? అవరేళ్ళ బాయియు ఎందు కృష్ణ నెన్ను కరెద్దులు ఇల్ల. కృష్ణ అవర ముండి కుటైదు బండద్దులు ఇల్ల. దాసరంకి ఎల్లరూ తిరుపక యాత్రి వాడుక్కారే. శాఖదవదు చెప్పిదల్లీ తుసివాశనెన్న చిట్టు బండరీ దాసరు ఆవసన్ను కన్న హ్యదయదల్లి కుడిసి కరెదుకేందు బరుత్తారే. కేంగనేఁఁట్టే ఎరడు యాత్రి. ఆదరే దాసరదు జ్యేశ్వర్యాత్రి. నమ్మదు జనమరుళు జూతే.

నమగే శాఖవుదు ఉన్న—చెల్లియ మంత్రమ్. ఆపంగే శాఖవుదు చిన్నయ మంత్రమ్. ఎల్ల ప్రతిఁశగళల్లూ భగవంతన ఇంథ లీలాముఖమ్ యన్న శాఖవ బయిశయన్న దాసరు ఇల్లి వ్యక్తపడిపడ్డారే; ధారుణియేళు సిన్న మంగలయను సిసేగె తోరుక బారయ్య.

ధారుణియల్లి సమస్త జరాజరమ్ భగవంతన ప్రతిఁశమ్:

ఏద్యా వినయసంవన్నే
బ్రాహ్మణో గవ క్షుని |
తుని జ్యేన క్షుపాకే జ
పండితాకి సమదశిసః ||

(భ. గఱ. 5-18)

(విధ్యుంసను వినితను ఆద విప్రసల్లి, జనువినల్లి, ఆనెయల్లి, సాయి యల్లి నుత్తు సాయిమాంస తన్నువ ఆసాగేకెనల్లి — హగే ఎల్లిందియు భగవంత తుంబిచ్చానే. ఈ సాధునగాళ మేలు — ఉఁఁఁ భగవంతుగే తట్టుదు. ఆవను ఎల్లిందియు సమానరంగ. ఆవన రకసగళల్లి తారతమ్యవిల్ల.)

నఁ—సాయి—కంది—కల్లి—క్రీమి—కీపిగళల్లూ భగవంత తుంబిచ్చానే. మర—గిఁడ—బట్టి—శల్లు—ముట్టిగళల్లూ తుంబిచ్చానే. శాఖవ కణ్ణద్వారగే ఎల్లవు భగవంతన ప్రతిఁశ. ఇదన్నే భగవంతన సాధారణంగ ఎన్న క్కారే.

ఎల్ల శీలిగళల్లు భగవంత సాధారణనాదరూ సాలగ్గాచు శీలియల్లి వికేష విభంగి. ఎల్ల వ్యక్తిగళల్లి సాధారణనాదరే అక్కటడల్లి వికేష. ఎల్ల జీవిగళల్లి సాధారణనాదరే మనుష్యరల్లి వికేష. ఎల్ల జడగళల్లు సాధారణ నాదరూ పూజాప్రతిఁశగళల్లి వికేష సన్నిధాన.

కీరీ విలీనప్రతికోశాలు ముఖ్యవాగి ఎరడు బగీ; చరస్తుతీక మతు అజరె ప్రతికీర్తి. చీటనవే చరప్రతికవాదరే జడ అజరెప్రతికీర్తి.

చరప్రతికీర్తివ్రు ఎరడు బగీ; కేళ్లు మత్తు గందు. నాను నమ్మదురు నెడెదాడువ నూరారు కేళ్లు—గండుగఱన్న సేఇఇత్తేవే. ఆష్ట్రీ కండరీ సాలదు. యైష్టీ నేంశగీ యైష్టీగ, గండినేంశగీ గండాగి తుంబిరువ భగవంత నన్న రాణబేశు. ఇవరెల్ల భగవంతన నెడెదాడువ ప్రతికోశాలు ఎన్నవ అఱవు బేశు.

పురుషకరీరదల్లి వాసుదేవ మత్తు అన్నిరుద్ద రహస్యశుభ్రమల్లి సంకేతం మత్తు ప్రద్యుమ్న రహస్యాలు నేలసినే ఎందు బల్లవరు యేశుత్తారే. స్త్రీ పురుషరెంచ చరప్రతికోశాలన్న కండాగ ఈ చకుముఖాలీయ రహస్య కొవుండే రాణబేశు. ఆగ కేళ్లు కేళ్లాగి, గందు గండాగి రాణవు దిల్ల. ఎల్లపూ భగవంత్యవాగి బిడుత్తదే. ఈ ఆనుభూతియ బయిళేయిందలే దాశరు కేళదరు: ధారుణీయిలాళు నిన్న మందురుత తేఱేరుక బారయ్య.

ఇదు చరప్రతికీర్త మూతాలియతు. జడవాద ఆజరెప్రతికీర్త కుడి ముఖ్యవాగి ఎరడు బగీ. ఆంతప్రతికీర్త మత్తు సకజప్రతికీర్త. మస్తి—మనేగఱల్లి, క్షేత్ర దేవాలయగఱల్లి ఆవాహితవాగి పూజేనీళ్లువ ప్రతికీ ఆంతప్రతికీర్త. సాలగార్మమదంకి సకజవాగి సదా భగవంతన సన్నిధాన పిరువ ప్రతికీ సకజప్రతికీర్త.

ఇంథ అంత ప్రతిమేగఁలు ప్రభేగి అణయాగి ఆవాకనే మాకిదాగ ఆ ప్రతికోశాలల్లి ఆవాహితసాగి బా. అల్లి సన్నిధానగేండ నిన్న దివ్య మందురుతియన్న తేఱేరుక బా ఎందు దాశరు భగవంతనన్న ప్రతికీ సుత్తారే: ధారుణీయిలాళు నిన్న మందురుత తేఱేరుక బారయ్య.

కాగీయే సకజప్రతికోశాలల్లి సదా సన్నిహితవాగిరువ నిన్న ఆ విలీన మందురుతియన్న తేఱేరుక బా. ఈ రహస్యమన్న ఆఖండరున ఎందు కరీ యుత్తారే. ఇంథ రహస్యదత్తానుద బగీ విజయదాశర ఒందు మాకి విలీన బీళన్న జీల్లుత్తదే:

నిరుత అఖండరూన వేళునే కేళు నిత్య

తిరి శాలిగార్మమదల్లి ప్రకటిసి పూజిషాగఁ

శైరివాను ప్రతిదిన నసునగుత

సంప్రథ తేరేడాగ బరియ కరికలీయ సాలగాను కండరే సాలదు. నేడు నుగుత బరివ అవస అమండెరొవ కాణబేకు. ఇంధ ముఖియి దక్కన వన్న బయసి దాసరు దాడిదరు: ధారుఁఁఁఁఁ నిన్న అమండ ముఖరుత తోరుత బారయ్య.

కోర్టీ స్ట్రీ-పురుష, ఆంత-సమయ ఎల్లపూ బాహ్య దక్కనవాయితు. కొనేగి లన్న మానసధ్వానదల్లి ‘నిన్న మనోమయ ముఖరుత తోరుత బారయ్య’.

భగవంతనే నుంగి నిడిద చర మత్తు సహజస్తుతిక, నావు రజిస్తు జుజిసబకుదాద ఆంత ప్రతికీళన్న కాస్తుకారు కలవు బగీయల్లి పరిగణిసద్వారే;

ఆజాదరా హృదయే వాకసి
యథాలబోధ్ పజూరక్కే ||
ద్రవ్యాస్తేశ్వర్తులింగాని ...

(భాగ. 11.3.50)

[పూజె మంలతః ఎరదు విథః ప్రతిమే ముంతాదపుగాల్లి బాహ్యపుజె; కృదయుదల్లి అంతర్మిపుజె. యథాతక్తి సంపాదిసిద ఖపజారద్రవ్యగళింద మాడబకుదాద ఈ పూజెయన్న కోర్టీ ముఖరువిథవాగియిన వింగదిసబకుదు. ద్రవ్యప్రతికాదల్లి పూజె; భంప్రతికాదల్లి పూజె మత్తు మానసప్రతికాదల్లి పూజె.]

ఈ ముఖరు బగీయ పూజెయన్న ‘కమాకంత్ర’ స్ఫుటవాగి వినంసుత్తడి:

ద్రవ్యలింగం శిలాద్వం స్వాత్మ
అత్మలింగం మనోమయమ్ ||
అథవా స్తుండిలం జైవ
విషోఽలోంగం ప్రతీతికమయ్ ||

[కీలీ, లోక ముంతాదపుగాల ప్రతిమే ద్రవ్యప్రతికి; నెలద మేలి బరీద మండల, స్తుండిల ముంతాదపు భూప్రతికి. మనోమయ రుదనే అత్మప్రతికి అథవా మానసప్రతికి.]

ఇన్నొందేడి ఆరాధనేయ ప్రతికాగాలు ఎంటుబగీ ఎందు శరిగణిస్తుంటు:

త్వీలీ దారుమయీ లోహి
లేప్యాకలేఖ్య జె స్వీకతీ |
మనోమయీ మణిమయీ
ప్రతినాటష్టపిధా సత్కతా ||

(భాగ. 11.27.12)

[కిలావిగ్రహ, మరద విగ్రహ, దంజలీకిద విగ్రహ, బళ్లదల్లి బిడి నుద చిత్త, గేరియేలేదు బిడిసిద మండల మక్కల రంగవల్లి, మణ్ణన విగ్రహ నవరత్నగట్టి రచిద విగ్రహ ఇప్పు ఏళు బాహ్యశృంగాలు. ఎంటినేయదు మనోమయపాద మానసప్తతీశ. కోగీ ప్రతిమేగళు ఉట్టు, ఎంటు బగీ.]

ఇన్నూ వాళ్లనకవాద పరిగణనేయల్లి ఈ ప్రతికిగళ సంప్రే తనేశ్శిం దక్కేయత్తదే :

సంయోగ్త్వాచ్చి బ్రాహ్మణ్ణో గావః
వ్యేష్టః వః ఖం మరుజ్ఞ లమ్ |
భూరాత్మా సవాభూతాని
భద్రపుజావదాని మే ||

(భాగ. 11.11.42)

[భూమి, జల, ఆగ్ని, వాయు, ఆకాశ, సంయోగ్త్వాచ్చి, వ్యేష్టః వ, గేయోవుగాలు, సవాభూతాని మక్కల ఆత్మ - ఇప్పు తనేశ్శిందు భగవంతనే ఆరాధనేయ అధికారానిగాలు.]

భూమియల్లి బిడిద చెక్కుబ్బాదిమండలగళీ భూమి ప్రతికిగ్తాంధ్రగళీ జలప్రతికిగ్తాం. ఆఘ్యో - తమికాదిగళ ముఖలక ఈ ప్రతికిగ్తద ఆరాధనే : “కేరియు నీరసు కేరిగే చెద్దు”. కోమదల్లి ఆహాతిగళ ముఖలక ఆగ్నిస్తుకిగ్తాం తద ఆరాధనే; వెన్ను ఖగిరాగి నీంతరువ ముఖ్యపాణినే వాయుప్రతికిగ్తాం, క్షేదయాకాశవే ఆకాశప్రతికిగ్తాం, మానుస భావత్వష్టగణింద ఈ ప్రతికిగ్తద ఆరాధనే, గాయక్రుఢ్రతపాయ్సాద నారాయణిన ధ్యానవే సుయుఫ ప్రతికిగ్తద ఆరాధనే. “జ్ఞాని తప్యత్కువ మే మంతపు” ఎంబంకే భగవంతనే వితీష సర్వధానక్కే వాత్సల్యాద బ్రహ్మజ్ఞానియన్న ఆదరింద గౌరవ సుష్ఠుదే బాహ్యశృంగప్రతికిగ్తద ఆరాధనే. యూవ జాతియవనే ఇరలి, విన్న ధ్యానాదవనస్సు బంధువినంతే ఆక్ష్యోయిశయింద కాణుపుదు మైప ప్రతికి

చద ఆరాధనే. సవర్ణదీపతామయియాద గోవిన్దుల్ని గోవాలక్ష్మీజ్ఞ నన్ను కుండు ప్రేతయింద సేవే వూడుప్పుడు గోప్తుతోకద ఆరాధనే. సమస్త తరాజరగళల్లి భగవంత తుంబిద్దురు ఆ అధిష్టానద గుణదోషగళింద నిలిష్టునాగి ఎల్లిడేయుఁ గుణపూర్వానాగిద్దునే ఎంట సమక్షైప్పాపాశనేయు సవర్ణభంత ప్రతికద అంధనే; “సమక్షవారాధనవచ్ఛుతస్య”. తన్న దీయదేవాగి, తన్న అంతరంగద్దల్లి తుంబిరువ భగవంతనన్న వానస ధ్యానదల్లి సాక్షాత్కారణిశోఖుపుడి ఆత్మ ప్రతికద ఆరాధనే.

ఏగీ ధారుణియల్లి అనంత ప్రతికగళల్లి అనంతరువగళింద భగవంత తుంబిద్దునే. ఈ ఎల్ల ఆరాధనేయ పదతియగళన్న ఏన్నస్తినల్లిట్టు కొండు దాశరు రూడిదరు: ధారుణియేళలు అనంత ప్రతికగళల్లి తుంబిరువ నిన్న ముఖరుతి శోరుత, నన్నెళ్ల లగు తుంబి నిన్న బింబ ముఖరుతి శోరుత నన్నెడిగి బారయ్య.

ముంద వానసపూజియ విధానపన్నే ఇడియ పద్మ వివరసుత్తదే. భగవంతనన్న బారయ్య ఎందు కరిద దాశరు అవసన్న కూడిచలు మంట పద సిద్ధ తీయన్న నేఱదల సేష్టినల్లి హేఖాక్వరే:

మనవెంబ మంటప నినగే హాకి ఎన్న

తనువనేశిష్టిసి కయ్య ముగినెనయ్య |

వనజజ-భవ-సురమునిగళు భజిసువ

ఫైనమహిమన పాదకేరగల్ని తిర ||

చెక్కువెంబ మనద ప్రభేద ఇల్లి ‘మన’ ఎంబ పదదింద గృహీత వాగిదే; కృదయశోక శూడ. మనవెంబ, కృదయవెంబ మంటపవన్న నినగే సిద్ధపకిసిద్దేనే. ఆ మంటపదల్లి బందు శూడు, ఆష్టో ఆల్; ఎన్న తనువన్న ఎన్న సవాంగవన్న నినగే ఒష్టిసి ‘ఇదు నన్నదల్ల; ఐన్నదే సికత్త. స్తుతిరణి ఆశుగ్రూహసు’ ఎందు బేడుత్త కయ్య ముగినెనయ్య.

మనేశమంటప ఆవన ఒళమనే, ఇడియ తనువే ఆవన మనే. వానస పూజియ ఈ అనుసంధానద వివరపన్న జగన్మాథాశరు సుందరవాగి చికిత్సాద్వారి:

మధువిరోధయ పట్టిణకి పూ-

వద శవాటిగళక్కీ-నాసిక-

వదన, శోక్తగళేరడు దక్కిణ-ఉత్తరద్వారా ||

ಗುದ—ಉಪಸ್ಥಿತಿರಂಗ ವಕ್ತ್ವಾ ಮ
ಕದಗಳೆನಿಬಬ್ರ, ಷಟ್ಕಾಸರೋಜಿನೆ
ಸದನ, ಹೃದಯನೆ ಮಂಟಪ, ಶ್ರಿಗುಣಗಳೇ ಕಲತಾ ||

(ಕಂತ. ಸಾ: 5.19)

ಈ ಕರಿರ ಮಧುಸೂಕ್ತದನೆ ಪಟ್ಟಣ, ಇದಕ್ಕೆ ಶೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಇದು ಬಾಗಿಲುಗಳು: ಎರಡು ಇಣುಗಳು, ಎರಡು ನಾಂತರಂಧ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಬಾಯಿ. ಪಕ್ಕಮದಲ್ಲಿ (ಹಿಂಡುಗಡೆ ಅಥವಾ ಕೆಳಬದಿಯಲ್ಲಿ) ಎರಡು ಬಾಗಿಲುಗಳು: ಮಲದ್ವಾರ ಮತ್ತು ಉಪಸ್ಥಿತಿ. ದ್ವಾರ್ಣಿದ ಬಾಗಿಲು ಬಲಗಿವಿ; ಉತ್ತರದ ಬಾಗಿಲು ಎಡಗಿವಿ. ಈ ಪಟ್ಟಣದೊಳಗೆ ಭಗವಂತನಿಗೆ ಆರು ಮನೆಗಳಿವೆ: ಮಂಳಿಲಾಧಾರದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ದಳದ ಕರುಳಿ; ನಾಥಿಯಲ್ಲಿ ಆರುದಳದ ಕರುಳಿ; ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಎಂಟುದಳದ ಕರುಳಿ; ಕಂತದಲ್ಲಿ ಎರಡು ದಳದ ಕರುಳಿ; ಭೂರ್ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕುದಳದ ಕರುಳಿ; ಸೈತಿಯಲ್ಲಿ ಹನ್ನೆ ರಂಡು ದಳದ ಕರುಳಿ. ನಾಂತರಿಕ್ತದ ಈ ಆರು ಕರುಳಗಳೇ ಆರು ಮನೆಗಳು, ಮನಸ್ಸು ಅಥವಾ ಹೃದಯನೆ ಮುಖ್ಯಮಂಟಪ; “ನಿವಿಷ್ಯೈ ಹೃದಯೇ ನಿತ್ಯಮ್”. ಸತ್ಯ-ರಜಸ್—ತಮಸ್ಸುಗಳಿಂಬ ಮಂಳಿಲ ಗುಣಗಳೇ ಈ ಮಂಟಪದ ತೀವುರದ ಮಂಳಿಲ ಮುಗಳಗಳು. ಇಂಥ ಮನೋಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಭಗವಂತ ಗೀರ್ಜಿಕರನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಇದನ್ನೆ ದಾಸರು ಧಾರಿದರು: ನಿನ್ನ ಪಟ್ಟಣವಾದ ಎನ್ನ ತನುವನ್ನು ನಿನಗೇ ಒಮ್ಮೆಸಿ ಹೃದಯವೆಂಬ ಮಂಟಪ ಕಟ್ಟಿ ಕರ್ಯಾಮುಗಿವೆನೆಯ್ತು.

ಜಗನ್ನಾಥ ದಾಸರು ಹೇಳಿದ ಈ ಉಪಾಸನೆಯ ಮಂಳಿಲ ಭಾಗವತದಲ್ಲಿದೆ:

ಅಕ್ಷ್ಯಿಣೀ ನಾಸಿಕೇ ಆಸ್ಯ -
ಮಿತಿ ಪಂಡ ಪುರಸ್ಕಾರಿತಾ:
ದ್ವಾರ್ಣಿಕಾ ದ್ವಾರ್ಣಿಕಿ ಕಣಿ-
ಉತ್ತರಾ ಚೋತ್ತರಿ ಸ್ತಂಭತಃ ||
ಪಶ್ಚಿಮೇ ಇತ್ಯಧೋದ್ವಾರಾ
ಗುದಶಿಕ್ಷಾ ನಿಹೋದಿತೇ |

(ಭಾಗ. 4.24.9-10)

“ ಅಂತಿಪುರಂ ತು ಹೃದಯಾಮಾ...” (ಭಾಗ. 4.29.16)

(ಇಣುಗಳು, ನಾಂತರಾಷ್ಟ್ರಿಗಳು ಮತ್ತು ಬಾಯಿ ಇವು ಇದು ಎದುರುಗಡಿಯ ಬಾಗಿಲುಗಳು. ಎಡ-ಬಲ ಕೆವಿಗಳು ಎಡಬಲದ ಬಾಗಿಲುಗಳು. ಕೆಳಗಡೆ ಯಿರುವ ಗುದ-ಕ್ಷತ್ವಗಳೇ ಹಿಂಡಿನ ಬಾಗಿಲುಗಳು... ಹೃದಯನೆ ಅಂತಿಪುರಾ...)

ತನುವನೆಂಬುದು ಉಪಾಸನೆಯ ಇನ್ನೆಂಬುದು ಬಗ್ಗೆ ಹೀಗಿದೆ:

ధాతుగళీ సహ్యావరణ, అవ
ఎధిగళు నాడిగళు, మదగళు
యుఛథవగళు, సుశుమ్మానాడియే రాజవంథానా
తీ తనలురుహగళీ వనంగళు
మాతరిక్షును వంజరూపది
పూతకెగళీంబరిగశను సంచరిప తళమారా ||

(తరిచ. సా : 5.20)

త్యక్తా (స్వతంత్ర ఆనుభవవనమ్మ నైషువ కైగలిన సహ్యాలభాగ), జమ్మి
(కైగలిన సహ్యాలభాగ), మాంస, సేత్తరు, మజ్జ (శొబ్బు), మేదస్ము
(బొజ్జు) మత్తు ఎలుటు ఇవ్వ ఏలు ధాతుగళు: “త్యక్తా” జమ్మి మాంసం
రుధిరం మజ్జ మేదిఎస్మై ధాతవా”.

ఆనేక్కిందు 10 శియ దంగణనేయట్లు: దేహశ్యు కళ కైదువ రస – పసే,
సేత్తరు, మాంస, బొజ్జు, ఎలుటు, కొబ్బు మత్తు రేతస్ము, ఇవ్వ ఏలు
ధాతుగళు: “రసాస్మాజ్ మాంసమేదేఎకస్మి మజ్జ శుక్రాణి ధాతవః”. ఈ
ఏలు ధాతుగళీ ఈ వట్టిణిద ఏలు కొంచెగలు. నరనాడిగలే ఆడ్డరన్సైగలు,
కిరుదారిగళు, కాలుదారిగళు, రైపమద, యోవసమద, స్త్రీమద, విద్యుత్తమద,
అధ్యమద, కులమద, అన్నమద, అమ్మేగమదగళీంబ అష్టమదగళీ
ఎంటు మద్దత్తునేగలు. సుశుమ్మానాడియే వట్టిణిద రాజబిధి. రౌమా
వంటి శగరీచెద్దున. బంజరిశనాద ముఖ్యప్రాణినే నగరద శత్రుగళాద
పాతకగళమ్మ తరివ తథివార. ఇంథ మనోమంచిపద్మల్ని భగవంతరిద్దునే.
ఇదన్ను దాశరు కేళదరు: సహ్యధాతుగళీంద, సావిర సావిర సాడిగళంద
కూడిద తసుపనేషమ్మి కయ్య ముగివెనయ్య.

ఖవాసనేయ ఆనేక్కిందు బగీ:

ఇన్తశాంకాదిగళీ లష్ట్మీ-
వనితియరసన ద్వారమాలకే-
రెనిసుత్పురు, మనద వృత్తిగళీ పదాతిగళూ |
అనుభవివ విషయంగళీ వ-
ట్టిణిక బష్ట పసారిగళు, జీ-
వనె సువతక, కష్టగళ కృగోంబ తరి తానూ ||

(తరిచ. సా : 5. 21.)

ఇంద్రియాభివూధిగలోద సూయిఁజందార్చిగలు ఈ నగరద ద్వార పూలకరు. మంస్కిన సంకల్ప-వికల్పగళే శాచలు భట్టరు, ఇంద్రియాల మంచలక అనుభవిసువ కచ్చలి విషయగళే ఈ తట్టెడద బీదియల్లి మారలిక్కట్ట సరళు (కసార)గలు. జీవే ఈ అంగడియ వ్యాపారి. ఈ వ్యాపారియింద కమ్ఫద కష్ట కొల్పుత్త పురదేశియసాద భగవంత కృదయ మంటపదల్లి నేలిషిదానే. ఇదు తనువనేశిసువ మంక్షోందు బగీ. ఇదన్ను డాసరు తేలిదరు: ఈ అంగడియ సరళు కష్టగల సహిత తనువనేశిసి తయ్య ముగివేసయ్య.

మేలిన ఎరదు పద్మగల్ల బండ ఉపాసనేయ సుఉష్ట భాగవతదల్లి బందిదే:

పంజీంద్రియాథ్ర ప్రశ్నేషి

సమ్మాతువరూథకః

(భాగ. 4.29.19)

(పంజీంద్రియాల విషయగళే అంగడియల్లి చికిత్స మాలుగలు. ఏం ధాతుగళే ఇదర రచ్ఛాపంజరగలు.)

ఇన్ను ప్రశ్నివాగద నారాయణ బండికర అశ్వివగ్ర్యంథ “చూసే పూజావిధి” ఈ నగరద కేడూరి సుమమూలాడియ బగీగీ కోస చీళు చీల్లుత్తదే:

తకోఇత్తరూ తు నాదికా

సుమమ్మ రత్నీదీషితా |

ఉపాసతోర్ జనాద్రనం

కళీయరేకభూసతే ||

నైర ఒందనేయ లాడ సుమమూలాడి. సూయిఁన ప్రధాన ఉరణ వాడ సుమమ్మ ఉరణ ఈ లాడియోలగే తుంబ చీళుత్తరుత్తదే. భగవంత నైన్న ఉపాసనే మాడక్క సాధకన్నగే ఈ చీళకెన దాం గీర్జరపాగుత్తదే.)

ఈ ఉపాసనేయ ఇన్నెందు ముఖః

ఉరువరూక్రమనరమనేగే దక-

కరణగళే కన్న దిము సాలుగ-

భరవిదూరన సద్గులూరకే చిక్క మంటపవూ |

మరణ చీసువ త్వసగలు శా-

మర, విలాసిని బుద్ధి, దావేళి.

దరగే సాష్ట్రంగప్రణామగళే సుకయునగళూ ||

(కరిక. సా: 5.22)

ఈ కరిఱ భగవంతన ఆరమణే. కష్టు ఇంద్రియగళే ఈ ఆరమణేయ అలంకారద కన్నడిగళు, హీగే ఇదొందు కన్నడియ మహది: ముకుర మంచిద. ఉథిరాటివే చీసటేగే-జామరగలు. బుద్ధి యీ అంతఃపురద నాట్టి విలాసిని. దండప్రణామనే ఆవన కయున వికార ఆధ్వరా శయుననే ఆవస్థగప్రణామ సేనే. ఇంథ వ్యేభవద ఆరమణేయల్లి చిక్కువెంబ మంచిపద్మి భగవంత వికరిశుత్తానే. ఇదన్ను దాశర్థ ఇల్లి కాదిదరు: నిన్న వికారద ఆరమణేయాద ఈ తనువనేశిష్టి శయ్య ముగపేయ్య.

అపమణేయ ఇన్నెక్కందు బగీయ ఆనుసంధాన హీగిదే :

మారమణసరమనేగే సుమహా-

ద్వారవేనిసున వదనశోష్ట్రవ

తోరణ త్యక్తుగళు, కేతగళే వతాళేగళూ |

ఉథిరి నడెవంఘ్రిగళు జంఘేగ-

శిలరు ఎంధ్మోర్ధదర తిరగళా.

గారచుప్పురగేగళు. కేతగళ్లేదు కోణిగళూ ||

(కరిక. సా: 5. 23)

చూయియే ఈ ఆరమణేయ కౌబ్రాగిలు: గోపురధ్వర. విశిష్టేయే బాగలిగి బుగద తలరు తోరణ, తలేగూదలుగళే వతాళేగళు. కాలుగళు, నేషణాలుగళు, తైడి, నదు, హైట్రీ, తలే-ఇష్టు ఈ ఆరమణేయ పుహది మఱలుగళు. ఆన్నమయ, పత్రామయ, మనేశమయ, విజ్ఞానమయ, ఆనందమయ ఎంబ ఐదు కేతగేగళే ఐదు తోరణేగళు; ఇంథ సుందర వాద ఆరమణేయ మనేశమంచిపద్మి భగవంతనిద్వానే. ఇదన్ను దాశర్థ కాదిదరు — దండ కేతగ్గింద కుఛిద మఱదియ మనేయాద ఈ తను వనేశిష్టి శయ్య ముగపేయ్య.

హీగే దేఱ భగవంతన పట్టేణ ఎన్న తుదు ఒందు ముఖ. ఆరమణ ఎన్న తుదు ఇన్నెక్కందు ముఖ. ఇదు భగవంత పయాశిసున రథ ఎన్న తుదు ఉపాశనేయ ముఖనేయ ముఖ :

ఈ కరిఏరవే రథ, రక్తాచే శు-

వాసగళు, పుంధ్రగళు ధ్వజ, సిం

యాసన్లు జిక్కుశు, శుచుద్దియు కలక, శన్మసు |

వాత, గుణ దండక్రయగళు, తో

భాతుభ్రద్వయ కమ్మ జ్ఞ్ము, ము-

యా సవాత్కార్పుగళు దక్షణాగళీనిమువత్తు ||

(కరిశ. సార: 5. 24)

ఈ కరిఏర ఒందు రథ ఉట్టిఉట్టిగళీ కిరినికానెగళు. ఉంధ్రు పుంధ్రగళీ రాజచిహ్నాంకితవాడ ఖన్మత ధ్వజ భగవంతన్ను స్వరిశువు జిక్కువే అవన సింహాశన. వివేకస్తుంభీయేంబ బుద్ధియే ఈ రథద ముగులి. మనస్సే కదివాణి. గుణత్రయానే ముఖులు పట్టియునేగా. సతాకమ్మ దుష్ట మాగళీ రథవ ఎరుకు గాలిగళు. జత్కు ఇంద్రియగళీ చుచ్చుకొగి ఓఁ బల్ల కుదురేగళు. ఇంధ రథదల్లి మనేఁమంటపదల్లి భగవంతనిద్వానే. ఇదన్ను దాశరు శంఖిసిదరు: నిన్న దయఃఖద గాదియాద ఈ తనువ నేషిసి కయ్య ముగివేనయ్య.

ఈ దేహరథద ఉవాసనీయ బగీయన్ను మౌత్తుపేందలాగి లావు ఉప్పుషత్తుగల్లు కాణుట్టేవే—

ఆత్మానం రథినం విద్ధి

కరిఏరం రథమేవ జ

బుద్ధిం తు శారథిం విద్ధి

మనకి ప్రగ్రహమేవ తు |

ఇంద్రియాణి హ మానాకుః

విషయాంస్తేఁవు గోఽంఠాన్ ||

(కావుకే 1. 3. 3-4)

(ఈ కరిఏరవన్ను రథవేందు భావిసు, పరమాత్మనే ఆదర రథిక, బుద్ధి సాంధి, మనస్సు కదివాణి, ఇంద్రియగళీ కుదురేగళు. విషయ ప్రవంతనే ఆన్న ఓడాడ.వ తాణగళు).

భాగవత ఇదన్ను ఇన్నప్పు వివరసుక్కడే—

దేహో రథస్తుప్రంద్రయాత్తః
సంవత్సరవయోగతః ।
ద్వికమాజక్రస్తి గుణ-
ధ్వజః పంచాసాంధురః ॥
మనోరత్ని బుంద్రి మూకః
శ్యాస్తి దేహో ద్వంద్వకూబరః ।   (భాగ 4, 29, 18-19)

(దేహవే రథ, ఇంద్రియగళీ చుదులెగఁలు, వరుష-వరుష సందు
కోగువ వయస్సే ఇదర వేగద ఓటి. ఎరదు కమాగళీ ఇదర గాలిగఁలు,
వుళురు గుణగళీ ఇదర పతాకే. పంచ ప్రాణగళీ గాడియ చేలువు కేళ్ళ
సువ అంతశ్శుగఁలు. కృదయవే రథికావచ భగవంతన లేపిఁడు. సుఖ-
దయిగఁల ద్వంద్వవే నేఱిద అడ్డబట్టి-కుబర.)

కృదయ మంచిదద్లి భగవంతన ధ్వనేద బీయస్తు మామారాయ
సోయనివత్తు త్రస్తాపిసిది:-

ఉత్తం విపూర్కం పరమేత్కై భూతం
యత్తో ప్రందోకం ప్రదవధ్వంశఫువు ।
తత్తుషి ఉత్తం గగనం వితోకః
తస్కిన్ యాదంతస్తుదువాసికవ్యవు ॥

(ఈ దేహవేంట పట్టిజద వాధ్వదల్లి కృదయశమలవేంబ భగవంతన
పుట్టి వానేయిదే. ఇదు పొదద లేఖ తట్టిద పవిత్ర తణ. ఆ కమలద
సంఖ్య పుట్టి కృదయాకాశిదే. అల్లి భగవంతనిద్వానే. అవనస్తు అపాపనే
వాది ఒలిశేష్టిఁడు)

సారాయిత్తా పండికరు ‘యోగదిపిల్లా’ దల్లి ఈ ఆరాధనేయస్తు స్ఫుర్తి
గొంధించుఁదిరి:-

దృతో పద్మహిష్మ రాసీనం
అందశోఽజ్ఞలప్రభవు ।
సంఖావ్య చూపోవ్య సాదాశ్వద్యైప్తి
అంజేదభోగంధపుష్టుక్షేపి ॥   (యోలి. ది. 3.5.)

(అదిషువ సంక్రమణకే బేళగువ భగవంత హృదయశమలద ప్రితిద్వా ఆసిననాగిద్దానే. అవనస్తు అధ్యో-పాచ్యగోళందే, గెంధ పుష్టగళింద అచ్ఛిసబేచు.)

“మానస పూజావిధి”యుల్లి ఇదన్ను ఇన్నుస్య ఏవరవాగి ఒట్టిసిద్దారే:-

వరీష్టాపి రక్తుమండప్రో
పిభూతి తక్క, వేతలమ్మ |
ఆనంకకాంతికాంతసనో—
మణించ్చువాలికాస్త్రరూ ||

(ఈ ఒళబగీయల్లి దివ్య మంటపమైందు సుందరవాగి కంగొళశుభ్రదే. రుగ్యగుగిసువ అసంఖ్య వాణిగఁ వాలీయింద ఈ మంటప బేళగుత్తుదే.)

ఇకూపి రక్తునిముఁతం
సరోవరం మనోరమమ్మ |
సుకీన్రమజ్ఞవజ్ఞదం
వికశ్వరం విరాజతే ||

(ఈ మంటపదల్లి మనోరమాద మణివుయు కమలవిదే. అర్థాద ఎసళుగళింద ఇదు కంగొళశుభ్రదే.)

విప్రాప్తుతాం జ దభ్యతాం
పరస్య వేతత్తుభోతతామ్మ |
పుంశ్య మధ్యశంస్తితాం
మనిషిణికి త్రుతాం స్ఫుర్తిన్మ ||
ఉపాచారంతి యానో గుణానో
తదేతదుక్కుమోక్కుమమ్మ |
కృదంబిజం దివాకర—
స్తుకారదిధితిజ్ఞలత్తో ||

(నారాయణ త్రుతియల్లి జ్ఞానిగఁలు ఇదన్నే విప్రాప్తు (వాప్సుత్త విల్లద్దు), దభ్య (సమ్ముఖవాదద్దు), పరవేత్తుభూత (భగవంతన ఆవాసస్థాన),

మక్కు పురవుధ్యసంస్కృతి (దేహవేంబ పురద మధ్యదల్చిరుపంథదు) – ఎందు నొనా బగీయల్లి లేకఁట్టారె. ఉత్కువేళైత్తు మాపాద ఈ క్షేదయ కమల ఘర్యునంటే ద్రుకాకమానవాగా ధ్వానిగేఁజెరవాగుత్తుదే.)

అమువ్య కఁఁఁ కాపుటో
సుదీప్త రక్క విష్ణు రఘు |
జకాస్తి తత్తు ఉరకి పువ్వాన్
అధిష్ట తోకు తేంభనమ్ ||

(ఈ కమలద నడువిన కేఁకెదడ్డు ఫలభుమిన ముత్తున సింకాసనపాది. చీలువిన నేలియాద ఈ క్షేదయ పీఠదల్చి భగవంత ఆధిష్ట తలాగిభ్రానే.)

ఈదు మసవేంబ మంచినదల్చి భగవంతన్ను కుడిసుకేందు తనువన్ను అవసగించున విధానె. ఈ మానసపూజెయల్లి ఈ లేంపేప్పు పట్టుణవాగి, అరవసేయాగి, రఘవాగి-జలవు బగీయల్లి భగవంతనిగి అసీతవాగుత్తదే. ఎల్ల బగీయ, అసుణవన్ను మసస్తిన్నడ్రిసికేందు దాశరు రాదిదరు: “ఎన్న తనమనేఁప్పికి తయ్య ముగివేనయ్య”.

ఈ రీకియ ఉపాసనే మనుష్యరిగి పూత్ర సీమితపట్ల. బ్రహ్మదిత్య దేవకీగాళు తన్న కడియ బాటన్ను భగవంతన సీవేగి ఏఁసలట్టిధ్వారే ఎన్న క్రుదే ముందిన మాతు: “మనజజ-భవ-సురమునిగాళు భజసువ ఫలమహిమసే”

మన అంటే నిఱు. పనశడ అందరే నీఁఁప్పిల్లి తఁట్టువ తాపరే; ఇల్లి భగవంతన సాభికమల, ఆదరల్లి కఁట్టిద బ్రక్క వనజజ. భవ అందరే దుఁడ్రీవరు.. అనంతర ఎళ్ళ సురరు మునిగాళు బ్రక్క-రంద్రు, ఆవర అనంతరద ఇంద్రాది సురరు, సారదాది మునిగాళు కుడ భజసువ, సీపిమవ, ఆరాధి సువ ఫలమహిమ భగవంత.

ఈ పూణిగే ఇన్నెమ్మిందు ఆధ్యాత్మ కేఁటాడుక్కుదే; మనజజభవరాద అందరే బ్రహ్మసంభవరాద ఎల్ల సురరు మత్తు మునిగాళు. అంతు సమస్త జీవకోటియింద పూజితనాద భగవంతనే, నిన్న పాదలేరగలేన్న తిర. బ్రహ్మదిగాళు నులుచద నిన్న మహిమేయ ఎక్కుర తిలు తలే తన్న తాసే సకజవాగి బాటి: “నశే మహిక్షుమన్మత్తువంత”

“తనవు నిన్నదు, జీవనవు నిన్నదు” ఎందు భగవంతనిగి తన్న తను మనగాళన్న పిసిద మేలే, ఇదు అవనదే మనే ఎందు తిలద మేలే ‘సాను’

ఎంచ ఆజంశార తలేయేతు వుదు సాధ్యవిల్ల. ఈ ఆరివై బరువ మున్న ఎత్తద్దు తిర ఈగ నిన్న పాడక్కురగలి. వామనసాగి బంధువాగ దాని నీడువ కమ్మ నింద ఎత్తద్దు బలియ కలే నీను కీవిక్కమనాదాగ బాగిదంతే నన్న తలేయల బాగలి. నన్న తలేయ మేలే నిన్న తృపాది రష్ణేయిరలి.

వేఁదల సేఁల్లినల్లి బంద మానసశుభేయ వివరణయే ఎడసేయ సేఁల్లు:-

లింగ దేహవేంబ పవళి కృంగరిసి
అంగవ నినగి కాణోకియ నీడువ
మంగళ మూరుతి అంగనే సహిత భు:-
జంగతయున ఎన్న శంగాగుక్క నవీయో ||

నీను కుళితువ గభ్రగ్గుక మనస్సు. లింగదేహనే ఆదర సుక్కువొళి, మంటిదవన్ను సింగరిసిదంకి ఈ పోలియున్న సింగరిసిద్దీనే-బారియ్య ఈ గభ్ర మంటపద్మల్లి నేలథు-ఎన్న త్వరీ దాశరు.

ఈ పద్మద కైన్నెలియల్లి శంఖాగ వేఁదల పద్మశ్శే ఇన్నెన్న ఒందు యేఁక ముఖు బంతు. మనవేంబ మంటిప ఎందరి బరియ అంతఃకరణద వంటిప అల్ల. ఛళబగీయల్లి ఎరడు బగీయ మనస్సు ఉండ్చు. ఒంది జడవాద అంతః కరణ. ఇన్నెన్నెందు జీవస్థరూపనే ఆద చెన్నెయివాద మనస్సు. లింగదేయ జీవస్థరూపశ్శే అంటికొండిరివ ఆవరణ. ఆదు అంతఃకరణద పవళయాగ లారదు.

ఆత్మనిగి సుక్తి కేండిరువైదరింద ఆత్మస్ఫురూపవాద మనస్సిగి దవళయాగ బల్లుదు.

ఆదరింద దాశరు ఆధ్యాత్మిక్కుడ ఆశ్చే ఇందు కీర్తి కేళుత్తరి:- నన్న ఆత్మదేశలగి ఆంకంాత్మనాగి, బింబరూపనాగి నీసిరువే. “బింబించి వ్యక్తి బింబోకస్తి”. నన్న జీవదోషగి జీవద జీవవాగి నీంకరివే: “జీవాంతయామహేశో విశురాత్మనావా ప్రకీర్తితః” సాష్ట్రస్ఫురూప వాద చెన్నెయ మనవేంబ మంటిప రష్ట, నిన్నను ఆల్లి ఆరంధిసుత్తేని. లింగ దేహవేంబ ప్రద్రష్టిణశఫవన్ను సింగరిసి నినగి సుక్కువరియుత్తేని. నన్న మనవేంబ సాష్ట్రిగి గొఱిరనాగు బారియ్య.

బాష్పోందియవాద మనస్సు ప్రాక్కుతవాదద్దు. ఆదు ఆప్రాక్కుతనాద భగవంతనన్ను కాణలారదు. ధ్యానద్మల్లి కాణువ ముంక్ర కూడ మనస్సు

నిమ్మాసిద ముఖటియి కేలరెతు భగవంతన సహజరథ ఆళ్ల. కేలరెగి రాణువ రథ కీలుమయి. ఒళగి రాణువ రథ నునేశ్వరుమయి. నమ్మ స్వరూపనే ఆద అప్రత్యక్షత మనస్స మాత్రవే భగవంతనన్ను సాక్షాత్కరిసబల్లుదు— కీగి ధార్మనద మజలినల్లి మనవేంబ మంటిప ఎందరె అంకఃకరణవేంబ మంటిప. సాక్షాత్కారురద మజలినల్లి మనవేంబ మంటిప ఎందరె స్వరూపమనవేంబ, సాక్షింద్రియవేంబ మంటిప. ఈ కేంద్రేయ మజలినల్లి నింతు దూసరు ఈ ధార్మన్న కాకిదరు ఎన్న పుద్యే సాక్షి:— ‘లింగదేహవేంబ ఈపు కృంగరిసి’ ఎన్న వ మాతు.

నమ్మ కట్ట గి రాణీసువ ఈ దేహ స్కులదేహ. ఇదరొళగి ఇన్నెశ్వరందు సాక్షిందేహ ఉంటు. ఇదన్ను యాతనార్థిర ఎన్న తారీ; అన్నిరుద్ర కరీర ఎన్న తారీ. మృతనాదాగ స్కులదేహ బిడ్డుకోగుత్తదే. యాతనా దేహదింద ఆక ఉళయుత్తానే. స్వగ్రా-నరకగఁ కంజార, పుణ్య-పూషగళ భీంగ — ఈ యాతనా కరీరదిందలే. ఇదరొళగి ఇన్ను సాక్షింపవాద జీవనిగి అంపికొండిరువ ముఖరెయి ఒళుంగి ఒందిదే. ఇదే లింగర్థిర. యాతనేయ కరీరవన్న రాళచికొండు జీవన్నుర్తునాద ఆత్మ సత్యలోకదల్లి వేశాక్షేద సరది కాయువాగలు ఈ లింగదేహ అవనన్న సుత్తికొండే ఇరుత్తదే. ఇదరొళగి ఇరువంథదు జీవన స్వరూపదేహ. వేశాక్షేదల్లి ఉళయువంథదు ఇదు మాతు. ఈ స్వరూపదేహనే ఇంద్రియవాగి మనశ్శ్వరి ఎల్ల క్రియేగఁన్న మాచబల్ల ఆనుభవిషయుల్ల సాక్షి ఆదన్న ఇల్లి “మనవేంబ మంటిప” ఎందరు.

స్వరూప మనస్సిగి మాత్రవే భగవంత గేంజంశుత్తానే ఎన్న వ మాతు ఖండనష్టునల్లి ఒందిదే—

ఆత్మింద్రియమనోదయుక్తం

భీంగేత్తుక్షుయమ్రసీషణక ||

(రథలక 1, 3, 4.)

(స్వరూపభూకవాద తంద్రియ మనస్సుగాలింద కుడిద జీవనే భగవత్త సాక్షాత్కారుద ఆనందవన్న ఆనుభవిషయుల్ల ఎందు జ్ఞానిగలు కేళుత్తారీ.)

ఉపనిషత్తున ఈ వాక్యశ్శే ఉపాసనేయ ముఖదల్లి ఈ ఆశ్వివ ఆధ్య వన్న కేంద్రిసిశేష్టవరు వామన సండికాజాయఁరు. ఇన్ను పుట్టి వాగద ఆవర ఆశ్వివ వ్యాఖ్యానదల్లి ఒందిలువ చక్కని ఇదు:— “స్వరూప భూక్షేరింద్రియ్యుమానసా చ ధార్మనయేగే సంస్కితం నిత్య మఱి భీంగేత్తుక్షుయః”.

లింగకరీరద స్వరూపవన్ను భాగవత కీర్తి వివరముత్తుడి :-

ఏకం పంజవిధం లీంగం

త్రివృత్తా షేషదశవిశ్తురమ్ |

ఏష జేతనయాఽయుక్తోర్ముఖి

జీవ ఇత్యభిధియతే” || (భాగ 4. 28. 76)

(ఒందే ఆద లింగకరీర పంజజల్లు నేంద్రియగళ, పంజకమేంద్రియగళ పంజపత్రగళ క్రియేయన్న మాట. పుదరింద, పంజవిధ ఎన్నుకి తొండిదే. శ్రీగుణవుయాద ఈ లింగకరీరదల్లి సమక్షైరూపించ పంజపత్రగళ గళు, దతీంద్రియగళు మత్తు మఱల మనస్సు కీర్తి కుఠినారు అంగగలు సేరికొండివే. ఇదరింద ఆప్యక్రమాద జీతనవన్నే జీవ ఎన్న త్వరీ)

కీర్తి ఆక్షయస్వరూపదదల్లి నేలసిద బింబరూపిగే ఈ సూలదేహిద అంగాంగగళైల్ల అపిక ఎన్నుత్తుడి ముందిన సాలు : అంగవ్ నిన్ని కాణికియ నీఁఁడువే.

కరీరపూ అంగ; కణ్ణ కిఫి ముంకాద అవయవగళూ అంగ: “అంగం కరీరికవయవే”. ఈ అంగవన్ను నిన్ను డట్టుజవాగి, నిన్ను అరమనస్యాగి, నిన్ను రథవాగి నిన్నగి అపికిద్దుయుతు. ఆప్యే ఆల్ల బందేబందు అంగవన్ను ఆదర పరిశరవాగి నిన్నగి కాణిక ఒప్పిసుట్టేనే. ఏకేందరి నినే ఇదర ధని. నాను ఒక్కులు. ఇల్లియ బేటియైల్ల నిన్నగి అపిక.

ఈ అంగగళన్ను యావ రికియల్లి భగవంతన పరికరవాగి అంగాసనే మాచబేచు ఎన్ను పుదన్ను కరిశథాప్యతసారద కైన్నెలియల్లి నాత్త కొందే పుస్తరవాగి చండిష్టేవే. ఆదేబువన్ను సంగ్రహిసి దాశరు ఒందు మాంగనల్లి మఱునుడము : “అంగవ నిన్ని కాణికియ నీఁఁడువే”.

ఈ అరమనిగే భగవంత బందాగ అవనెబ్బునే బరువుదల్ల; అరస బందాగ అరసియరు జక్కిగిరబేడవే ఎన్నుత్వార్థి దాశరు:-

మంగళ మంగలంత అంగన సహక భు—

జంగాకయున ఎన్న కంగాగుత్తువవియో ||

కుండలినయ తేవ సంశువ్యాద మఱలక తందు సహస్రరదల్ల దేంబిభీ, నీఁఁతాగి భగవంతన సాక్ష్మాతశ్చర సన్నిహిత. ఆదశేందే ఆవను భుజంగకయన. అంధ రంబ ఒళగళ్లుగళగి గ్రిజరవాగుపుదే ఒందు వంటిక్కున. ఆనంద

రాజవనాద ఆ మంగళ ముఖరుణయన్న కాణఃపుదే ఒందు అశ్వివే ఆసందద క్షైల. నయనే మంగళ ముఖరుణ నారాయణ; భైలగభల్చి అంగనీయరాద త్రీదేవి-భజదేవియరు అవనన్న ఆలంగిసి నింతిష్టురే ఇదు సాధక కాణ బయమువ భగవంతన రాజవ

ఇన్నొక్కందు బగీయ ధ్యాన వూడఃవవరుంటు; కైశేయల్లి త్రీదేవి; ఎదేయల్లి త్రీవష్ట ఉష్ణయాగి లష్టైదేవి ఇష్ట రవాదేవియదే ఇన్నోరఁ రాజగఱ. తక్కువదిపిరాజదల్లి త్రవిత్రమ పండికాచాచాయురు ఇదన్న స్ఫురపది సిద్ధురే: “అంకం త్రీతా త్రీః। వష్టై ఉష్ణైభూతా లష్టైః”

త్రీరాజదస్తే ఇన్నొక్కందు కేసరు హ్రీ. నారాయాణిహనివక్తు ఈ రాజవగభన్న హృ మతు లష్టై ఎందే శరేదిదే: “హృత్సు ఈ లష్టైత్సు పత్సుత్”.

త్రీ-భజ ఎందరేను? త్రీ-లష్టై ఎందరేను? హృ-లష్టై ఎందరేను? రాజ కలపాదరూ మంగళరుషపించయాద ఆంగనే చంపద అల్లవే? ఆదరింద, ఆంగనే సమిత బారయ్య, బందు కంగళగుక్క వవియుయ్య, ఎందరే ఎల్లవన్నొక్క హేళిదంకాయితు.

త్రీ మత్తు భజరాజగళ ధ్యానవన్న నారాయణ పండికరు ‘మానవ పూజాచథి’ యల్లి సిరిషసిద్ధురే:

పయోచి కస్యకాధరా—
కరావగూఢ మధ్యమమ్ ||

(కథల కస్యైయాద త్రీదేవి మత్తు భజదేవి కృయిందష్టి హితిద తేళు సాధువిన నారాయణవన్న, ఓ నన్న వ.నచే, సేనేయత్తరు.)

కృయల్లి కవ.ల హితిదు సింతిరువ త్రీ-భజరాజగళ ఇన్నొక్కందు బగీయ ధ్యానవన్నొక్క ఆవరు నిరిషసిద్ధురే:-

త్రీయోదయ ద్వినాకర—
వ్రజత్రియూ సిత్తేవత్సు |
తథ్యైన జూలులీ లఘువ
దరినక్కణై యూ భువా ||

(సంయాఫరుగళ వేళక్తువే అదిసిబందంకి బేళగువ త్రీ దేవి ఒందిడే. సీలవచేయింథ చేలుచాంతయ లీలావాయియాద భజదేవి ఒందిడే. ఓ

నన్న మనమే, కమలవాటియరాద (ప్రవేష్టికిభిషద్యాయా) ఇవర నడువే
సింత సారాయణనన్న స్తురిశు.)

ఆజాయా మధ్యరూ తంత్రసార సంగ్రహదల్లి తీ-భూరిబగెళ ధ్వని
వన్న ఇదే రీతియల్లి నిదేఫిసిద్దురే. తీ మత్తు లష్ట్రోరిబగెళ ధ్వనిద
బగియాన్న ఆజాయారే దాష్టదక సేష్టోత్రదల్లి తిసిద్దురే:-

జాంబునదాంబరాధారం
నితంబం చింత్యవిశితు : |
స్తుతమంజే రథంవీకం
ఆరూథం జగదంబయా ||

.....

స్తురణైయమురో విషోభ్యో :
ఇందిరావాస ముత్తమ్యో : ||

(కథనాగి తైటిష్టరువ మిసుని బణ్ణద పట్టిష్ట
మేలి బిగిదిరువంథ హోన్న నడుదార
జగద కాయి తీదేవియాసనం జగదోజేయ
నారాయణన తోడేయ నేనేయబేళు.
కాయి లష్ట్రోదేవి నేలేనింత తీదరియ
ఎదేయన్న ఉక్కమరు నేనేయబేళు.)

ఓగే సారాయణన జకీయీ తీతక్కుద ఉపాసనేయుఁ నడేయబేళు.
ఏకెందరే అదు వేషికైశాధనేగఁల్లి ఒందు: “తీయం వసానా అమృతక్తువ
మాయుస” . అదరే ప్రక్కేఇవాగి అల్ల, భగవంతనన్న తీషక ఎందు ఉపా
సనే మాడిదరే ఇబ్బర ఉపాసనేయుఁ ఆయితు. అదన్న “అంగనే సహిత”—
అంగనేయింద సహితవాగి—ఎందు దాశరు సంబిసిద్దురే.

ఆజాయా మధ్యర తీశ్తుకి ఈ విషయదల్లి స్పృష్టివాద బేళు జీల్లు
త్రుదే:-

విక్కు-శ్శితి-ప్రశంస-సగా-మకావిభూతి-
వృత్తి ప్రకాత-నియమావృతి-బంధ-మోష్మా : |

యస్తా అశాంగలవనూక్రత లూజీంతా సా
తీయుఁతో కట్టాడ్కు బలవత్క్షజతం నవూమి ||

(జగద ఇరువు—నేణిష్టవు—హచ్చు లసిరియ యోగి
బాళి—తిథు—నియమనవు అంకులు నుంధ నోక్కు |
యాన రమెయ కడేగణ నోటిశేయిల్ల నిఁయుతినుదోఇ
అంధనాగు తన్న మేలు నోటిదింద బలవిన కరిగే
ననునం ||)

లష్టియ శ్వాస్యస్తియిందలే వోక్కు లభ్యవాగుక్కుదే ఎంట మాతన్న
ఈ స్తుతి స్వస్థవాగి సారుత్తదే. ఇల్లి ఒందు వికీనవిదే: ఇదర జేశరు తీ
స్తుతి. ఆదరే ఇల్లిరుపును తీదేవిగు బలనిఇంవ కరియ స్తుతి. ఇదు
తీస్తుతియా దౌధారుల కేవల తీతక్కుద స్తుతియల్ల; అంతకే: తీదః
యాద కరియ స్తుతి. కేగే ఇదన్న ‘తీస్తుతి’ ఎందు కరిదు, స్తుతియ
ఖద్దక్కు తీపకయాద కరియ నమనవన్న సంయోజిసి ఉపశంకార
మాఁడవ మూలక ఆజూయారు తీతక్కుద ఖవాసనేయ సరయాద విధాన
వన్న నమగే శోరిసికేలట్టిద్దారే.

ఆజూయారే గీతాభాష్య—తాత్యాగశల్లి ఖదాకరిసిద అనేక కృతి
వురాగుఁడు ఈ మాతన్న స్పుటిఫడిసుక్తవే:-

ఉపాశ్య తాం తీయనువ్వుక్క సంజూలం

భక్తాత్మ మతేష్యుఁ ముంజ్యతే సవచంధ్యేః |

(సామవేద, ఆగ్నినేత్యశాపి)

(అవ్యక్తానామకళాద తీదేవియన్న భక్తియింద ఖవాసనే మాఁడవ
సరను ఎల్ల సంశార బంధనగళింద బింగడిగొళ్పుత్తానే)

ఉపాసితా ముక్తిదా స్వేష ఏవ

య్యస్మీతానా జగతోఇ విష్ణుపత్తీ

(జగత్తిన ఒడకయాద లష్టియన్న విష్ణుపత్తీ ఎందు ఖవాసనే మాఁడ
దరి ఆకే సంతుష్టాగి స్మిత్రదల్లి ముక్తియన్న కరఁఁసుత్తాఁ.)

జాల్కాత్మ శ్రీయం తక్కురమం

తక్కుఁం పురుషోత్తమనూ |

విజ్ఞాయోధాసతే నిక్షేం

తే రీ యుక్తి తమా మతాః ॥

(పరమ త్రుతి)

తీర్థమహాత్మ అవళగు కీరియ తత్త్వవాద నారాయణనెన్ను ఆరితు
తీదేవియన్ను అవళగు దశయీందు నారాయణనెన్ను జీవాగి సిరంతర
ఖపాసనే మాయవవరు శ్రీకృష్ణయీగసాధకరు. —ఎందరీ

విష్ణునా సుహితా ధ్వనితా

సాధపి తుష్టిం పదాం వ్రజీతా ।

అన్యథా తు పునర్విష్టాంతిః

తీపతిత్వేన జింతనమ్ ॥

అష్టవ్రమేధ కెక్కవ్యం

ఇతి ముక్తిశ్చరాద్ భవేతా ॥

(పరమ త్రుతి)

(విష్ణువిన జతిగియే, విష్ణువత్తియీందే ఆశేయన్న ధ్వనిసువుదు ఆశేయచ్ఛ్వాన ఖపాశనైయ దారి. ఆశేయన్న స్వతంత్రవాగి ఖపాసనే మాకిదవరు ఆశ్చర్యందలే ముక్తి పడేయునంతిల్ల. ఆనరు కొడ కేవలే గాదరిక అంధ మదామహిమాళాద తీదేవిగు దశయీందు నారాయణన్ను అఖండవాగి ఆరాధిసియే ముక్తి పడేయబేశు. ఆదరింద స్వతంత్రవాగి కేవల శ్రీకృత్త్వద ఖపాసనే శ్రీవల్మిసిద్ధియ విలంబక్షణ్ణే శారణవాదితు.)

పురాణమ్ ఇదక్కే సంవాద నుండియుక్తుదే :

తీర్థి సుత్రష్టా కరేసేష్టోఽం

గమయేతా ప్రశ్నమేధ తు ।

అత.ష్టా తదకుష్టిం జ

తసాత్తా ధ్వనియైవ సా సదా ॥

(తీదేవి ఒలిదరీ కరియుఁ బీగ ఒలియువంతే మాచుక్కుఁ. ఆవలు మునిదరీ కరియుఁ మునివంతే మాచుక్కుఁ. ఆదరింద అవళన్న భగవంతనే జకేగి ఖపాసిక ఒలిసిశొచ్చబేశు.)

ఒట్టు తాత్పయిః ఇష్టః :- కేవల శ్రీకృత్త్వద ఖపాసనైయీంద
తీదేవియు తుష్టాగుపుదిల్ల; కరియు తుష్టాగుపుదిల్ల. ఆవలన్న
జగద తాయి ఎందు తలదరి సాలదు; తీకరియన్న జగద తండ్రి ఎందు

ಇಳಿಡಾಗ ವೂತ್ತನೆ ಅವಳಿಗೆ ನೇಚ್ಯ್ಯಾ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅವಳು ವಿನ್ಮುಕ್ತಿ—ವಿನ್ಮುಕ್ತಿದ್ವಿರ್ಪಿ ಎನ್ನು ವಿಖಾಸನೆಯು ಸಂಯಾದ ದಾರಿ. ಅದನ್ನೇ ಧಾರಣು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದರು: “ಅಂಗನೆ ಸಹಿತ ಭುಜಂಗಶಯನ ಎನ್ನ ಕಂಗಳಿಗುಳ್ಳವರ್ವಿಯೆಂ”.

ಇಲ್ಲಿ ಒಂದು ರಹಸ್ಯ ಉಂಟು:— ಈ ಇಡಿಯ ವಿಶ್ವ ಹದಿನಾರು ಕಲೆಗಳ ಸಮಾಷ್ಟಿ. ಹದಿನಾರನೆಯ ಕಲೀಯೆ ಜೀವ. ಅವನಿಗೆ ಸುತ್ತು ಬೇಲಿಯಾಗಿ ಹದಿನ್ಯೇದು ಇಡಕಲೆಗಳು:— ಶ್ರದ್ಧೆ (ನಂಬಿಕೆಗಳು) ಆಕಾಶ ವಾಯು ಅಗ್ನಿ ಜಲ ಭೂಮಿ (ಎಂಬ ಪಂಚಭೂತಗಳು); ಇಂದ್ರಿಯಗಳು, (ಬದು ಜ್ಞಾನೇಂದ್ರಿಯ ಮತ್ತು ಬದು ಕರ್ಮಾಂದಿರು) ಮನಸ್ಸು ಅನ್ನ (ಆಹಾರ) ವೀರ್ಯ (ದೈಹಿಕ ತಕ್ತಿ ಇತ್ಯಾದಿ); ತರಸ್ಸು (ಅಲೋಚನೆ); ಮಂತ್ರ (ವೂತ್ತ); ಕರ್ಮ (ಕೃತಿ); ಲೋಕ (ಅನ್ವಯಿತಿ); ಸಾಮ (ಹೇಸರಿ:—ಕೇಳಿ).

ಈ ಹದಿನ್ಯೇದು ಬೇಲಿಗಳ ಅವರಣದೊಳಗೆಯೇ ಹದಿನಾರನೆಯ ಕಲೀಯಾದ ಜೀವದ ಸಂಖಾರ ನಡೆದಿದೆ. ಹದಿನ್ಯೇದು ಇಡಗಳು-ಹದಿನಾರನೆಯ ಬೇತನ ಸೀರಿ— ಈ ಹದಿನಾರರ ವೇತನವೇ ಜೀತನಾಚೈತನಾತ್ಮಕವಾದ ಜಗತ್ತು. ಇದರಾಚಿಗೆ ಇಗತ್ತಿನ ತಾಯಿ ಶ್ರೀದೇವಿ ಹದಿನೇಳನೆಯ ತತ್ತ್ವ. ತಂದೆ ನಾರಾಯಣ ಹದಿನೆಂಟಿನೆಯ ತತ್ತ್ವ.

ಹದಿನ್ಯೇದು ಇಡ ಬೇಲಿಗಳನ್ನು ತಕ್ತಿಸಿದ ಜೀವ ಹದಿನೇಳು-ಹದಿನೆಂಟರತ್ತ ಮುಖ ಶರೀರಸಬೀಕು. ಹದಿನೇಳರ ಒಕ್ಕಿಗೆ ಹದಿನೆಂಟನ್ನು ಫ್ರಾನ್ವನೂಡಿ ಸಾಕ್ಷಾತ್ತ್ವರ್ಥಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಹೊರತು ಹದಿನೇಳನ್ನು ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಬಿಟ್ಟು ಹದಿನೆಂಟಕ್ಕೆ ರೂಪಾಯ್ದು, ಸಾರುವ್ಯಾದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ರೂಪಿಯೆ ಹದಿನೆಂಟನ್ನು ಮರಿತು ಹದಿನೇಳರ ಉಪಾಸನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಜರವಾಸಿದಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವುದೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಹದಿನಾರನೆಯವನು ವೂಡಬೇಕಾದ ಹದಿನೇಳು—ಹದಿನೆಂಟರ ಸಂಯುಕ್ತ ಉಪಾಸನೆಯನ್ನು ಧಾರಣು ಸಾರಿದರು:— “ಅಂಗನೆ ಸಹಿತ ಬಾರಯ್ಯ”. ಬಂದು ನಿನ್ನ ಮಂಗಳ ಮಾರುತ ತೇವರಯ್ಯ. ತೇವರ ಕಂಗಳಿಗುಳ್ಳವರ್ವಿಯಯ್ಯ.

ಇಲ್ಲಿ ‘ಕಂಗಳಿಗುಳ್ಳವರ್ವಿಯೆಂ’ ಎನ್ನು ವೂತ್ತ ವೂತ್ತ ಮಾರು ಮಾರು ಮಜಲಿನಲ್ಲಿ ಭಗವದ್ವರ್ವಾದ ಬಯಕೆಯನ್ನು ವೃತ್ತಪಡಿಸುತ್ತದೆ:— ಹೊರಗಳ್ಲಿನ ದರ್ಶನ, ಒಳಗಳ್ಲಿನ ದರ್ಶನ ಮತ್ತು ಸ್ವರೂಪದ ಶಢ್ಣನ ಸಾಕ್ಷಿದರ್ಶನ.

ಶಿರುಮಲೀಯ ಶ್ರೀನಿವಾಸನ ಮುಂದೆ ನಿಂತು ಧಾರಣು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ:— “ಎನ್ನ ಕಂಗಳಾನಂದವೀಯೆಂ”, ನಿನ್ನ ಎಷ್ಟು ಯಾತ್ರಿಕರಿಗೆ ಹೇಗೆ ಹಾಗೆ ನಳಗೂ ಬರಿಯ ಶ್ರೀಮಂತಿಯಾಗಿ ಗೋಚರಿಸಿದರೆ ಸಾಲದು, ಚಿನ್ನಯ ಮಾರುತಯಾಗಿ

మంగళ మూరుణయాగి నన్నెదురు బందు నన్నె ఈ హోరగణ్ణిగే ఖుక్కన వైఎసు.

ఇస్టే సాలదు: నాను ఇల్లింద తెరథద మేలు నన్నె మనద గుడి యల్లి మంగళమూరుణయాగి బందు నన్నె ఒళగణ్ణిగే గోచరనాగి ఖుక్కన వైఎసు.

శైలనెయదాగి—నన్నె స్వరూపేంద్రియల్లే, సాక్షీయ అశ్విగే నన్నె కల్యాణతమ రాబదింద గోచరనాగి అపరోక్షసాగు. అదరింద స్వరూపా సందానుభవద నిక్షేప్తవనన్నె కురుణేశు. అదచ్చావుగి ఓ తీవ్రివాస, తీవ్రిసుకుతనాగి బారయ్య వేంటిరెము: “యతా తే ధివం కల్యాణతమం తతా తే దక్కామి”.

‘కంగళగుక్కనవియో’ ఎంచ నూతనాల్లి సూళితవాద ఒళగణ్ణున దత్త సవన్ను ముందిన పద్మదల్లి స్వప్నవాగి యోఃతారై:-

కదగ శిరుగెజ్జీ వేండెగిందలోప్పువ
ఖుఙుగే ప్రితాంబర తరళ కొస్తుభ్రు !
ప్రిదిద తంబు-జక్కు చణుకుండలదింద
కదల తయన ఎన్న హృదయదోళగే నిల్మియో ||

కృయల్లి కడగ (ఒళ), కాలల్లి శిరుగెజ్జీయ సరపణి అభవాగగ్గర మత్తు నెండి (అందుగే) ఇత్తుగళిందోత్తువ రాబద. పీతాంబరద ఖుఙుగీ ఖుట్టిరాబద. శైలరల్లి తరళశాంబియ కొస్తుభుమణియ కార శైట్టిరాబద. మేలినిరడు కృగళల్లి తంబు-జక్కు హిదిద రాబద. శివియల్లి మారర శుండలదింద బేళగువ రాబద. ఇంథ ఛెలువ రాబదింద, ఓ కదల తయన కృష్ణ, ఎన్న హృదయద కదలేశగు నిల్మియో.

వాస్తువవాగి శిరుగెజ్జీ ఎన్నప్పుదు కలవు ఆభరణగళన్ను యోఃతవ కటు. శైలరల్లి గీజీసర, సేంటిడల్లి గీజీయ డాబు. కాలల్లి శింకిషిసన కాలీజీ. ఇప్పల్లప్పు శిరుగెజ్జీ. ఇదన్నే సంస్కృతదల్లి ‘క్షుద్రఫంటికా’ ఎందు కరియుతారై.

కొస్తుభుభ్రు విశేషణవాగి బంద తరళ ఎంచ పద్మా తుంబ జీచిక్కె ప్రాణివాదద్దు. తరళ ఎందరి తలకలనువంథదు; ప్రకాశమానవాదద్దు ఎన్నప్పుదు ఒందు ఆథర. ముత్తున సరద నుకువిన నాయకమణి ఎన్ను

ಇದು ಇನ್ನೆಂದು ಅಥ್ರ : “ಹಾರವಂಧೀ ಸ್ವಿತಂ ರತ್ನಂ ಸಾಯಕಂ ಶರಣಂ ವಿದು :” (ಅಭಿಥಾನರತ್ನ ನೂಲೆ, ಭಾಷಾಕಾಂಡ-410)

ಎರಡು ಅಥ್ರಗಳೂ ಇಲ್ಲಿ ವಿವಕ್ಷಿತ. ಈ ಕಾಸ್ತುಭಮಣಿಯು ಹಾರದ ಇತರ ಮಣಿಗಳನ್ನು ವಿಶರಿಸಿ ತಳ ತಳಿಸುವ ಮಾಹಾತ್ಮಾಂಶಿಪುರ್ವ ಹೌದು. ಹಾರದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಎಡ್ಡುಕಾಣುವ ಸಾಯಕಮಣಿಯೂ ಹೌದು ಭಗವಂತನ ಎದೆಯ ಮಣಿ ಎನ್ನುವ ಕೇತ್ರ ಈ ಕಾಸ್ತುಭಕ್ಕೆ ವಿಳಸಲು : “ಕಾಸ್ತುಭೀ ವಕ್ಷಿ ಮಣಿ :”

ಕೊರಳ ಹಾರದ ಉಳಿದ ಮಣಿಗಳಿಗೆ ಯಾರೂ ಹೆಸರಿಟ್ಟಿರಿಲ್ಲ. ಕಾಸ್ತುಭಕ್ಕೆ ವಾತ್ತನ ಆ ಪಟ್ಟಿ ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಉಂಟು. ತಾಯಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ದೇವಿ ಭಗವಂತನ ಎದೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀವತ್ಸವಾಗಿ ನೆಲಿಸಿದಂತೆ ಬ್ರಹ್ಮದೇವ ಕಾಸ್ತುಭಮಣಿಯಾಗಿ ನೆಲಿಸಿದಂತೆ : “ತತ್ ಕಂತಗಂ ಕಾಸ್ತುಭವಾನ ಧಾತಾ”

ಭಾಗವತದಲ್ಲಿ ಈ ಮಾತು ಬರುತ್ತದೆ :-

ಚೈತ್ಯಾಶ್ರಿ ತತ್ತ್ವವನಮಲಂ ಮಣಿಮಸ್ಯ ಕಂತೇ (3:29 27)

(ಅನನ್ತ ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಚಿತ್ತಾಭಮಾನಿಯಾದ ಚತುಮುಖಿನದೇ ರೋಪಾಂತರ ವಾದ ಕಾಸ್ತುಭವನ್ನು ಶೂರಿಸಬೇಕು.)

ಆಚಾರ್ಯರು ಉದಾಹರಿಸಿದ ಭಾಗವತಂತ್ರದ ವಜನ ಇದನ್ನು ಇನ್ನು ಸ್ವಾಂಪಾಗಿ ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ :-

ಸ ಚ ಬ್ರಹ್ಮಾ ಹರೇಃ ಕಂತೇ

ಕಾಸ್ತುಭತ್ವೇನಿ ಭಾಸತೇ ||

(ಜಿತ್ತದ ಅಭಿಮಾನಿಯಾಗಿ ಚೈತ್ಯ, ಎನಿಸಿದ ಆ ಚತುಮುಖಿಬ್ರಹ್ಮನೇ ಕರಿಯ ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಕಾಸ್ತುಭವಾಗಿ ಬೆಳಗುತ್ತದ್ದುನೆ).

ಅಂಥ ದಿವಾಲಂಕಾರಭಂಡಿಕಾನಾದ ಭಗವಂತನನ್ನು ದಾಸರು ತನ್ನ ಹೃದಯ ದೊರಿಗೆ ಶಾಂತಿಯಾಗುತ್ತಾರೆ. ಸಾರಾಯಿತ್ವಾಂಬನಿಷತ್ತು ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತದೆ :— ಆ ಭಗವಂತನನ್ನು ಒಳಗಿನ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ, ಹೃದಯ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಕವಗಳು ಕಾಣುತ್ತಾರೆ : “ಯಮಂತಃ ಸಮಾದ್ವೇ ಕವಯೇಽವಯಂತಃ”. ಅದಕೆಂದೆ ದಾಸರೂ ಹಾಡಿದರು : “ಕಡಲ ಕರುನ, ಹೃದಯದೊಳಗೆ ನಿಲ್ಲಿತ ” ನೀನು ಹೊರಿಗನ ಹಾಲುಗಡಲಲ್ಲಿ ಕರುವನೂಡಿದರಿ ಸಾಲದು. ನನ್ನು ಹೃದಯವೆಂಬ ಕಡಲೊಳಗೆ ಬಂದು ನೆಲಸು. ನನ್ನು ಒಳಗಡೆಗೆ ಅಂಥ ದರ್ಶನವನ್ನು ನೀಡಯ್ಯಾ; ಬಾರಯ್ಯ ವೆಂಕಟೀರವಣಿ.

దాశర ఈ పణస్తని కెండగాగ దేవకియ బ్రహ్మిక్షుక్కాకదల్లి వసుదేవ కెండ కృష్ణన ముద్దురువద పణస్తని నేనపాగుత్తదే. దాసరు కాణబయసి దంథదే రంజవన్న ఆగ వసుదేవ కెండిడ్. భాగవత అదన్న కీరీ వణి సుక్తదే:-

తనుద్ధుతం బాలకమంబుజేస్తుణం
జతుభుజం కంబుగదాద్యుదాయుధమ్ |

త్రీవత్స్తులక్ష్మిం గళకోభికొస్తుభం
పీతాంబరం సాంద్రపయోదసొభగమ్ ||

మహాక్షమ్మేశూయుచిర్యికుండల
త్రీవత్స్తుపరిష్టుక్తుసుకుంతళన్ |
ఖద్దా మరాంజ్యంగదకెంకొదిభిః
విరోధవానం వసుదేవ ఐశ్వరు || (భాగ. 10. 4. 9-10)

(తావరిగణ్ణన, నాల్యు కైగళ ఆళ్ళురియ మగు. కైగళల్లి కంబు-గదెయంథ కీరియ ఆయుధగళు. ఎదెయల్లి త్రీవత్స్తుచిక్కు. కొరళల్లి కంగోళ సువ కొస్తుభమణి. పీతాంబరద ఖద్దుగే. గిదిద వేళిశద జీలుప్పిలి బణ్ల. బేలే బాశువ, స్వేశూయు ఖచికవాద కీర్యికుండలగళ బ్రభీయంద ఆవ్యాకవాద కేకరాతీ. ఆముల్యవాద డాబు, కైగోళఁబంది, కైబళ ముంతాద ఆభరణగళింద కోభిసువ సుందర ముఖతి. ఇంథ బాలమణిక శృష్ట నన్ను వసుదేవ కెండ.)

ఈ ఎరదు పద్మగళ సమగ్ర భావవన్నే ఇల్లి నాల్యు సాలిన సేట్లున్ని దాసరు కన్నడక్కులిసిద్దారి. అల్లి కంబుద జక్కి గదెయన్న కేళిష్టరి ఇవరు కంబు చక్క ఎందరు. ఇదక్కు కారణ ఉంటు. దాసరు నింతు కాథమత్తురు ప్రమ త్రీసివాసన ముందే. ఆవన కైగే తోదిసిరుప్పుదు కంబు చక్కగళన్న కొరతు కంబు-గదెగళన్నెల్ల. ఆదరింద “పీదిద కంబు-చక్క” ఎందరు.

సూక్ష్మవాగి గమనిసువవరిగే ఈ సేట్లున్ని ఇన్నెక్కిందే మహత్వద సంగతి గీఁఁచరిషుత్తదే:- త్రీపివాసన వుఱల ముఖతియ కీల్పుదల్లి గీఁఁచరిసువ ఆభరణగళన్నే దాసరు ఇల్లి ఉల్లేఖిసిద్దారి.

తోక్కల్లి కైబళి-కయగగళు, కాలర్లి కిరుగేజేయ ఆందుగేగళు (పేంటి), సేంటిదల్లి పీతాంబర, కొరల్లి కొస్తుభ మళ్ళీయ ముత్తున కారగరు,

ಕೈಯಲ್ಲಿ ಚಕ್ರ-ಶುಖಗಳು ಮತ್ತು ಕೆವಿಯಲ್ಲಿ ಕುಂಡಲ-ಮುಹುರಾಗಿ ಇವು ಮೂಲ ಶಿಲ್ಪದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಅಭರಣಗಳು. ಅಜಾಯ್ ರಾಮಾನುಜರ ವೇದಲು ವಿಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ತಂಬು-ಚಕ್ರಗಳರಲ್ಲಿ ಎಂಬ ಪ್ರಥೀಯಿದ್ದರೂ ಸ್ತೋತ್ರದ ಆಳ್ವಿಕರ ವಜನಗಳಲ್ಲಿ ಈ ತಂಬು-ಚಕ್ರಗಳ ಉಲ್ಲೇಖ ಬರುವುದರಿಂದ ಬಹಳ ಪ್ರಾಚೀನದಿಂದಲೂ ಈ ಅಯುಧಗಳನ್ನು ಮೂಲ ಮಾರ್ತಿಯ ಒಟ್ಟಿಂದದ ಭಾಗವಾಗಿಯೇ ಹಂಗಳಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಎಂದು ಈಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ.

ಹೀಗೆ ಇವೆಲ್ಲ ಚಿನ್ನದ್ವರ್ಚಿತ ಕವಚಗಳಿಂದ ಶ್ರೀಸುವಾಸನನ್ನು ಮುಚ್ಚುವ ಮುನ್ನ ನಾವು ಕಾಣಬಹುದಾದ ಮೂಲ ಮೂರ್ಕೆಯ ಅಭರಣಗಳು ಅದರಿಂದಲೇ ಇಲ್ಲಿ ಅಭರಣಗಳ ಜಡಿಗೆ ಕಿರಿಟಿದ ಉಲ್ಲೇಖವನ್ನು ದಾಖರಿಸಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಶ್ರೀಸುವಾಸ ಮೂಲತ: ಜಟಿಮುಕುಟನೇ ಹೊರತು ವ್ಯೇದಾಂತಯ ಕಿರಿಟಿನಿಂದ ಎಂದು ಸಂಬಲಪಿಸಿದೆ. ಯಕ್ಕಿಯ ಸಂಕ್ಷಿತದ ಉಲ್ಲೇಖಗಳೂ, ‘ತಾಳ’ ಜಡ್ಯಯುಂ ಸೀಳ್ಯಾ ಮುಡಿಯುಂ’ ಎಂಬ ಹೇಯಾಳಾರರ ಪಾಠ್ಯರವು ಈ ವ್ಯಾತಸ್ನೀ ಸಮಾಧಿಸುತ್ತಿನೆ.

ఆ ఎల్ల వివరగాండ నముగే తిథున ఆంక ఇదు: త్రైవాసనీగా అలంకార ప్రాజెయాగువ మున్న, సిహాచల్యావిషజ్ఞనేయాగి మంచలబింబద శృంగా దర్శనవాగువ ముండువద క్షేత్రాదల్లి దాశరు విగ్రహద ముందే నీంతు ఆ కాపాడన్న కాపిద్దారే. దాశరు కండ ఆ మంచలరూఢ వసుదేవ కండ బాలరూధనే కోరతు ఇన్నేను అల్ల. అదరిందరే త్రైవాస లూక్త రదవంగి ఇందిగూ బాలశాజయేందే పరిచిక్తసాగిద్దానే.

ಇಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಒಂದು ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ಅಂಶ ಉಂಟು: ಶ್ರೀನಿವಾಸನ ಮೂರ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಮೇಲಿನ ಬಲಗೈಯಲ್ಲಿ ಚಕ್ರವಿದೆ; ಎಡಗೈಯಲ್ಲಿ ತಂಪಿವಿದೆ ದಾಸರಹ ಇದೇ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ “ಸಿಡಿದ ಚಕ್ರ-ಕಂಬ” ಎನ್ನಬೇಕಿತ್ತು. ಬದಲಾಗ ಕ್ರಮ ಬದಲಿಸಿ “ಸಿಡಿದ ಕಂಬ-ಚಕ್ರ,” ಎಂದು ಏಕೆ ಹೇಳಿದರು?

ಇದರಲ್ಲಿ ಉಪಾಸನೆಯು ರಹಸ್ಯವೈಲಂದುಂಟು. ಉಪಾಸನೆಯು ಬಗೆಯನ್ನು ನಿದೀರ್ಜಿತಿಸುವ ಅನ್ವೇತ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಇದೇ ಕ್ರಮದ ಆಯುಧ ನಿದೀರ್ಜಿತವನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯ ರೂಪಿಸುತ್ತದೆ.

ನೀಲೋಕ, ಲದಳಶ್ವಮಂ

ಶಂಹಿಜಕ್ಕ ಗದಾಧರಮ್ ||

(ભેગ. 3. 29 13)

(ಸೀಲನ್‌ನ್ಯೂಡಿಲೆಯಂತೆ ಕರ್ವು ಬ್ಲೂದ ವೈಯ, ಶ್ರೀಗಳ್ಲಿ ಶಂಖ-ಜಕ್ಕ-ಗಡೆ ಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ ಭಗವಂತನ ರೂಪವನ್ನು ಧ್ವನಿಸಬೇಕು.)

కంబజక్తు గదాశద్మ—

ధరాశ్చింత్య దరేభుజాః ॥

(ద్వాదశస్తోత్రం)

(కంబ—జక్తు—గదా—పద్మగుళన్న ధరిసిద జరియ కోలుగుళన్న బింతస బేకు.)

పృథుదిఫోజతుబాంతుం

కంబజక్తు గదాంటుజైః ।

యుక్తముస్తిద్రు పదాశ్చైం

స్మృరన్తుకెరకుండలమ్ ॥ (ఒంతక్తు స్తుతి కల్ప)

(శ్రవ్యవాద నీళాద లాల్మి కోలుగుళు. అప్పగట్టి కంబ జక్తు గదా పద్మగుళు. బింద తావరియంథ ఆరుగుల్లు. కివియల్లి బీలగువ మకరకుండల. ఇంథ భగవంతన రూపవన్న నేనెయిబేకు.)

ఇల్లి ఎల్లెడియు కంబద నిదేఽక వేదలు బరుత్తుదే. ఆనంతర జక్తు. ఇవెల్లవూ క్షుదయదల్లి భగవంతన ఖపాసనేయ శ్రుమవన్న కేళలు రైరపిప్పగుళు. కీగే ధ్యానశ్రుకరణదల్లి బరువ ఈ కంబద నిదేఽక శ్రుమద ఏకరణతే బరియ ఆశ్మిక అల్ల. ఇదచ్చే ఒందు ఖండే ఖండే ఖండు.

జక్తు దుష్టక్తియ నాతద సంకేత. కంబ తాంతియ సంకేత. జక్తు అమంగలద నాతద సంకేత. కంబ మంగలద సమృద్ధియ సంకేత. జక్తు తమోవానినియాద దుగ్మియ రంజ. కంబ సత్క్యవానినియాద లక్ష్మియ రంజ. ముకులకు ఎరణూ క్తిగుళు ఒందే అదరు అనుసంధానద ముఖ బేరి బేరి. ఖపాసనేయల్లి యాపుదశ్చే ఒత్తు హచ్ఛేష్టే ఆదు వేదలు బరుత్తుదే. దుష్టసిగ్రక ఎమంతాద నిషేధముఖద ఖపాసనేయల్లి జక్తు ముంద. విధిముఖవాద కొంత ఖపాసనేయల్లి కంబ ముంద. కరిరాజ కరెదాగ జక్తు కూతిదు ఒంద; ధ్యావ కరెదాగ ఒందు కంబదింద ఆవన కైస్తే సవరిద—అల్లవే?

ఇల్లి అష్టే; ‘నన్న అనిష్టగుళు దూరాగలి’ ఎన్న పుదశ్చింతలు ‘భగవంతనన్న శాఖలవ నన్న అభిష్టే ఉదీరలి’ ఎన్న పుదు దాశర ప్రాథమనేయ ముఖవాదాగ కంబద నిదేఽక వేదలు ఒంతు. కంబ పరమ మాంగలిక. ఇంథ ఖపాసనేయు మాంగలిక. కంబద పూర్వసిదేఽకవే ఖపాసనేయ మంగలపశరణే.

ఉపాశనేయ ముఖయల్లి కంబు వేందలాడరు ఫలద ముఖయల్లి యావాగెలు జచ్చనే వేందలు. అనెంతరే కంబు. ఏకెందరీ అనిష్టనాత వేందలు; ఇష్టలాభ అనెంతరే. మృత్యురణవాద సంసారద నాత వేందలు; అప్యత్త్వరణవాద వేంక్షములద లాభ అనెంతరే: “అవిష్టయా మృత్యుం శీతాక్ష్మి విష్యయాంమృతమత్కుతే”. ఇవు వేంక్షైద ఎరకు దలగళు. తీవాదవన్న కరణాదవరిగే ఈ ఎరదు వరగళు ఆసుక్రమవాగి లభిసుత్తనే ఎందు సుఖిసుషుదరాగ్నియే తీఱివాశన శ్యయల్లి జచ్చ, వేందలు, కంబు అనెంతరే బందివే. అదరిందలే వేంక్షైదవాద చక్తువృక్షఫద పరవాసు దేవన క్షేగట్టి ఇచే క్రమయల్లి ఆయుధ ఐదేకవిదే: జచ్చ—కంబు—గదా—పద్మ.

ఇల్లి సేనపిసికేళాశ్చబీకాద ఇన్నొందు సావ్యరష్టద వూతు: ఇదు ముంజావడల్లి కాడిద కాడు ఎన్నుపుదన్ను నాపు గురుతిసిద్దేయే. ముంజావద దేవకే కేశవ ఎన్నుపుదూ నమగే గీతక్కు. మేల్చిదియు బలగ్గే యింద శ్రద్ధస్తోయాగి కంబు—జచ్చ—గదా—పద్మగళు కేశవన ఆయుధ శ్రవ. ఆ కేశవనే ఈ తీఱివాశనల్లనే? ఆదరింద, డాసరు తీఱివాశ. నెన్ను ముంజావడల్లి కేశవన రాషటింద కందు కాడిదరు. హిగే ఈ క్రమ వ్యక్తయయల్లి అనేక ఉద్దేశగళు ఆడగివే. కాణువ కణ్ణద్దవరిగే ఇల్లి ఉపాశనేయ రకస్యద సిధియే ఉంటు.

భక్తియ ఉపాశనేయల్లి కలవు ఒగి: కేలవరదు కామభక్తి; గోపికా స్తుతియరంత. కేలవరు బాంధపుభక్తి; ఆశ్రమ—ఉద్వవ ముంకాద యాదవరంత. కేలవరదు సఖ్యభక్తి; పాండవరంత. ఇన్ను కేలవరదు దాస్యభక్తి; నారదాది ఖండిగళంత. ‘నీను సాపుమి, నాను దాస’ ఎన్నువ ఆరాధనేయే ఈ పంథద మూలస్తుతి. ఎప్పి భక్తియల్లు ఇదు ఆడకవాగ్ద్రచూ దాస్యభక్తియల్లి ఇదు ఎద్దు కేశవ అంత.

నారదరంత పురందరదావరి ఈ దాస్యభక్తిగే మనసైకవరు. “సోఽకం” ఎంబ ఆకంచారవన్న తొలిదు “దాసోఽకం” ఎందు తాళ హితివరు. ఆడకెందే అంథ దాసత్తుద దీచ్ఛేయన్న ముందిన సోల్లినల్లి ప్రాథిసుక్తురీ:-

సిదేయ నీనేనగే అనాది కాలదింద
చడవ నా నిన్న దాసనయ్య |

శామలు దాసత్వ నీడు గ-
రుడగమననే వేంకటేశ ఎన్న మనశే ||

ఒడియు ఎన్నవ పదక్కే ఎరడు ఆథి : సిరంత మత్తు యజమాన. ఎరడూ ఆథిగరన్న దాసరు ఇల్లి జమాత్వారవాగి బధిసిద్ధారీ. నీను ఒడియు; ఒడియు; సిరయు ఒడియు; తృపితాస. నానేఇ బడవ. నీను ఒడియు; యజమాన; శ్రుభు. నాను దాసనయ్య. నీను ఒడియు విక్రద ఒడియు. విక్రద ఒందు కణవాద ఎల్లగి కూడ. బ్రహ్మాదిగేళు నిన్న దాసరు; అంథ కొరియ దాసర ముందే యావ లేచ్చు సిగద నానేఇబ్బు నిన్న నగ్గు బడవ దాసనయ్య. ఈ బడదాసన మేలు నిన్న కణుకరుఁ కరియబేకు. ఈ బడదాసనన్న అంద్రిసలు సాపూర్ణకరుఁ సాలదు. కెంకురుఁకుయే బేకు. నిన్న లేఇకోఇత్తరవాద మహాతమణి వాతునే, నిన్నన్న మరీకు బకుఽాల మరీకు బాళద నమ్మంథవరన్న, అంద్రిసబల్లుదు.

నీను ఒడియు; నాను ఒడవ. ఇదు ఆనాది కాలదింద నడిదు ఒండ సక్కు. నాను నవకేళటిసారాయిఁ ఎన్నిదాగలూ అంతరంగదల్లి బడవ నాగియే ఇద్దే. యాగియు, నీను నన్న ఒడియు; నన్న శ్రుభు, సాప్మి. నాను నిన్న ఒడదాద. ఈ సాప్మి—దాసభావ యాష్మదేళీ ఒందు స్తుతిక ఆవేశద తాత్వాలిక సక్కు ఆల్ల. ఆనాదికాలదింద నడిదు ఒండ మూలసక్కు; నిక్క సక్కు : “సాప్మిన” దాసిక్కితే నిక్కపూ””.

ఈ సంబంధద ఇరవు ఆనాదియాదరూ అరివు ఆనాదియల్ల. సంబంధ ఇద్దరూ ఆదర అరివు ఇద్దిరలిల్ల. “నానే ఒడియు; నానే నవకేళటి సారాయిఁ. నన్నంథ సిరంత యారు? నానే శ్రుభు. నాను యార దాసను ఆళ్ల” ఎందు ఆయంకారిదిందలే బదుకిది. ఇద్దుదర అరిఖ్లది ఇద్దద్దుక వ్యాఘ్రవాయితు. ఆదాశ్వాగి “కణుకరుఁ దాసత్వ నీడు”. ఈ దాసనిగి దాసత్వద ఆరివన ఎళ్లుర నీడు. ఈ జన్మదల్లి నిన్న కెంకురుఁ దింద అంథ అవకాశ దీరికిశు. ముందే ఎందూ యావజన్మదల్లు ఈ ఎళ్లుర మాసదిరలి. ఎల్ల జన్మగళల్లు దాసత్వ నీడు. యావ జన్మదల్లి ఒందరూ నిన్న దాసనాగియే బరువంతి మాడు.

ఓ గరుడగమననే, ఓ వేంకటేకనే, ఎన్న మనశే నిక్క నిరంతర దాసత్వద ఎళ్లుర నీడు; దాసత్వద దీక్షే నీడు. ఎన్న మనదల్లి సాప్మియాగి, అంతయాఫమియాగి కూడు. “నా నిన్న దాసనయ్య” ఎంచ ఉపాసనే యన్న ఆనుదిన, ఆనుక్కు మనదల్లి కూతు మాడిసు.

గరుడ ఎల్ల వేదగళ దృష్టారనాద మున్న. వేదగళ అరివస్తు నమగే లీధువ మంచేశేధివతే : “సుఖశోఽమిలవేదానావూ”. ఆదరిందలే అవస్తు వేదమయి, భండిశేమయి ఎందు కరీయుత్తారే. ఆదరింద గరుడ జింయి వేద పాణ్యాయిద సంకేత. గరుడగమన ఎందరే ఎల్ల వేదగళల్లి దృష్టపాద్యానాగి సంజరిసువవను : “భండిశేమయేన గరుడేన సముహ్య పూనః”. నీను నమస్త తపాజరగళగే ఒడియి ఎందు ఎల్ల వేదగళలూ బ్రతపాదిష్టునే. ఈ వేద్యైకవేద్యానాద జరియే, నమగై ఆ ఎళ్ళపరస్తు లీధు.

నీను గంభీరప్రసాద భక్తిగే మజ్జి, అవను కరెదాగ గరుడగమనవాగి బందు అంద రిసిదపనేల్లచే ? ఓగే కోనయేశైయాల్లి బంద భక్తినన్నా అలస్కాశద కథుకరుణ నిన్నుదు. ఈ బడాసన వేలిల నిన్ను ఆ కథుకరుణ యన్న కథిసు. గరుడ గమననాద, వేదవేద్యానాద జగన్నాథనే ఈ వేంగాకెద వెంటికణాగ నింతిరువే. నిన్న ఈ వెంకటిక ముఖయి ముందే బడబాస నాశు నింతిరువే. నింకు బేధుత్తిరువే : “కథుకరుణ దింద దాసత్క్షాద దిశ్చై నీధు ఎన్న మనకే”.

భగవంతన సేలిమనేయాద ఈ దేవయద్దు భగవంతనేఱబ్బనే ఇరువుర్చల్ల. సమస్త తత్త్వాధిమానిగలు ఇల్లి సేలిసిద్దులే; ఈ సింఘాండదేశగే జింయి బ్రహ్మాండవే ఆడిగి ఎన్న త్తదే ముందిన ఖనసంకారద సేఱల్లు :

భరియ మనేయుల్లప్పో పరివార ఖంటు
పరమ పురుష నిన్న రూపగళుంటు |
సరిదేవి సహితది పురందర వితలనే
కరుణదిందలి మన్మందిరదేశగే ||

ఇదు బంయ బేశితు మనేయుల్ల; జనసంకారవిల్లద కథాలు మనేయుల్ల. ఇల్లి హేజై హేజైగే నిన్న సేవగే సిద్ధ పాద పరివార ఖంటు.

ఈ కన్న మయకేశికదల్లి పృథివీ—జలగళ ఆభిమానిగళాద శని—ఖుఢ రిధ్వరీ. పత్రాలమయ కేశికదల్లి ఆగ్ని—పాయు—ఆకాశగళ ఆభిమానిగళాద పావక—మురుతా ముత్తు, గణేశికదల్లి, మనేశిమయకేశికదల్లి మనస్సు—బుద్ధి—అంకారగళ ఆభిమానిగళాద గరుడ—తేజి—రుద్రరిధ్వరీ. ఏజ్ఞాన మయకేశికదల్లి చిక్క—చేతనగళ, మతత్త్వద ఆభిమానిగళాద బ్రహ్మ

పాయిగల్దారే. ఆనందమయికోశదల్లి అప్పుక్క తక్కువ ఆభిమానిసియాద రమేయే నిన్న సేవేగాలి నేలిసిద్దా లే.

హాగేయే పోడిక కలాస్త్రమయాద లిన్న సేవేగాగి, వోడిక చలీ గలల్లి కలాభిమానిగళు నేలిసిద్దా లే: జీనికలీయల్లి వార్షికీవరిదా లే. కృద్భాకలీయల్లి భారతిధీవియిదిలే. మనసికలీయల్లి రుద్రధీవరిదా లే. ఇంద్రియకలీయల్లి ఇంద్రసిద్దా నే. అన్న కలీయల్లి చంద్రసిద్దా నే. ఏయిఫ కలీయల్లి వరుణిదా నే. తసోచలీ (ఆలోచనక్రి)యల్లి వష్టియిదా నే. ఆకాశకలీయల్లి గోబతియిదా నే. వాయికలీయల్లి ముఖ్య వాయిశ్రత్నాద మరుత ఇదా నే. అగ్నికలీయల్లి వష్టిపుత్రాద పావకినిదా నే. లోక (స్తురజరనొత్తు) కలీయల్లి పజుస్వనిదానే. మంత్రకలీ (మాతుగాంక) యల్లి అగ్నిపత్నియాద సాప్తాయాదేవి ఇదా లే. జలకలీయల్లి బుధినిదా నే. నామకలీ (తేవరు-కేత్తి) యల్లి ఆశ్రమించేవేతీగళ పత్నియాద ఖండాదేవి యిదా లే. పృథివికలీయల్లి కనియిదా నే. కమిచలీయల్లి వరుణపుత్రాద పుష్టురసిద్దా నే.

ఇంద్రియాభిమానిగళు ఇంద్రియగళల్లి నేలసి సేవేగి ఆణియాగిదారే. మనసినెల్లి బ్రిక్షు, వాయి, గరుడ, కీష, రుద్ర, కామ, అనురుద్ధ, బ్రహ్మస్వత, చంద్ర, వరుణ మత్తు పజుస్వ కీగీ కన్నెరండు దేవతిగళు నిన్న సేవేగాగి నేలిసిద్దారే. కైర్తిక్రదల్లి చంద్ర, యను, వరుణ, మిత్ర మత్తు కుచీరండులే. నేత్రదల్లి సంయాజందురు మత్తు అగ్ని-త ముఖవరిద్దారే. నామికేయల్లి కోణాద్ధిపతాద నామిక్యవాయు (ప్రవక్త) ఇదానే, నామక్య-పస్తురిదారే. జ్యోయల్లి రసమాని వరుణిదానే. త్వగింద్రియదల్లి స్వర్ణ వాయు (ప్రవక్త) ఇదానే, కుచీరినిదానే, ముఖ్యవాయిశ్రత్నాద పార్వతి నిదానే. వాగింద్రియదల్లి సరస్వతి-భారతియరిదారే, పావకియిద్దాలే. (ఇవరే బుద్ధియల్లక్క ఇద్దు ప్రేరణ నీడుత్తారే మత్తు నాలగీయింద నుండి సుత్తారే.) ఇవర జీగీ అగ్ని ఇద్దానే. అగ్నిపత్ని సాప్తాయాదేవి ఇద్దాలే. హస్తగళల్లి కుకలశామిశారకశాద ఇంద్రసిద్దానే; దశ్మపుజాపతియిదానే. పాదగళల్లి గతిశారకశాద ఇంద్రపుత్ర జయించినిదానే. కంభునామశాద ఇన్నొబ్బ దేవతియూ ఇద్దానే. వాయివినెల్లి వినగ్రశారకశాద యమ రిదానే; మిత్రశామక ఆదిత్యసిద్దానే. ఖండస్తుదల్లి భోగేశారకశాగి దక్కే ప్రజాపతియిదానే; సాప్తయంభువ మను ఇద్దానే.

కీగీయే, నిన్న సేవేగిందే, ఈ దేహదల్లి 25 తక్కుగల ఆభిమానిగళా గియి ఈ దేహద ఎల్లెడి నేలిసిద్దారే: పురుష (జీవ) తక్కుదల్లి బ్రిక్షు-

వాయుగళు. అప్పుక్క తక్కుడల్ని సరస్వతి భారతియరు. మహత్కుత్కుప్రదల్ని పునః బ్రహ్మ-వాయుగళు. ఆహంకారక్కుప్రదల్ని గరుడ, కేశ-రుద్రరు. మన స్తత్కుప్రదల్ని ఇంద్ర, స్వంద (కావు) ఇంద్రియ తక్కుప్రదల్ని కీళద ఇంద్రియాభివోని దేవతల్లిగళు. కబ్బడల్ని బ్యక్షస్తి మంత్ర వాత్రణ. స్వతప్రదల్ని అవాన. రంజదల్ని వాత్రాన. రసదల్ని ఉదాన. గంధదల్ని సమాన. ఆకాలదల్ని వినాయక. వాయువినల్ని శ్రవహసాయు. ఆగ్నియల్ని వష్ట. జలదల్ని వరుణ. శ్వాఫియల్ని ధరాదేవి.

కాగీయీ కబ్బ—స్వతప్రదల్ని గరుడ క్షుయాద సుపణీ ఇఘ్రూలే. రంజద రసగళల్ని కేశపత్రియాద వారుణయిద్దూలే. గంధదల్ని వావచియిద్దూలే. కుంచప్రాతిపుత్రరు మంత్ర, రుద్రసుక్రర జతీగి ఇవరు నిన్న సేవేగి నింశిద్దూరే. ఈ శ్రిమతింగళే కమేరింద్రియగళ విషయగళల్లు నేలసిద్దూరే. వాతు మంత్ర కరితాతలదల్ని సుపణీ, గత మంత్ర విసజ్జనకేయియల్ని వారుణ, భీష్మగచ్ఛయియల్ని వావచి.

ఎల్లక్కీంత మిగిలాగి ముఖ్యప్రాతినీ బలగణ్ణి నెల్లిధ్రు నిన్న వామన రంజద ఉపాశనే మాండ్రు ఇఘ్రూనే. ఆవన జతీగి ఏలో దేవతల్లి అల్లి నేరి దిద్దూరే; రుద్ర, సడచ్యు, ఆదిత్య, ఆగ్ని, ఇంద్ర, శ్వాఫి మంత్ర భారతి.

కాగీయీ ముగినల్ని వాత్రణ-భారతియరు జక్తయాగి నిన్న కుంసరూపద ఉపాశనే మాండ్రు ఇఘ్రూరే. బలగాల అంగుష్ఠ దల్ని భారభ్యత్త సామానాద వాత్రణ నిన్న సేవేగి నింశిద్దూనే.

ప్రాతిన సేవేయ పరి ఇల్లిగే ముగియల్లి. వాత్రణ-ఆశాన-వాత్రాన ఉదాన-సమాన ఎంబ పదు రంజగళింద కుంచప్రాతిపుత్రగళల్ని నేలసిద్దూనే, జతీగి ఇదే జీసరిన ఐవరు ప్రాతిపుత్రరు మంత్ర ఐవరు రుద్రసుక్రరు కబ్బ—స్వతప్ర—రంజ—రస—గంధగళ ఆభివోనిగళాగి ఇల్లి నేలసిద్దూరే. ఇవరల్లిదే సాగ—కూమా—క్షచల—దేవదక్త—ధనంజయరీంబ ఐవరు ఆముఖ్యవాయు గళకి నిన్న సేవేగాగి అక్తిందిత్త ప్రించుక్తి ఇఘ్రూరే.

జీవాభిమాన్యాయాగి చక్తుముంబునిద్దూనే; ముఖ్యప్రాతినిద్దూనే. దేవతాభిమాన్యాయాగి ఆహంకారికప్రాతినిద్దూనే; స్వాయంభువ మంసువిద్దూనే. దేవతద కుంచగళల్ని, ముగలే ముగలేగళల్ని దేవతల్లిగళు సేవేగాగి కాండ నింశిద్దూరే.

చక్షీన నయువిన బీలకిన కుంచియల్ని ఆస్థాదిక్కాలకండ్దూరే. బలగియల్ని సకల తీథిదేవతల్లిద్దూరే. నాకియల్లి 72,000 నదిఁదేవతల్లి జరిగా

ఉత్కుద్దూరి. అస్మే వుఖ్యవార్ణన రూపగట్టా ఇల్లి తుంబినే. రైపురోము గటల్లి వారిజూకాది పనదిఎకిగెల్లడ్దూరి; పసంత దేవాయిద్దూనే. కిరదల్లి బ్రుక్కుసిద్దూనే. కణయల్లి కివైద్దూనే. కమ్మోలదల్లి కాముద్దూనే. కీర్గి ఈ దేఱ “బంయ మనెయల్లనోఇ”. ఇల్లి నిన్న సేవగీ ఆయొగి నింత కీరియ “ఫరివార లుంటు”.

కీర్గి ఈ మనే ఆనేళ దాశ—దాసియంద సజ్జుగిదే. ఇవరింద సేవే కొళ్చుప్రదాశ్చుగి భగవంతమూ బహురూపగట్టంద లీలైయాముత్తుద్దూనే ఎన్న తత్తురీ దాశరు;

పరమశ్రీరుష సిన్న రూపగట్టంటు

ఆన్నమయ కేళికదల్లి ఆనిరుద్ధ. సాముయ కేళికదల్లి ప్రద్యుమ్మ. మనోరమయ కేళికదల్లి సంకషణ. విజ్ఞానమయ కేళికదల్లి వామదేవ. ఆనందమయ కేళికదల్లి నారాయణ. కీర్గి ఈ దేఱవెంట మనెయ బంజ కేళికగటల్లి నిన్న బంజ రూపగట్టంటు.

నాగదల్లి క్రుద్మోల్చు. కూమాదల్లి మహోల్చు. కృకలదల్లి వీరేశిల్చు. దేవదక్తుదల్లి దశ్మల్చు. ధనంజయదల్లి సహస్రోల్చు. కీర్గి పంచ లుపవార్ణగటల్లి నిన్న దంజరూపగట్టంటు.

కిర్శనల్లి నారాయణ. మధ్యదేహదల్లి వామదేవ. వాద గటల్లి సంకషణ. బలబదియ కొళ్చునల్లి ప్రద్యుమ్మ. ఎషబదియల్లి ఆనిరుద్ధ. కీర్గి ఈ మనెయ ఐదు విథాగగటల్లి నిన్న ఐదు రూపగట్టంటు.

శ్వదయదల్లి శ్రీరుష. ఆత్మ మత్తు అంతరాత్మ. ముమహ్ము నాడియల్లి ఏశాత్మ. కీర్గి ఒళమనెయల్లి నిన్న రూపగట్టంటు.

భూమియల్లి విక్రు. నిరినల్లి కృడస, బీంశియల్లి వార్షా; వాయువి నల్లి తురియ, ఆకాకదల్లి ఆత్మ. మాన్సినల్లి అంతరాత్మ, బుద్ధియల్లి పరమాత్మ, అజంచారదల్లి జ్ఞానాత్మ. కీర్గి ఈ దేఱద ఆష్టవిధ పుక్కి గటల్లి నిన్న ఆష్టరూపగట్టంటు.

ఐదు జ్ఞానేంద్రియగటు, ఐదు కమేఫంద్రియగటు మత్తు అంతారణ దల్లి కట్ట, ప్రతిష్ఠా, సంవిత, స్వాతి, ప్రవృత్తి, కలా, విద్యుత్, మతి, నియతి, వూయా, కాల ఎందు నిన్న తనేళ్ళందు రూపగట్టంటు. దాగేయీ ఈ తనేళ్ళందు ఇంద్రియగటల్లి—మన్సినల్లి నారాయణ, జ్ఞాన—కమేఫంద్రియగటల్లి మత్స్యది దక్కరూపగటు—కీర్గి నిన్న తనేళ్ళందు రూపగట్టంటు.

దాగియే జతువింశతి (24) తత్త్వగళల్ని నిన్న తుంబిటువే:- అప్పత్త తత్త్వదల్లి కేశవ, మహాత్మతత్త్వదల్లి నారాయణ, ఆంశంకారతత్త్వదల్లి పూర్వాధవ, మసన్మత్తుదల్లి గోవింద, తిర్మత్తుదల్లి విష్ణు, త్యాగీనల్లి మధుశూదన, జ్యోతిస్మినల్లి త్రైవర్ణ, జ్యోయల్లి వామవు, నాసికేయల్లి త్రీథర, వాశ్మి నల్లి కృష్ణశేఖ, పాణయల్లి సద్గుణాభ, పాదదల్లి దామోదర, పాయువి నల్లి సంకషణ, అపస్థదల్లి వాసుదేవ, కటుదల్లి ప్రదృష్టము, స్వతంత్రదల్లి అనిరుద్ధ, రంజదల్లి పురుషోత్తము, రఘదల్లి అధికోస్తుజ, గంభిదల్లి నర సింహ, ఆశాశందల్లి అజ్యుత్, వాయువినల్లి జనాదిన, అగ్నియల్లి ఖపేంద్రు, జలదల్లి హరి, సేలదల్లి కృష్ణ. కోగి తత్త్వగళల్లి, తక్త్వాభివానిగళల్లి నిన్న జతువింశతికి రంజగలుంటు.

సేవక కలేగాలల్లి మత్తు లింగశరీరదల్లి విత్త, బంజచ్ఛానేంద్రియ గలల్లి బంజరంబనాద త్యేజసు; బంజకమేఽంద్రియగళల్లి బంజరంబనాద సత్రాజ్ఞ. కటు—ప్రతాది పంజ తనాత్రగళల్లి పంజరంబనాద తురియ. ఆశాశంది పంజభూతగళల్లి బంజరంబనాద ఆత్మ. మనస్సు—అంశంకార గళల్లి ద్విరంబనాద ఆంశరాక్ష, మహాతత్త్వదల్లి పరమాత్మ అప్పత్త తత్త్వదల్లి జ్ఞానాత్మ. కోగి 16 కలేగాలన్ను మత్తు 24 తత్త్వగళన్ను వ్యుసిసి నిన్న విశ్వాది ఎంటు రంజగలుంటు.

స్థాల కరిరదల్లి అనిరుద్ధ, ప్రదృష్టము, సంకషణ, వాసుదేవ ఎంబ నిన్న రంజగలుంటు. సుష్మృతాద అనిరుద్ధ కరిరదల్లి అజ్యుత్, అనంత, గోవింద ఎంబ రంజగలుంటు. లింగదేశదల్లి మంలేశ, ఆగ్రీశ, పాదేశ ఎంబ రంజగలుంటు. స్వరూపదేశదల్లి విత్త, త్యేజసు, సత్రాజ్ఞ, తురియ, ఆత్మ, ఆంశరాక్ష, పరమాత్మ, జ్ఞానాత్మ ఎంబ చీంశార వాశ్మగాలాద ఎంటు రంజగలుంటు. జకేగి హయగ్రీవ మత్తు నరసింహ రంజగలుంటు.

హత్తు జంద్రియగళల్లి కృష్ణశేఖ. హత్తు ప్రాణగళల్లి వామవు, దీఱివు గళల్లి తీరజ్ఞభూతాము. పాదదల్లి యజ్ఞ. కృదయదల్లి సత్రాజ్ఞ. ముఖు దల్లి పరశురాము, చణ్ణల్లి శంకిల, లక్ష్మీశ మత్తు దధివామవును. బలగణల్లి ప్రదృష్టము. రణ్ణలియల్లి వామవు మత్తు భామవును. నాసికేయల్లి నరసింహ, కంస మత్తు ధన్యంతరి. సాలగీయల్లి మశ్శతి, శిర్పునాలగీయల్లి ఖపేంద్రు. తాలువినల్లి అధ్యగభ్య. కల్పుగళల్లి కంస. కేన్నెయల్లి ప్రదృష్టము. కలు యల్లి కేశవ. శిఖియల్లి నరసింహ. నేత్తియల్లి వాసుదేవ. కోగి దేవద అంగాంగగళల్లి నన్న కలపు లీలారంజగలుంటు.

“ಶತಂ ಜ್ಯೇಶಾ ಚ ಕೃದಯಸ್ಯ ನಾಣ್ಯಃ” ಎಂಬ ಕ್ರಿಂತಯಂತೆ ಕೃದಯಂದ 101 ಪ್ರಥಾನ ನಾಡಿಗಲ್ಲಿ ಭಗವಂತನೆ 101 ರಂಬಗಳಃ : ಅಜ, ಆನಂದ, ಇಂದ್ರ, ಈಶ, ಉಗ್ರ, ಉಚ್ಯಾ, ಯತ್ಯಂಭರ, ಯಂಥ, ಈಶ, ಶಾಜಿ, ಪಾತತ್ತು, ಪರ, ಚಿಂಕೀ ಭೃತ್ಯಾ, ದೀರ್ಘ, ಅಂತ, ಅಧರಗಭ್ರ, ಶಷಿಲ, ಖರಕ, ಗರುಡಾಶನ, ಘರ್ಮಂ, ಇಸಾರ, ಇಂದ್ರಂಗ, ಥಂದೋಗಮ್ಯ, ಜನಾದರನ, ಯುಳಟಿಕಾರಿ, ಇವು, ಟಿಂಕಿ, ತಕಲ, ದರಕ, ಧರಿ, ಜಾತ್ತು, ಕಾರ, ಧಭ, ದಂಡಿ, ಧರ್ಮಿ, ನಮ್ಯ, ಪರ, ಘಲಿ, ಬಲಿ, ಭಗ, ಮನು, ಯಜ್ಞ, ರಾಮ, ಲಕ್ಷ್ಮಿಪತಿ, ವರ, ಕಾಂತಸಂವಿತ್, ಸರ್ವಗುಣ, ಸಾರಾತ್ತು, ಹಂಸ, ಇಂದ್ರಾಕ್, ಕ್ವೈಕಾರವಾಜ್ಯನಾದ ನ್ಯಾಸಿಂಹ, ಶೇಷಪ, ನಾರಾಯಣ, ಹಾಧವ, ಶೋವಿಂದ, ವಿನ್ಯಾ, ಮಧುಸೂದನ, ಶ್ರವಿಕ್ರಮ, ವಾಮನ, ತ್ರೀಧರ, ಕೃಷ್ಣಕೇತ, ದಕ್ಷನಾಭ, ದಾಮೋದರ, ಸಂಕರ್ಣ, ವಾಸುದೇವ, ಹೃದ್ಯಮ್ಯ, ಅನಿರುದ್ದ, ಪುರುಷೋತ್ತಮ, ಅಧೋಕ್ಷೇಜ, ಸರಸಿಂಹ, ಅಜ್ಯಾತ, ಜನಾದರನ, ಉಪೀಂದ್ರ, ದರಿ, ಶೃಂಗ, ಅತ್ತು, ಅಂತರಾತ್ತು, ಪರಮಾತ್ತು, ಜಾತ್ತುಸಾತ್ತು, ವಾಸು ದೇವ, ಸಂಕರ್ಣ, ಪ್ರದ್ಯಮ್ಯಮ್ಯ, ಅನಿರುದ್ದ, ವಿಕ್ರ್ಯ, ಶೈಜಸ, ವ್ರಾಜ್ಞ, ತುರೀಯ, ಮತ್ಸ್ಯ, ಶಾರಮಂ, ವರಾಹ, ತಾರಸಿಂಹ, ವಾಮನ, ಪರಶುರಾಮ, ರಾಮ, ವೇದವಾತ್ಸ, ಕೃಷ್ಣ, ದತ್ತಾತ್ರೇಯ, ಬುದ್ಧ, ಕಲ್ಯಾಂ, ಶಿಂಠಾವಾರ ಮತ್ತು ಸಂಸಾರಾನ್ನಲ್ಲಿ ಏಳಾತ್ತನಾದ ನಾರಾಯಣ. ಹೀಗೆ ಪ್ರಥಾನ ನಾಡಿಗಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ನೂರ ಒಂದು ರಂಬಗಳುಂಟು.

ಈ ನೂರ ಒಂದು ನಾಡಿಗಲ್ಗೆ ಮತ್ತು 72 ಸಾವಿರ ಶಾಖಾನಾಡಿಗಳನ್ನೇ ಪುರಂಡಾಯುಷ್ಯದ 100 ವರ್ಣಗಳ ಹಂಗಲಿರುಳಿಗಳೂ 72 ಸಾವಿರ. ಈ ಹಂಗಲು ರಾತ್ರಿಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಈ ನಾಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಬೃಹತೀಗೆ ಸಹಸ್ರದ ಅಕ್ಷರಗಳಿಂದ ವಾಚ್ಯವಾದ ನಿನ್ನ 72 ಸಾವಿರ ರಂಬಗಳುಂಟು.

ಜಾಗೆಯೇ ದೇಹದ ಅಕ್ಷಿಗಳಲ್ಲಿ 360 ರಂಬಗಳುಂಟು. ಮಂಜ್ಞಿಯಲ್ಲಿ 360 ರಂಬಗಳುಂಟು. ಪರ್ವ (ಸಂಧಿ) ಗಲ್ಲಿ 360 ರಂಬಗಳುಂಟು. ಹೀಗೆ ಈ ಮನೇಯೊಳಗೆ ಈ ಮೂರು ಕಡೆ ಒಟ್ಟು, ನಿನ್ನ 1080 ರಂಬಗಳುಂಟು. ಇಂದ್ರಿ ವನು? ಲಕ್ಷ್ಮೀಪಲಕ್ಷ್ಮಿ ಉಪನಾಡಿಗಳು, ರೋಮಕಿಷಿಷಗಳು—ಎಲ್ಲಿದೆಯು, ಎಲ್ಲಿದೆಲ್ಲೂ ನೀನು ತುಂಬಿರುವೆ. ಹೀಗೆ ದೇಹದ ಮೂರೆ ಮೂರೆಯಲ್ಲೂ, ಶಾಕಣದಲ್ಲೂ ನಿನ್ನ ಅನಂತ ರಂಬಗಳುಂಟು.

ನೀನು ಏನು ರೂಪ ತಾಳಿದೆಯೇ ಅಂಥದೇ ರಂಬಗಳಿಂದ ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಯೂ ನಿನ್ನ ಸಂಗಾತಿಯಾಗಿ ನಿನ್ನ ಜತೆ ವಿಕರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಗಿ. ಅವರಿಂದ “ಸಿಂದೀವಿ ಸಹಿತದಿ ನಿನ್ನ ರಂಬಗಳುಂಟು.” ತ್ರೀದೇವಿ ಸಹಿತನಾಗಿಯೇ ನೀನು ಲೀಲಾ

రంగళన్ను తేటప్పు ఈ దేహవెంట నిన్న పురదోలగే, అరమస్తయోళగే, అథవా రథదోళగే విహరిస్తురువే.

ఆదరందలే నీను భరమ పురుష. నిన్న కురువేగి ఎణెయిల్ల. నిన్న కురువేయ కుదియన్న కండవరు ఇల్ల. కాయి రనేగి కుడ ఎట్టికెడ ఎత్తురద భరమ పురుష నీను : “న తే చిసో ! జాయమానో ! న జాకోలే దేన మహిమ్మః భరమంతమాద”.

ఈ పురదల్లి నాశిధ్వరు నాను బరియ పురుష. నీనేఉఱ్ఱనే భరమ పురుష. ఏకెందరే ఇల్లిరువ బరివారవెల్ల నినగాగి కేందరతు ననగాగి ఆల్ల. నీనిధ్వరే నాశిరువే. నీను కేందరటియెందరే నానుక కేందరడబేళాగుత్తుదే. ఆదరంద నాను నిజవాద ఆథ్రఫదల్లి పురుషను ఆల్ల. ఏకెందరే నాను ఈ పురదోళియనల్ల. నీనే నిజవాద పురుష. ఆదరంద నీనే భరమపురుష.

ఇంధ భరద్వేవవాద నీను నిన్న ఇరవిన ఆరిషన్న నన్న బగీయల్లి నుండిసు ;

సిరిదేవి సహితది పురందర వితలనే
కరుణదిందలి మన్మందిరదోళగే
బారయ్య వెంకటరమణ ||

ఓ పురందర వితలనే, త్రీతక్త్వ సహితతాగి, త్రీనివాసనాగి నీను నన్న వస్తోమందిరదల్లి బందు నేలసబేళు. చిత్తడల్లి నిన్న స్వరణ, నిన్న ధ్వని నిరంతర నడెయుహంతే కరుణిసు. ఇదు నన్న సాధనేయ ఆహంకారద చేడికే యిల్ల. నిన్న కరుణయిందలే ఇదు సాధ్య ఎన్నవ ఆరివినింద మూడువ దీన పత్రాథ్రానే. ఈ దీననన్న ఖద్దరిసువ కరుణాశువాగి నీను బరువే ఎన్నవ భరవసేయ పత్రాథ్రానే.

ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ — ಶ್ರೀನಿವಾಸ

ವೇಣುನಾದ ಬಾರೋ ವೆಂಕಟರಮಣನೆ ಬಾರೋ
ಬಾಣನ ಭಂಚಿಸಿದಂಥ ಭಾವಜನಯ್ಯನೆ ಬಾರೋ || ನಲ್ಲಿವಿ ||

ಪೂತನೆಯ ಮೊಲೆಯಂಡ ನವ—
ನೀತ ಚೈಲೀರನೆ ಬಾರೋ |
ದ್ಯುತ್ಯ ರಾವಣನ ಸುಹಂಸಿದ
ಸ್ತಿತಾನಾಯಕ ಬಾರೋ || 1 ||

ಬಿಲ್ಲು ಮುರಿದು ಮಲ್ಲರ ಗೆದ್ದ
ನುಲ್ಲನಾಭನೆ ಬಾರೋ |
ಗೊಲ್ಲತಿಯರೊಡನೆ ನಲಿವ
ಜೆಲ್ಲ ಮುಂರುಕಿ ಬಾರೋ || 2 ||

ಮಂದರಗಿರಿ ಎತ್ತಿದಂಥ
ಇಂದಿರಾರಮಣನೆ ಬಾರೋ |
ಕುಂದದೆ ಗೋತ್ರಗಳ ಕಾಯ್ಯ
ನಂದನಂದನನೆ ಬಾರೋ || 3 ||

ನಾರಿಯರ ಮನೆಗೆ ಪ್ರೋವ
ವಾರಿಜಾಕ್ರನೆ ಬಾರೋ |
ಕರ್ರೇಜು ಭುವನವ ಕಾಯ್ಯ
ವಾರನಯ್ಯನೆ ಬಾರೋ || 4 ||

ಶೀವಶಯನ ಮುಂದುತ್ತಿಯಾದ
ವಾಸುದೇವನೆ ಬಾರೋ |
ದಾಸರೋಳು ವಾಸವಾದ
ಶ್ರೀಕ ಪುರಂದರವಿಶಲ ಬಾರೋ || 5 ||

ವೆಂಕಟರಮಣನೆಂದರೆ ವೆಂಗಡಲ್ಲಿ ಸೆಲಸಿದ ನಾರಾಯಣದೇ ರಂಹ.
ಇವನೇ ಬಾಲಗಡಲಲ್ಲಿ ಶಡಸಿದ ಶೀವಶಯನ. ಇವನೇ ಹೆಚ್ಚಳಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ
ರಂಹವಾದ ಪದ್ಮವನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಪದ್ಮನಾಭ. ಇವನೇ ಮೊಳ್ಳೆಪ್ರದನಾಗಿ ತುಂಱಿಯ

ನೈಸ್ತಿಕಿದ ಪರಮಾತ್ಮಾದೇವ. ಇವನೇ ರಾಮನಾಗಿ ರಾಮಣನ್ನು ಕೊಂಡ.
ಇವನೇ ಕೃಷ್ಣನಾಗಿ ಕಂಸನನ್ನು ಕೊಂಡ.

ಇದು ಎಲ್ಲ ಅನುಭಾವಿಗಳು ತೀವ್ರಿವಾಸನನ್ನು ಕಂಡ ಬಗೆ. ಆಳ್ವಿಕರು
ತನ್ನ ಪಾತುರಗಳಲ್ಲಿ ತೀವ್ರಿವಾಸನನ್ನು ಹೀಗೆಯೇ ಹಾಡಿದ್ದಾರೆ. ದಾಸತಂಥ
ನರು ಕೊಡ. ಅದೇ ಧಾಟಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಗಿದ ಪುರಂದರಿಂದಾಸರೂ ತೀವ್ರಿವಾಸನನ್ನು
ಹಿಡ್ದುದ್ದಲ್ಲಿ ಸ್ತುತಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮಾಲರಿಂದ ಸ್ತುತಿಯೂ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದಿದೆ. ಹಲವು
ಅವಶಾರ ರೂಪಗಳ ಖಲ್ಲೇಖವೂ ಬಂದಿದೆ. ವಿಶೇಷಕ: ತೀ ಕೃಷ್ಣಾವೇಷ್ಟಿತ್ತರ
ಶತನಾಮಸೀತ್ತಿತ್ತದಲ್ಲಿ ಬಂದ ಕೃಷ್ಣನ ಸ್ತುತಿನಾಮಗಳಿಂದಲೇ ಈ ಹದ್ದವನ್ನು
ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದರ ನಿನ್ನ ಲೀಯಲ್ಲಿರುವ ದಾಸರ ಉಪ್ಪೇಶ ಇದು; ವೆಂಕಟೀಕ ಅಥವಾ
ತೀವ್ರಿವಾಸ ಎನ್ನು ಪ್ರಾಪ್ತ ಭಗವಂತನ ಒಂದು ವಿಶ್ವವಾದ ಅವಶಾರವಲ್ಲ.
ಯಾರು ಕೃಷ್ಣನೇ ಅವನೇ ತೀವ್ರಿವಾಸ. ಅವನೇ ಪುರಂದರ ವಿಶಲ. ಕೃಷ್ಣನ ಕೊಳಲ
ತಂಚರದ ನೆನಪಿನ ಜರ್ಗಿಯೇ ಪದ್ಯದ ಶಲ್ಲವಿ ತೊಡಗುತ್ತದೆ;

ವೇಣುನಾದ ಬಾರೋ ವೆಂಕಟರಮಣನೆ ಬಾರೋ

ಗೋಕುಲದಲ್ಲಿ ಕೊಳಲನ್ನು ದಿ ಗೋಪಿಯರನ್ನು ಮರಳು ಮಾಡಿದ ತೀ
ಕೃಷ್ಣನೇ ವೆಂಕಟಿಗಿರಿಯಲ್ಲಿ ವೆಂಕಟಿರಮಣನಾಗಿ ನೆಲಿಸಿದ. ಇದನ್ನೇ ಕೃಷ್ಣಾವೇಷ್ಟಿತ್ತರ
ಶತನಾಮದಲ್ಲಿ ‘ವೇಣುನಾದ ವಿಶಾರದಃ’ ಎಂದು ಸ್ತುತಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಇದು ದ್ವಾರವರದ ಗೋಪಿಯರ ಶಫೀಯಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಖಳಿಯ ಬಾರದೂ. ಈಗಲೂ ಈ ಭಕ್ತಿನ ಮೇಲೆ ಕರುಣೆಯಿಂದ ವೇಣುವನ್ನು ನುಡಿಸುತ್ತು, ವೇಣುನಾ
ದನಾಗಿ ಬಾರೋ. ನಿನ್ನ ಆ ಕೊಳಳಲನ ಇಂಚರವನ್ನು ನಾನು ಕೇಳುವಂತೆ
ನೂಡಿಯ್ತು. ಶಂಖ-ಜಕ್ಕು ತೊಟ್ಟಿ ವೆಂಕಟಿರಮಣನೇ ಕೃಯಲ್ಲಿ ಕೊಳಳಲು ತೊಟ್ಟಿ
ಕೃಷ್ಣನಾಗಿ ನನಗೆ ದರ್ಶನ ನೀಡಲು ಬಾರೋ, ನಿನ್ನ ಹಾಲುಸಿದ್ದೆಯಿಂದ ಎಷ್ಟು
ಬಾರಿಯ್ತು.

ಕೃಷ್ಣವತ್ತಾರತದ ಇನ್ನೊಂದು ಲೀಲಾನಾಟಕನನ್ನು ಶಲ್ಲವಿಯ ಮುಂದಿನ
ಸಾಲು ಉಲ್ಲೇಖಿಸುತ್ತದೆ.

ಬಾಣನ ಭಂಜಿಸಿದಂಥ ಭಾವಜನಯ್ಯನೇ ಬಾರೋ.

ಬಾಣನನ್ನು ಭಂಜಿಸಿದ ಶಫೀ ಭಾಗವತದಲ್ಲಿ ಬಂದಿದೆ:

ಬಲಿಷ್ಠಕೃಷ್ಣರಿಯ ಮಗ ಬಾಣಾಸುರ ಸಾವಿರ ಶೈಕ್ಷಣಿಗಳ ಮಹಾವೀರ:
ಅವನ ದರ್ಶಕ್ಕೆ ದೇವತೆಗಳೂ ಸಂಭಿದರು. ಅವನ ತಪಸ್ಸಿಗಿ ಒಲಿದ ಕಿವನು

ఆనన రాజధానియాడ తోణితపురదల్లి రక్షణీ నింత. అనువము సుందరి యాద ఖపే ఆనన మగళు. కృష్ణ న వేంపుగ్, ప్రద్యుమ్నన మగ్, ఆని రుద్ధనమ్మ ఆవళు కనసినల్లి కండు నేఱిసిదళు. ఆవళ గేళతి చిత్రలేఖి ఎన్నువ ఆస్తరీ ఆవళ బయచేయన్న రితళు. ద్వారశ్శి తెరళ మలగ్ద ఆని రుద్ధనమ్మ ఆవహంసి మంత్రబలదింద అంతర్క్షేమాగ్రవాగి బందు ఖమీగే ఒట్టిసిదళు. అంతపురదల్లి నెడెద ఈ ప్రణయప్రసంగ కిఛిదాగ బాణాసుర తోణిపగొండ. అనిరుద్ధనమ్మ బంధనదల్లిట్ట.

నాల్మల్లు తింగళు సందర్భ అనిరుద్ధ మరళలిల్ల. యాదవరు తంగి ట్టురు. అనిరుద్ధ బాణన సేరిపునేయల్లిరున సుద్ది నారదరింద అవరిగి తిలయితు: కృష్ణ న సేత్తత్తదల్లి యాదవరు బాణన తోణితపురశ్శే ఘోళ యిట్టరు. కృష్ణ బాణాసురన్న తోణిగళమ్మ తత్తరిసిద. తివనె ప్రాథమినేయ మేరిగి ఆవనమ్మ తోణ్లదే బిట్ట. బాణన సేరియింద ఖమా అనిరుద్ధ రమ్మ బింగడేగొళసి ద్వారశ్శి కరిదు తండ.

కృష్ణాష్టోత్తర శతనామవదల్లూ ఈ కథియన్న బట్టి సున హేసరు బందిదే: “బాణాసుర కరాంతశః” అదన్న దాసరు కాడిదరు; బాణన భంజిసిద ఆయ్యనే బారోలే, అనిరుద్ధన ఆచ్ఛనే బారోలే.

సీను బాణన గపమవన్న, బలమదవన్న భంజిసిద. బాణన తోణు గళన్న భంజిసిద. ననేళ్ళ లగు లేంకాభిమానిసియాద ఖపే ఖమ్మాలే. నన్న సోత్తు, నన్న ఆస్తిసాస్తి, నన్న సంబత్తు, నన్న దేండక ముక్కలు, నన్న లేంక ఎన్నువ నేఱిక బాణాసురనంశి సావిర తోణిగళింద నన్నన్న కబలసుక్కిదే. సీను జ్ఞాపాణయాగి బందు ననేళ్ళ లగిరువ బాణన తోణిగళన్న భంజిసిదేళు. అదశ్శురి బాణన భంజిసిదంథ అయ్యనే బారోలే.

ముందిన వూతు: “భావజనయ్యనే బారోలే,” భావ ఎందరి మనస్సు ఆల్లి కుట్టిదవ, నేలిసిదవ భావజ; కామ—సీను భావజనయ్య: కామన తండె. ఈ కామనే రుక్షింయల్లి ప్రద్యుమ్ననాళ్లి జనిసిద. ఆవన మగ నాగి రుక్షియ మగళు రుగ్మవతియల్లి అనిరుద్ధ జనిసిద. అదంచ సీను అనిరుద్ధన ఆచ్ఛ; కామన తండె; భావజనయ్య. ఇదన్న అష్టోత్తర శతనామవదల్లి “శామజనశః” ఎందు ఖల్లేమిసిద్దురే.

నీను కామన తండెయేందే అవన నుగైన్నిన్న మొమ్మగన వివాక్షే అడ్డియాగి సింత బాణిన ఆహంకారపన్న అడగిసి అవన్నన్న భుంగిసిదే.

ఈ భావజనాద కామదేవనే రావావతారదల్లి భరతనాగి సిన్న సేవే మాడిద. నీను భావజనయ్యనాగి భరతన ప్రీతియ అణ్ణనాగి అవనిగే యువరాజ పదపన్న త్తు సలింది.

ఈ భావజనాద కామదేవనే రుక్షేణియల్లి ప్రద్యుమ్ననాగి జనిసిదంతే జంబవతియల్లి సంబనాగి జనిసిద. నీను భావజనయ్యనాగి సంబన ప్రీతియ తండెయాగి అవన యతస్సన్న మేరిసిదే.

ఈ భావజనాద కామదేవనే సనచాదిగళ జతేగి సనత్కువారనాగి జనిసిద. నీను స్వతః సనత్కువారరణవదింద ఆవకరణ బ్రక్షత్కున్నాద ఆ సనత్కువారనిగి బ్రక్షత్కుజయిపన్న ఖపదేతిసి ఖద్దరిసిదే. కీగే నీను భావజనయ్యనాది: భావజనాద సనత్కువారన గురువాది.

ఈ భావజనాద కామదేవనే రుద్రపుత్రనాగి స్వందనాగి జనిసిద. శివభక్తునాద బాణాసురన జతే నీను యుద్ధముదిబాగి భక్తువక్షలనాద స్వందనై బాణిన పరవాగి యాదపర విరుద యుద్ధ నాటికవాదిద్ద. కీగే ఇల్లి ప్రద్యుమ్ననాగి, ఆల్లి స్వందనాగి, ఒండే తిక్తుద ఏరచురఱబగలు ఎదురు బదురాగి కోరాదువ నాటికవస్తు నీనాడిసిదే. భావజనయ్య నాద - స్వంద, కామ ఇట్టంగూ నియామకనాద నీన్న ఇళ్ళిగి ఆనుగుణవాగి అవరై ఆటివాడిదరు.

కీగే కామన ఎల్ల రఱబగలల్లి అవన్నన్న ఖద్దరిసిద భావజనయ్యనే, నన్నైఁగి బాధే. నానై కావశ్చిబలియాగదంకి, బలియాగి నన్న భావ కేందంతే మాడే.

తరువతి చేప్పిదల్లి ఒందు చేలినజావదల్లి ఈ కాఢన్న జాడిద దాశరు ఆ సందభాదల్లి బాణాసుర విజయద కథేయన్న నేనెసికోళ్ళపుదరల్లి ఒందు వితీఁఁ కారణపై ఖంటి. తిపభక్తునాద బాణాసురన్న సోలిసిద ఈ కృష్ణవిజయద కథేయన్న చేలగ్గి ఎద్దు నేనెసికోండవరిగి బాళనల్లి సోలేంఱు దిల్ల ఎందు భాగవత తేళుత్తదే:

య పవం కృష్ణ విజయం తంకరేణ జ సంయుగమ్ |

సంస్కరేతా పూతరుత్తాయ న తస్య స్వాత్మ పరాజయః ||

(బాణిగాగి నడిద ఈ కెవ-సేకవర యుద్ధమన్న, యుద్ధమల్లి త్రిశ్చ్ఛన విజయమన్న బేటగీ ఎద్దు స్వరించమన్న ఎందో జీవనదల్లి సేశేలు పుదిల్ల).

అడకేందే దాశరు సుశ్రావడల్లి త్రిఏవాసమన్న హిగ్ కూడ చరీదరు : “బాణమ భంజిసింథ భావజనయ్యనే బారేశ !”

ముందిన సొల్లిన పూవాఫ్ఫు కృష్ణ న బాలజరియేన్ను ఉత్తరాఫ్ఫు రామావకారద శథియన్ను జక్యియాగి బట్టి సుత్తువే :

పూతనేయ మోలేయుండ నవ-

నిశ్చ చోరనే బారేశ !

ద్విత్య రావజున సంకరిషిద

గీతానాయుశనే బారేశ !

పూతనేయ విషద మోలే దాలన్నందు, గొళ్ల కుండగీయర మనేయ బేట్ల కద్దుకిందు బేటిద కుండగన్లనే నీశు ? నన్న ఒళబగీయ మోలకద విన వస్తు హిరయ్య. నన్న క్షదయిదాశద భక్తియ బేట్ల యన్న కద్దు తన్న లు బారేశ :

అణ్ణుత్తరంతనామండల్లుక ఇదే విశేషణగాళు బందివే. కృష్ణ నన్న “పూతనాజీవితకరః” ఎందు శరీద ఈ సేశ్తుత్త, ఆవన బేట్ల య వృషమేళక వస్తు కలవు విశేషణగాళింద లేండాడుత్తది. “నవనితవిలిప్రాంగేశ నవనితనట్టించాలింపాః। నవనితనవాయారః”

బేట్ల కద్దుగా మోసర కుదిలేయేడు మ్యోయీల్ల బేట్ల చేల్లికేండవ; తన్నన్న స్త్రీకిషిదవర బేట్ల యిందరే ఇవప్పిగొందు కూడ ఆకార; ఆవను ఇంథ బేట్ల కదియువ నాటిలచ మధుమంపి; ఆవను కద్దరు కళ్లన్ల. ఏకెందరే ఆవను ఆఫా; దోషదిలై. ఆవను నమ్మ పాపమన్న కదియుత్తానే; నమ్మ భక్తియ బేట్ల యన్న కదియుత్తానే. ఆవను కదియబీళు ఎందు సాపై కాదుకుత్తిద్దేవే. ” ఆవను ఇంథ కళ్లనేందే సాపై ఆవనన్న క్షదయిదల్ల దేశుత్త పూజసుత్తువే.

కృష్ణ నేఱ్పునే ఇంథ తెత్తుజీలేరన్ల; భగవంతన ఎల్ల రూపగాళు చుందే. ఈ త్రిఏవాసనే ద్వ్యాపరద కృష్ణ; ఇవనే త్రైయి రామ. భగవంతన రూపగాళు భేద తింకనే సరకద దారి. కృష్ణ నంత రామమూ అధార్యత్తద

నవవీతచేంద్ర. ఆదాండి ముందిన సాలినల్లి దాశరు త్రీనివాసనెన్ను రాము రాజవదిండ ఉండు శేండాటుక్కారై :

ప్రైత్యరావణన సంపరిసిద
సితానాయక భారో!

సితిగాంగి లంకీ లగ్గియట్టి, సితియెన్ను కెద్ద రావణనెన్ను సంకరిసిది. దరస్తియెన్ను రామినువ ఆవన దైత్యస్వభావక్కే తక్క కషాస్తు నీడిది. ఆ సితానాయక్కి ఈ వేంగాక్కే బందు నించియిల్ల. నన్న క్ష్యదయః మందిర దేవాగుణ భారో ;

కృష్ణ మేళ్లిత్తర శతనామ కృష్ణ నెన్ను “దానవేంద్రవినాతినః” ఎందు శరియుత్తది. ఇదు భగవంతన ఎల్ల అనకారగాల్లూ నడియువ దానవ సంకారద సమస్తి, అథివెన్ను ఒళగొండ సమాగ్రహియాద వితీషణ. రామావతారించ్చల్లి రావణించ దానవేంద్రనెన్ను శేంద. కృష్ణ వతారించ్చల్లి కితువాలనెంబ దానవేంద్రనెన్ను శోంద. అంతియే మారిశ—శుంభుకణాఫది గలన్ను, అంతియే కంసదంతవతార్థిగలన్ను. వెంచటిక మేళ్లిత్తవంతు త్రీనివాసనెన్ను స్ఫురిపాగి రాముస్వరంజదిండ స్తుతిసుత్తది : “త్రీరామో రాముభద్రత్కు భవబంధైక వేశిశక్షి”. ఆదాండి దాశరు కాకిదరు : “దైత్య రావణన సంకరిసిద సితానాయక భారో!”.

రామావతార—కృష్ణ వతార ఎరడక్కు ఆన్నయవాగువ వితీషణదిండ కేళదగి కృష్ణ వతారద చరితియెన్నో ముందువరిసుత్తది ముందిన సోల్లు :

బిల్లు మురిదు ముల్లల గేద్ద
శుల్లనాభనే భారో!
గొల్లతియరొడనె నలివ
జేల్లమూరుతి భారో!

రామావతారించ్చల్లి సితియు స్ఫురుంపరించ్చల్లి తిపన బిల్లు మురిదవను. కృష్ణ వతారించ్చల్లి బిల్లు దబ్బిక్కేందు మధురీగి బందు అల్లుడ శివద్రవ్యతాద శంసన బిల్లు మురిదవను. ముండే కంసన ఆశ్చర్య నద్దల్లి ఎదురిండ మల్లరన్న గీడ్దవను.

జూడిచిర, భల, కోసలరీంబ మువరు ముల్లరన్న తాను స్తుతి కేంద్రమాను: ముషిక, కుటి ఎంబ ఇన్నిచ్చరు ముల్లరన్న బలరామనైయి గిఫ్టు బలరామనైంద గీలికిదవను; కొలికిదవను: ఈ భాటిసైయే శ్రీష్వామేష్వరీత్రై కతనామదల్లి ఒందు నామవాగి బందిదే: “ముష్టికాసుర జూడిరముల్లయుద్ విశారదః”.

ఏగే రామశాగి రావళమన్న సంకరిసిదవను, శ్రీస్తునాగి చంసన చీల్లు ముందు ముల్లర గిఫ్టును యారు? పుల్లనాభమాద ముంలరెంపి లారాయణి అల్లవే? “శ్రూణముదః శ్రూణముదవన్”. ముంలరెంపదస్సు అవకారమిప కూడ పరిశ్రమ. ఆ ముంలరెంపక్కాగలి ఈ ఆవకారమిపగెలగాగలి అఱువూత్సుత్తి అంకరపిల్ల. అదరింద ఈ ఎల్ల అవతార లీలిగిణ్ణన్నాది నారాయణి బారో!

‘పుల్ల’ ఎన్నప్పుడు సంస్కరదల్లి ‘అరథద’ ఎంబ ఆఫ్రద విలేఖణ వాళిక పద. ఈన్నదదల్లి ఈ పదశ్చ ఆ ఆఫ్రద జతీయే ‘అరథద జూవు’ ఎంబ విత్తివాద ఆఫ్రవు లుంటి. అదరింద పుల్లతాభి ఎందరే అరథద కువన్ను లాభియల్లి కూత్తేవను. జతుదికభువనగాల పతిగెలన్ను అరథిద లోకాక్షరమాద కమలవే ఆ అరథద జూవు. అదరింద పుల్లనాభి ఎందరే పద్మసాభి:

స్తుమ్మస్తుమ్మివాగి శ్రీరసాగరదల్లి పవడిసిరువ భగవంతనే రంబ పద్మ నాభి, ఇదన్నే పురుషరూప ఎండూ కరీయుత్తారే. ఇదే భగవంతనే మేదల ఆవిష్కార; మేదల అవతార. ముందిన ఎల్ల అవతారగెలగూ ఈ రంబనే ముంల:

ఏతన్నానావతారాణాం

సిధానం చీజమవ్యయమ్

(భాగ 1.8.5)

ఆదౌ గృహీతమవతారంత్తై రచిజం

యున్నాభీసద్మభవనాదకమావిరాసమ్

(భాగ 2.10.2)

త్రీసివాసనన్ను పద్మనాభసేంబ కేసరినీంద వెంకటేత సేత్తుత్రపు కరిదిదే:

జనాదినకి పద్మనాభేశో

వేంకటాజల వాగినకి

ఇవను మల్లరన్న గేడ్; అష్టా అల్ల, గొల్లర కుడుగోయరఫ్ఱూ గేడ్
ఎన్నత్తరీ ముందిన సారినెల్లి:

గొల్లతియరైడనే నలివ చెల్లు మంగుతి బారో

నీను ఒగజట్టిగచ ఎదేయన్న నడుగిసిద మంకావీరస్తూ హౌదు.
గొల్లతియరైడనే వ్యందావనదల్లి నలిదాది ఆవరియల్లి కజగుల బరసిద
మంకావీరస్తూ హౌదు. నీన్నంథ చెలువ మంగుతియన్నల్లదే ఇన్నారన్న
కండు గోపియరు మరుళాగబేచు?

స్వగోలోకద ఆఘరియలే కృష్ణ సేవగాగి గోచులదల్లి గొల్లబాలీయ
రాగి జనిసిదరు ఎందు తాస్తుగచు సారుత్తవే. కామ—భక్తి ఆవర సంకజ
థము. ఈ గోపియజన్మదల్లు ఆవరు శ్రీన్నన్న భక్తియింద కాపుసిదరు.
కామద కొండే ఇరువ సాధ్యయిభావ భక్తి, ఆదరిందలే ఆవర కామద భక్తిగి
భక్తికామసాద కృష్ణ ఒలిద. ఒలిదు ఆవరిందనే నలిద. ఆదరిందే కృష్ణ
పేణ్ణిత్తరత కతనామ ఆవనన్న “గోదగోపిత్తరు” ఎందు కరియుక్కాద.
“జలక్రీడా శమాసక్త గోపివస్తుశక్తారకః” ఎందు గోపియరైడనే
ఆవను నలిద చేల్లటిడ విశ్వ ఘటసేయన్న ఖల్లీఖిసుత్తదే.

గోపియరు మాయలేందు నీరిగిందాగ ఆవర బట్టియన్న శద్దు,
ఆవర ఆ పేళన్న కండు నెలిదవనల్లవే నీను? నానూ నీన్న ముందే బత్తులూ
గబేచు. ఈ పంజకోలేకద అంగియన్న కళజి, మృగంటిద లింగదికద
ఒళజక్కియన్న కళజి నివాషద బయలినెల్లి నెన్నన్న బత్తులుగొలసలు
బారో.

నీన్నంథ చెల్లు మంగుతి నీనేచ్చునే. గోపియరు మాత్రనే అల్ల,
వేదద్వారారాద ఖుషిగచు కండ “యతా” తే రాబం కలాయితమం తత్తవి
తే పతాయి” ఎందు దాడుత్తా, నీన్న చెలువిన కలాయితమమంగుతియన్న
కాణలు జీవమానవికి కంబలిసాక్కరీ. ఆవర జీవనద పరమాపురుషా
థినే అదు.

కృష్ణా పేణ్ణిత్తర కతనామదల్లి త్రీకృష్ణనే చెలువ మంగుతియ బగీయే
కలవు నామగచు బందివే: “లీలామానుషవిగ్రహః”, “సభ్యదానెంద
విగ్రహః”, “త్రిభంగివుధురంక్షతః” “తమాలకాయవులాక్షతః”.

దాష్టత్రింకల్పక్షుణగచ పురుష సౌందయింద పరాకాష్టియల్లవే భగవంతన
దివ్యమంతి! అదే దివ్యమంగలవిగ్రహ లోకోద్ధారద రీలోగాగి,
రీలేయింద మానుషవిగ్రహ తేంట్టు నందగోచులదల్లి నెడ్డిదాదితల్లవే!

ఆదేను నమ్మంకి పంజభక్తిగళింద మాతిద ప్రశ్నక విగ్రహమే? అవను సచ్చైదానంద విగ్రహ. పరిశద వాడ జ్ఞాన—అనందగళే మ్యానెక్కు బంద జీల్చు ముఖరుతి. ఆ జీలువిగి చేరే ఎణెయుంటి!

వృందావనదల్లి శర్టాలద బీళుదింగళ ఇరుటుగళల్లి కొళసుకుదుత్తు, “త్రిభంగి”యల్లి బళుకి నింత మధురాక్ష్మతియాగి, మూరులోకిద మనసేళిద ఆ జీల్చుముఖరుతియన్న కండు మరుళాగద జ్ఞాన్ ఉంటి? ఆజాయిF మధ్వరూ అవన జీలువన్న “గోకులచంద్ర” ఎందు, “సుందరరథినా” ఎందు బిగెతుంబి దాడిజరు. తమాలడ ఎశలినంతి శ్మృములవాడ ఆ సౌంద యిFరాతియన్న, ఆ జీలువిన మంకియన్న లనెగళ తోరలు బారేళే.

ఆవతార రూపగళన్న మంకు ముఖలముపవన్న ఆభ్యేదదింద స్తుతిసువ వద తియన్నే ఏ ముందిన సేణల్లు ముందువరిసుత్తుదే :—

మందరగిరి ఎత్తిదంథ
ఇందిరా రమణి బారేళే |
శుందచి గోవుగళ జాయు
నందనందననే బారేళే ||

మందరగిరియన్న ఎత్తిదవను ఎన్నువ మాతు ఎరదు ఆవతారగళ కథియన్న ఒళగొండిదే. సముద్ర మథనలూలదల్లి శూమFరథవదింద మందరగిరి ఎత్తిదవను—ఎన్న ప్రదు ఒందు ఆథF. డాగేయీ మందరగిరి ఎందర గోవధ్యన పవక్కు కౌదు. మందరగిరియనేత్తిద శూమానే శ్మృష్టినాగి గోవధ్యనగాగియన్నుత్తిద. ఆడకేందీ శ్మృష్టిమేళ్తైరక్తమామి ఆవనన్న “గోవధ్యనాజలోద్దుతాF” ఎందు కొండాడితు.

గోవధ్యనవన్ను మందరవన్ను పుచ్ఛిరిగి ఉల్లేఖిసుపుదు ప్రశ్నిన రల్లుల కండుబరువ సంప్రదాయి. మందరగిరి ఎందరే భూరపాడ, ద్వాధవాడ, కిరియ చీటి. ఆదరింద గోవధ్యనవ్వు మందరగిరి కౌదు. జుటీగి హేళువుదరింద కూపావతార మంకు శ్మృష్టివకార రూపగళిగి పెరస్పర ఆభ్యేదవన్ను సారిదంతాగుత్తదే. ఆడకేందీ ఆజాయిFరూ శ్మృష్టినన్న స్తుతిసువాగి “మందరధరీలే గోవింద పందీ” ఎందు హేళుకూరే. ప్రశంసరథాసర ఈ ఉద్గారక్కే క్షమ్మేలేయ సంఖ్యకి ఆజాయిF మధ్వర ఈ సోత్రమే ఆగిదే.

ముందరగిరి ఎత్తుడ ఈ చూమణినే గోవధ్యసగిరి ఎత్తుడ ఈ కృష్ణనే ల్యోక్క్రమకియాడ నారాయణ ఎన్నుక్కెడ ముందిన సాలు: “జందిరా రమణనే బారో”.

నీను ఇందిరియ రమణ. సిరియ అరణ. త్రిక్షేత్రలద్వాల్ నింత త్రినివాస. కృష్ణరూపదల్ ఈ ఇందిరియే రుచ్ఛిణియాగి సత్కారమెయాగి నిన్న సేవే గ్ర్యాఫిలు. నీను ద్వారకేయల్లి అవర జకె రచిసిదే. రామరూపదల్ ఈ ఇందిరియే స్తుతియాదశు. నీను ఖీకాతాయకొడు. హరీ ముఖలరుజున దంత ఎల్ల అవకాశగళ్లు నీను ఇందిరారమణనే. ఏకేంద్రి ఆవళు నిన్న సిక్కానియోగినియాద సంగతి. ఇంథ తాయి ఇందిరియిందోషగూడిద నిన్న తీల్ప ముఖుంతయిన్న ననగౌ కైఁరలు బారో.

ఆచారయిం మధ్యరు ఇదన్నే “సుందరినాథ” ఎందు, “రుచ్ఛిణీ వెల్లబు” ఎందు యాకిదరి కృష్ణా పేష్ట్రుత్రరక్తశాపు “కమలానాథ” ఎందు, “సత్కారమారిషో జయిం” ఎందు కేండ్రాదుక్కెడు. వెంకటీశ్వర్ముత్రుక్కెడన్నే “నూఢివ” ఎంబ పదంంద నుండిను ముందిన ఎరకు నాలుగోంద అదన్నే వివంసుక్కెడి: “రమానాథో మహిభూతామ”. ఎరడు నిట్టేనట్లు ఇదు సమాప్తి. శ్రీభుజు సుకుమారుడ నారాయణనే బారో. రుచ్ఛిణీ సత్కారమా సమేతనాద త్రికృష్ణనే బారో. పద్మద ఖత్తరాధ్య :—

కుందదే గోవ్యుగళ కాయు
నందనందననే బారో!

ముఖు లేకఁగళన్న కాయున నీను — గోవ్యుగళన్న కాయువుదు ఎంథ కేళు కేలస ఎందు కుండిణిసది నందగోవ్యుకులదల్లి గోవ్యుగళన్న కాయు. అదరంద గోవాలకర్మియుల కేళరిమీ కళిము ఆత్మవిత్వాన చేఱిసిదే. దొడ్డవరు బుట్ట కేలస మాడిదరి అదరంద అవరు స్తుపంగుప్రాదిల్ల; ఒడెలాగి ఆ కేలసద కురిముయే జేచ్చుక్కెడి. రాజసూయదల్లి అగ్రపూజగోవ్యుకులు నీనే వేషదలు కేబ్బగిలల్ల నింతు బండ బాహ్యశిర కాలు కొళియలిల్లవ? నీనే అజుమనన చోవియాగలిల్లవ?

ఈ తెర గోవాలనాగి, గోవ్యుర ఒడెయానాద నందగోవ్యుగి ఆనంద బంసిద నందకుమారనాది. ననగౌ ఆ ఆశందద నేలేయన్న కోరో. నన్నెడగి బారో.

ಸರ್ವವಾಲಕ್ಷನಾದವನೆ ಕುಂದದೇ ಗೋಪಾಲನಾದ ಈ ಘಟನೆಯನ್ನು ಶ್ರೀವಾ
ಣಿಕ್ತೇರಕತನಾಮ ಸುಂದರವಾಗಿ ಸಿರಾಮಿಸುತ್ತದೆ: “ಗೋಪಳಾ ಸರ್ವ
ವಾಲಕ್ಷಣಿಕ್ತೇರಕತನಾಮ ವಾತ್ತಾ ಅಲ್ಲಿ “ನಂದಗೋಪ ಪ್ರಯಾತ್ತಜಃ”
ಎಂದು ಬಂದಿದೆ. ವಂಕಟೀಕ ಸ್ತೋತ್ರವೂ “ಗೋವಿಂದೋ ಗೋಪಃ ಕೃಷ್ಣಃ”
ಎನ್ನುತ್ತದೆ. ದಾಸರ ಈ ವರದು ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಬಂದ ಭಾವನೆ ಆಚಾರ್ಯರ ಮಧ್ಯರ
ಕೃಷ್ಣ ಸ್ತೋತ್ರದಲ್ಲಿ ರೂಪಗೊಂಡಿದೆ: “ದೇವಕಿನಂದನ ಸಂದಕುವಾಪಾ”,
“ನಂದಿತಗೋಪಾಲ ವಂದಿತಪಾದ”. ಈ ಇಂಥ ಅನುಭಾವದ ವಾತ್ತಾಗಳಲ್ಲಿ ದಾಸರ
ಈ ಹಾಡಿನ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಾಗಿ ನಿಂತಿವೆ.

ಮುಂದಿನ ಸೇಳಲ್ಲು:-

ನಾರಿಯರ ಮನೆಗೆ ಪ್ರೇಮ
ವಾರಿಜಾಕ್ಷನೆ ಬಾರೋ ।
ಕರೇಳು ಭುವನವ ಕಾಯ್ಯ
ಮಾರನಯ್ಯನೆ ಬಾರೋ ॥

ಬೆಳ್ಳೆ ಉದಿಯಲೆಂದು ನಾರಿಯರ ಮನೆಗೆ ಹೋದವನು, ಹೋಗಿ ಬೆಳ್ಳೆ
ಕಾಢವನು. ಬೆಳ್ಳೆಯ ಜೊತೆಗೆ ನಾರಿಯರ ಬಗೆಯನ್ನು ಕಾಢವನು; ಸಹಜವೇ.
(ಲೋಕ ಚಂಬಿಕದತ್ತ ರಭಿಣದ ತುಂಡು ಹರಿದರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಆಜ್ಞ್ಯರಭಿಣವಂಥದೇನೂ
ಇಲ್ಲ.) ಚಂದ್ರ ಮುಳಿಬಂದಾಗ ಚಂದ್ರಕಾಂತ ತೀರೆ ಕರಿದರೆ ಅದು ಪ್ರಕೃತಿ
ನಿಯಮವಷ್ಟೆ ಹೂರಿತು ಇನ್ನೇನೂ ಇಲ್ಲ.

ನಿನ್ನ ರಣ್ಣ ಹೊಡಿದೆ. ನಿನ್ನ ಕಣ್ಣನೆಳಿತಕ್ಕೆ ಅವರು ಕರಣ ಹೊಡಿದರು.
ವರೆಂದರೆ ನಿನ್ನ ವಾರಿಜಾಕ್ಷನಲ್ಲವೇ? ತಾವರೆ ಎಸಳನಂಭ ನಿನ್ನ ಅರಳಿಗಣ ನ್ನು
ಕಂಡು ನುರುಳಿಗಾದ ನಾರಿ ಯಾರವಳಿ? ನಿನ್ನ ರಣ್ಣನ ಚೆಲುವಿನ ಮಾಟವನ್ನು
ಕಂಡವೇಲೇ ಆ ಹೆಂಗಿಳಿಯಂಗೆ ತಮ್ಮ ಕಣ್ಣನ ಶಕ್ತಿಯ ಬಗೆ ಇದ್ದ ಅಭಿವೂತವೂ
ಕರಿ ಹೋಗಿರದೀಕು. ನಿನ್ನ ಆ ತಾವರೆಗಳ್ಲಿನ ಕೃಷ್ಣಾಧ್ಯಷ್ಟಿಯ ಅನುಗ್ರಹವುಷಿ
ಯನ್ನು ನನ್ನೆಡಿಗೂ ಹರಿಸಿಯ್ಯ. “ನಾರಿಯರ ಮನೆಗೆ ಪ್ರೇಮ ವಾರಿಜಾಕ್ಷನೆ”,
ನನ್ನ ಮನದೊಳಗೂ ಬಂದು ನೆಲನೋ, ಬಾರೋ”.

ಶ್ರೀವಾಣಿಕ್ತೇರಕತನಾನು ಭಗವಂತನನ್ನು “ಕಂಜಲೋಚನಃ” ಎನ್ನುತ್ತದೆ.
ವಂಕಟೀಕ ಸ್ತೋತ್ರ “ಪುಂಡರೀಕಾಶ್ಮಃ” ಎಂದು ಶೋಂಡಾಡುತ್ತದೆ. ಆಚಾರ್ಯರ
ಮಧ್ಯರಂತು ಈ ತಾವರೆಗಳಿನ ಪುರುಷಾಂದರ್ಯದ ಪರಾಕಾಷಿಯನ್ನು
“ಇಂದಿವರೋದರದಳನಯಾಪಾ” ಎಂದು ಬಗೆ ತುಂಬಿ ಹಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ఈ నారియర జిక్కించినిర తథుడు భువనగళ సమత్రధారణ కౌదు ఎన్నుక్కె ముందిన నుండి :—

ఆరేళు భువనవ కాయ్య
మారనయ్యనే బారేళీ॥

పదినాల్చు లేఖగులాగి విభాగించ ఈ వశ్వవన్ను విష్టురుదు దింద నీను కాయినవే. నానా అవకారగళ్లు ద్వికృరన్ను సంకరిసి భువనద భారవిషి కాయునవే. కొనేగీ మారక తక్కియాద తివ్విగూ ఆయ్యనాగి, స్తువియాగి, “తివరూపి తివే సితః” ఎన్నువ పురాణవక్షనదంతి తివస్తోళగీ తివనాగిద్దు సంకరిసునవే. కోగీ స్వస్తి స్థితి సంచారగళింద ఆరేళు భువనగళన్ను కాయుత్తరువ ఓ మారనయ్యనే, చేలువన్లు మారనమ్మ విచారిసిద ఆయ్యనే, “సాకశ్ఛన్యశ్ఛఫున్యశ్ఛః” ఎందు భాగవతంద్రీ కొండాదిద త్రిలేఖమందరనే, ధ్వనిద వేళ నెన్ను చిక్కుదల్లి అంథ దివ్యమందర రుద గీఇజరవాగువంకి మాశిలి, బారేళి. బందు నెన్ను చిక్కుదల్లి నేలసోలి.

వ్యుసు, కపిల, దత్త, పతరేయ, కంస, హయగ్రివాదిరూపగళింద బ్రహ్మవ్యాధిగులగూ గురువాగి చూనవన్ను పదేశిసి సన్మాగ్ంఫద దారి తోరి ఆరేళు భువనవ కాయుత్తరువే. బుద్ధ, వ్యషభాదిరూపగళింద దుజ్ఞశరల్లి ఆవిష్టేయ వేంకివన్ను బిక్కి సజ్జనవన్ను కాయుత్తరువే. మారనే కుమార నాగి తివస్తల్లి జనిసిదాగి నీను మారనయ్యనాగి స్వందన తందేయాగి తివ నెల్లి నేలసి కామసరన్ను వేంకిగేంచుత్తరువే. కోగీ విశ్వదల్లి లీలా న్యాటిక సమత్రధారియాద త్రీక్షణ్ణనే, త్రీనివాసనే, బారేళి. నెన్ను ఆజ్ఞానద కట్టలన్ను కశిదు జ్ఞానద చీళకన్ను నీఁడలు బారేళి.

కృష్ణ సేష్ఠత్తరకతనామద “సమాపాలకః, జగద్గురుః, జగన్మాథః” ఎంబ నామగళల్లి ఈ ఎల్లి మాతిన ధ్వనిలియిదీ. వెంకింశోఽత్రద “స్వస్తి తతాం జగన్మాథః, బ్రహ్మవ్యాధినాం వరప్రదః” ఎన్నువ నామగళలూ ఇదన్నే ధ్వనిసుత్తనే. ఆచాయు మధ్యద “స్వందసనందన వందితపాద” ఎన్నువ నుండి “స్వందనన్ను మగనాగి పదేద రుద్మణిందలూ వందితసాదప” ఎన్నువ ఆధ్యదల్లి బందిద్దు “మారనయ్యనే” ఎన్నువ నుండిగిప్పిగీ చేంచ ఆధ్యధ్వనియు చేశికన్ను చేట్లుక్కె.

కాడిన కేశేయ సేణ్లు :

తేషకయన మంగలుతియాద
వాసుదేవనే బారోఽి ।
దాసరోళం వాసవాద
తీక పురందర వితల బారోఽి ॥

స్తోరాబీయల్లి తీవన మేలే పవడింద ఫరమాత్మనే, ఎద్దు బారోఽి నన్నెడేగి. తల్లి మంగలుతి ఎందరే కరిర. భగవంతన కరిర చీరే ఆల్ల; భగవంత చీరే ఆల్ల. ఏకేందరి అవను జ్ఞానాశందమయ కరిర. నమ్మంకై కుష్టి, సామృగణిగి బలియాగువ భూతిక కరిఱయల్ల; అవన అప్రాచ్యత కరిరవే ఆవన స్వరూప. ఈ ద్రవ్యాయమన్న సంచిషువైదికవ్యాగియే “తీవ శయన” ఎన్నువ బదలు “తీవకయన మంగలుతి” ఎన్నువ ఫదవన్న దాసరు బలిందవ్వారి.

ఇల్లి తేషకయన ఎన్నువ వితీవణ ఈ వద్దురఁజనేయ సన్నివేతద రున్నెలే యల్లి ఒందు వితీవ అథవన్న ధ్వనిసుత్తదే: తీవాద్వియ మేలే శయన మాడిద తీవివాసనే తేషకయన. తీవాద్వియల్లి పవడింద్దు సంకయ్య. చీలగాయికు—ఎద్దు బారోఽి ఎన్నుత్తారే దాసరు.

ఈ తేషకయననే వాసుదేవ ఎన్నుత్తదే ముందిన సేణ్లు: “వాసు దేవనే బారోఽి”.

తీవాద్వియల్లి నేలసిద వెంకటీకనే వాసుదేవ ఎందు వెంకటీక సేత్తుత్త్రవూ స్తుతిసుత్తదే:—

వెంకటీకేఽి వాసుదేవః
ప్రద్యమోఽికుమితవిశ్రవ్మః ।
సంకషటోఽనిరుద్ధర్తు
తీవాద్విపత్తిరేవ జ ॥

శ్శ్శామాష్టోత్తర శతనామదల్లు ఈ కేసరు ఒందిందే:—

తీక్ష్ణః శమలానాథీఽి
వాసుదేవః సనాతనః ।
వసుదేవాత్మజః పుణీయీ
లీలామానువ విగ్రహః ॥

ವಾಸುದೇವ ನಾಮಕ ರೂಪಗಳು ನಾಲ್ಕು ಉಂಟು :—

1. ಅನುರೂಪ, ಪ್ರದ್ಯುಮ್ಮ, ಸಂಕರ್ಣ, ವಾಸುದೇವ ಎಂಬ ಚತುರ್ವ್ಯಾಹದ ದಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ, ಪ್ರಾಣದ ನಾಡದಿಂದ ವಾಳ್ಯವಾದ, ಮೈಕ್ಕೆಪ್ರದವಾದ ತುರೀಯ ರೂಪ : ಪರವಾಸುದೇವ.

2. ಸಾತ್ಯಂಭುವಮನುಶ್ಲತ್ಯಾದ ದೇವಹಳತ ಮತ್ತು ಕರ್ದವ ಮುನಿಯ ದಾಂತತ್ಯಾದ ಫಲವಾಗಿ ಅವಶರಿಸಿದ ರೂಪ : ಕಷಿಲ ವಾಸುದೇವ. ಪಾದ್ಮ ಪುರಾಣದ ವಚನದಲ್ಲಿ ಇದು ಸ್ವಾಟಿವಾಗಿದೆ :—

ಕಷಿಲೋ ವಾ ಮದೇವಾಖ್ಯ

ತಂತ್ರಸಾಂಖ್ಯಂ ಜಗಾದ ಯ | (ಭಾಗ. ೧. ೩. ೧೦.)

3. ವಾಸುದೇವ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಜಷಿಸಿದ ಬಾಲಕ ದೃವನಿಗೆ ಒಲಿದು ದರ್ಕಣೆ ನೀಡಿದ ರೂಪ : ವರದವಾಸುದೇವ. ಪ್ರಕಾಶ ಸಂಹಿತೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಮಾತ್ರ ಬಂದಿದೆ :—

ಆವಶಾರೋ ಮಹಾವಿಷ್ಣೋ

ವಾಸುದೇವ ಇತೀರಿತಃ |

ಯೋ ಧ್ವನಾಯ ಸಿಜಂ ಪ್ರಾದಾತ್

ಸಾಫನಮನಾಘನಧಿಸ್ತುತಮ್ || (ಭಾಗ. ೨. ೭. ೮.)

4. ವಸುದೇವಸುತ್ತಾಗಿ ಜನಿಸಿದ ತ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ರೂಪ : ಯಾದವ ವಾಸುದೇವ.

ಈ ಎಲ್ಲ ಅಥಗಳೂ ಇಲ್ಲಿ ಸಂಗತವಾಗಿ ಬಂದಿವೆ : ಮೈಕ್ಕೆಪ್ರದವಾದ ಪರ ವಾಸುದೇವನೇ, ಬಾರೀಳೇ, ಈ ಭಕ್ತನನ್ನು ಭವಬಂಧನದಿಂದ ಬಿಡಿಸಾರೆ. ಮುಕ್ತಿಯ ಪಥದಲ್ಲಿ ನಡೆಸಿರು.

ವೇದಮೂಲವಾದ ಸಾಂಖ್ಯಶಾಸ್ತ್ರದ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ಬ್ರಹ್ಮಾಧಿಗಳಿಗೆ ಉಪದೇಶಿಸಿದ ಕಷಿಲ ವಾಸುದೇವನೇ ಬಾರೀಳೇ. ನನ್ನನ್ನು ಅದ್ದಿಸಿರು. ನನ ಬಗೆಯೊಳಗೂ ಸಾಂಖ್ಯತತ್ತ್ವದ ಬೆಳಕನ್ನು ಹರಿಸಿರು.

ಧ್ವನವರದ ವಾಸುದೇವನೇ, ಬಾರೀಳೇ. ನನ್ನನ್ನೂ ಒಬ್ಬ ಏನೂ ಅರಿಯದ ಮುಗ್ಗಿ ಶಂದನೆಂದು ತಳದು ಒಲಿದು ಬಾರೀಳೇ. ನಿನ್ನನ್ನು ಉಮೆಯ ಪಥ ತೋರಿಸಿರು.

ಓ ವಸುದೇವತನಯನಾದ ವಾಸುದೇವ ತ್ರೀಕೃಷ್ಣನೇ, ಬಾರೀಳೇ. ನಿನ್ನ ವಿಶ್ವರೂಪ ತೋರಿಸಿರು. ಗೀರೀಯ ಬೆಳಕು ಬೀರಿಸಿರು. ಕಣಬೆಳಗಿಸಿ ತುಂಬ ವಾತ್ಸಲ್ಯ ರಸವನ್ನು ತುಂಬಿ ತಾರೀಳೇ. ಬಾರೀಳೇ ಬಾರಯ್ಯ ವಾಸುದೇವನೇ.

ఓగే కత్తు కలవు ఆవతారగళల్లి భక్తువాస్తుల్యవన్ను మేరద భగవంత దాశనాద తన్నన్ను మరియుపుదు సాధ్యవిల్ల ఎన్నువ భరవసీయైడనే దాశరు ముక్తాయద సేషల్లు కాచుతారే:-

దాశరోఖు వాసవాద

తీక పురందరవితల బారో ||

దాశరోఖగే మాత్రవల్ల ; ఎల్లరోఖగూ పాసవాగిద్ద్వానే : “అతావాస్య మచం సమావ్యా” . ఆదరీ ఖాదపరిగే ఆవన ఇరవిన ఆరివు ఇల్ల . ఆదరింద అంధవరల్లి ఆవను ఇద్దు ఇరదంకే . ఏకేందరీ ఆ భక్తురు ఇరవిన ఘలవాద భగవత్తరక్షేయింద పంచితరాదవరు . దాశరోఖే ఆవన ఇరవిన ఆరివు ముడిదే . ఆదకేందే ఆవరు దాశరు : తన్న ఈ దేఱ ‘అతావాస్య’ ఎందు అరితవరు . ఆరివిన ఘలవాగియే దాశ్యభక్తియల్లి మైమరితవరు ; భగవంతనిగే తమ్మన్ను ఆఫిసిచ్చండవరు . ఆదరిందలే సదా భగవంతన రక్షిగే ఒళగా దవరు : “నమే భక్తః ప్రజక్తతి” (భ. గి. 9-31)

దాశరు ఆవనల్లి వాసవాదరు ; ఆదర ఘలవాగి ఆవనై ‘దాశరల్లి వాసవాద’ . “మయి తే తేయు చంబ్యకవ్యా” (భ. గి. 9-29.) ఖాదవరు భగవంతనల్లి తమ్మ మనస్సన్ను నేలిగిఉసలిల్ల . భగవంతనై ఆవర మనస్సి నల్లి బందు నేలసలిల్ల.

తీకేష ఇదన్ను ఇన్నమ్మ స్వప్నవాగి గీతియ ఇన్నోందేడే సారిద్దుంటు:-

తస్యయం న ప్రణతశ్చమీ

న జ మే న ప్రజక్తతి

(భ.గి. 8.30.)

(నాను ఎందుకి భక్తునిగి దూరద వస్తువల్ల ; ఆవన యోగుక్కేమద జూలె హేతు ఆవనైలిగియే ఇద్దైనే . ఆవనై నన్నన్ను మరితు ఎందుకి లన్నొంద దూర సరియిలార . సదా నన్న నేనపే ఆవన జీవద జీవాళ .)

ఇదక్కి ప్రతియాగి ఆభక్తురాదవరు భగవంతనింద దూరవాగి బదు చుక్కారే . ఆదరింద భగవంతనై ఆవరింద దూరవాగియే ఇరితాత్తునే . ఇబ్బరన్ను సమిచిక్కే డండు జోడిసువ భక్తియ సంక్రత ఇల్లవాదాగ ఈ అంతర చెల్లియత్తులే హేగుత్తదే . అంధవరిగి భగవంత ‘దూరాత’ దూర తరం’ ఆగిచింతాత్తునే . దాశరు మాత్రవ ఈ అంతరపన్న చఢిదికోండ వరు . ఆదరిందలే దాశరు కాడిదరు : “దాశరోఖు వాసవాద” .

ఆననాత్ శ్చింతయంతోఽి మాం
యే జనాకి వయుః పాసతోఽి ।
తేవాం నితాయభియుక్తానాం
యోగైశ్చేవం వహామ్యహవో ||

(భ.గ. 9.22.)

(యారు ఎల్లపనశ్శి మరెతు నన్నున్నే చింతసువరోఽి అంథ ఏకాంత సిన్నేయ భక్తుర యోగైశ్చేవద కేండెయన్ను నాను యోరుత్తీసే.)

హీరీ—“నీనే లన్ను సఫస్సు” ఎందు భగవంతనల్లి తన్నన్ను అపోసి తేండ దాశరు “దాశరేణు” యోగైశ్చేవద కేండె కేంతు “వాసవాద” భగవంతనన్ను ఇల్లి స్వరిసుత్తారె. నానూ నిన్న దాస, నన్న యోగైశ్చేవద కేండెయుఁ నిన్నదు ఎందు భగవంతనిగి నేనపిశువంతిదే—ఈ ప్రాథ్రానేయ ధారణి.

వెంకటీశనేంత్రేషు ఈ మాత్రన్ను ఖల్లేచిసుత్తదే : “మాధవో భక్తు పక్కలి !”.

శ్రీష్వామేష్టుర శతనామవంతు అవన భక్తువణ్ణలతోగే నిదర్శనపాగి అనేక భక్తుర యాదియన్నే నమ్మ ముందిడుత్తదే : “మూజుకుండ ప్రసాద కృత”, “కుబ్జగంధానులిప్తాంగః”, “శ్రీష్వామ్యశనశస్తరః” “పిదురా క్షూరవరదః” “యుధిష్ఠిర ప్రతిష్ఠాతా”, పాథ్రసారథి !”.

ఇంథ దాశరోలు వాపవాద శ్రీతనే బారోఽి, పురండర విశలనే, చారోఽి. “శ్రీనివాసః శ్రీయశశిః” ఎన్నుత్తదే వెంకటీశ సేష్టుత్త. “దేవకీనందసః శ్రీతః” ఎన్నుత్తదే శ్రీష్వామేష్టుర శతనామసేష్టుత్త. ఆ హన్నేలేయల్లి దాశరో ‘శ్రీత’ ఎందు సంబోధిసిదరు. శ్రీతనిందరి లష్టుషిష్టకయుఁ కౌదు; శ్రీత్యేలదర్శి నేలసిద ఉత్సాహ కౌదు: “శ్రీత్యేలాది నివాసాయ శ్రీనివాసాయ తే నమః”.

ಮುದ್ದು ಕೊಡುವೆನು ಬಾರೋ

ವೆಂಕಟರಮಣನೆ ಬಾರೋ ಶೈವಾಚಲವಾಸನೆ ಬಾರೋ || ಪಲ್ಲವಿ ||

ವಂಕಚನಾಥನೆ ಪರಮಾತ್ಮನೆ ಶಂಕರಮಿಶ್ರನೆ ಬಾರೋ || ಆನುಪಲ್ಲವಿ ||

ಮುದ್ದು ಮುಖದ ಮಗುವೆ ನಿನಗೆ

ಮುದ್ದು ಕೊಡುವೆನು ಬಾರೋ |

ನಿರ್ದಯವೇಕೋ ನಿನೊಂದು ನಾನು

ಶೈಂದಿದ್ದೇನೆ ಬಾರೋ || 1 ||

ಮಂದರಗಿರಿಯನೇತ್ತಿದ್ದಾ-

ಸಂದಮೂರ್ತಿಯೆ ಬಾರೋ |

ಸಂದನಕಂಡ ಗೋವಿಂದ

ಇಂದರೆಯರಸನೆ ಬಾರೋ || 2 ||

ಕಾಮನಯ್ಯ ಕರುಣಾಳು

ಶ್ರಾಮವಣನೆ ಬಾರೋ |

ಕೋಮಲಾಂಗ ತೀ ಶುರಂದರ ವಿಶಲನೆ

ಸ್ವಾಮಿರಾಯನೆ ಬಾರೋ || 3 ||

ಶುರಂದರಿಂದಾಸರು ಒಂದು ದಿನ ಕಿರುಪತಿಯ ಚೆಟ್ಟಿದ ಮೇಲೆ ತೀನಿವಾಸನೆ ಮುಂದೆ ನಿಂತಿದ್ದರು. ತೀನಿವಾಸನ ದಿವ್ಯಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಕಾಣುತ್ತ ಕಾಣುತ್ತ ಅವರ ಬಗೆ ಭಗವಂತನ ಲೀಲಾವಿಭಾಷಿಗಳನ್ನು ಮೆಲುಕುಡಾಕೊಡಿಸು. ತೀ ಕಷಣ್ಣ ಬಾಲರೂಪದ ಲೀಲಿಗಳನ್ನು ನೆನೆದು ಅವರ ಬಗೆ ತುಂಬಿಬಂತು ರಣ್ಣ ಅನೆಂದಾರ್ಕವಿಂದ ಮಸಕಾಯಿತು. ಧ್ವನಿಪರವರ್ತಕೆಯಲ್ಲಿ ಅವರ ಬಗೆ ಬ್ರಹ್ಮಪರ ದಕ್ತ ನೇಗೆಯಿತು. ನೇಗೆದು ಹೀಗೆ ಚೆಂತಿಸಿತು; ಇಲ್ಲಿ ತೀನಿವಾಸನಾಗಿ ನಿಂತ ತೀಕೃಷ್ಣನ ಆ ಬಾಲರೂಪವನ್ನು ಕಣಾ ರೆ ಕಾಣಬೇಕು; ರಣ ಯೆಯೆ ಕಂಡು ಮನದಣಿಯೆ ಎತ್ತ ಮುದ್ದುಡಬೇಕು. ಇಂಥೀ ಭಾವ್ಯಾತ್ಮಕತೆಯ ಕ್ಷುಣಿದಲ್ಲಿ ಮೈನವಿರೆದ್ದು ನಿಂತ ದಾಸರು ಹೀಗೆ ಹಾಡ ತೊಡಗಿದರು: “ವೆಂಕಟರಮಣನೆ ಬಾರೋ, ಶೈವಾಚಲವಾಸನೆ ಬಾರೋ”

ವೆಂಕಟಾಚಲನೆ ಶೈವಾಚಲ. ಅದರಿಂದ ವೆಂಕಟರಮಣನೆ ಶೈವಾಚಲವಾಸ. ಏಕು ಹೆಡೆಯ ಶೈವನೆ ಈ ಸಪ್ತಾಂತ್ರಿ. ಇಂಥ ಚೆಟ್ಟಿದಮೇಲೆ ಶೈವಾಚಲಯಾದ ಸಾರಾಯಣನ ನೇಲಿ ಎನ್ನು ಪ್ರಾದು ಭಾಷ್ಯಕರ ಸಂಬಿಕ.

ಹೀಗೆ ದೇವತಾತ್ಮಕವಾದ ‘ತಿರುವೇಂಗಡ’ದ ಸ್ತುರಣೆಯಿಂದಲೇ ಪಾಠಗಳು ದೂರ ಸರಿಯುತ್ತವೆ. ವೇಂಗಡದ ದೊರೆಯನ್ನು ಸ್ತುರಿಸಿದರೆ ಚೇರಿ ಕೇಳಬೇಕೆ? ಅಭ್ಯಾರರ ಪಾಠಗಳೂ ಈ ವೇಂಗಡದ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಬಹಳವಾಗಿ ತೋಂಡಿ ಬಿಡುಗಳಿಂಟಿ. ವೇಂಗಡ ಎಂದರಿಯೆ ತಮಿಳನ್ನಲ್ಲ (ವಿನ್ಯೇ—ಕಡಂ) ಪಾಠಗಳನ್ನು ಹಂ ಹರಿಸುವೆಂಥಿದು ಎಂದು ಅಧ್ಯೇ ಎನ್ನ ಪವರುಂಟಿ. ಅದೇ ಸ್ತುರಿತರ್ವಯಿಂದ ಸಂಸ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ವೇಂಗಡಪದಕ್ಕೆ ಅಂಥದೇ ನಿರ್ವಚನ ಕಲ್ಪಿಸಿದವರುಂಟಿ:

ವೇಂಗ ಪಾಠಂ ರಟತೇ ಯಸಾತ್ತಾ

ತಸಾತ್ತಾ ವೇಂಗಟ ಉಜ್ಜ್ವಲೇ ।

(ವೇಂಗ ಅಂದರೆ ಪಾಠವನ್ನು ರಟ ಎಂದರೆ ಸುಧುವಂಥಿದು. ಅದರಿಂದ ಈ ಬೆಟ್ಟೆಕ್ಕೆ ವೇಂಗಟಗಿಂ ಎಂದು ಹೇಸರಾಯಿತು.)

ಅನೇಕುಂದು ನಂಬಿಕೆಯ ಶ್ರುತಾರ-ಧ್ವನಿಪರದಲ್ಲಿ ಈ ಗಿರಿ ಶೇಷಾಚಲ. ಈಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ವೆಂಕಟಾಚಲ. ಒಟ್ಟು ಈ ಗಿರಿ, ಈ ದೃವ, ಬಹು ಪುರಾತನ ಶಾಲದಿಂದ ಭಕ್ತರ-ಭಾವಾವುಕರ ಬಗೆ ಸೇಕಿದು ಆರಾಧನೆ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿತ್ತು, ಎನ್ನುವುದು ಮುಖ್ಯವಾದ ಪೂತು. ಅದರಿಂದಲೇ ದಾಸರು ಗಿರಿಯ ಪಾಠವನವಾದ ಏರಡು ನಾಮಗಳನ್ನು ಸ್ತುರಿಸಿ ಆ ಗಿರಿಯ ಅಧಿಷ್ಟೇವತವನ್ನು ಆಭ್ಯಾಸಿಸುತ್ತಾರೆ:

ವೆಂಕಟರಮಣನೆ ಬಾರೋ

ಶೇಷಾಚಲವಾಸನೆ ಬಾರೋ

ಸ್ತುರಿಯು ಅರಂಭದಲ್ಲಿ ಶೇಷನಲ್ಲಿ ಪವಡಿಸಿದ ಮಾತ್ರತಯೇ ಇಲ್ಲಿ ಶೇಷಾಚಲದಲ್ಲಿ ನೆಲಿಸಿದೆ ಎನ್ನ ಪ್ರದರ್ಶನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ ಮುಂದಿನ ನೆಲ್ಲಾ:

ಪಂಕಜನಾಭನೆ ಪರಮಪವಿತ್ರನೆ

ಶಂಕರಮಿತ್ರನೆ ಬಾರೋ ।

ನೀನೇ ಅನಂತರ್ವಯನಾದ ಪದ್ಮಸಾಭ. ನೀನೇ ತಿರುವನಂತಪುರದಲ್ಲಿ ಸ್ತನ್ನಿಹಿತವಾದ ಪದ್ಮಸಾಭ. ನೀನೇ ಉದುಪಿಯ ಅನಂತೀಶ್ವರನಲ್ಲಿ ಸ್ತನ್ನಿಹಿತವಾದ ಅನಂತಾಶನ. ನೀನೇ ಶ್ರೀರಂಗದಲ್ಲಿ ರಂಗನಾಥನೇನಿಸಿ ಶೇಷಕಾಯಿಯಾದ ಪದ್ಮಸಾಭ. ಹೀಗೆ ತಿರುವತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ನೀಂತ ದಾಸರು ಎಲ್ಲ ದಿವ್ಯಪ್ರೇತ್ರಗಳ ರಂಬವನ್ನು ನೆನೆಡು ಶರೀರುತ್ತಾರೆ: “ಪಂಕಜನಾಭನೆ ಬಾರೋ”

(‘ಪಂಕಜನಾಭನೆ’ ಎನ್ನುವುದೇ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರುವ ಪಾಠವಾದರೂ ‘ಪರಮಪವಿತ್ರನೆ’ ‘ಶಂಕರಮಿತ್ರನೆ’ ಎಂಬ ಮುಂದಿನ ವಿಶೇಷಣಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ

‘ಹಂಕಜನಾಭನೇ’ ಎನ್ನು ವ ಬದಲು ‘ಹಂಕಜನೇತ್ರನೇ’ ಎಂಬ ವಾಕೆ ಇದ್ದಿರಬಹುದೇನೇರೀ ಎನ್ನು ಸುತ್ತುದೆ. ಪುಂಡರೀಕಾಷ್ಟೇ ಸ್ವರ್ವತ್ವ ಹಾವಿತ್ರ್ಯ ಹೇತು ಎಂದು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ಹೇಳುತ್ತಿವೆ. ಅದರಿಂದ ಪುಂಡರೀಕಾಷ್ಟೇ ಬದಲ್ಲಿ ಸಮಾನಾರ್ಥಕ ವಾದ ಹಂಕಜನೇತ್ರ ಎಂಬ ಪದವು ಅರ್ಥದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ಡೈಜಿಟ್‌ಪ್ರಾರ್ಥನಾಗಿದೆ.)

ನೀನೆ ಸ್ವರ್ವಣವಾತ್ರದಿಂದ ನಮ್ಮನ್ನು ಸಾವನಗೊಳಿಸುವ ಪರಮ ಪವಿತ್ರ ತತ್ತ್ವ. ಭೀಷ್ಮರು ವಿಶ್ವ ಸಹಸ್ರನಾಮದ ಸ್ತಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಇದೇ ವಾಕನ್ನು ಹೇಳಿದರು:

ಪವಿತ್ರಾಳಂ ಪವಿತ್ರಂ ಯೋ
ಮಂಗಲಾನಾಂ ಜ ನುಂಗಲಮ್ |

(ಆ ಸಾರಾಯಣನು ಪವಿತ್ರಗಳಿಗೂ ಪವಿತ್ರ; ಪರಮಪವಿತ್ರ; ಮಂಗಲಗಳಿಗೂ ಮಂಗಲ; ಪರಮಮಂಗಲ.)

‘ಪರಂ ಪವಿತ್ರಂ’ ಎನ್ನು ವ್ಯಾದಿ ವಿಶ್ವವಿನ ಸಾವಿರ ಸಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಹೌದು: “ಪವಿತ್ರಂ ಮಂಗಲಂ ಪರಮ””

ಗಂಗಾದಿಕೀರ್ಥಗಳು ಸ್ತಾನದಿಂದ, ಸೀವನೆಯಿಂದ ಪವಿತ್ರಗೊಳಿಸುವಂಥಾಗುತ್ತಾರೆ; ಅಗ್ನಿ ಸ್ವರ್ವದಿಂದ ಪವಿತ್ರಗೊಳಿಸುವಂಥಾಗುತ್ತಾರೆ. ಭಗವಂತನೇಂಬಿಬ್ಬನೇ ನೆನೆದ ವ್ಯಾತ್ಪತ್ತೀ ಪಾವನಗೊಳಿಸುವವನ್ನು. ಅದರಿಂದ ಆವನು ಪವಿತ್ರಗಳಿಗೂ ಪವಿತ್ರ; ಪರಮಪವಿತ್ರ; ಗಂಗಾದಿಗಳ್ಲಿರುವ ಪವಿತ್ರೀಕರಣಕ್ಕಿಂತು ಇವನು ಸಣ್ಣ ಧಾರ್ಣ ವಿಶೇಷ ದಿಂದಲೇ ಬಂದಂಥಾಗುತ್ತಾರೆ. ಅದರಿಂದ ಸಿಜವಾದ ಪವಿತ್ರತತ್ವ ಭಗವಂತನೇಂಬಿಬ್ಬನೇ. ಅದಕೆಂದೇ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ಸಾರುತ್ತವೆ:

ಅಪವಿತ್ರಃ ಪವಿತ್ರೋ ವಾ
ಸವಾನಸಾಂ ಗತೋರ್ ಪಿನಾ |
ಯಃ ಸ್ತುರೀತ್ ಪುಂಡರೀಕಾಷ್ಟಂ
ಸ ಬಾಹ್ಯಾಭ್ಯಂತರಃ ಶಂಚಿ ||

ಪವಿತ್ರನಿರಲಿ, ಅಪವಿತ್ರನಿರಲಿ, ಯಾವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಇರಲಿ, ತಾವರೆಗಳ್ಲಿನ ಭಗವಂತನನ್ನು ಸ್ವರ್ವಿಸುವವನು ಒಳಗೂ ಹೊರಗೂ ಸದಾ ಪವಿತ್ರನೇ ಆಗಿರುತ್ತಾನೆ.

సీరినల్లి మ్యూకేళెదు ఏండరు కేరరీ మాత్ర కుచియాదికు. ఒళగు కేరగు కుచియాగడేచాడరే భగవంతన స్వరెణయొంబ స్వాన ప్రోందే దారి:

ఆత్మినిల ఘనత్వమం
నానినాయతలోజనవ్యా |
స్ఫురామి వుండరిచాక్షం
తేన స్వాతో భవామ్యహవ్యా ||

ఈప్పు నోఱడంతే నీల మ్యూయ, తావరేయంకి అరణ్యాగ్తినే పుండరిచాక్షంస్తున్న నాను స్వరిసుక్తినే. ఈ తంస్ఫురెలెయొంబ స్వానదింద నాను సదా పవిత్రసాగుక్తినే.

ఇంధ స్వానదింద మ్యూమనగటన్న శుద్ధగోళాశికేందు నీంత దాసరు ఆ పావన కట్టి సదా తస్మాల్లి జాగ్యతపాగిరువెంకి ప్రాధిసుత్తారే: “బరమ పవిత్రనే బారోఽి”

త్యివమ్యేష్ట వర మతానేరదింద విక్షతగేంద అజరెనేయన్న సమాజదల్లి శండు సేంద దాసరు ఇస్తేందు మహత్వద నామవింద భగవంతనన్న శరీయుత్తారే: “తంకరమిత్రనే బారోఽి”

త్యివరు మత్తు వ్యేష్టవరు తమ్యతన్న దేవర కేసంనల్లి జగళాదికేళు త్తారే. ఆదరే కిన మత్తు విషు పరస్పర ఆశ్చోయరు. కివన జతిగి అధారంగ నాగి నీంత సారాయణనేందరే కివనిగి ఆతిష్టియతమాద తత్త్వ. కోగి అవరిష్టరు ఒందు దేఱదల్లి సేంశేందు మ్యూత్రియ సందేశ సాందరు ఆవర భక్తురు జగళాదికేళుత్తారల్లి ఎంధ విషయాస ఇదు. ఈ నేడనేయన్న తోడికేళునంకి దాసరు అధ్యగభీతపాగి శరీయుత్తారే: తంకరనోడనే అధ్యదేహవన్న హంచికేంద కంకరసారాయణనే, తంకరమిత్రనే బారోఽి.

దాసరు భగవంతనన్న ‘తంకరమిత్రనే బారోఽి’ ఎందు శరీదాగ సారాయణ బండితాజాయార కివస్తుతియ మాకు ఉవర మసదల్లి సుళదిరచేశు:

తవ ప్రయతనాదతిప్రయతనం సద్గ్యవాకంకరం
వయస్మాసహితం ఘృతం స్వయమివ తుయోవల్లభమ్ |

ఏభియ్య లఘుబుద్ధంచి స్వపరవక్షలక్షూయితం
పతంతి కీ లుతంతి తే తతన్యదకి తుజా తుంతితాకి ||

(ఈ తంకరనే, తీరమణనావ నారాయణ నినగి పరమప్రయవాద తక్త్త్వ, నిన్న అంకరంగాడ బంధు, జాలినైళగి చీస్తే ఆవిషుపంకి లైనేళ్ల ఇగీ ఆవసిద్ధునే. ఇదన్నరియద తగుర ఖుద్దియ వుంది నివుట్టిర హేసరినల్లి గుంపుతట్టి, నిన్నన్నే ఎదురు బదురు నిల్లిసి వాద హోదుకత్తురే; జగత దుత్తురే. ఈ దౌజాస్యద ఫలవాగి ఆవరు దుఃఖాజనంరాగి లేరశదల్ల నవేయుత్తురే.)

మాతాంధరాగి పరతక్త్త్వమన్న ద్వేషసువ ఇంధ జనరన్న విన్ను పూర్కిస లార. తంకరను రక్షిసలార. ఆడశేందే దాసరు జాడిదరు: తంకరమిత్తనే బారో.

తంకర మనస్సిన ఆభిమాని దేవకి. నిను అవన ఏత్త, ఎంద మేలి నిను నన్న మనస్సినల్లి నేలసబారదే ఎందు స్త్రీయి సలుగియింద ప్రత్యు సుత్తురే దాసరు: తంకరమిత్తనే బారో.

కీగి భగవంతనన్న కరిద దాసరు కావు కరిద ఉద్దేశమన్న, తమ్మ మనధారద బయిశేయన్న భగవంతనే ముందిదుకత్తురే:

ముద్దుముఖద మగునే నినగే
ముద్దు కేఱడునేను బారో! |
నిదయవేకో! నిన్నుళు నాను
ప్రాందిద్దేనే బారో! ||

భక్తుర కరిగి కరగదే, సిగొడదే, కీగి చట్టదల్లి చెట్టువాగి, శక్తుల మంకియాగి నింతరి హేగి? బాలక్షణ్యనాగి గొల్లతియర మనేగీల్ల యోగిల్లవే నిను? నానేను తమ్మ మాడిద్దేనే? నన్న మనేగూ ముద్దు ముఖద మగువాగి బరలారేయా? ఒన్ను బాలరూపదింద బండేయాదరే సాకు. నిన్న ముద్దు ముఖమన్న కాణ్ణంబ కాణబేళు, కండు క్షేతుంబ ఎత్త కేళబేళు, ఎత్త కేళండు ముద్దుడబేళు. ముద్దుడుత్త తుటి తుంబ ముద్దుకోడబేళు— ఎంబ ఆస ననగి. నిన్న భక్తున ఈ వుట్ట ఆసియన్న ఈదీరిసలారేయా?

ఓ జగద తందేయాద మగునే, బారో
బమ్మ సిన్న ముద్దు ముఖివ తోరో

కోగి దాశరు తన్న భావద ఉత్సంఖీయస్తైల్ కి ఎరచు సాలుగ
శ్లీ గింజు నుఱయుత్తులే : “ఓ ముద్దు ముఖివ మగునే, బారో; ఒమ్మ
సినగి ముద్దు చోడువెను బారో”

ఇల్లి, తీరువాస బాలకృష్ణ నాగి తన్నేడే సెడెం బయత్తిల్. తీ
నివాసన మంకిం పాటసీతదల్ల మరపట్టి సింతు చిట్టిదే. అయిళ్లే తీ
నివాస, ఇష్ట ఉత్సంఖీయింద కరీదరూ నిను కేళిసదవనంక కథల్లగి
సింతు చిట్టియల్లి। ఇంథ నిదయికి సినగి. ఏకే బంతో! భక్తుర కరిగి శర
గువ కరుకూమయనల్లదే సిను? నానేచ్చు మాత్ర హేచ్చుదేనే? చేడవా
దేనే? నన్న మట్టిగి మాత్ర ఏకే ఇంథ నిదయి? “నిదయపేకో, బారో”

నన్న స్తుతి—గత సినగేను తిలయదల్ల. బదులేన ఎల్ల ఫోగిభాగ్గ
గళన్న తొరెదు, పాలకద సిరంబద సవస్తువన్నూ తొరెదు సిన్నల్లి నాను
కరుణాహోందిద్దేనే. ఇందు నినగూ గొక్కుదే. సినే గత ఎందు అనమ్మేభావ
దింద సిన్న కాల బుద్ధీ బందిద్దేనే. రిసేళ్లుచ్చునన్న సంబి ఎల్లవన్నూ
తొరెదు బంద నన్న న్న సిను క్షేచిట్టరి నన్న పాడేను? ననగి ఇన్నారు
తసరి? దయవిట్ట కాగి మాడిదరు. అష్ట నిదయునాగదిరు. సంబి
బెంబత్తి బంద భక్తున క్షేచిడదిరు. ఓ వెంకటరమణనే, సినేళ్లు నాను
కరుణా హోందిద్దేనే; బారో, ఒమ్మ సిన్న ముద్దు ముఖివ తోరో,

క్షేణ బాలలిలేగిలన్న ఉల్లీఖిసి, కోగాల రమిసువ ధాటియల్లి
ముందినే సేచల్లు బందిదే :

మందరగిరియనెత్తుదా—
సందనుకతియి బారో |
సందన కంద గోవింద
ఇందిరేయరసనే బారో ||

సినగి కరుణబందవరన్న రక్షిసువుదు సిన్న పూనసంప్రదాయ.
ద్వ్యాపరిద ఘటనే నమగి గొక్కుల్లనే. ఇందేళ్లు వద బదలు గొపథి—

ನೀಡತ್ತವ ನೂಡಿ ಎಂದು ನೀನು ಗೋಪಾಲಕರಿಗೆ ಬೇರೆಧಿಸಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಇಂದು ಕೊಡಗೆಂದ. ಗೋಪಾಲದ ಮೇಲೆ ಅಖಂಡಮಕ್ಕಿಯ ಪುಸಲಭಾರೆಯನ್ನು ಸುರಿಸಿದ. ಮಕ್ಕಿಯ ಭಾಳಗೆ ನಿಕ್ಕು ಕಂಗಾಲರಾದ ಗೋಪಾಲರು, ಗೋಪ್ಯಾಗೆ ನಿನಗೆ ಶರಣಾದಾಗ ನೀನು ಗೋಪಾರ್ಥನವನ್ನೇ ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದು ಒಂದು ವಾರಕಾಲ ಅವರನ್ನು ಮಕ್ಕಿಯಿಂದ ಕಾಷಾಯಿಡಿ. ನನ್ನ ಮೇಲೆ ನೂತ್ರಿ ನಿನಗೆ ಶರಣ ಯಿಲ್ಲವೇನೇಕೇ? ಬಾರೀ, ಗೋಪಾರ್ಥನವೆಂಬ ಮಂದರಗಿರಿಯನ್ನೇತ್ತಿದ ಶರಣಾ ಮಂತ್ರಯೇ.

ಅದು ಹೇಗೆಗೆ, ಸಮುದ್ರವಾಹನದಲ್ಲಿ ವಂದರವೆ ಮುಳುಗಿತಂತೆ. ಆಗ ನೀನು ಕೂರುತಾಗಿ ಆ ಗಂಯನ್ನು ಬೆನ್ನುತ್ತಿ ಎತ್ತಿಹಿಡಿಮೇಯಂತೆ. ಯಾಕಾಗಿ? ನಿನ್ನೀನು ಇದೆದು ಬಂದ ಅನ್ನತ ಶಾಡಿದು ಅವರನಾಗಿಯೇತ್ತಿ? ಶರಣ ಬಂದ ದೇವತೆಗಳ ರಕ್ತೀಯಿಲ್ಲದೆ ನಿನ್ನ ಈ ಲೀಲಿಗಳಿಗೆ ಬೇರೆನು ಕಾರಣ ಉಂಟು? ಇದೊಂದೇ ಅಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ಯಾವ ಕ್ರಿಯೆಯೂ ಸ್ವಂತಕಾವೃಗಿ ಅಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ನೀನು ಸ್ವಯಂ ಆನಂದ ಮಂತ್ರ. ನಿನ್ನ ಎಲ್ಲ ಅವಶಾರಗಳೂ ಎಲ್ಲ ಲೀಲಿಗಳೂ ಭಕ್ತರ ಉದ್ದಾರಕಾವೃಗಿಯೇ. ಭಕ್ತರ ಆನಂದವ್ಯಾಧಿಗಾಗಿಯೇ. ಎಂದ ಮೇಲೆ ಈ ಭಕ್ತನ ಮೇಲೆ ನೂತ್ರಿ ಯಾಕೆ ನಿರ್ದಾರಿಯೇ? ಬೇಡ, ಕಾಗೆ ಮಾಡಿರು, ಭಕ್ತವತ್ತಲನೆಂಬ ಬಿರುದಿಗೆ ಕುಂದು ತಾರದಿರು. ಬಾರೀ, “ಮಂದರಗಿರಿಯನ್ನೇತ್ತಿದಾನಂದಮಂತ್ರಯೇ ಬಾರೀ”.

ವಾದೇನನ ಮಗನಾಗಿ ಜನಿಸಿ ನಂದಗೋಳನ ಮನೆಸೇರಿ ‘ನಂದನ ಕಂದ’ ಸಾಗಿ ಬೇಕಿದೆ. ಎಷ್ಟಿಗೂ ಅನಂದ ನೀಡುವ ಕಂದನಾಗಿ ಸಲಿದೆ. ನಂದಗೋಳಾಲದಲ್ಲಿ ಗೋಪ್ಯಾಗೆ ಕಾಯ್ದು ‘ಗೋವಿಂದ’ನಾಡೆ. ಹೀಗೆ ಅಂದು ಆ ವ್ಯಂಧಾವನದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ರೀಕಿಡನೆ—ಮೆಕ್ಕಿಕೊಡನೆ, ಹಕ್ಕಾದಕ್ಕಿಗೊಡನೆ, ಮರಬ್ಜಿಗೊಡನೆ ಕೂಡ—ಬೇರಿಕು ಮಾಕ್ಕಾಳಾಟಿವಾಡಿ ನಕ್ಕು ನಲಿದ, ಸಗಿ ನಲಿಸಿದ ಓ ಇಂದಿರಿಯರಷನೆ, ಓ ರುಕ್ಷಿಣೀ ಸೂರ್ಯಾರ್ಥಿನೆ, ಓ ಶ್ರೀನಿವಾಸನೆ, ನಾನು ಬಂದಾಗ ನೂತ್ರಿ ಏಕೆ ನಿಕ್ಕುಲ ಪ್ರತಿಮೆಯಾಗಿ ನಿಂತು ಬಿಟ್ಟೇ? ಬಾರೀ, “ನಂದನಕಂದ ಗೋವಿಂದ ಇಂದಿರಿಯರಷನೆ ಬಾರೀ”. ರುಕ್ಷಿಣಿ ಕೂಡ ಕಂಡು ಮರುಳಾದ, ಉಜ್ಜಾಯ ಮಧ್ಯಗೋಲಿದ ನಿನ್ನ ಚಳಿರುವದ ಮುದ್ದುಮುಖವನ್ನು ತೋಡೀ.

ಭಗವಂತ ಶರಣಾಮಂತ್ರ; ನಂದ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಬಗ್ಗಿ ಅವನು ನಿರ್ದಾರಿ ನಾಗಲಾರ ಎನ್ನ ನಿಧಾರದಿಕ್ಕಿಡನೆ ಪದ್ಯ ಉಪಸಂಹಾರಗೋಪಕ್ಕಿತ್ತದೆ:

ಕಾಮನಯ್ಯ ಶರಣಾಳು
ಶ್ಯಾಮನಣನೆ ಬಾರೀ ||
ಕೋಮಲಾಂಗ ಶ್ರೀಪುರಂದರವಿಶಲನೆ
ಸ್ವಾಮಿಂದಾಯನೆ ಬಾರೀ ||

నీను కావునయ్య; కావచ తండ్రి. నన్న బగేయల్లి కావు బందు కొళిద్దానే. అంధింథ కావు ఆల్ల; సన్నస్న కాణబేచేంట కావు. అవునయ్య నాద నీనేకి బందు కొడుప్పేదిల్ల?

నిన్నన్న కాణలేచేంట అదమ్మవాద కావునప్పు లన్నల్లి కుట్టిసిద వను నీనే, ఎంద మేలే ఆ కావునయ్యన్న ఈదేరింపువుదఱ కావునయ్యనాద నిన్న కేడకేమల్లవే? నిన్న ఈ వేణుగారికేయింద నుండికేళ్ళది బారేఇ, “కావునయ్య బారేఇ”

నీను వాకుతరుణాళు; నిన్నంథ కరుణాళు నీనోబ్బునే ఎందు కేళ ప్పేనే. నిన్న అషేషిత్తర తత్త్వానుగళ్లు నిన్నన్న “దయానిధి” ఎందు, “తరుణాకార” ఎందు రాదిద్దారే:

పుణ్యత్మల్లికేస్తుఽథివాదోఇ

వేదవేదమ్యే దయానిధిః (కృణాణిష్టోత్తర తత్త్వాను)

త్రివిశ్రవస్తుకాలజ్ఞః

త్రిధావూ తరుణాకరః (నారాయణావ్యోత్తర తత్త్వాను)

నిన్న కరుణాళుతనశే సాష్టియాగి సన్నస్న “అక్షురవరద, అజామి, భవరద, అంబరిషవరద, అకల్పవరద, గజీంస్తవరద, ధ్రువరద, తృష్ణదవరద, బాంజాలివరద, ముఖుందవరద, దుక్షాంగజవరద” ఎందెల్ల కేండ్రాంకుత్తరే. నంచిదవర చీంచిఉడి ఇంచు నిఁడువ కరుణాళు ఎంబ నిన్న ఆ జ్ఞాక ఈ భక్తిన బగేశా శాథివాగబేధనే? కాగాదరే నన్న మేలులు కరుణ తేఱిరేఇ. బారేఇ, “కరుణాళు బారేఇ”. కాగాథ లద మేడదంతి “త్రయుమలవణానే బారేఇ” త్రయుమలవణాద నిన్న ఆ దివ్య రాశవన్న తనగి కీరేఇ.

నిన్నన్న భక్తురు క్లేగే స్తుతిసుతాత్తరే:

కల్పణాద్భుతగాంక్రము

శామితాథిస్తుదూయినే ।

త్రిమద్వేదింశట్టనాథాయ

త్రినివాసాయ తే నమః ॥

నిన్నదు కల్పణ గాత్ర : దివ్య మంగల ఏగ్రహ. నిన్నదు అవ్యాక్షతవాద అద్భుత గాత్ర. ఆదు ఆవణ్ణ; ఆదుక త్రయుమలవణా. ఆదు ప్రాక్తవణా

గుండ మరిద్దు; వణాతిత; వణనాతిత. తదరై అవ్వక్కతపాద శ్వాసులవణదిండ జీవస్థరిషివద సామైంద్రియస్తే గీటిచెరవాగమంభదు.

నీను చాణురాది వుల్లరన్ను, కంసజరాసంధాది జగదేకవుల్లరన్నె, సదేబడిద వజుంగ. ఆదరి గొల్లర హేట్లుగళు నాచువంథ నసివ్యేయ జీలువిన ఖనియాద ‘కోమలాంగ’ ఇంథ అద్దుత ఇన్నెల్లి కాజలి?

ଚିଙ୍ଗୁରୀଲୀମୁଂକେ ମୁଣ୍ଡୁଦରୀ ପାଶୁନ ନିନ୍ତୁ ଆ ନନ୍ଦିନୀଯିବୁ, ଗୋପିଯର ନିଦ୍ରାଗେଜିଲିଦ ନିନ୍ତୁ ଆ କୋମାଲାଳାଂଗପନ୍ଦୁ ଲାହାର କାଣଦେଖିରୁ, ମୁଣ୍ଡୁମୁଣ୍ଡ ମୁଣ୍ଡୁ ମୁଣ୍ଡୁ ପାଶିବାରୁ “କୋମାଲାଳାଂଗ” ନାଗି ବାରିଛି।

పుండరీకశ్వగాణ ఇట్టిగొయ్యల్ని కాదు నింక వితలనల్లనే నిఁసె. నాను నినగాగి, నిన్న బులరువద కోములంగవన్ను కాణలిచ్చుగి కాదు నింకి ద్వినే. నిఁసెకి ఇన్నాన్న నన్నన్న కాయిసక్క సంప్రేషిసే నింతిరునే?

ಈ ಶ್ರೀಮುರಂದರ ವಿಶಿಲನೆ, ಈ ನನ್ನ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವಾಯನೆ, ಜಗತ್ತಿಗೆಲ್ಲ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವಾಯನೆ, ಒಮ್ಮೆ ನನ್ನ ದೇಗೆ ಬಾರೆಯೇ.

ಭಗವಂತನನ್ನು ಇವೆಂದು ಸಲುಗೆಯಿಂದ ತಂಗಿಸಿ ಭಂಗಿಸಿ ವರಾತನಾಡಿದ ದಾಸರು ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಅವನನ್ನು “ಸತ್ಯವಿರಾಯನೆ ಬಾರೀಕ್ರಿ” ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಒಹಳ ಮಹತ್ತ್ವದ ವರಾತು. ಇದು ಹ.ಡ.ಗಾಟಿದ ಸಲುಗೆಯಲ್ಲ. ಭಗವಂತನನ್ನು ಅಂಶರಂಗದ ಸತ್ಯವಿ ಎಂಬ ಏಕ್ಷರದಿಂದ ಮಾಡಿದ ಸಲುಗೆ. ಇದು ಸಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾದ ವರಾತು:

సాక్షింద్ర మేరీ విషువు రిటైల్

నిక్కిదోవాన్ని మండశా (అనువాదితోసః 4-1-8)

(ఎల్ల లువాసనేయల్లక నిష్ట నన్న సత్కామి ఎంబ భావ శీరంకరవాగిరిచేకు.)

సత్త, జిత్త, ఆనంద, ఆక్రూ—ఎంబ చెక్కుగుఫలానేవాసనేయల్లి బందిరువ ఆక్రూపదద అథివ్వు ఇదే ఆగినే. యారు అంతయాఫమియో, యారు సత్తమియో ఆవస్తే ఆక్రూ ఈ లువాశనేయ రకష్యవన్ను సంచిసుపుడచాల్చి గియే వెద్దుద కేంద్రీయల్లి “సత్తమిరాయసే” ఎంబ ఏకేణం బందిదే.

ದೊಡ್ಡವರನ್ನು ‘ರಾಯರು’ ಎನ್ನಲ್ಪದು ಅಹಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಬಂದ ಬಳಕೆ ರಾಯ ಎಂದರೆ ಮೂಲತ್ವ ರಾಜ, ದೊರೆ. ಆವನ್ನು ರಾಜ; ನಾವು ಆವನ ಸಿಯತಿಗೊಳಿಸಿಟ್ಟು ಕ್ರಿಷ್ಟಗಳು ಎಂಬ ಧ್ಯುತಿಯನ್ನು ಈ ಬಳಕೆಯ ಸುದಿಗಿಟ್ಟು, ಬಳಗೊಂಡಿದೆ.

ಅಭಯ - ರಕ್ಷೆ

ವೆಂಕಟೀತ ದಯವಾಡೋ ವೇದವೇದ್ಯನೇ || ಪಲ್ಲವಿ ||

ವಂಕಜರಕ್ಕು ಅಭಯವಿತ್ತು ಬೇಗೆನ್ನ ರಕ್ಷಿಸಯ್ಯ || ಅ. ವ. ||

ಜತ್ತು ಜಂಡಲವ ಬಿಡಿಸೋ

ಮತ್ತೆ ಕೊರ್ಕಿಧವ ಬಿಡಿಸೋ

ಭಾರಂತಿ ವಿಶಯಂಗಳು ಬೇಡ

ಕಂತುಪಿತ ನಾರಾಯಣ

|| ೧ ||

ಸೃಷ್ಟಿ ಮೂರರೈಳಗು ನೀನೆ

ರಕ್ಷ್ಯ ವಡಿಸುವರೇನೋ

ನಷ್ಟು - ತನನ ನೋಡಬೇಡೋ

ದೃಷ್ಟಿ ನೋಡೋ ದಯಾಳೋ

|| ೨ ||

ಖಾಳ ಅವರಾಧಿ ನಿನ್ನ

ಬಳಗೆ ಬಂದೆ ನಾವು

ಉಲ್ಲಿಮು ಎನ್ನ ರಕ್ಷಿಸಯ್ಯ

ಮೇಲುಗಿರಿ ಶುರಂದರ ವಿರಲ

|| ೩ ||

ಭವದ ಭಯದಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಬೇಕು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಭಗವಂತನ ಪಾದದ ಅಭಯರಕ್ಕು ಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಭಗವಂತನ ಅಭಯ ರಕ್ಷೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತ ದಾಸರು ಕ್ಷೇತ್ರದಿಂದ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಅಲೆದರು. ಅಲೆಯುತ್ತ ಕಿರುವಹಿಸು ಬಂದರು. ಬಂದು ವೆಂಕಟೀತನ ಮುಂದ ನಿಂತು ಹೀಗೆ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದರು:

ವೆಂಕಟೀತ ದಯವಾಡೋ ವೇದವೇದ್ಯನೇ

ವೆಂಕಟಿಗಿರಿಯ ಈಶನನ್ನ ಹೆಸರಿತ್ತ ಕೂಗಿ ಇರ್ದು ದಾಸರು ಅವನನ್ನು 'ದಯ ಮಾಡೋ' ಎಂದು ಪಾರ್ಥಿಸುತ್ತಾರೆ. "ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ನನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯ. ದಾಗೆಯ ಭಕ್ತಿ ಮ್ಹಲೆ ದಯಾದೇಶರುತ್ತದು ನಿನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯವಲ್ಲವೇನೇಂದು?" ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

'ದಯಮಾಡೋ' ಎನ್ನ ಪ್ರೇರಣೆ ಎರಡು ಅರ್ಥ; ನನ್ನ ಮೇಲೆ ದಯಾಪ್ರಾಪ್ತಿ ಬೇರು' ಎನ್ನ ಪ್ರೇರಣೆ ಬಂದು ಅರ್ಥ; 'ನನ್ನ ಬಳಗೆ ಬಾ' ಎನ್ನ ಪ್ರೇರಣೆ ಇನ್ನೊಂದು

ఆఫ్. ఎరడు ఇల్లి వివ్హికనే. ఎరడనేయదు రేచ్చు బళశేయ ఆఫ్. దొడ్డవరన్న ‘బన్న’ ఎన్న వుదిల్ల; ‘దంసూడి’ ఎన్న శైఖే. ఎరడక్కు ఆఫ్ ఒండే; భావ చేరే. చా ఎన్న వుదరల్లి ఆగారవద భావవేనో ఇల్ల. అదరి గౌరవ భావవ్యూ ఇల్ల. బదలాగి సలుగేయ భావవిదే. దయమాయ ఎన్న వల్లి నాను కేయుక్కురువ పశ్చివన ముందే నాను తుంబ సు వ ఎంబ ఎళ్ళరద, గౌరవద భావ విశ్వాశవాగిదే. అదర జుకీయే దయమాడేశి ఎంబ, ‘ఓ’కారద ఏకవజనదల్లి భక్తియ సలుగేయల స్వప్తవాగి కుంబిదే.

కీరీ దూసరు ఒమ్మెన్ను సుఖుద సలుగేయింద గేశునన్న కరిదంతి భారయ్య బారేశ ఎన్న క్తారే, ఒమ్మెన్న భక్తియ సలుగేయింద ఒచ్చేయనన్న ఆక్కానిసువంతి దయమాడేశి ఎన్న క్తారే. ఎరడు నిష్టనల్లి సలుగేయమాత్ర అఖంపవాగి కుంబిలేదే.

వేందలు నీను నన్న వేశీ దయమాడేశి. అదు ఆయితు ఎందరీ- అనంతర నీను నన్న బళగే, నన్న బళగీ దయమాడిశచేశి. ఇదు ఒట్టు ప్రథమియ భావ.

యాకే బరబేశు ఎన్న వుదన్న ఆఫ్గంభికవాగి సంచిశువ సంచింధనే ముందే ఒందిదే: “వేదవేద్యనే దయమాడేశి”.

ఆవను ఎల్ల వేదగళింద వేద్య. వేదగళింద మాత్ర వేద్య. ప్రకృత్యే దీద ఆవనన్న కాణువంతిల్ల. తచగళు ఆవన ముందే సోలుత్తవే. అదరింద ఆవన అంశు నీడువ కక్క వేదగళీ మాత్ర ఇదే. ఈ మాతు గళన్న వేదగళే తేఖుత్తవే. “నేఱియాణ సానుమానం వేదా క్షేమేనం వేదయంతి తస్మాదాథఃవేదా ఇతి” (ఇంద్రియగళు ఆవనన్న గ్రహిసలారపు. తచగ ఆవనన్న ముట్టలారదు. వేదగళు మాత్రవే ఆవనన్న తీళపల్లుపు. ఆదరిందలీ ఆప్మగళన్న వేదగళు ఆఫాత్ ‘తీళమ ఘంథపుగళు’ ఎందు కేయుత్తారే.)

కూగాదరే నుక్కే దూసరు నన్న బళగీ దయమాడేశి ఎందు ప్రథించసాత్తారే? తట్టగీ కాణదవను ఎందు వేదగళింద నిరశిక్షనాద ఆవనన్న కట్టింద కాణబేశింబ ఈ బయకే దూసరిగేకే ఒంతు? ఈ ప్రక్కగు ఈ మాతినల్లి ఉత్తర అడగిదే: “వేదవేద్యనే దయమాడేశి”

దూసరు తేఖుత్తారే: నీను కట్టగీ అగోళర ఎందు వేదగళు తేఖుత్తవే. ననగీ గొత్తు. అదరి నీను ఒలిదవంగి ఒళగణీగీ గొళకరె నాగింల్లి ఎండు అదే వేద తేఱుత్తదే:

యమేవైష వృణుతో తేన లభ్యః

(ఆనను యారన్న తన్న పరిందు స్తుతరసుపనోఽి అంథవర భక్తిగీ ఒలిదు లభ్యసాగుత్తానే.)

ఆదరింద ఒలిదవర మండి సలిదు నిలువనేందు వేదగణంద స్తుతనాద ఓ వేద వేద్యనే. నిన్న మండి ఒలిదు పాండువ నన్న మేలు దయవాడో, దయమాడి ఒలిదు చూరేశా.

భగవంతనెన్న కాణువ కంబల ఎష్ట ఉపాదాన్ము ఎన్న ప్రదన్న ముందినే సాలు స్ఫుటిఫిసుత్తదే.

పంకజాక్ష అభయవిత్తు చేగెన్న రష్టిసయ్యై

ఓ పంకజాక్షనే, ఓ తావరీగట్టిన జీలువిన మాత్రాయే, దయవాడో. “పంకజాక్ష” ఎంబ వితేషణదింద ఇల్లి దాశరు ఎరడు అభివన్న ధ్వని సుత్తరే: భగవంతన అమీవసౌందయిఁ మత్తు ప్రసాదోన్నిఖిలే.

కణ్ణ సౌందయిఁద కేంద్రచిందు. పంకజాక్ష - తావరీగట్టినవ ఎన్న వ మాతు కణ్ణన జీలువన్న వాత్ర సూచిసువుదిల్ల. పుమాణబద్ధ వాద ఇదియి దేహద సౌందయిఁసారవన్నల్ల ఈ తబ్బ సెరిహియుత్తదే.

కవిగళు యొక్కన్న వటిఁసువాగ ‘జిగరీగట్టినవలు’ ఎన్న త్తరే. ఈ మాత్రాండ నావు కణ్ణన సౌందయిఁవన్నపై ఆస్తుదిసువుదిల్ల, బదలాగి సవాంగ సుందరపాద యోటన మాత్రా నమ్మ కణ్ణుండే సుఖయుత్తదే. ఎల్ల సౌందయిఁగాలన్న ప్రతినిధిసువ కేంద్ర బిందు కణ్ణ - ఆష్టై. ఏకేందరే సౌందయిఁవన్న సియంక్తిశువ భగవంత వానునుంగి భామసునుంగి కణ్ణనల్లి నెలపిద్దునే. ఆదరిందలే కణ్ణగి ఆద్యాష్టై కట్టిచిప్పిరి ఇదియు సౌందయిఁ అందగేరియాగి బిడుత్తదే. కీర్తి దాశరు భగవంతన అమీవసౌందయిఁ వన్న కాణువ ధన్యకేయ క్షేణర్జై కాతరంగి కరియుత్తరే: “పంకజాక్షనే దయవాడో”

ఆదు సౌందయిఁద ముఖపాదరే ఈ పదధ్వనియ ఇన్నెన్నాందు ముఖ ప్రసన్నతి: పంకజాక్ష-తావరీయంకి ఆరథగట్టినవ. ఆరథద కణ్ణ స్తుతియి వాత్రల్యద సంకేత. నావు స్తుతియంద కణ్ణరలిసి నేఱేడుత్తేవే. వాత్రల్యదింద కణ్ణరలిసి నేఱేడుత్తేవే. భగవంతను తన్న భక్తిగీ ఒలిదు స్తుతి

ಯಿಂದ ವಾತ್ಸಲ್ಯಾದಿಂದ ತನ್ನೇಡೀ ಕಣರಳಿ ಸೇಡಬೇಕು ಎಂಬ ಹಂಬಲದಿಂದ ದಾಸರು ಶರೀರುತ್ತಾರೆ “ಪಂಚಜಾತ್ಯ ದಯವಾಡೆ”

ನಿನ್ನ ಬರಲೇಬೇಳಾಗಿದೆ. ಅಂಥ ಗಂಜು ಈಗ ಬಂದಿದೆ. ಏನಂಥ ಗರಜಾ: “ಅಭಯವಿತ್ತು. ಬೇಗಿನ್ನ ರಕ್ಷಿಷಯ್ಯ”.

ನಿನ್ನ ದಯವಾಡಲೇ ಬೇಕು. ಏಕೆಂದರೆ ಈ ಸಂಸಾರದ ಆಹತ್ತುಗಳಿಂದ ಸುತ್ತುವರಿದು ನಾನು ಭಯಗೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಪಾರಾಗುವ ವಾರಿ ಕಾಣದೆ ಉಗ್ರಿಗ್ರಿಧ್ರಿನೆ. ಅದರಾಗಿ ಈ ಆಹತ್ತುಗಳ ಕಡಲ ದಕ್ಷತಾಯಿಸುವ ಅಂಬಿಗಳಾಗಿ ದಯವಾಡೇ. ದಯವಾಡ ನಿನ್ನ ಕೃಪಾದ್ಯಷ್ಟಿಯ ಅಭಯವಾಯೇ. ಅಭಯಹಕ್ಷವನ್ನಿತ್ತ ನನ್ನನ್ನ ಈ ಆಹತ್ತಿನಿಂದ ಬೇಗ ರಕ್ಷಿಷಯ್ಯ.

ಇದು ಎನ್ನ ಸಾಧ್ಯ ಆನ್ನ ಬೇಗ ನಡೆಯಬೇಕು. ತಡವಾಡಿದರೆ ಈ ಆಹತ್ತನ ದಾಳಿಯನ್ನು ತಡೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಶನಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಕ್ಕಿಳ್ಳ. ಅದರಿಂದ ಬೇಗನೆ, ಶೂಕ್ರ ಮುಳುಗುವ ಮುನ್ನವೇ ದಡ ಕಾಯಿಸು. ಅದರಾಗಿ ಬೇಗನೆ ದಯವಾಡು.

ಆಹತ್ತುಗಳ ದಟ್ಟಿಯನೆಷ್ಟಿ ಅವುಗಳಿಂದ ರಕ್ಷಿತಮನ್ನ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವುದರಾಗಿ ಮುಂದಿನ ಸೆಳಿಲ್ಲ:

ಚಿಕ್ಕ-ಜಂಜಲನ ಬಿಡಿನೋ ಮತ್ತೆ ಕ್ಷೂರಿಧನ ಓಡಿನೋ ||

ಭಾರ್ಯಾ ವಿಷಯಂಗಳು ಬೇಡ ಕಂತಪಿತ ನಾರಾಯಣ ||

ಮನಸ್ಸು-ಬುದ್ಧಿ-ಇಹಂಕಾರಗಳ ಅನಂತರದ ಹಾತಳ ಚಿಕ್ಕ. ಮನಸ್ಸು ಬಯಸುತ್ತದೆ. ಬುದ್ಧಿ ನಿಧರಿಸುತ್ತದೆ. ಆಹಂಕಾರ ಕನ್ನ ತನದ ಮುದ್ದಿಯನೇ ತುತ್ತದೆ. ಚಿಕ್ಕ ಫಟಿನೆಗಳನ್ನು ಸೆನವಣಿ ದಾಖಲೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಸಾವಿರ-ಸಾವಿರ ಜನ್ಮಗಳ ತತ್ತ್ವಾಶದ ದಾಖಲೆ ಈ ಚಿಕ್ಕದ ವೆಟ್ಟಿಗೆ ಯೆಳಿಗೆ ಗಂಭ್ರವಾಗಿದೆ. ಭಗವಂತನ ಸ್ವರ್ನಂಡ-ಧ್ಯಾನಗಳು ಕೆಡೆ ಈ ಸುತ್ತುಸ್ವಜ್ಞಿಯ ಪಾತಳಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತವೆ. ಚಿತ್ತದ ವೆಟ್ಟಿಗೆ ಕೆರಿಯದವನಿಗೆ ಧ್ಯಾನಯೋಗ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಸ್ತುರವಾದ ಚಿತ್ತಮಾತ್ರವೇ ಸ್ತುರವಾದ ಧ್ಯಾನಯೋಗಕ್ಕೆ ಇಧಿಜಾತಿ ನವಾಗಬಳ್ಳಾದು.

ಮನಸ್ಸು ಸ್ವಭಾವಕಃ ಇವುಂತಿವಾದದ್ದು. ನಿಧಾರ ಅದರ ಜಾಯವಾನವೇ ಅಲ್ಲ. ಅದು ಬೇಕು-ಬೇಡಗಳನ್ನು ನಮ್ಮ ಮುಂದಿಡುತ್ತದೆ. ಬೇಕೆಂಬ ಬೇಡನ್ನೋ ಎಂಬ ದೃಕ್ಕಿ ಹಣಕೆ ಖತ್ತರಕಾಗಿ ನಮ್ಮ ಮೇರಿಮನ್ನೆ ದಿಟ್ಟಿಸುತ್ತದೆ. ಅಂಥ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇದು ಸರಿ-ತದು ಕಣ್ಣಿ ಎಂದು, ಇದು ಬೇಕು-ಇದು ಬೇಡ ಎಂದು ನಿಧಾರ ತಿಳಿನವಾಗಿ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಾಡಬೇಕಾದ್ದು ಬುದ್ಧಿ ಅಭವಾ ವಿವೇಕ ಪ್ರಜ್ಞಾ. ಅದರೆ ದುರ್ಬಲವಾದ ಬುದ್ಧಿ ದೃಢವಾದ ನಿಧಾರ ಕೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾರದೆ

నమ్మన్న జంజలకేయ ఆసక్తాయకేయల్లి ఉఖాచిచుత్తదే. ఈ తప్పన్న కిద్ది చేంచ్చాడంతే నమ్మ ఆకంచార కథియుత్తదే. కీరీ మనస్స—శ్వాది—ఆకంచార గణు కైచేంచ్చాగ చిత్తతూ క్షిరపాద ధ్వనయొగదల్లి నెలిగేశ్చేదే తానూ జంజలవాగి కంగిచుత్తదే. ఆదక్కాగి దాశరు వేందలు భగవంతనల్లి బేచువ పూతు ఇదు: “చిత్త—జంజలవ బిడిశో”

వేందలు మనో—బుద్ధి గణ పక్వాబేళు; ఆకంచారవన్న గీలియ చేరు. ఆ మూలక తిక్త తప్ప జంజల్లువన్న కాలిచు క్షిరపాద ధ్వనయోకే గదల్లి నెలిగేశ్చేరు. ఈ తంకవన్న నానే ఏరటల్లి ఎన్నవ ఆకంచార వంతు నమగల్లి. నీనే ఈ తిక్తద జంజల్లువన్న బిడిశో. బిడిసి, క్షిర గేండ చిత్తద మూలక సిన్న ఆబండ స్వరణ్—ధ్వన సాధ్యవాగివంతే అనుగ్రహిసేలి. ఆదక్కాగి నన్న మనవన్న కుడ గొళిసలు నీనే నన్న మన దొళగి బందు నేలసోలి; దయమాడిశో వేంకటీక.

చిత్త ఎన్నవ హదద వికిష్ట, ఆఫ్ఫదలి ఈ వద్దుద కీన్నెలియన్న గురుత సిద్ధుయితు. ఈగి చిత్తవన్ను మనస్సన్న సమారంసి సానూన్న ఆఫ్ఫదల్లి ఈ వద్దుద భావధ్వనియన్న గమనిసేలి.

చిత్త ఆఫ్ఫత మనస్స స్వభావః జంజల. ఆదు నీరినంతే ఒండేడియింద ఇన్నెళ్లుండేఁగే, ప్రపాతదింద ప్రపాతశ్చే సదా కరియుత్తలే ఇరుత్తదే. మంగసుంకే విషయదింద విషయశ్చే సేగియుత్తలే ఇరుత్తదే: “జంజలం కు మనః కృష్ణ” కండధ్వన్న బయసవుదు, బయసిధ్వన్న బడెయలు కాశేరెదు జొల్లు సురిసువుదు ఆదర జాయమానె. సావిర బయశేగఁఁ; సావిర ఆసే—ఆచాంక్షేగఁఁ. కీరీ ఈ చిత్త. ఈ మనస్స కామవద ఆగరపాగాదె. క్షేత్రమ్న ధ్వనిశువ బదలు సావిర ప్రాంచిక విషయగఁఁన్న ధ్వనిశుత్తదే. అప్పగఁ సావిర కామనేగఁఁన్న కొక్కు దంబలిశుత్తదే. ఆదండ వేందలు ఈ “చిత్త జంజలవ బిడిశో”.

సావిర విషయగఁ ఆకషణిగే బలియాగి జంజలగేండ మనస్స సావిర బయశేగఁ నేలేయాగదిరలి. బదలు ఈ మనస్స నిన్నెళ్లుచ్చన ఆచషణిగే బలియాగి నిన్నెళ్లుచ్చన్న ధ్వనిశువంతఁగాలి. కామనే మనస్సిన సతజ గఁఁ. ఆదరీ ఆదు జంజలఁగే కారణపాద ప్రాంచిక కామనేయాగదిరలి. క్షిరఁగే కారణపాద నిన్న కామనేయాగదిరలి. ఆదక్కాగి నన్న మనదల్లి బందు నేలసోలి; దయమాడిశో వేంకటీరపణి.

ಮನಸ್ಸನ್ನ ಗೇಲ್ಲಾವ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಮುಂದಿನ ಮೆಟ್ಟಿಲು: “ಮತ್ತೆ ಕೈರ್ಲೋಡವ ಓಡಿಸೋ” ಎಂದಲು ಚಿತ್ತ ಚಂಚಲವ ಬಿಡಿಸೋ; ಮತ್ತೆ ಕೈರ್ಲೋಧವ ಬಿಡಿಸೋ.

ಕಾಮ ವೇಳದಲ ಮೆಟ್ಟಿಲು, ಕಾಮದಿಂದ ಕೈರ್ಲೋಧ ಹಬ್ಬತ್ತದೆ. “ಕಾಮಾತ್ ಕೈರ್ಲೋಧೋಭಿಜಾಯತೇ. ಇದು ಎರಡನೆಯ ಮೆಟ್ಟಿಲು. ವೇಳದಲು ಬಯಕೆ ಚಿಗುರುತ್ತದೆ. ಬಯಕೆ ಈಡೀರಾಗ ಕೈರ್ಲೋವ ಕವಲೆಡೆಯುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಕೈರ್ಲೋವ ಕಾಮದ ಮಾರಿ. ಕಾಮ ಇಲ್ಲಾದಾಗ ಕೈರ್ಲೋವನ್ನು ಇಲ್ಲ. ಈ ಕ್ರಮವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವುದರಾವುಗಿಯೆ ವೇಳದಲ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಕಾಮ ಜಯದ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ; ಚಿತ್ತ ಚಂಚಲವ ಬಿಡಿಸೋ. ಎರಡನೆಯ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಕೈರ್ಲೋವಜಯದ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ: ಮತ್ತೆ ಕೈರ್ಲೋಧವ ಓಡಿಸೋ.

ಕಾಮ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಇರುವಂಥದು. ಕೈರ್ಲೋಧ ಇರುವಂಥದಲ್ಲ; ಇರುವಂಥದು. ಸಹಜವಾಗಿ ಇರುವ ಕಾಮನೆಯನ್ನು ಓಡಿಸುವ ಪ್ರಕ್ರೀಯೆಲ್ಲ. ಅದು ಇರಬೇಕಾದ್ದೆ. ಇದ್ದಂತೆಯೇ ಅದರ ಗಡಿಯ ಮುಖವನ್ನು ತಿರುಗಿಸಿ ಬಿಟ್ಟಿರೆ ಸಂ. ಪ್ರತಂಜದ ರಡೆ ಯಿಂದ ಭಗವಂತನಕ್ತ ತಿರುಗಿಸಿಬಿಟ್ಟಿರೆ ಅದು ಸ್ವಾರ್ಥಿಯವಾದ ಕಾಮನೆಯೆ ಆಗುತ್ತದೆ. ಅದರಿಂದ ಇರುವ ಕಾಮ ಒಕ್ಕೀಯ ತಪ ತಕ್ಕಿದು ಇಲ್ಲ. ಬರುವ ಕೈರ್ಲೋಧ ಮಾತ್ರ ಬರದಿರಲಿ. ಅದಕೆಂದೆ ದಾಸರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ: “ಕೈರ್ಲೋಧವ ಓಡಿಸೋ”.

ದಾಸರಿಗೆ ಯಾರ ಮೇಲಾದರೂ ಕೈರ್ಲೋಧ ಇದ್ದರೆ ಅದು ಕೈರ್ಲೋಧದ ಮೇಲಿ ಮಾತ್ರ. ಅದಕೆಂದೇ ಅವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ: ಇರುವ ಕಾಮವನ್ನು ನಿನ್ನದೇಗೆ ತರಿಗಿಸೋ. ಬಂದು ಕಾಡುವ ಕೈರ್ಲೋಧವನ್ನು ಬರದಂತೆ ದಾಸ ಓಡಿಸೋ.

ಸಾಧಕರ ವೇಳದಲ ಈತನ್ನ ಕಾಮ - ಕೈರ್ಲೋಧಗಳ ಜಯ. ಏಕೆಂದರೆ ಈ ಕಾಮ - ಕೈರ್ಲೋಧಗಳೇ ಎಲ್ಲ ಅನರ್ಥಗಳ ಮೂಲ: “ಕಾಮ ಏಷ ಕೈರ್ಲೋಧ ಏಷ ರಜೀಗ್-ಣ ಸವುದ್ದ ವಿ” (ಭ. ೧. ೩. ೩೭.)

ಕಾಮಕೈರ್ಲೋಧಗಳು ರಜೀಗ್-ಣದ ಪರಿಣಾಮ. ರಜೀಗ್-ಣವನ್ನು ಗೆದ್ದುಗೊಂಡ ಕಾಮ ಕೈರ್ಲೋಧಗಳು ವಾಯವಾಗಿ ಮನಸ್ಸ ಸತ್ಯಮಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂಥ ಚಿತ್ತದಲ್ಲಿ ಭಗವಂತ ಬಂದು ನೇಲಸುತ್ತಾನೆ. ಅದರಿಂದ ದಾಸರು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತಾರೆ: ಚಿತ್ತ ಚಂಚಲ ಬಿಡಿಸಿ ಕಾಮವನ್ನು ಪರಿಹಾಸಿಸುತ್ತಾನು. ಕೈರ್ಲೋಧವನ್ನು ಓಡಿಸು. ಮತ್ತೆ ಪರಿಹಾಸ ವಾದ ಮನದಲ್ಲಿ ಬಂದು ನೇಲಸು. ದಯವಾದೋ ವೆಂಕಟರಮಣ.

ಅದನ್ನು ಭಗವದ್ಗೀರ್ತಿ ಹೇಳುತ್ತದೆ.

“కాను—కొర్కెధవియుక్తునాం యతీనాం యతజేతసామ్ |
అభితోర్ బ్రహ్మ నివాచణం సమాత్ర విదితాత్మనామ్ ||
(భ. గి. 5. 26.)

(ఈనుకొర్కెధగానన్న గేద్దు, చిక్కవనన్న స్తురగేంటి, సాధన మాగ్ఫ దల్చి ప్రయక్తిలరాద జ్ఞానిగణి ఎల్లిడెయు అప్రాచ్యతవాద బ్రహ్మష్టోరుద గోళచరవాగుత్తదీ).

ఆరు ఆంతఃకట్టుగాలల్లి కామ—కొర్కెధగారే శ్రద్ధానవాదఃప్త. ఇవెరడన్న గేద్దరే ఒలగిన ఎల్ల తత్తుగానన్న గేద్దంకి. ఆదరే ఇవన్న గేల్లువ బగెయేను? గేల్లు కడిదరే గేల్ల బరువుడిల్ల. చీరన్న కీళబేచు. యావుదు కామద బేరు? యావుదు కొర్కెధద బేరు?

భార్యంతి విషయంగళు బేడ
శంకు పిక నారాయణ॥

ఈ స్తుతంజిక విషయగళే జీవనద పరమేళజ్య పురుణాథ్ ఎన్నవ ఖార్యంతి. భార్యంతియింద విషయగళ బగేరీయే నీరంకర చింతనే. చింతనేయింద ఆసక్తి. ఆసక్తి బేలేదంకి ఆదన్న పడేయబేళన్న వ కామ. కామ క్షేగుడొగ కొర్కెధ. ఇప్త పతనద మజలుగళు:

“ధ్యాయతోర్ విషయాన్ పుంసకి సంగస్తేషంపజూయతే |
సంగాత్ సజూయతే కామః కామాత్ కొర్కెదోభి—
జాయతే ||
(భ. గి. 2. 62.)

(విషయగళ చింతనేయింద ఆసక్తిగాల్లి ఆసక్తి మాటదుత్తదే. ఆసక్తియింద కామనే కుట్టిత్తదే. కామదింద కొర్కెధ కుట్టిత్తదే.)

ఆదశ్శుగి ఈ ఇంధ భార్యంతి నన్న బలసులయువుదు బేడ. ఇంధ భార్యంతియ సుఖయల్లి తల్లువ విషయగళు నన్నన్న కామవుదు బేడ. ఈ విషయభోగనే పరమ పురుణాథ్ ఎన్నవ ఖార్యంతి బేడ. కురుడాద రణ్ణగి ఈ భార్యంతియ విషయగళు బందు ముత్తువుదు బేడ ఎన్నత్తారే దాశరు: “భార్యంతి విషయంగళు బేడ నారాయణ”. ఓ నారాయణనే, ఈ విషయభార్యంతియన్న లిడిసు.

సీను బిడిశదే కాన్త్రురు బిడిసబేకు? ఏకేందరి సీను కంటపిత: కామజనక కామవనన్న కుట్టిసిద తండె సీను. సమ్మల్లి కామనైగల్ జనరనూ సీనే. అదరంద ఆ కామవన్న గీళబేకాదరి “కంకుపిత”నాద కామజనకనాద సీనే కరుణదోరబేకు. కామనేగలన్న లుక్కిసిద సీనే ఆగ కామనేగలన్న నూతనిఇసి నన్న మనదల్లి బందు కుడచబేకు. ఇష్టు దిన కామ కూతద్దు సాకు. ఇన్న కామసితనాద సీను బందు కుడఁ. కంతు నన్ను న్న జ్వల సుధుదల్లి నడేసు; సత్యగుణద సత్యపథదల్లు నడేసు.

ఆదరందలే సీను “నారాయణ”. అర అందరే దేశిష. ‘నార’రు అందరి కామకోధాది దోషగలన్న గీర్ధ ధీరు; సజ్జ సురు. ఆవరి సీను ఆయన: ఆత్మయ. నన్ను న్న అంథ సజ్జనికేయ దారియల్లి నడేసు; నవగు ఆత్మయ సీఁడు. ‘నారాయణ’నాగు.

స్వస్మియ బంధనదింద పథరువొండువ భగవంతన దఖూద్మస్మియ వత్రభానే ముందిన సేధల్లినల్లి బందిదే :

స్వస్మి మూర్ఖోఽగు సీనే
శవ్మ పదిసువరేసోఽి ।
సజ్జతనవ నోడచబేడో
దృష్టి నోఽడో దయాఽంశి ॥

జీవకోటియ స్వస్మి మూలత: ముఖరు కేరనాగిదే: సాత్కు, రాజువ మత్తు తామయ. జ్వల సత్రుజురవాద జన్మ సాత్కు జన్మ. ఆజ్ఞానగల బిరకేయింద ఆహంకార వ్రచురవాద జన్మ రాజువ జన్మ. ఆజ్ఞాన సత్రుజుర వాద జన్మ తామయ జన్మ. ఈ జీవనన్న గుణత్రయిగలింద బంధిసి ముఖరు బగీయ స్వస్మియేలగు సియామకులగి సీనే ఇరువే.

సాత్కు జన్మదల్లి జ్వలనద బేళశిది; ముఖద తంపిదే. ఆదరే ఆది ఒందు బంధనద ముఖువే. ఏకేందరి ఆజ్ఞానద బేళశిన జకీయే ఆజ్ఞానద సేరళు కరడికేందిదే; ముఖద తంపిన జకీయే దుఱిద ఉరిచుల సరది కాయు త్రుదే. ఆదరంద స్వస్మియ బంధనవన్న శలశచయుసువవనిగి సత్యద బంధనవూ అప్పియవే. దుఱిక్కే మూలవాద స్వస్మియ ముఖరు బగీయ బంధనవన్న విశరి నిల్చలు ఆత బయసుకూనే. దానరదు అంథ బయశి. ఆదిందే అవరు చేళుత్తారే: “స్వస్మి మూర్ఖోఽగు సీనే” తుందిరువాగె, నన్ను న్న నంచి

కరణబందవరన్న తదరింద పారు మాచుస్తుదు బిట్టు, యారాదరు మంత్రి మంత్రి, ఈ సృష్టిజీత్రదల్లి తల్లి “కష్టపడిపువరేనో”?

సృష్టియ మంచరు బగేయన్న ఇన్నెన్నిందు ర్థికియిందలు పరిభూతిన బకుదు: స్తువర జన్మ, పత్రిజన్మ మంత్ర మనుషు జన్మ, తదన్నే కాస్తు గంత్రి ఈ జన్మద సృభావవనన్న గురుతిసువ హేసరుగళంద హీగే ఉర్ధిద్ధుంటు.

ఉధ్యోగసేవ్రితద జన్మ: మర-గిం-బ్లూగళు.

శియుళా సేవ్రితద జన్మ: దకు-స్క్రీగళు.

అవాళా సేవ్రితద జన్మ: మనువ్యరు.

ఈ హేసరుగళిగే అనేశ కాస్త్రీయ వివరణగాల్దరూ మేలు నేఱిప్పేశే కాణువ నృసిద్ధవాద అథవన్న గమనిసేశాశ.

శేఖిసింద, మేలీ, కాలిసింద తలేగే, బేరిసింద బీళింగీగే ఆయార సత్క కరియవ ప్రశ్నగా సృష్టి-ఉధ్యోగసేవ్రితస్సు (మేలీశ్చ తరయవ సృష్టి). ముఖదింద ఈద తనక ఆడ్డు శ్చ ఆయార శత్క కరియవ పత్రిణిగా సృష్టి-శియుళా సేవ్రితస్సు (ఆడ్డువాగి తరయవ సృష్టి). మేలిసింద శేశ్చ, తలే యింద కాలిగే ఆయార సత్క కరియవ మనుషుర సృష్టి-అవాళా సేవ్రితస్సు (శేశ్చ తరయవ సృష్టి).

హీగే మంచరు గుణగళంద మంచరన్న మంచరు బగేయల్లి నియంత్రిసుత్తరు వచను సిఎనే. ఇదన్నే ఇంసరు హేళిదరు:

“సృష్టి మంచరర్మితగు సిఎనే”

గీతయల్లు ఈ మాతు బందిదే:

“న తదస్తి వినా యత్త సాధ్యత మయా భూతం

జరాజరమ్” (భగవి. 10. 39)

(జరాశరాక్షశవాద సమస్త సృష్టియల్లు నాను తుంట్రిసేనే. నన్న ఆసరేయిల్లదే, రక్షేయిల్లదే యావ జీవిగూ ఆస్తిక్తవిల్ల)

హీగే ఐఎనే నవేశ్చీగిద్దు హీగేల్లి నానా యోగ్యిగాల్లి నమ్మన్న తల్లి ఒద్దా దిసబకుదేసేశాఏ ఎందు డాసరు కంగసుక్కారే:

“కష్టపడిసువరేనోఽి”

మఃఖదంరనాద నిఁనే ఒలగిద్దు నమ్మన్న మాత్ర నమ్మ నమ్మ ప్రశ్నరభుచమస్కై తట్టంతే స్వస్థయి దుఃఖదల్ని తట్టునే? ఇదు సరియేనో? యాపాదర్శి భక్తరన్న కోగి ‘శస్త్రపదిసువరీనేఱే’?

సాప్త మాడిద్దన్న ఆనుభూపిసబ్దిశు. అదచ్చుగి భగవంతహన్న దూరి ఏను థల? “నా మాడిద శమ్భ బలవంతవాదరే నిఁ మాశుపుడీనో దీప.” ఇదేనోఱ సరి. నిఁను మనమ్మ మాడిదరే ఈ సమస్యగు పరిషార ఖంటు ఎన్న తార్మరి దాశరు ముందిన సాలినల్లి: “నష్టతనవ సోధబీధోఽ”

బుద్ధి సాతమే తట్టడ విశాఖ: “బుద్ధి సాతాత” విషక్షత్తి” బుద్ధి గేధికనవే నష్టతన. భగవంతహన్న మితు బాణముదే బాణమ దొక్క నష్టమన్లి ఇంథ పతన తుంబిరిబటుదు. ఎన్నిఁ జన్మగట్టి నాను నిన్నన్న మారెకు, మారెకు బదుకిరిబటుదు. అదేఁ? ఈ జన్మదల్లి నాను రక్తవది వాయసారియాగిద్దుగ దుక్కిన లాభవే దొక్క లాభ ఎందు భ్రమిసి, నిన్నన్న మారెకు దొక్క నష్టమై గురియాడే. ఆ కొందిన నష్టతనవన్న సోధబీధిజవయ్య. అదన్న సోధి నష్టమ సోధి కరణ బందిద్దేనే. జీవనద నిజవాద లాభ ఏను ఎన్న ప్రదన్న ఆగ గురుతిసితోండ్రీనే.

(పాస్త్రవవాగి ఈగ హేచ్చు బట్టియున పాత “నష్టతన్న సోధబీధిజో” ఎందు ఈ పాతదల్లి ఆధ్యాద ఖజితకీయిల్ల. అదచ్చుగి “నష్టతనవ సోధబీధోఽ” ఎంట పాతనన్న ఇల్లి బట్టిశోభ్యలాగిదే. దాససాక్తుడ ఆధిక్షత పాతకు కోఠ సాధియున తనక ఇంథ ఉమావిషారగటల్లి సాప్త త్వప్రిపదబీఽగాదే.)

ఎరడనేయ పద్మడ కోనేయ సాలు:

“దృష్టిసి సోధబీఽ దయాఽఽ”

సానీగ ధనలోభియాద సాయశనల్ల; భక్తిలోభియాద దాస. నన్న ఈ బదలావణీయన్న తీఁను దృష్టిసి సోధబీఽనే? అదంద కొందిన దన్నీల్ల మారెకు బిధు. దాసత్తుడ హేస జన్మ సాధెదు. బంద నన్నీగే ఒమ్మ కరుణీయింద “దృష్టిసి సోధబీఽ దయాఽఽ”.

మమ్మనే ఆనాస్థియింద, బేశో బీధపో ఎన్న వంతే కణ దాయిసుపుచ్చల్ల. కంబలిసి కంబలిసి రాదు నింత ఈ భక్తున ఈడేగి ప్రీతి

యింద కుల్ల రథి, దిట్టిసి నోఱబేకు. ఆదిందే దాశరు ఒక్క నీడి కోచుత్తారే: “దృష్టిసి నోఱించో!”

ఒన్నొ సేనెదరే నాకు — జంక్క జన్మాంతరగాల పాఠగలనేలు పరిచరించున పరమదయాళు నీను ఎందు లేఖించు. అంధ దయాళువాద నీను లన్నెన్ని దయా దృష్టియింద దిట్టిసి నోఱబేంచేనే? ఇల్లపాదరే “దయాళు” ఏంబ నీన్న బిరుదిగి ఏని బిలే ఏందు నాకుకవాగి, ఆధ్యాత్మికవాగి సంజీవిధిసి దాశరు భగవంతన్ను ఓలయిసుత్తారే: “దయాళో, దృష్టిసి నోఱించో!”

చాలిన కొనెయి సైల్చు:

చాళ ఆపరాధి నిన్న
బలిగే బందే నాను ।
ఒలిదు ఎన్న రష్టిసయ్య
మేలుగిరి పురండర వితల ॥

ననగి గొత్తు: నాను “చాళ ఆపరాధి” చాలిన ఉడ్డశ్శా ఆపరాధి యాగియే బదుక్కేసేనే. ఆది ఆంధింధ ఆపరాధియిల్లి: “చాళ ఆపరాధి నాను”. ఒబళ ఆపరాధిగాలు న్నిండ నడించే — ప్రాయః క్షేమఃపుదు అసాధ్య ఎన్న వష్టు. నాను అల్ల ఎన్న పుదిల్లి. ఒప్పుకొండు బట్టిష్టేనల్లి: “చాళ ఆపరాధి నాను.”

న్న ఆపరాధ ఎష్టు దేవద్దు ఎన్న పుదు ననగి తెన్నాగి గొత్తు. నీనెల్లిదే ఇన్నారు నన్నెన్న ఈ ఆపరాధిద సుఖయింద పారుమాణలారరు— ఎన్న పుదం గొత్తు. ఆదిందే యార ముందేయా జేంగు కేండేయదే నేరె “న్న బలిగే బందే నాను”. కాకు ద్వివగచ కాలు చెప్పిప్పుదు బట్టి పరిష్టివాద నినగే కరణాదే. ఇన్న కరణాగకవక్కలతాగబేశాదద్దు ఇన్న పాలిగి ఖళద కేలస:

“ ఒలిదు ఎన్న రష్టిసయ్య
మేలుగిరి పురండరవితల ”

మేలుగిరి — గిరిగల్లెల్ల హిరిదాద గిరి — వెంకటాచల. ఇంధ కీరియు గిరియాల్లి బందు నేలి నీంక పురండర వితలనే, ననగి కరణాద ఈ భక్తున బలిగే ఒలిదు చారయ్య. బందు ‘ ఎన్న రష్టిసయ్య ’.

రాగ – కంచరాభరణ

తాళ – భాద.

తూగిరె రంగన తూగిరె శృవ్వన

తూగిరె అజ్యుక్తానంతన

|| ५ ||

తూగిరె వరగిం అష్టుకమ్మస్వన

తూగిరె చావేరి రంగయ్యన

|| ఆ. చ. ||

ఇంద్రలోకచేషణలుహేంయ్ర మలగ్గానే

ఇందు ముఖియరేల్ల తూగిరె |

ఇంద్రకైన్ని కెయిరు భండది పాడుత

నందనకండన తూగిరే |

|| ० ||

నాగలోకదల్ల నారాయణ మలగ్గానే

నాగకైన్ని కెయిరు తూగిరె |

నాగవేణుయిరు నాల్మల్ల నేణను పితిదు

భాగ్యవంతనేందు తూగిరే |

|| ७ ||

జలధియోళాలద ఎలీయల్ల మలగిద

జలువన తొట్టెల తూగిరె |

సులభేవరదేవ బలింధవోజక

ఎళీయన తొట్టెల తూగిరే |

|| ९ ||

శూశువ మడువినోళ్ల కాళయన తుళదట్టు

దోష ఏదూరన తూగిరె |

సాసిరనామద సప్రోత్తమనేందు

లేసాగి తొట్టెల తూగిరే |

|| १ ||

ఆరళీ మాగాయి కొరళ వదక సర

తరళన తొట్టెల తూగిరె |

ఉరగాద్రివాస త్రీ పురందర ఏతలన

జరువది పాడుత తూగిరే |

|| १ ||

రాగ - సారాష్ట

తాళ - ఆది

మంగళం జయ మంగళం

మంగళం తుభ మంగళం

॥ ५ ॥

ఆక్షూరోలిద త్రవిక్రమగే

సక్రనగేలిద పరాక్రమిగే

క్షున గవావకాంవ నూడిద

కుక్రున శిష్మన గేలిదనగే

॥ ० ॥

గంగేయ పడేద తీరంగనిగే

రంగువాణిశ్చైదుంగురదనగే

భృంగళుంతళేయర వ్రతనే కేడసిద

అంగజనయ్య తుభంగనిగే

॥ ७ ॥

ధరియోళధిక నెంకటాజలది

స్థిరవాగి పుష్టిరణీయలి సెలసినగే

పరతర తీ పురందర ఏరలగే

వరమేంకట తీనివాసనిగే

॥ ६ ॥

T.T.D. Religious Publications Series No. 204

Subsidised Price : ₹ 3/-

219/-

04222008

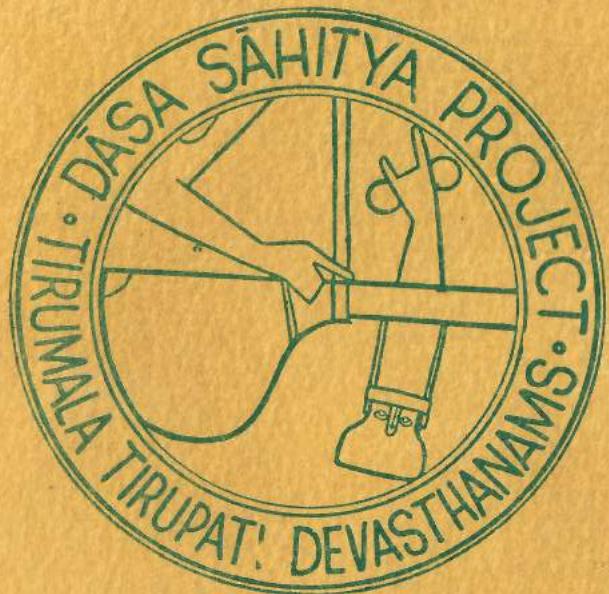
0422-2008

} BLR
SHRNLR

260/-

990749

PLGT-BLL

Printed and published by G. Kumaraswami Reddi, I.A.S.,
Executive Officer and printed at T. T. D. Press, Tirupati.
C. 3.000—8-9-84.